

Jaarverslag 2024

Balanceren in een stroomversnelling

STEDIN GROEP

Inhoudsopgave

Introductie 3

Voorwoord van de CEO 4
Over ons 6
Leeswijzer 9

Bestuursverslag 10

Jaaroverzicht 11
Stedin in cijfers 12
Jaaroverzicht 2024 13
Stedin in de maatschappelijke context 15
Ontwikkelingen in de samenleving 16
Gevolgen voor Stedin en ons verzorgingsgebied 21
Waardecreatie 28
Stedin strategie 29
Stakeholders en materiële thema's 30
Resultaten 33
Bouwen aan meer netcapaciteit 34
Benutten van de netcapaciteit 44
Beheren van de netkwaliteit 51
Dienstverlening 58
Marktfacilitering 61
Duurzaamheid 64
Duurzame gassen en alternatieve warmte 67
Financieel gezond 73
Medewerkers, leiderschap en cultuur 78
Veiligheid 83
Organisatie en bestuur 87
Corporate Governance 88
Risicomanagement 105
In control-verklaring 116
Remuneratierapportage 117

Duurzaamheidsverklaring 119

Algemene toelichtingen 120
EU-taxonomie 132
Klimaatmitigatie 137
Biodiversiteit in de keten 148
Circulaire materiaalinstroom 150
Goed werkgeverschap 153
Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid 166
Klant- en stakeholderbeleving 173
Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur 175

Jaarrekening 2024 180

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening 181
Geconsolideerd overzicht totaalresultaat 182
Geconsolideerde balans 183
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 185
Geconsolideerd mutatieoverzicht groepsvermogen 186
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 188
Enkelvoudige winst-en-verliesrekening 233
Enkelvoudige balans 234
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening 236

Overige gegevens 240

Statutaire winstbestemming 241
Bijzondere aandelen 242
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 243
Assurance rapport niet-financiële informatie 250

Aanvullende informatie 254

Vijfjarenoverzicht 255
Materiële vaste activa naar activiteiten 259
Impactmodel 260
Connectiviteitstabel 262
Bijlagen Duurzaamheidsverklaring 271
Begrippenlijst 289
Disclaimer 294
Colofon 295

Introductie

Startpunt van een jaar in vogelvlucht

Beste lezer

Energie is een van onze belangrijkste levensbehoeften. Energie stelt ons in staat om te wonen, te werken, te ondernemen, te leven zoals we dat willen. Ons oude energiesysteem is echter te vervuilend om mee door te gaan. Daarom wordt er hard gewerkt aan een nieuw energiesysteem dat veel beter in balans is met de wereld om ons heen. Fossiele brandstoffen worden vervangen door duurzaam opgewekte energie en ons verbruik wordt afgestemd op het ritme van de natuur. Dat is beter voor de aarde en voor ons allemaal. De nieuwe energiebalans maakt ons minder afhankelijk en houdt ons land aantrekkelijk om in te wonen en ondernemen. Het geeft jou, mij, ons allen meer mogelijkheden om te voorzien in onze energiebehoeften.

Stedin bouwt mee aan dit nieuwe systeem. En we zijn er nog niet. Dit is namelijk een enorme transformatie. Netbeheerders zetten alles op alles om te bouwen wat er nodig is. Ondertussen groeit de vraag naar energie op piekmomenten harder dan verwacht én sneller dan we kunnen bijbenen. De komende jaren hebben we niet altijd en overal genoeg ruimte op het elektriciteitsnet. Ook in 2024 zagen we de wachtlijsten voor aansluitingen toenemen; de druk op het net – en op onze organisatie – groeide. Frustrerend en vervelend, met name voor ondernemers die willen uitbreiden of verduurzamen en nu op wachtlijsten staan. Dit merken ook onze medewerkers: het uitvoeren van de energietransitie vraagt zowel fysiek als mentaal veel van hen. De hoeveelheid werk neemt toe. Tegelijkertijd is er een tekort aan (technisch) gekwalificeerd personeel, kampen we met een tekort aan ruimte om bijvoorbeeld middenspanningsruimtes te plaatsen en is de beschikbaarheid van materialen uitdagend.

Balanceren in een stroomversnelling

Het antwoord op het overvolle stroomnet is niet altijd het uitbouwen van onze netten. Dat duurt te lang en is te duur. Onze strategie richt zich daarom op drie pijlers: bouwen, benutten en beheren. Het inzetten van flexibel vermogen en het sturen en reduceren van de vraag vormen ook een groot deel van de oplossing. Net als het verbreden van de energiemix met bijvoorbeeld warmtenetten.

Terwijl de transformatie aan de gang is, houden we het net – waarvan de prestaties steeds meer onder druk komen te staan – veilig en betrouwbaar. Voor onze medewerkers, klanten en de omgeving. Het is een balanceeract in een stroomversnelling, die ook wel eens dreigt mis te gaan. Dan ontkomen we niet aan het nemen van extra maatregelen om overbelasting tegen te gaan.

Voor deze uitdaging om te zorgen voor een nieuw evenwicht staan we gelukkig niet alleen. Iedereen draagt een steentje bij. Netbeheerders bouwen zo veel en snel mogelijk extra capaciteit en bieden oplossingen om het bestaande net maximaal te benutten. Bedrijven en consumenten helpen door stroomverbruik te verminderen, met name op momenten van drukte op het net. En door het beschikbaar stellen van ruimte om te bouwen en vergunningsprocedures te versnellen, helpen de regionale overheden de vaart erin te houden. Zo kunnen we transformatorhuisjes, of middenspanningsstations, nu tot een half jaar sneller bouwen dankzij nieuwe afspraken met 65 gemeentes. Een significante versnelling van ons werk om het net te verzwaren.

Een woord van dank

In dit jaarverslag lees je hoe we in 2024 balanceerden om zo goed en zo snel mogelijk bij te dragen aan de ontwikkeling van het nieuwe energiesysteem. We gaan ook uitgebreid in op de groei en verduurzaming van onze organisatie.

Een woord van dank is op zijn plaats voor de collega's met wie ik de afgelopen jaren de Raad van Bestuur heb gevormd. Danny Benima zwaaide af op 31 december 2024, David Peters doet dat per 30 april 2025, net als ikzelf. Trudy Onland neemt dan als CEO het stokje van mij over. Ik wens haar en alle andere collega's veel wijsheid en succes bij het belangrijke werk aan een leefwereld vol nieuwe energie.

Namens de Raad van Bestuur,

Koen Bogers

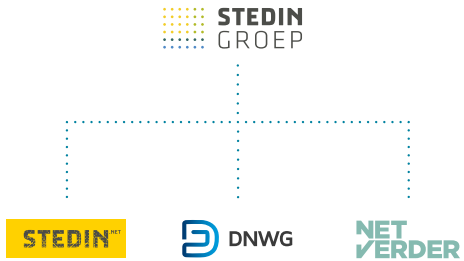
Koen Bogers, CEO Stedin Groep

“We werken aan een energie-systeem dat beter in balans is met de wereld om ons heen.”

Over ons

Onze organisatie

Stedin Groep is een semipublieke organisatie: een naamloze vennootschap waarvan de aandelen in handen zijn van overheden: 61 Nederlandse gemeenten, twee provincies en de Staat der Nederlanden. Stedin Groep bestaat uit verschillende bedrijfsonderdelen: netbeheerder Stedin opereert in de gereguleerde markt, infrapartners NetVerder en DNWG Infra voeren niet-gereguleerde activiteiten uit. De niet-gereguleerde activiteiten droegen in 2024 voor 1,3% bij aan de omzet (2023: 1,6%). Stedin Netbeheer, NetVerder en DNWG Infra zijn separate dochtervennootschappen van Stedin Holding. Op de website van Stedin Groep vindt u meer informatie over de verschillende bedrijfsonderdelen.

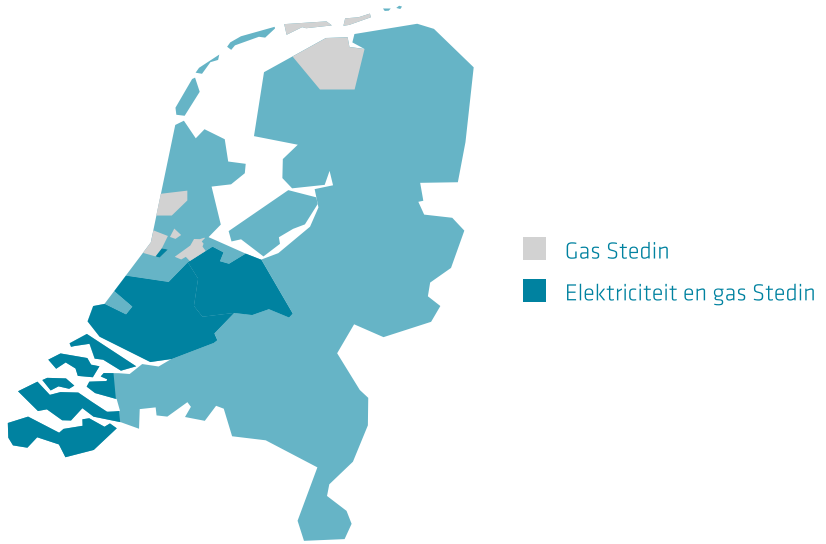
Onze activiteiten

Met onze gas- en elektriciteitsnetten zijn we een vitale schakel in ons werkgebied. We concentreren ons op alle activiteiten die samenhangen met het aanleggen, beheren en onderhouden van deze energienetten en het faciliteren van de energiemarkt in ons verzorgingsgebied. Daarnaast bereiden we ons voor op een rol bij het ontwikkelen van warmtenetten als onderdeel van het nieuwe integrale energiesysteem.

Ons verzorgingsgebied

ESRS2 SBM-1 40ai,ii

We beheren en onderhouden de energienetten in het grootste deel van Zuid-Holland, Utrecht en Zeeland. Binnen ons gebied wonen zo'n 5,5 miljoen mensen. Drie van de vier grootste steden van Nederland vallen eronder, plus de Rotterdamse en Zeeuwse haven- en industriegebieden en de glastuinbouw. Ook hoort een deel van Noord-Holland en Friesland bij ons werkgebied. Stedin Groep opereert en is gevestigd in Nederland. Ons hoofdkantoor is gevestigd aan: Blaak 8, 3011 TA in Rotterdam.

Onze waardeketen en de energietransitie

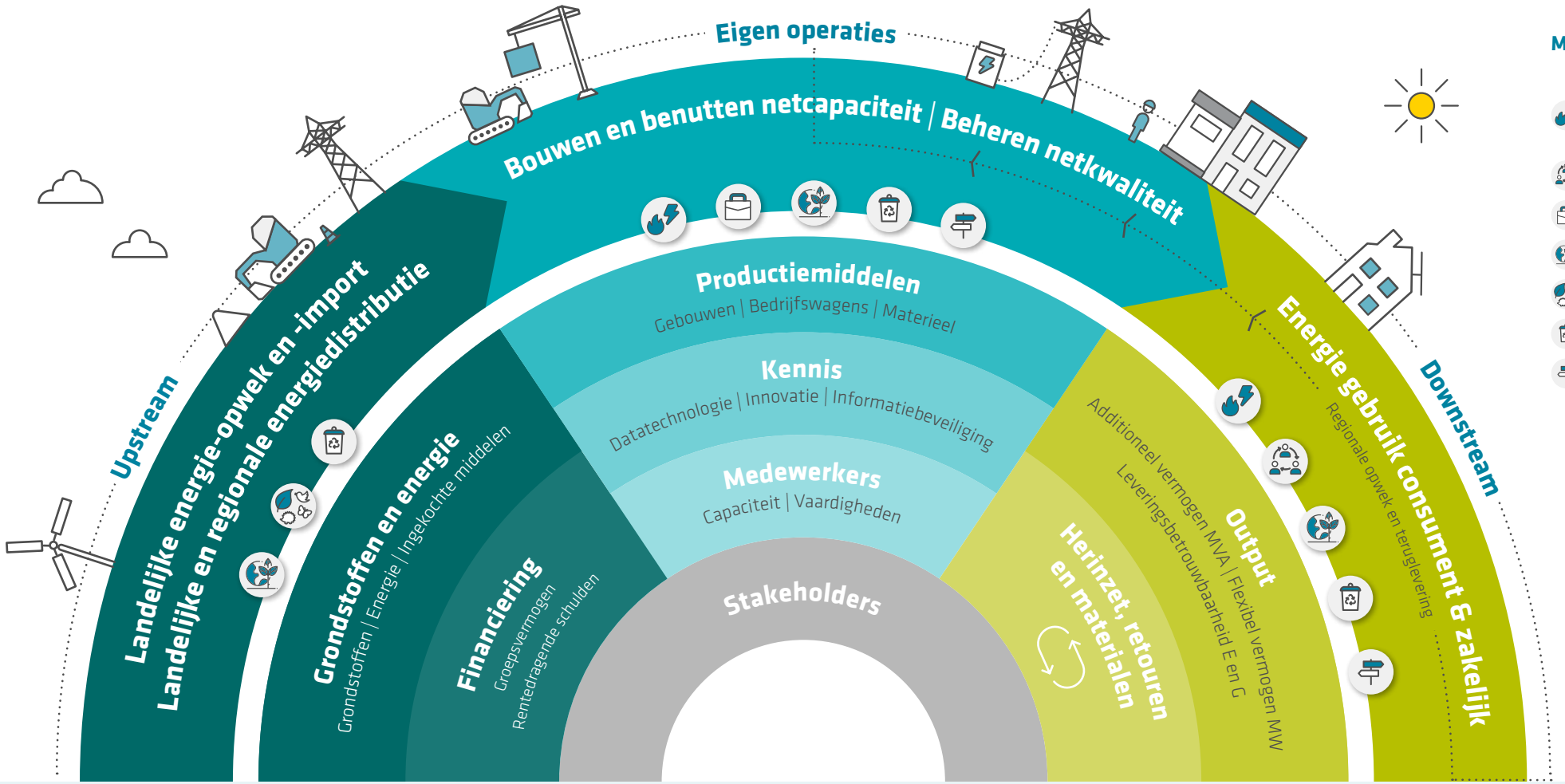
Om onze klanten toegang te geven tot energie, werken we samen met andere partijen in onze waardeketen. Dit zijn producenten en landelijke distributeurs van elektriciteit en gas, onze leveranciers, andere regionale netbeheerders en organisaties die toezien op de betrouwbaarheid, betaalbaarheid, veiligheid en duurzaamheid van onze energievoorziening.

Om volledig inzicht te krijgen in wie onze stakeholders zijn en waar we impact hebben op mens en milieu hebben we in 2024 onze waardeketen in kaart gebracht. We hebben hierbij, naast onze eigen operatie, gekeken naar de activiteiten in onze toeleveringsketen (upstream) en bij onze klanten en eindgebruikers (downstream). Hierbij hebben we de eerste stappen gezet in het identificeren van mogelijke impacts op mens en milieu in onze waardeketen. Meer hierover is terug te lezen in de paragraaf Sustainability Due Diligence in de Algemene toelichtingen van onze Duurzaamheidsverklaring.

› ESRS2 SBM-1 42a,b,c

De visualisatie hierna laat zien hoe onze waardeketen in elkaar zit, welke activiteiten en materiële thema's daarbinnen spelen, de benodigde input en de gecreëerde output en wat de relatie is met onze stakeholders. Meer informatie over onze strategie, de relatie met de materiële thema's en de langetermijnwaardecreatie is terug te lezen in het hoofdstuk Waardecreatie.

Onze waardeketen heeft grote impact op de (snelheid van de) energietransitie. Met het aanleggen en onderhouden van onze netten spelen wij een centrale rol in de waardeketen en bij het waarmaken van de energietransitie. Tegelijkertijd is onze directe invloed op bijvoorbeeld het aanbod van en de vraag naar specifieke vormen van energie beperkt. Voor het waarmaken van de energietransitie zijn wij daarom in grote mate afhankelijk van de andere partijen in onze waardeketen.

Materiele thema's:

- Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid
- Klant- en stakeholderbeleving
- Goed werkgeverschap
- Klimaatmitigatie
- Biodiversiteit in de keten
- Circulaire materiaalinstroom
- Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur

Stakeholders

Upstream

Leveranciers | (Tier-N) Leveranciers | Natuur | Medewerkers in de waardeketen

Eigen operaties

Medewerkers | Aandeelhouders | Natuur | Grondroerders

Downstream

Klant consument | Klant zakelijk | Natuur | Sector marktpartijen

Externe omgeving

Decentrale overheid | Landelijke overheid | Toezichthouders | Sector netbeheer | Brancheverenigingen | Ngo's | Financiële stakeholders | Belangengroeperingen | Kennispartners | Communicatie/media

Leeswijzer

Dit jaarverslag beschrijft het jaar 2024 van Stedin Groep in de onderdelen Bestuursverslag, Jaarrekening 2024, Overige gegevens en tot slot Aanvullende informatie.

Het Bestuursverslag begint met een jaaroverzicht van Stedin uitgedrukt in cijfers en een overzicht van onze belangrijke communicatie-uitingen. Daarna volgt een beschrijving van Stedin in de maatschappelijke context, met daarin een brede blik op ontwikkelingen in de wereld om ons heen die impact hebben op onze sector, onze organisatie en ons werk. Daarna volgt het hoofdstuk Waardecreatie, waarin we beschrijven hoe we met de Stedin strategie langetermijnwaarde creëren op de materiële thema's voor onze stakeholders in onze waardeketen die we hiervoor in Over ons hebben gevisualiseerd.

Onze resultaten over 2024 leest u vervolgens in het hoofdstuk Resultaten. We doen dat primair aan de hand van onze strategische prioriteiten Netcapaciteit (Bouwen en Benutten) en Netkwaliteit (Beheren). Na een overzicht van de behaalde resultaten, gaan we in op de acties die we hebben ondernomen om de toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid in ons gebied te waarborgen.

Na het hoofdstuk Resultaten volgt het hoofdstuk Organisatie en bestuur. We sluiten het bestuursverslag af met een nieuw onderdeel, de Duurzaamheidsverklaring.

Duurzaamheidsverklaring

Duurzaamheid is een van de doelen binnen de strategie van Stedin, waarmee we ons richten op Milieu (Environment), Sociaal (Social) en Bestuurlijke (Governance) aspecten (afgekort als ESG).

Stedin rapporteert sinds 2017 duurzaamheidsresultaten in het jaarverslag. In het jaarverslag 2024 doen we dat voor het eerst in lijn met nieuwe Europese regelgeving: de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), wat onderdeel is van de Europese Green Deal. Met deze Green Deal beoogt Europa in 2050 het meest duurzame en eerste klimaatneutrale continent te zijn. Om dat te realiseren is goed inzicht in duurzaamheidsbeleid en resultaten van bedrijven cruciaal. De CSRD legt bepaalde transparantievereisten op aan bedrijven in Europa, als middel om duurzame ambities te realiseren en versnellen.

Hangende de officiële implementatie van de CSRD in de Nederlandse wetgeving hebben wij er al wel voor gekozen om in 2024 te rapporteren conform de vereisten van de CSRD en de European Sustainability Reporting Standards (ESRS). We rapporteren over hoe onze organisatie stuurt op díe duurzaamheidskwesties die van materieel belang zijn. Rapportage zien wij als belangrijk middel in de duurzaamheidstransitie. Zowel om verantwoording af te leggen over onze doelen en voortgang daarop, als om inzichten en geleerde lessen te delen en zo de duurzaamheidstransitie te ondersteunen.

Dit betekent dat de voorgeschreven informatie in onze Duurzaamheidsverklaring een relatie heeft met de rest van het bestuursverslag. Om doublures zo veel mogelijk te voorkomen kiezen we ervoor om op sommige plekken beknopt te blijven en te verwijzen naar uitgebreidere toelichting elders in het verslag. Daarnaast treft u referenties aan naar de toelichtingsvereisten vanuit de ESRS, bijvoorbeeld 'S1 SBM-3 14e'. Een verticale streep hierbij in het bestuursverslag wil zeggen dat de referentie alleen op dat deel van de betreffende alinea toeziet.

Bestuurs **verslag**

Zorgen voor nieuw evenwicht

Jaaroverzicht

Er gebeurde veel in twaalf maanden. Zo gingen de Delftse wijken Voorhof en Buitenhof over op een warmtenet en kwam er in Utrecht de allereerste energiehub. En dat is slechts het topje van de ijsberg. Een overzicht van 2024 aan de hand van onze persberichten.

Stedin in cijfers

Door forse investeringen te doen werkt Stedin in nauwe samenwerking met stakeholders aan het mogelijk maken van de energietransitie. Dit doen we door veilig sneller te **bouwen**, het huidige net flexibeler te **benutten** én het net goed te **beheren**. Dit alles voor een betrouwbare **dienstverlening** aan onze klanten. Hierbij hebben we oog voor onze **medewerkers**, zodat zij graag bij ons werken, zich kunnen ontwikkelen en zich **veilig** voelen bij een maatschappelijk betrokken en **financieel gezond** Stedin. Door zo **duurzaam** mogelijk te werken aan een nieuw energiesysteem gebaseerd op decentraal opgewekte duurzame energie, dragen we bij aan (inter)nationale doelstellingen om CO_2-uitstoot te reduceren. Dit doen we door én de uitstoot van onze eigen bedrijfsvoering te minimaliseren (scope 1 & 2), onze leveranciers aan te moedigen hetzelfde te doen (scope 3) én onze klanten in staat te stellen hun CO_2-uitstoot te reduceren (scope 3).

Bouwen

€ 1.096 mln
Investeringen

344 MVA
Additioneel vermogen

11
Additionele transportstations

353
Additionele MS-ruimtes

1.013 km
Aangelegde kabels

Benutten

167 MW
Flexibel vermogen

Beheren

99,9960%
Leveringsbetrouwbaarheid E

99,9999%
Leveringsbetrouwbaarheid G

Klantgemak in dienstverlening

84%
Meters & Aansluitingen

88%
Meterkast-storingen

17%
Projecten

Duurzame gassen & alternatieve warmte

346 WEQ
Warmte woningequivalenten

Marktfacilitering

99,3%
Dataverstrekking slimme meter

Duurzaamheid

6.804 kton CO_2-eq
Totale scope 1, 2 en 3 CO_2-equivalent incl. gasverbruik klanten

25%
CO_2-reductie t.o.v. 2021

Financieel gezond

A-
Kredietbeoordeling

Medewerkers, leiderschap & cultuur

6.232 fte

28 eNPS
Medewerkers-tevredenheid

Veiligheid

0,1 LTIR

0,4 RIF

Jaaroverzicht 2024

Q1

23 januari

Recordaantal zonnepanelen geïnstalleerd over 2023

145.000 zonnepaneel-bezitters

In 2023 is er in ons verzorgingsgebied een recordaantal zonnepanelen geïnstalleerd: meer dan 145.000 Stedin-klanten gingen over op zonnestroom. Dit meldden we inclusief een 'goed voornemen'-tip: gebruik de opgewekte zonnestroom vooral zelf!

1 februari

Verplicht congestiemanagement

Vier grootverbruikers kregen de oproep het net flexibel te gebruiken. Daarmee startte een nieuwe fase: verplicht congestiemanagement om overbelasting op piekmomenten te voorkomen. Klanten hebben nog wel invloed op de prijs voor het helpen balanceren van het stroomnet.

20 maart

Dak eraf in Doorn

Een defecte transformator vervang je direct, toch? Niet altijd: in een Doorns elektriciteitshuisje bevond zich naast een defecte transformator ook een zwerm vleermuizen. Die mag je niet storen. Een voorbeeld van de spanning tussen natuurwaarde en infrastructuur en een trigger om natuur-inclusiever te werk te gaan.

27 februari

Stedin zoekt meer hulp om drukte op energienet te verminderen

In haar vorige jaarverslag riep Stedin op om de laadpaal uit te zetten in de avondpiek: de krapte op het stroomnet maakt dat gemeenten en provincies scherpe keuzes moeten maken. Laadpalen vragen veel capaciteit in het laagspanningsnet: voor iedere laadpaal die in de avondpiek uitstaat, kan Stedin één nieuwbouwhuis extra aansluiten.

laadpalen uit tussen
16.00 en
21.00 uur

Q2

9 april

Open warmtenet Delft

Breaking news: de Delftse wijken Voorhof en Buitenhof gaan over op een warmtenet, beheerd door onze dochteronderneming NetVerder. 6.000 huurwoningen krijgen betaalbare en duurzame warmte geleverd. Warmtenetten zijn een belangrijk puzzelstuk in de energietransitie: ze kunnen een groot deel van de energiebehoefte van een woonwijk opvangen.

+6.000 aansluitingen

25 april

Maatregelen voor vol Utrechts stroomnet

Het stroomnet in Utrecht raakt zo vol dat er noodmaatregelen nodig zijn om overbelasting en schade te voorkomen. Door gasgeneratoren en batterijen in te zetten en laadpalen te pauzeren, willen we voorkomen dat ook nieuwe woningen op de wachtlijst komen te staan.

11 april

Cable Pooling in Koegorspolder

In Koegorspolder heeft Stedin een primeur: cable pooling. Een windpark, zonnepark en een grote batterij delen hier één stroomaansluiting. Dit kan omdat ieder op andere tijden gebruikmaakt van de stroomkabel: waait 't hard, dan schijnt de zon meestal niet. En andersom. Hiermee benutten we het net beter en besparen we menskracht.

21 mei

Warmtenet in bevolkte wijk goedkoper dan warmtepomp

In dichtbevolkte woonwijken zijn warmtenetten bijna 30% goedkoper dan het plaatsen van warmtepompen. Bovendien verlichten warmtenetten het elektriciteitsnet. Dit financiële voordeel komt nu nog niet bij huishoudens terecht. Ons pleidooi: zet dit financiële voordeel in om huishoudens te ondersteunen bij een warmtenetaansluiting.

Jaaroverzicht 2024

Q3

4 juli

Regelbare opwek gezocht voor de energietransitie

Stedin en TenneT zoeken marktpartijen die kunnen helpen met verplaatsbare stroomgeneratoren. Deze leveren tijdens piekmomenten op afroep stroom aan woningwijken. De maatregel is noodzakelijk voor de energietransitie en is tijdelijk.

22 augustus

Samenwerking met huiseigenaren om stroomnet te ontlasten Zeeland

Eneco en Stedin zijn in Zeeland gestart met een pilot. We vragen huiseigenaren om tegen betaling hun zonnepanelen uit te zetten. Doel: leren hoe bereidwillig zonnepaneel-eigenaren zijn om te helpen het stroomnet te ontlasten. Afschakelen helpt het stroomnet te ontlasten en voorkomt overspanning.

5 september

Netbeheerders pleiten voor eerlijke netkostenverdeling

De netbeheerders pleiten voor een nieuwe netkosten-verdeling. We vinden het eerlijker om ook de partijen die energie opwekken – zonnevelden, windparken – mee te laten betalen aan de netkosten. Want ook zij nemen deel aan het stroomverkeer.

27 september

Eerste energiehub in Utrecht

1e energiehub

De eerste Utrechtse energiehub is een feit: op bedrijventerrein Lage Weide wisselen vijf bedrijven hun energie met elkaar uit. Slim uitwisselen leidt tot meer ruimte op het stroomnet voor de verduurzaming en uitbreiding van deze vijf bedrijven.

Q4

25 oktober

Start buurtaanpak Drechtsteden

De Drechtsteden zijn een van de eersten in Nederland die met de netbeheerder kiezen voor de 'Buurtaanpak'. Gemeentes krijgen dan in één keer een zwaarder net aangemeten. Voor de Drechtsteden betekent dit ongeveer 800 middenspanningsruimtes en kilometers kabel erbij.

+800 middenspanningsruimtes

11 november

Utrechtse woonwijk gebouwd door nieuw stroomcontract

Het net raakt steeds voller. Toch komt er een nieuwe Utrechtse woonwijk: 'Merwede'. De wijk maakt slim gebruik van een collectief warmtesysteem en laadt elektrische auto's op buiten de spitstijd. Hierdoor kunnen meer dan 4.200 woningen gerealiseerd worden.

21 november

Nieuwe bedrijfsschool in Goes

Ook Zeeland heeft extra monteurs nodig met de technische skills om met elektra en gas te werken. De opleiding hiervoor kan voortaan ook in Goes. Dat scheelt reistijd. Bovendien kunnen we nu Zeeuwse collega's inzetten als instructeur of begeleider.

5 december

Elektriciteitsnet in Zuid-Holland bereikt maximale capaciteit

Ook in Zuid-Holland zit het electriciteitsnet op maximale capaciteit. Bedrijven en organisaties die een zwaardere aansluiting willen, komen op de wachtlijst. Stedin en TenneT roepen grootverbruikers op 'de spits te mijden'.

Stedin in de maatschappelijke context

Stedin heeft de belangrijke maatschappelijke taak om iedereen in ons verzorgingsgebied toegang tot energie te geven. Tegelijkertijd zijn we een onmisbare schakel in de transitie naar een nieuwe energiebalans. Doordat we midden in de maatschappij staan, hebben veranderingen en ontwikkelingen in die maatschappij - politiek, economisch, juridisch - impact op onze organisatie en ons werk. Om ons jaar goed te kunnen begrijpen, is het belangrijk om de maatschappelijke context te begrijpen waarin we in 2024 opereerden.

Ontwikkelingen in de samenleving

De energietransitie krijgt steeds verder vorm. Fossiele brandstoffen maken in toenemende mate plaats voor duurzame bronnen. Een enorme verbouwing, die steeds meer op stoom komt. Dat hebben we ook in 2024 volop gemerkt. Er gebeurde op het (geo)politieke vlak, in de samenleving en in en rondom Stedin onnoemelijk veel.

Europese ontwikkelingen

Na de Europese verkiezingen in juni 2024 presenteerde de voorzitter van de Europese Commissie de politieke richtsnoeren voor de volgende Europese Commissie (2024-2029). De commissie heeft aandacht voor tal van onderwerpen, waaronder energie en klimaat. Ze wil zo veel mogelijk vasthouden aan de doelen uit de Green Deal die van Europa het eerste klimaatneutrale continent moeten maken. Ook zal de nieuwe commissie de Clean Industrial Deal publiceren, waarmee ze verdere decarbonisatie wil realiseren én de betaalbaarheid van de energietransitie voor de industrie wil verbeteren.

Geopolitieke ontwikkelingen

Door de internationale ontwikkelingen en de invloed daarvan op de productie, levering en prijs van energie, blijft de discussie over afhankelijkheid van buitenlandse energie een actueel onderwerp. Het nieuwe kabinet zet meer in op energieonafhankelijkheid en eigen productie. Daarnaast houdt de wereldwijde vraag naar grondstoffen aan, deels vanwege de energietransitie. Dreigende handelsconflicten hebben impact op de grondstoffenmarkt en de beschikbaarheid van materialen.

De gasprijs was in 2024 tamelijk stabiel in vergelijking met 2023. Het prijsplafond voor energie werd per 1 januari 2024 afgeschaft. Er gold geen maximumtarief meer voor gas, stroom en warmte. De meeste consumenten betalen inmiddels tarieven die lager liggen dan het voormalige plafond.

De toenemende dreiging van cybercriminaliteit leidt tot versterkte aandacht van zowel de Europese Unie als de Nederlandse overheid. Dit leidt tot maatregelen gericht op het verhogen van de digitale weerbaarheid en het beschermen van de nationale en economische veiligheid.

Nationale politieke ontwikkelingen

In het Hoofdlijnenakkoord 2024-2028 van PVV, VVD, NSC en BBB staat dat het oplossen van netcongestie voorrang krijgt. De regie ligt bij het in de zomer van 2024 aangetreden kabinet-Schoof, bijvoorbeeld voor (her)prioritering van wie wanneer toegang krijgt tot het net. Nadere uitwerking is nodig. Dit geldt ook voor de uitvoerbaarheid, omdat er bijvoorbeeld nog uitdagingen zijn op het gebied van arbeidskrachten, ruimtegebruik en beschikbaarheid van materialen.

Het Regeerprogramma werd in november 2024 gepubliceerd. Dit is de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord. In het Regeerprogramma werd de afschaffing van de salderingsregeling bevestigd, net als het afschaffen van de verplichte (hybride) warmtepomp en de handhaving van bestaande klimaatdoelen. Verder werden in het Regeerprogramma bezuinigingen aangekondigd, onder meer op de stimulering van gebruik van batterijen en waterstof. Ook SDE++, de belangrijkste regeling waarmee de overheid grootschalige duurzame energieprojecten ondersteunt, ontkomt niet aan een korting. Het kabinet zet daarnaast in op kernenergie.

Sombere Klimaat en Energieverkenning

Eind oktober 2024 werd de Klimaat- en Energieverkenning (KEV) gepresenteerd. Hierin schetst het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) de ontwikkelingen van de broeikasgasemissies en het energiesysteem in Nederland. Daaruit kwam naar voren dat de klimaatdoelen met de huidige maatregelen niet haalbaar zijn. Aangepast of aanvullend beleid lijkt nodig om daar verandering in te brengen. Het is voor Stedin belangrijk dat bij eventuele extra maatregelen de impact op het elektriciteitsnet wordt meegenomen, zodat netcongestie niet verergert.

Nationaal Plan Energiesysteem (NPE)

Het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) werd eind 2023 door de rijksoverheid gepubliceerd. Hierin staan richtinggevende keuzemogelijkheden die als basis dienen voor de ontwikkeling van het energiesysteem passend bij een klimaatneutrale samenleving. Een voorbeeld is de keuze voor een 'maximaal aanbod van duurzame energie en energie-infrastructuur'. Ook 'energiebesparing' wordt genoemd, evenals 'schaarse energie en infrastructuur inzetten waar dit het meeste nodig is, samen met bewoners en bedrijven'. De netbeheerders hebben in de eerste helft van 2024 de Tweede Kamer opgeroepen om het NPE te vertalen naar beleid en wet- en regelgeving. Het is essentieel dat er duidelijke keuzes worden gemaakt voor energiedragers. Daarnaast is het van belang om slim om te gaan met de invulling van de ruimte voor een toekomstbestendig energiesysteem.

Energiewet aangenomen

De Energiewet is in juni 2024 aangenomen door de Tweede Kamer. Deze vervangt de Elektriciteitswet en de Gaswet. De Energiewet introduceert nieuwe regels voor de elektriciteits- en gasmarkt en het energiesysteem. Ook geeft de wet essentiële handvatten voor het bouwen aan het energiesysteem, met het oog op de energietransitie. Zo richt de Energiewet zich onder andere op meer duurzame lokale energieproductie, opslag en flexibiliteit. De Tweede Kamer heeft de wet op onderdelen aangepast. Zo geldt nu bij wijze van noodmaatregel dat netbeheerders bij congestie productie en opslag mogen inzetten als de markt niet op gang komt. Ze moeten de Autoriteit Consument & Markt (ACM) dan wel om toestemming vragen. Op 10 december 2024 stemde de Eerste Kamer in met de Energiewet. Voor verschillende onderwerpen krijgt de Energiewet nog nadere invulling in onderliggende regelgeving (Algemene Maatregel van Bestuur en/of Ministeriële Regeling).

Inwerkingtreding Omgevingswet

De Omgevingswet trad op 1 januari 2024 in werking. Doel van deze wet is om de ruimtelijke procedures te versnellen. Stedin vraagt elk jaar veel aanlegvergunningen aan bij onder meer provincies en waterschappen. We hebben dus regelmatig te maken met de Omgevingswet. Daarom hebben we ervoor gezorgd dat we goed voorbereid waren.

Zo hebben we een kennisbank ingericht. Die helpt onze medewerkers om snel te zien welke regels bij een bepaalde overheidsinstantie gelden. Verder hebben we een koppeling gemaakt tussen het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) van de overheid en onze eigen systemen. Dit maakt het aanvragen van vergunningen voor de aanleg van kabels en leidingen gemakkelijker. Bij veel van onze projecten hebben we met verschillende gemeenten en provincies te maken. Als het hen lukt om regels beter op elkaar af te stemmen helpt dit ons. Gemeenten hebben nog tot 2032 om met hun vergunningen over te gaan naar het DSO.

Impact stikstofregels

De stikstofregels hebben beperkte impact op netuitbreidingen. Mede door de inzet van elektrische bouwapparatuur waar het kan, is de uitstoot bij netuitbreidingen namelijk beperkt. Onze projecten kunnen nog steeds zonder Natura 2000-vergunning worden uitgevoerd. Maar ze lopen wel vertraging op, omdat we stikstofberekeningen uit moeten voeren. Het ministerie van Klimaat en Groene Groei onderzoekt of er een 'groepsvrijstelling' op stikstof kan komen voor energie-infrastructuur-projecten om zo vertraging te voorkomen. We zijn bij dit onderzoek nauw betrokken. Het stikstofdossier zorgt wel voor veel onduidelijkheid. Zo blijkt uit nieuwe jurisprudentie dat intern salderen - het oplossen van stikstofoverschrijding op andere wijze binnen een project - weer vergunningsplichtig wordt. We houden de ontwikkelingen goed in de gaten. Ook maken we ons zorgen over de stikstofuitstoot bij de invulling van de Flextender, beschreven in het hoofdstuk Benutten van de netcapaciteit. Als de gekozen oplossing voor noodstroom leidt tot stikstofuitstoot, kunnen de stikstofregels voor grote vertraging zorgen.

Duurzaam gas blijft nodig

Als gevolg van de doorzettende elektrificatie is het gasverbruik de afgelopen jaren gedaald. De stabilisering in verbruik van het afgelopen jaar is een teken dat gas desondanks nog lange tijd een onmisbare schakel blijft in de Nederlandse energiemix. Duurzame gassen, zoals groen gas en waterstof, kunnen een belangrijke rol spelen in de energietransitie en in het energiesysteem van de toekomst. Gas is goed op te slaan, efficiënt te transporteren en heeft een hoge energiedichtheid. Gas heeft toepassingen voor industrie, voor transport en voor woningen die minder makkelijk te isoleren en te elektrificeren zijn. Bovendien kunnen we gebruikmaken van de waardevolle infrastructuur die al in de grond ligt.

Tegelijkertijd zijn er ontwikkelingen om aardgas als energiebron duurzamer te maken. Zo zijn energieleveranciers vanaf 2026 verplicht groen gas bij te mengen, waarbij het bijmengpercentage oploopt tot circa 20% in 2030 voor de gebouwde omgeving.

Warmte

Warmte is een belangrijk onderdeel van het totale energiesysteem. Een warmtenet haalt de druk van het overvolle stroomnet en gebruikt, wat ons betreft, bij voorkeur duurzame energiebronnen die los staan van het elektriciteitsnet. Om de warmtetransitie mogelijk te maken, moet er snel duidelijkheid komen over de inzet en locaties van warmtenetten, en de betaalbaarheid. De Wet collectieve warmte (Wcw) en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) zijn hiervoor nodig. Beide wetten waren in 2024 in ontwikkeling.

De Wet collectieve warmte

De Wcw is een belangrijke bouwsteen in de energietransitie en maakt onder meer een volwaardige rol voor netwerkbedrijven in warmtenetten mogelijk. Onderdeel van deze wet zijn voorwaarden voor de betaalbaarheid van warmtenetten, zowel voor de consument als voor warmtebedrijven. Een snelle behandeling van deze wet is belangrijk: de warmtesector heeft dan eerder duidelijkheid en kan stappen zetten. Stedin werkte mee aan het position paper van Netbeheer Nederland over de Wcw. Dit paper benadrukt dat duidelijkheid en tempo nodig zijn, omdat warmte onderdeel is van de vitale infrastructuur en onmisbaar is in het totale energiesysteem. Ook staat in het paper dat helderheid over de financiële kant nodig is nu netwerkbedrijven klaar staan om zich te mengen in de warmtetransitie. Naar verwachting bespreekt de Tweede Kamer de Wcw in de eerste helft van 2025. Daarop anticiperend heeft Stedin samen met haar aandeelhouders een warmtestrategie bepaald, zie de paragraaf Warmte in het hoofdstuk Duurzame gassen en alternatieve warmte.

De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie

De Wgiw biedt gemeenten de mogelijkheid om te bepalen wanneer een bepaalde wijk afscheid van aardgas moet nemen. Zodra er een goed en betaalbaar alternatief is, vervalt de gastransporttaak van de netbeheerder. De Wgiw geeft ook duidelijkheid over wat er nodig is om de betaalbaarheid van warmtenetten te borgen. De Tweede Kamer nam de Wgiw aan in april 2024, de Eerste Kamer stemde op 10 december 2024 in met de wet.

Waterstof als alternatief komt traag op gang

In het Nationaal Waterstof Programma (NWP) is de inzet van waterstof tot circa 2035 voornamelijk gericht op de industrie en andere moeilijk te elektrificeren sectoren. Daardoor speelt waterstof in de gebouwde omgeving vooralsnog een beperkte rol. Hoewel waterstof technisch gezien in bestaande gasnetten kan worden gebruikt, blijft voor woningen en gebouwen de focus tot 2035 vooral op alternatieve warmteoplossingen (zoals warmtepompen, warmtenetten en (bio)gas).

Schaars, dus duur

Er zijn nog geen duidelijke regels en voorschriften voor het gebruik van waterstof. Daarnaast is met name duurzame waterstof nog schaars en dus duur. De verwachting is dan ook dat waterstof eerst wordt ingezet op plekken waar geen duurzame alternatieven beschikbaar zijn en daar waar bedrijfsprocessen om een hoge temperatuur vragen.

Netten laten samenwerken

Willen we het gebruik van waterstof stimuleren, dan zal er meer waterstof beschikbaar moeten komen. In Nederland, maar ook buiten onze grenzen. In Nederland kan productie mogelijk op kleinere schaal plaatsvinden, dicht bij de afnemer. Het elektriciteits- en gasnet kunnen we dan laten samenwerken. Waterstof kan worden gebruikt om overtollige stroom op te slaan en kan weer worden omgezet in stroom als er een tekort is aan elektriciteit. Komt waterstof breder beschikbaar, dan ligt het voor de hand dat de kosten dalen. De verwachting is dat waterstof dan vaker en op meer manieren kan worden toegepast.

Regelgeving voor (thuis)batterijen

In het actuele maatschappelijke en politieke debat over netcapaciteit gaat het vaak over het aanschaffen van (thuis)batterijen en de relatie met het voorkomen van netcongestie. Als batterijen worden ingezet zonder rekening te houden met de lokale situatie, kunnen er lokaal pieken ontstaan. Hierdoor ontstaat overbelasting van het lokale net. Zonder heldere regels verergeren (thuis)batterijen dus mogelijk lokale netcongestie. Daarom is het belangrijk dat deze regels er snel komen, zodat (thuis)batterijen voornamelijk worden gebruikt voor het opslaan en gebruiken van zelfopgewekte zonnestroom en zo netcongestie helpen te voorkomen in

plaats van te verergeren. Naar het motto ‘Eerst de spelregels, dan het spel’ heeft Stedin in 2024 in de media nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de risico’s van (thuis)batterijen voor het elektriciteitsnet.

Toenemende netcongestie

De aandacht voor netcongestie nam in 2024 sterk toe. Zo stuurde de toenmalige minister van Klimaat en Energie Rob Jetten in april een brief naar de Tweede Kamer over de versnelling en uitbreiding van de maatregelen om netcongestie tegen te gaan in Utrecht, Flevoland en Gelderland. In deze provincies moeten onconventionele maatregelen voorkomen dat netcongestie ook kleinverbruikers raakt. Deze maatregelen liggen voor een deel buiten onszelf, al zetten we wel vol in op het realiseren ervan. Dit doen we samen met landelijke en lokale overheden en andere betrokken partijen.

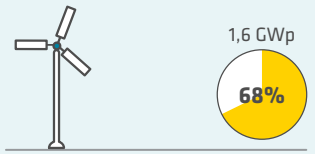

Omvang opgave en voortgang energietransitie in Stedin gebied t/m 2030

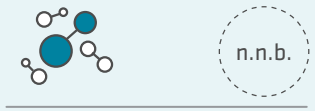
Onderstaande visualisatie beschrijft de omvang en voortgang van de opgave van de energietransitie in ons verzorgingsgebied die wordt beïnvloed door de beschreven ontwikkelingen in de samenleving. De geschatte opgave voor 2030 is onder andere gebaseerd op toekomstscenario's van Netbeheer Nederland, Elaad en de Klimaatmonitor van het CBS en wordt periodiek aangepast aan de hand van (onder andere) de eerder beschreven ontwikkelingen in de samenleving. De cijfers kunnen daarom jaarlijks wijzigen. De (externe) opgave vertaalt zich in onderstaande visualisatie naar een werkpakket voor Stedin, rekening houdend met (ingeschatte) beperkingen in onder andere personeel, ruimte en materiaal.

Duurzame energie

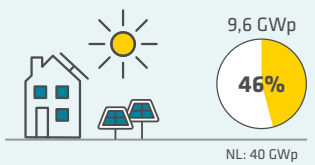
Wind op land

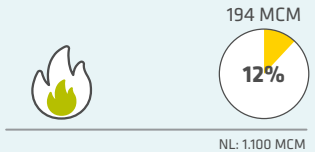
Waterstof

Zon op dak en veld

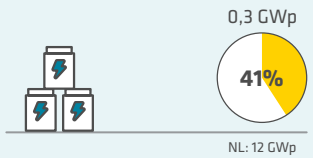
Groen gas

Warmte

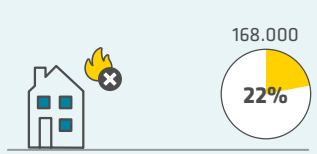
Batterijen

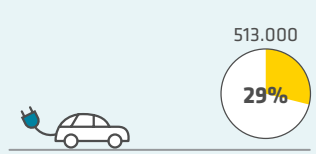
verwachte opgave opgesteld vermogen t/m 2030
realisatie 2022 t/m 2024 in Stedin gebied

Wonen, werken & vervoer

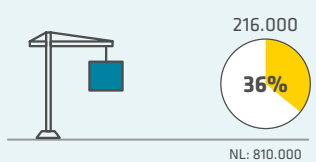
Woningen aardgasvrij

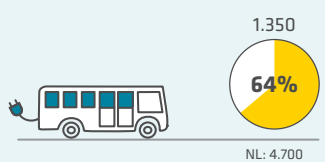
Elektrische auto's

Nieuwbouwwoningen aansluiten

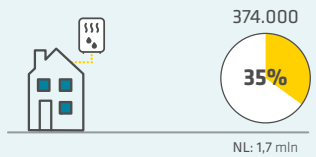

Elektrische bussen

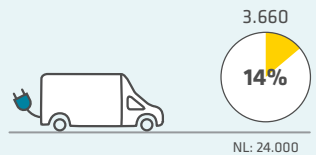

Huishoudens met een warmtepomp

All electric of hybride

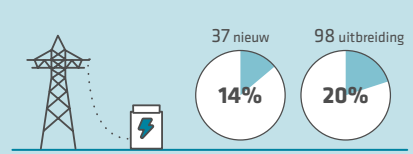
Elektrische trucks

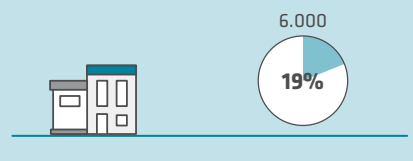
verwachte opgave in aantallen in 2030
realisatie 2022 t/m 2024 in Stedin gebied

Werkpakket Stedin

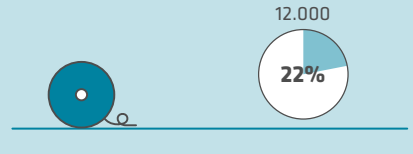
Transportstations

Middenspanningsruimtes

KM kabels

verwachte additionele opgave in aantallen 2022 t/m 2030
realisatie 2022 t/m 2024 in Stedin gebied

Gevolgen voor Stedin en ons verzorgingsgebied

De hiervoor genoemde ontwikkelingen hadden in 2024 impact op het werkveld van Stedin en hebben meerjarig impact op het (kunnen) realiseren van de klimaatambities van Nederland. De exacte gevolgen voor Stedin en ons verzorgingsgebied beschrijven we in het vervolg van dit hoofdstuk.

Schaarste in ruimte, technici en materialen

Stedin verwacht voor de energietransitie tot 2030 circa 5.000 middenspanningsruimtes te bouwen en ruim 9.000 kilometer aan kabels te leggen. Daarvoor hebben we ruimte en goed opgeleide technici nodig, naast materialen. Schaarste maakt dit tot een uitdaging. Maar wel één die we – samen met onze stakeholders – oppakken.

Ruimte is beperkt

In het afgelopen jaar heeft Stedin aanzienlijke stappen gezet in het uitbreiden en verzwaren van onze netten om te voldoen aan de groeiende vraag naar energie. Deze uitbreiding vereist niet alleen technische aanpassingen, maar ook voldoende fysieke ruimte om nieuwe infrastructuur te plaatsen. Het vinden van geschikte locaties en het verkrijgen van de benodigde vergunningen zijn cruciale onderdelen van dit proces. Dat is steeds lastiger in het overwegend stedelijke en dichtbebouwde verzorgingsgebied van Stedin. Desondanks is het in 2024 gelukt om 10 locaties te vinden om een transportstation te mogen bouwen.

Een essentieel aspect van onze strategie is de intensieve samenwerking met lokale en regionale overheden binnen ons voorzieningsgebied op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Door nauwer samen te werken, kunnen we sneller en efficiënter inspelen op de behoeften van onze klanten en de uitdagingen van de energietransitie. Deze samenwerking heeft geleid tot betere coördinatie, snellere besluitvorming en een gezamenlijke inzet om duurzame oplossingen te realiseren. Voor een nadere toelichting hierop zie de paragraaf Eerder beginnen met bouwen in het hoofdstuk Bouwen aan meer netcapaciteit.

Tekort aan personeel

Stedin groeide in 2024 hard. Verdere opschaling van onze organisatie is essentieel. Dat is steeds moeilijker te realiseren door krapte op de arbeidsmarkt. We zien vooral tekorten in de functiegroepen monteurs, technisch specialisten, uitvoerders en engineers. Deze specialisten zijn nauwelijks meer te vinden en de verwachting is dat deze situatie de komende jaren uitdagender zal worden. Onze behoefte is te groot om in te vullen via werving, waardoor de noodzaak ontstaat om deze functiegroepen intern op te leiden. Het blijft een grote uitdaging om dat op tijd, kwalitatief en op een stabiele manier te kunnen realiseren. Belangrijke randvoorwaarden zijn de verdere uitbreiding van de opleidingscapaciteit, faciliteiten zoals het nieuwe gebouw van de Stedin Academie, de beschikbaarheid van instructeurs en leermeesters vanuit de operatie en het absorptievermogen van de organisatie om grotere aantallen nieuwe medewerkers te begeleiden. Dit kunnen we alleen realiseren via een integrale aanpak voor werving, opleiden en doorstroom.

Beschikbaarheid van materiaal

Voor het uitbreiden van het energienet zijn materialen nodig die soms moeilijk verkrijgbaar zijn. Dat komt onder meer door verstoringen in de toeleveringsketen van grondstoffen. Die zijn het gevolg van internationale spanningen en handelsconflicten. Deze verstoringen zijn niet altijd even voorspelbaar. Wereldwijd neemt de vraag naar grondstoffen toe. We volgen het aanbod van onder andere netwerkcomponenten kritisch én nemen maatregelen om te kunnen anticiperen op mogelijke tekorten en lange levertijden. Deze maatregelen hebben tot nu toe de continuïteit van onze uitvoering geborgd.

Betaalbaarheid energietransitie

Europese en Nederlandse klimaatambities en beleidskeuzes versnellen de energietransitie en vergen een grootschalige aanpassing, uitbreiding en verzwaring van de netinfrastructuur. Tegelijkertijd blijven de landelijke en regionale netbeheerders zorgdragen voor een hoge leveringsbetrouwbaarheid en stijgt het prijspeil door inflatie. Als gevolg hiervan zijn de netinvesteringen fors toegenomen. Zo zijn de jaarlijkse investeringen van Stedin in vijf jaar tijd gegroeid van €0,6 miljard in 2019 tot €1,1 miljard in 2024.

Forse investeringen leiden tot hogere tarieven

Om de transitie naar een nieuw energiesysteem mogelijk te maken en de toegang tot energie te waarborgen, moeten we de komende jaren nog veel meer investeren. Uit recent onderzoek in opdracht van Netbeheer Nederland blijkt dat wij samen met de andere netbeheerders in de periode van 2024 tot 2040 circa €236 miljard moeten investeren in netinfrastructuur voor elektriciteit, gas, warmte en waterstof. Een beperkt deel van deze investeringen wordt bij aanleg of aanpassing van een aansluiting in rekening gebracht bij de betreffende klant. Het overige deel – netto-investeringen van circa €219 miljard – wordt gedurende de levensduur van de netten vanuit de transporttarieven vergoed door alle (binnenlandse) afnemers van energie. Op basis van deze investeringsprognose verwachten we voor elektriciteit een verdubbeling tot verdrievoudiging van de nettarieven tussen nu en 2040. Dit is exclusief inflatie. Voor gas verwachten we een beperkte stijging van de tarieven, ondanks dalende netbeheerkosten. Dit komt doordat het aantal gasaansluitingen eveneens afneemt.

Stijgende energierekening, maar investeringen zijn cruciaal

Voor onze klanten is uiteindelijk de totale energierekening van belang, inclusief leveringskosten en belastingen. Deze energierekening zal naar verwachting oplopen in de komende jaren, waarbij het aandeel netbeheerkosten stijgt. We beseffen dat het om aanzienlijke bedragen gaat. Tegelijkertijd zijn investeringen in netinfrastructuur cruciaal voor de energietransitie en de Nederlandse economie. Zo stelt onderzoeksbureau BCG in een recente publicatie dat het volle elektriciteitsnet in Nederland de maatschappij jaarlijks zo'n €10 tot €40 miljard kan kosten.

Hoe houden we de kosten beheersbaar?

Stedin maakt zich zorgen over deze stijgende kosten en de gevolgen hiervan voor huishoudens en bedrijven. Om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden, zijn tijdige en duidelijke ontwerpkeuzes nodig voor het energiesysteem. Ook is het belangrijk om nieuwe en bestaande netinfrastructuur flexibeler te benutten. Een beter benut net is een betaalbaarder net. Samen met de andere netbeheerders pleiten we voor een nieuwe verdeling van de netkosten en zijn we actief betrokken bij verschillende onderzoeken naar mogelijke maatregelen.

Het kabinet heeft in de Voorjaarsnota 2024 opdracht gegeven tot een interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) naar de bekostiging en financiering van de elektriciteitsinfrastructuur. Als netbeheerder zijn wij hier nauw bij betrokken. Het eindrapport van het IBO wordt in het eerste kwartaal van 2025 verwacht en moet leiden tot concrete aanbevelingen.

Invoeding van groen gas

Hoewel netbeheerders geen wettelijke aansluitplicht hebben voor groen gas, wil Stedin de invoeding van groen gas wel zo veel mogelijk stimuleren. Door de toenemende invoeding van groen gas in ons netwerk lopen we in sommige regio's echter al tegen beperkingen aan in de beschikbare netcapaciteit. Dit betekent dat we ons gasnet moeten uitbreiden en versterken om te kunnen voldoen aan de groeiende invoeding van groen gas en om de bijmengverplichting veilig en betrouwbaar te faciliteren.

Overvol stroomnet

Door grenzen aan ervaren personeel en beschikbare ruimte overstijgt de vraag naar elektriciteit en nieuwe of zwaardere aansluitingen wat we momenteel kunnen bijbouwen. Daardoor raken de landelijke en regionale stroomnetten overvol. Dit zorgt voor file op het elektriciteitsnet: netcongestie. Gevolg is dat toegang tot energie niet langer een vanzelfsprekendheid is. Niet alleen bedrijven, maar ook huishoudens kregen in 2024 te maken met het niet kunnen terugleveren van hun opgewekte energie. We weten dat dit voorlopig zo blijft en dat het pijnlijke gevolgen heeft voor onze klanten. Dat gaat ons aan het hart. We spannen ons tot het uiterste in om de gevolgen van een overvol stroomnet voor klanten te beperken, de wachtlijsten zo snel mogelijk in te lopen en handelingsperspectief te bieden voor klanten die helaas op de wachtlijst staan.

Congestiegebieden TenneT in Stedin-gebied

In 2024 hadden grootverbruikklanten binnen grote delen van het Stedin-verzorgingsgebied te maken met congestie op het landelijke hoogspanningsnet van TenneT. Dit betrof de gehele provincie Zeeland voor afname, het Rotterdamse havengebied en omgeving voor afname en de gehele provincie Utrecht voor afname en invoeding. Op 5 december 2024 kondigde TenneT ook congestie aan voor afname op het hoogspanningsnet in de provincie Zuid-Holland. Samen met TenneT werken we aan het versneld realiseren van netuitbreidingen. We onderzoeken technische oplossingen en werken aan allerlei maatregelen om de piekbelasting op specifieke momenten te beperken.

Om gebruikers die wachten op een aansluiting toch te kunnen bedienen, zetten we alternatieve oplossingen in, zoals flexibel vermogen of het gebruiken van de storingsreserve; een reservekabel of transformator die is bedoeld voor wanneer een stroomkabel kapot gaat.

Situatie op stroomnet Utrecht is nijpend

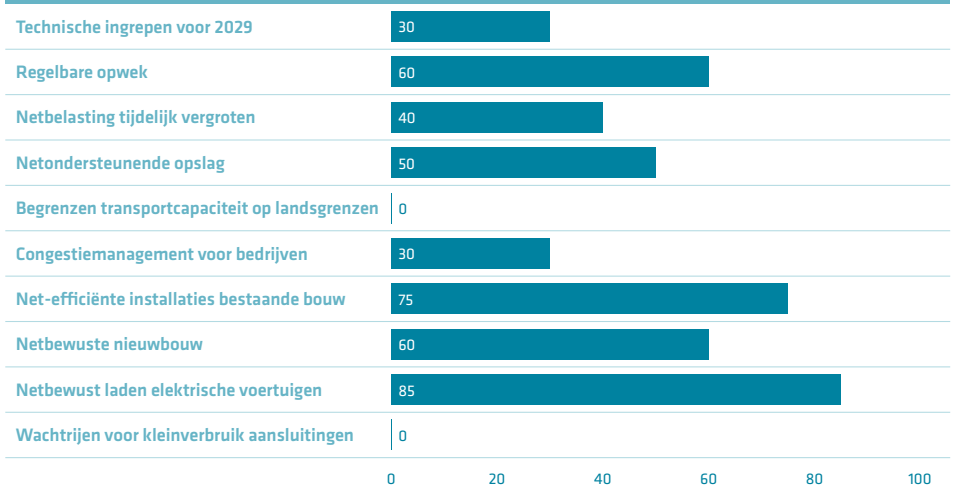
Het elektriciteitsnet in de Flevopolder, Gelderland en Utrecht (FGU) staat onder druk. De netwerken van TenneT, Liander en Stedin zijn daar nauw met elkaar verbonden. Daarom heeft een overbelasting in één provincie invloed op de andere. Om de betrouwbaarheid van de stroomlevering te garanderen, werken provincies, netbeheerders en ministeries samen met marktpartijen en brancheorganisaties aan maatregelen die het netwerk kunnen ontlasten en ruimte houden voor de woningbouwambitie. Op 25 april 2024 informeerde de minister van Klimaat en Energie de Tweede Kamer dat een deel van de maatregelen voor netcongestie in eerste instantie in de provincie Utrecht wordt toegepast.

Het pakket maatregelen moet de piekvraag naar elektriciteit in de provincie verkleinen. Zo stimuleert het pakket het netbewust elektrisch laden van voertuigen, het bouwen van netbewuste nieuwbouw met als voorbeeld de Utrechtse stadswijk Merwede, het gebruik van hybride warmtepompen in bestaande woningen en het anders inregelen van warmtepompen. Verder vergroten we de ruimte op het net. Dit doen we door netuitbreidingen en het bijplaatsen van regelbare opwek van elektriciteit. Verder belasten we het net waar mogelijk zwaarder. De verwachting is dat het maatregelenpakket op de korte termijn het elektriciteitsnet ontlast. We hebben in 2024 een risico-afweging gemaakt op basis van meerdere scenario's (waaronder ook een lager groeiscenario). Hieruit hebben we besloten om in november nog geen wachtrij voor kleinverbruikers in te stellen. In 2025 zullen we opnieuw een afweging maken. Het risico op stroomstoringen is nog steeds onverminderd groot waardoor het instellen van een wachtrij een reële optie is.

We houden de ontwikkelingen en impact op het stroomnet uiteraard nauwlettend in de gaten. In het voorjaar van 2025 geven we een nieuwe update met mogelijke stappen. Belangrijk is dat er geen nieuw beleid wordt ingevoerd dat elektrificatie in de provincie verder stimuleert.

Potentie van extra maatregelen (in MW)

Congestie op de regionale netten

Stedin heeft in 2024 19 congestiegebieden afgekondigd voor het regionale elektriciteitsnet. Het ging om diverse gebieden in de provincies Zuid-Holland en Zeeland, waar klanten voor het eerst met een vol stroomnet te maken kregen. Nieuwe aanvragen om (meer) stroom terug te leveren of (meer) stroom af te nemen komen op een wachtlijst. Op drie plekken in ons gebied is er zowel congestie voor opwek als afname. In de visualisatie hiernaast worden deze gecombineerd gepresenteerd.

Netbeheerders bepalen door onderzoek naar congestiemanagement of er door het schuiven van verbruik of teruglevering door grote klanten, ruimte op het elektriciteitsnet kan ontstaan. Dit noemen we flexibel vermogen bij klanten. Als door het aangeboden flexibel vermogen ruimte op het elektriciteitsnet ontstaat, kunnen de klanten op de wachtlijst een aansluiting met transportcapaciteit krijgen. In sommige gebieden ligt dat echter anders. Daar is de druk op het stroomnet zo groot dat alle ruimte nodig is om het groeiende stroomverbruik op te vangen en zo de energievoorziening betrouwbaar te houden.

In een aantal gebieden is nu zowel door TenneT als door Stedin congestie afgekondigd. Dit betekent dat er zowel op de netten van TenneT als op die van Stedin gebrek is aan transportcapaciteit. Wordt er door toepassing van congestiemanagement op het hoogspanningsnet van TenneT ruimte gevonden? Dan krijgen klanten op de wachtlijst niet automatisch (meer) transportcapaciteit zolang de congestie op de netten van Stedin niet óók is opgelost. Transparante communicatie over de timing van het oplossen van knelpunten is daarom essentieel. Voor meer informatie over hoe wij dit doen, zie de paragraaf Transparante communicatie in Bouwen aan meer netcapaciteit.

Het totale aantal congestiegebieden in ons verzorgingsgebied eind 2024 is 40. Er zijn verschillende oorzaken voor congestie. Vooral toenemende aanvragen voor zon-op-land, zon-op-dak, windparken en toenemend energieverbruik door consumenten en kleinzakelijke klanten zorgen voor een vol stroomnet. Dit toenemende verbruik komt bijvoorbeeld door het elektrisch laden van voertuigen en het elektrisch verwarmen van woningen. We monitoren ons werkgebied continu op toenemende netbelasting, zodat we op tijd maatregelen kunnen treffen.

TenneT

1 Heemstede
2 Haven Rotterdam & Goeree Overflakkee
3 Provincie Zuid-Holland
4 Provincie Utrecht
5 Provincie Zeeland

Stedin

6 Mijdrecht
7 Baarn
8 Woerden
9 Maarssenbroek
10 Bilthoven
11 Amersfoort
12 Oudenrijn
13 Driebergen
14 Nieuwegein
15 Houten-Oost
16 Doorn
17 Veenendaal
18 Wijk bij Duurstede
19 Den Haag Centrum-Noordwest, Scheveningen en Duindorp
20 Nootdorp en Ypenburg-Oost
21 Waddinxveen - Piet Stuurmanweg
22 Waddinxveen - Schielandweg
23 Reeuwijk en Gouda-Noord
24 Waarder en Driebruggen
25 Berkel en Rodenrijs - Noordeinde
26 Waddinxveen - Doelwijk
27 Berkel en Rodenrijs - Kleihoogt/ Centrum Noord
28. Bleiswijk – Bergschenhoek
29. Zuidplas - 2e Tochtweg
30 Tinte
31 Rotterdam-Zuid en omliggende gemeenten I
32 Rotterdam-Zuid en omliggende gemeenten II
33 Gedeelte Drechtsteden en centraal Molenlanden
34 Alblasserwaard-Oost, Vijfheerenlanden West Betuwe-Noordwest
35 Dordrecht Centrum en – Oost
36 Hoeksche Waard en Zuidelijk Dordrecht
37 Tholen en Schouwen-Duivenland (Noordring)
38 Walcheren-Noord
39 Vlissingen-Oost havens
40 Zuid-Beveland

Groeiende wachtlijsten

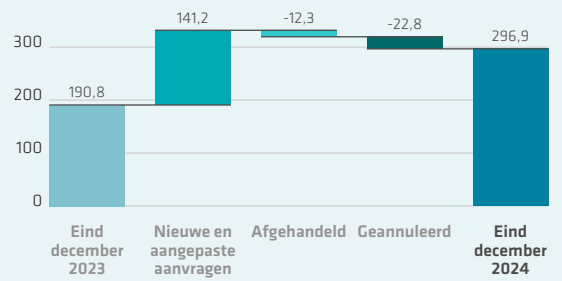
Als we in een gebied congestie aankondigen, plaatsen we nieuwe aanvragen voor (extra) transportcapaciteit in dat gebied op de wachtlijst. Per jaareinde 2024 stonden 1.600 aanvragen van grootverbruikklanten op de wachtlijst voor transportcapaciteit voor afname en 563 aanvragen van grootverbruikklanten voor invoeding. Ten opzichte van de situatie aan het eind 2023 betreft dit een toename van respectievelijk 115% / 856 klantaanvragen voor afname en 58% / 208 klantaanvragen voor invoeding. Daarbij hebben we in 2024 36 klanten op de invoedingswachtlijst van transportvermogen kunnen voorzien. Daarnaast verwacht TenneT in de provincie Zeeland in de loop van 2025 extra flexibel vermogen te kunnen contracteren. Dit is uiteraard goed nieuws en gaat ons helpen bij het inlopen van de wachtlijsten. Tegelijkertijd zal het inlopen van de wachtlijsten tijd kosten vanwege de genoemde uitdagingen op het gebied van ruimte, technici en materialen.

Op onze website geven we een maandelijkse update over congestie in ons verzorgingsgebied. Daar is ook een actuele wachtlijst voor transportcapaciteit te vinden voor grootzakelijke klanten, en informatie over hoe deze klanten verdeeld zijn over verschillende provincies en of het om afname- of invoedingscongestie gaat. Tot slot geven we, waar mogelijk, informatie over de stappen die we nemen om de congestie te managen en op te lossen en op welke termijn we dit verwachten.

Teruglevering
Vermogen op wachtlijst

2024
296,9
2023
190,8

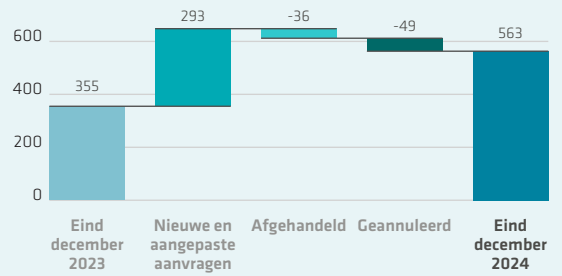
Vermogen (MW) op wachtlijst

Teruglevering
Aanvragen op wachtlijst

2024
563
2023
355

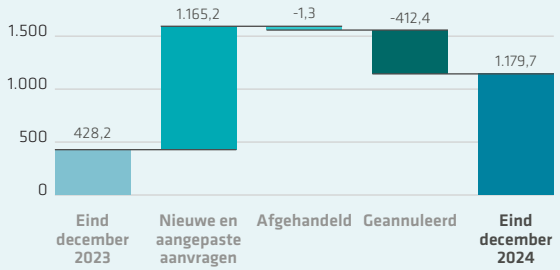
Aantal aanvragen op wachtlijst

Afname
Vermogen op wachtlijst

2024
1.179,7
2023
428,2

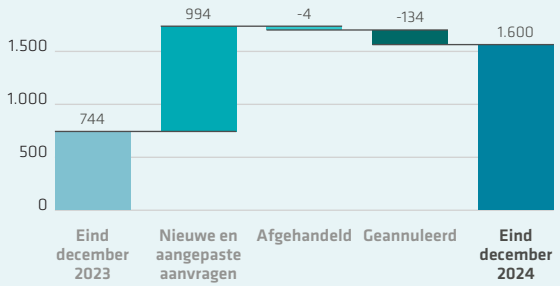
Vermogen (MW) op wachtlijst

Afname
Aanvragen op wachtlijst

2024
1.600
2023
744

Aantal aanvragen op wachtlijst

Prioriteren wachtlijst met klantaanvragen

Per 1 oktober 2024 past Stedin maatschappelijk prioriteren toe in congestiegebieden. Dit is het gevolg van het codebesluit dat de ACM op 18 april 2024 heeft genomen. Met maatschappelijk prioriteren kunnen klanten die binnen bepaalde maatschappelijke kaders vallen voorrang krijgen bij het toewijzen van transportcapaciteit. Er zijn drie categorieën waarvoor prioriteit aanvragen mogelijk is:

1 Congestieverzachters (teruglevering- en afnameverzoeken), per situatie te bekijken;
2 Veiligheidsfuncties (afnameverzoeken), zoals brandweer en politie;
3 Basisbehoeften (afnameverzoeken), zoals onderwijs en woonbehoefte.

Categorie 1 heeft de hoogste prioriteit, daarna 2 en 3 en daarna overige aanvragen. Binnen deze categorieën geldt het principe ‘first come, first serve’. Voorrang voor de één, betekent langer wachten voor de ander. Daarom gaan we zorgvuldig om met het prioriteren van de wachtlijst en de aanvraag voor prioriteit. De klant levert hiervoor bewijsstukken aan, waarmee hij aantoont te voldoen aan de vereisten. Stedin doet een check op volledigheid en toetst op vormvereisten. Prioritering betekent overigens niet dat op de plekken waar prioriteitsaanvragen worden gedaan sneller extra ruimte op de elektriciteitsnetten beschikbaar komt. Het betekent wel dat op het moment dat er ruimte beschikbaar komt, de wachtlijst in de geprioriteerde volgorde wordt afgehandeld.

In 2024 hebben we 28 klantaanvragen geprioriteerd op basis van de bovenstaande categorieën.

Waardecreatie

Stedin werkt aan duurzame waardecreatie voor de langere termijn. We nemen onze verantwoordelijkheid voor een duurzame en eerlijke manier van werken, in samenwerking met onze ketenpartners. Ons uitgangspunt daarbij is onze Strategie 2023-2027. Deze toetsen we jaarlijks aan de hand van een analyse van de waardeketen, de materiële thema's daarbinnen en ons stakeholderveld.

ESRS2 SBM-1 40e,f,g; S4-1 15 MDR-P 65a,b

Stedin strategie

Missie

Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie

Visie

De energietransitie mogelijk maken door het sneller bouwen, optimaal benutten en goed beheren van de netten

Strategie

PRIORITEITEN	**Netcapaciteit** (Bouwen & Benutten)	**Netkwaliteit** (Beheren)
OVERIGE DOELEN	Dienstverlening & effectiviteit | Marktfacilitering | Duurzaamheid | Duurzame gassen & alternatieve warmte	
RANDVOORWAARDEN	Financieel gezond | Medewerkers, leiderschap & cultuur | ICT & verandercapaciteit | Veiligheid & cybersecurity	

Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie

Nederland beweegt van een fossiel naar een duurzaam energiesysteem. Van centraal opgewekte energie naar decentrale opwek, zoals uit zonnepanelen of windmolens op zee. Ook als de zon even niet schijnt en de wind even niet waait, moet het energiesysteem van vraag en aanbod in balans worden gehouden.

We werken aan duurzame waardecreatie door de executie van onze strategie voor de periode 2023-2027. De kern van onze strategie is om onze netcapaciteit uit te breiden, terwijl we de netkwaliteit hoog houden. Dat doen we door sneller te bouwen, de netten beter te benutten en ze betrouwbaar te blijven beheren. En dat zo duurzaam mogelijk.

We zorgen voor netcapaciteit

- **Bouwen**: we leggen nog meer kabels en leidingen aan en bouwen extra stations. Zo kunnen we onze klanten aansluiten op ons energienet. Ook nieuwe afnemers én opwekkers.
- **Benutten:** alleen bouwen is niet genoeg. We gaan het net beter benutten door vraag en aanbod van energie goed op elkaar af te stemmen en de beschikbare netcapaciteit zo slim mogelijk in te zetten. Zo raakt het net minder snel vol.

We zorgen voor netkwaliteit

- **Beheren:** we willen onze prestaties hoog houden. Dat doen we onder andere door de kwaliteit van ons energienet te borgen. Een betrouwbare en veilige energievoorziening staat voorop.

We zorgen voor mens en milieu

- **Duurzaamheid**: de grootste bijdrage die Stedin kan leveren aan de verduurzaming van Nederland, is om zo goed en zo snel mogelijk onze netcapaciteit uit te bouwen. Dit stelt bedrijven en particulieren in ons verzorgingsgebied in staat om te verduurzamen. We stellen onszelf daarbij ook doelen om de impact en uitstoot van onze eigen operatie te minimaliseren.

Stakeholders en materiële thema's

Bij het uitvoeren van onze strategie hebben we vanzelfsprekend te maken met een breed stakeholderveld. Onze stakeholders zijn de mensen, groepen of instanties die invloed hebben op Stedin en andersom. Met stakeholders waar sprake is van een grote impact hebben we intensief contact. Met andere stakeholders is dat minder intensief, maar nog steeds periodiek.

Luisteren en in gesprek zijn met onze stakeholders is een onmisbare stap naar de goede dingen juist doen. Ook helpt dit om een gedeeld begrip te hebben van de uitdagingen waar we in de energietransitie voor staan. Door de dialoog aan te gaan blijven we aangesloten en op de hoogte van wat de omgeving van ons vraagt en eist.

Materiële thema's: waar zit onze impact?

Wij hebben stakeholders gevraagd welke positieve of negatieve impact zij ervaren in hun relatie met Stedin. Ook zijn we nagegaan welke thema's hierbij van materieel belang zijn, waarmee we onze strategie executie-focus geven. Om deze thema's zo goed mogelijk vast te stellen, hebben wij een dubbele materialiteitsanalyse uitgevoerd – bestaande uit een van binnen-naar-buiten- en een van buiten-naar-binnen-analyse. Dit sluit aan bij de vereisten van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). De van binnen-naar-buiten-analyse laat de thema's zien waarmee Stedin de meeste positieve en negatieve impact heeft op de samenleving. De van buiten-naar-binnen-analyse toont welke risico's en kansen er zijn vanuit onze omgeving op onze bedrijfsvoering.

Op basis van de analyse van deze impacts, risico's en kansen heeft de RvB de materiële thema's bepaald. Hierdoor kunnen we onze strategische keuzes toetsen en waar nodig extra focus aanbrengen, zodat we positieve impacts vergroten en negatieve impacts verminderen. Ook kunnen we zo beter sturen op waardecreatie op lange termijn binnen onze waardeketen. Denk aan het sturen op het bouwen van meer netcapaciteit, waardoor Stedin-klanten kunnen elektrificeren en hun negatieve impact op klimaat kunnen verkleinen. Of denk aan het sturen op het thema Goed werkgeverschap, waardoor Stedin een positieve impact heeft op het welzijn van haar medewerkers.

De uitkomsten van de dubbele materialiteitsanalyse hebben onze strategische focus, zoals hiervoor beschreven, herbevestigd. Voor een gedetailleerde beschrijving van hoe we de dubbele materialiteitsanalyse hebben uitgevoerd inclusief de belangrijkste overwegingen, zie de paragraaf Management van impacts, risico's en kansen in het hoofdstuk Algemene toelichtingen van onze Duurzaamheidsverklaring.

De tabel hierna geeft per strategisch onderwerp inzicht in onze materiële thema's en de koppeling met langetermijnwaardecreatie.

STRATEGIE	THEMA'S EN SUBTHEMA'S	LANGE TERMIJN WAARDECREATIE
Bouwen, Benutten & Beheren; Cybersecurity	**Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** a. Investeren in infrastructuur ten behoeve van de energietransitie b. Betaalbaarheid c. Cyber-, gegevens- en informatiebeveiliging	Energie is beschikbaar voor al onze klanten met hoge betrouwbaarheid en tegen maatschappelijk acceptabele kosten. Klanten krijgen een betrouwbare energievoorziening, die veilig wordt geleverd. Door het vergroten van onze netcapaciteit versnellen we de energietransitie en helpen we onze klanten gasverbruik te verminderen. Hiermee vermindert de CO_2 uitstoot in ons verzorgingsgebied en ondersteunen we klimaatmitigatie.
Dienstverlening	**Klant- en stakeholderbeleving**	Positieve beleving van klanten en stakeholders door goed presteren van Stedin.
Duurzaamheid; Duurzame gassen & Alternatieve warmte	**Klimaatmitigatie**	Ondersteunen van klimaatmitigatie door een gereduceerde uitstoot van broeikasgassen (eigen emissies en in de waardeketen) in lijn met het klimaatakkoord van Parijs (1,5 graad scenario).
Duurzaamheid	**Biodiversiteit in de keten**	Uitbreiding van de variatie van organismen op het land en in het water. De grootste impact ligt in Stedins waardeketen door verminderde winning van grondstoffen, energieproductie en levering van diensten van ketenpartners.
Duurzaamheid	**Circulaire materiaalinstroom**	Verminderde uitputting van grondstoffen door verlaagd gebruik van primaire materialen voor onze assets.
Duurzaamheid	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur**	Als publieke organisatie maakt Stedin ethisch verantwoorde keuzes en behandelt ketenpartners en stakeholders met integriteit.
Medewerkers, leiderschap & cultuur; Veiligheid	**Goed werkgeverschap** a. Gezondheid en veiligheid b. Diversiteit en inclusiviteit c. Opleiden, leren en ontwikkelen	Onze medewerkers zijn in staat om op een goede en duurzame wijze bij te dragen aan de werkzaamheden van Stedin. Dit wordt mogelijk gemaakt door fysiek en sociaal veilige en inclusieve omstandigheden, de middelen en mogelijkheden om te leren en ontwikkelen, ondersteund door een divers medewerkersbestand.

De juiste ingrediënten

We zoeken de balans in een mix van energiedragers.

Resultaten

2024 was een jaar van balanceren. Weer meer bedrijven kregen te horen dat hun aanvraag voor een nieuwe of zwaardere elektriciteitsaansluiting op een wachtlijst komt. We kondigden 19 nieuwe regionale congestiegebieden af. Dat is frustrerend. Zo hard mogelijk gaan, was simpelweg niet hard genoeg.

Aan de ene kant beseffen we dat het niet voldoende is. Aan de andere kant hebben we een gevoel van trots op onze behaalde resultaten en stappen voorwaarts. We zijn trots op de opschaling die we realiseren. Op hoe we samen met bedrijven, burgers, overheden en alle andere stakeholders blijven zoeken naar manieren hoe het wél kan. Op onze verduurzaming. Op alle klanten die we naar tevredenheid hebben kunnen helpen. En op de hoge niveaus van onze leveringsbetrouwbaarheid.

We zetten in op structurele jaarlijkse groei van onze netcapaciteit en uitvoeringscapaciteit. Ook daarbij zoeken we steeds naar de balans tussen ambitie en realisme. We blijven bouwen, benutten en beheren. Deze driedeling is ook terug te zien in de aard van onze investeringen: we investeren niet alleen in het vergroten van onze netcapaciteit, maar ook in de kwaliteit ervan.

Aan de hand van onze strategische prioriteiten en overige doelen geven we in dit hoofdstuk een overzicht van onze resultaten en de onderliggende acties die daartoe geleid hebben.

Bouwen aan meer netcapaciteit

Hoewel we harder groeien en meer investeren dan ooit, nam de krapte op onze netten toe. Het uitbreiden van het net kost immers tijd. Door in te blijven zetten op structurele jaarlijkse groei van onze uitvoeringscapaciteit verwachten we de komende jaren meer en meer de resultaten te gaan zien van het uitbreiden van onze netcapaciteit.

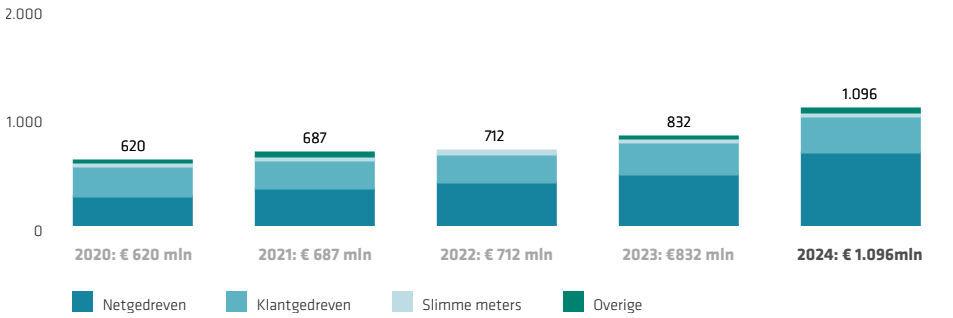
KPI's Bouwen	Eenheid	Resultaat 2023	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025
Investeringen	€ 1 mln	832	960	1.096	1.300
Bestemmingsplannen onherroepelijk	#	12	10	10	12
Samenwerkingsovereenkomsten met gemeenten	%	-	-	55	95
Uitvoering netgedreven scope E en G	%	99/110	100/100	128/93	100/100
Additioneel vermogen	MVA	513	500	344	753

Investeringen in onze netten

We verdelen onze investeringen in vier categorieën:

- **Netgedreven investeringen** (investeringen om de capaciteit van de netten te vergroten of de kwaliteit van de netten op peil te houden)
- **Klantgedreven investeringen** (investeringen op verzoek van klanten of overheden)
- **Metergedreven investeringen** (investeringen in slimme meters)
- **Overige investeringen**

In alle categorieën zien we in 2024 een sterke groei ten opzichte van 2023, met de sterkste groei in onze netgedreven investeringen. Dit is in lijn met de steeds groter wordende opgave om onze netcapaciteit uit te breiden.

Netgedreven investeringen

De netgedreven investeringen zijn de investeringen die wij doen om de capaciteit van het net te vergroten en de kwaliteit van het huidige net te borgen. Hieronder vallen het aanleggen, vervangen en verzwaren van stations en kabels. In 2024 hebben we voor €682 miljoen netgedreven investeringen gedaan, waarvan €508 miljoen in ons elektriciteitsnet en €174 miljoen in ons gasnet. Dat is €192 miljoen (39%) meer dan in 2023. Daarmee is het ons gelukt om het tempo van onze investeringen te verhogen, wat het resultaat is van de verbeteringen in de werkwijze van onze uitvoeringsketens. Mede hierdoor hebben we 128% van onze geplande netgedreven investeringen in ons elektriciteitsnet gerealiseerd.

Een deel van de geplande netgedreven investeringen heeft toch vertraging opgelopen door de omgeving. Bijvoorbeeld door langer durende vergunningstrajecten, om ecologische redenen of door verschuivingen in de planning van investeringen in het landelijke hoogspanningsnet. We blijven daarom met onze omgeving naar oplossingen zoeken om waar mogelijk de investeringen te versnellen.

De doelstelling op de uitvoering van de netgedreven investeringen van het gasnet hebben we in 2024 niet behaald (93%) door vooral achterblijvende capaciteit bij aannemers. Deze investeringen zien met name toe op het vervangen van brosse leidingen (zoals grijs gietijzeren- en asbestcementleidingen) in ons gasnet om gas veilig en betrouwbaar te blijven transporteren. Met het verwijderen van brosse leidingen, zie ook de paragraaf Veiligheid gasnet en brossanering in het hoofdstuk Beheren van de netkwaliteit, leveren we een bijdrage aan de reductie van onze CO_2-uitstoot.

Klantgedreven investeringen

Klantgedreven investeringen vinden plaats op verzoek van klanten en overheden. In 2024 bedroegen deze investeringen €328 miljoen. De klantgedreven investeringen waren daarmee €43 miljoen (15%) hoger dan in 2023. Dit kwam met name door investeringen voor uitbreiding van het net (€40 miljoen, groei van 22%), ten behoeve van klantaanvragen voor nieuwe aansluitingen en het verzwaren van bestaande aansluitingen en mobiliteit.

Metergedreven investeringen

Onze investeringen in slimme meters waren in 2024 €48 miljoen. Hiervoor zijn 275.000 meterwissels uitgevoerd. In 2023 waren de investeringen in meters €41 miljoen en zijn 232.000 meters gewisseld. Ten opzichte van 2023 zijn de investeringen dus gestegen met 17%, terwijl het aantal wissels gestegen is met 19%. De ambitie qua aantal meterwissels was in 2024 320.000 meterwissels. De reden dat dit niet gerealiseerd is zit vooral in onvoldoende beschikbare uitvoeringscapaciteit in 2024. Op dit moment heeft 88% (2023: 86%) van de huishoudens in Stedin-gebied een slimme meter.

Overige investeringen

De overige investeringen waren in 2024 €38 miljoen. Dat is €22 miljoen hoger dan in 2023. We hebben in 2024 €16 miljoen in IT en het telecommunicatienetwerk geïnvesteerd. In het steeds complexer en flexibeler wordende energiesysteem is het noodzakelijk om (continu) inzicht te hebben in de status van ons (elektriciteits)net. Voor onze bedrijfsvoering is het telecommunicatienetwerk daarom een onmisbare asset die strategisch uitgebouwd en beheerd wordt. Verder hebben we in lijn met onze nieuwe warmtestrategie, zie de paragraaf Warmte in het hoofdstuk Duurzame gassen en alternatieve warmte, €12 miljoen geïnvesteerd in de uitbreiding van stoom- en warmtenetten in onze regio. Tot slot hebben we in 2024 €2 miljoen geïnvesteerd in een nieuw distributiecentrum om de materiaalbeschikbaarheid van onze operatie te vergroten; we verwachten dat dit distributiecentrum in 2025 volledig operationeel is.

Eerder beginnen met bouwen

Netuitbreidingen kosten veel tijd. Het duurt natuurlijk even om een station te bouwen, maar een groter deel van de tijd zit in het voorbereiden en plannen van een project. De aanlooptijd kan wel twee keer zo lang duren als de daadwerkelijke uitvoering. Dit hangt bijvoorbeeld af van de beschikbaarheid van grond, bestemmingsplannen en vergunningen, de beschikbaarheid van mensen en materialen en afspraken met aannemers. Er is ons veel aan gelegen om die aanlooptijd te verkorten en eerder te kunnen beginnen met bouwen. Op dat vlak leidden afspraken met 65 gemeentes in 2024 tot een verkorting van de procedures voor nieuwe transformatorhuisjes van 9 naar 3 maanden.

Op tijd op zoek naar ruimte

Voor het uitbreiden van onze netten is fysieke ruimte nodig. Een nieuw transportstation kan een omvang hebben van een paar voetbalvelden. Maar ook voor de uitbreiding van een bestaande ruimte geldt dat de bouw pas kan starten als de grond gevonden is (met de juiste bestemming en vergunningen). Voor grotere stations duurt dat soms wel zeven tot acht jaar. In 2024 staken we daarom veel tijd in het versnellen van ruimte vinden en het proces van bestemmingsplanwijzigingen. Het realiseren van onze doelstelling voor onherroepelijke bestemmingsplannen is hiervan een mooi resultaat. Ook hebben we in verschillende projecten geëxperimenteerd met een versnellingsaanpak. Hierin betrekken we gemeenten zo vroeg mogelijk, ook op bestuurlijk niveau.

Door te zorgen voor gezamenlijk draagvlak en een strakke planning, bleek het mogelijk om in enkele gevallen zelfs binnen zes maanden een gezamenlijk locatiebesluit te hebben. Een enorme versnelling.

Veel gemeenten zien daarnaast de noodzaak voor het versnellen van de realisatie van (kleine) middenspanningsruimtes. Stedin moet tot en met 2030 bijna 5.000 middenspanningsruimtes bijbouwen in 76 gemeenten. Met 42 gemeenten (55%) sloten we samenwerkingsovereenkomsten (SOK's) af. Daarin leggen we vast hoe we samen geschikte ruimte gaan vinden en hoe we omgaan met grondeigendom. Nog eens 23 gemeenten hebben al mondeling toegezegd. Een mooi resultaat, waar we trots op zijn.

Noodzaak tot prioriteren

We kunnen niet alle projecten uitvoeren wanneer we dat zouden willen. Hierdoor neemt de noodzaak om objectief te prioriteren toe, net als de behoefte aan transparante kaders. We moeten onze stakeholders helder uitleggen waarom we iets eerder of juist pas later doen. Om zo snel mogelijk meer mensen en middelen vrij te maken voor het oplossen van congestie kiezen we er ten eerste voor om reconstructies te minimaliseren. Daarnaast sluiten we grootverbruikers in congestiegebieden pas aan als de congestie is opgelost. In 2025 bouwen we verder aan deze prioriteringssystematiek.

Transparante communicatie

Wanneer je moeilijke keuzes maakt, is het belangrijk om hier transparant over te zijn. Bedrijven zijn steeds vaker afhankelijk van onze planning en keuzes. Dat geldt ook voor politieke en beleidsmatige agenda's, zoals de woningbouwopgave en de klimaatambities. We krijgen hierover dus steeds vaker vragen, die we zo goed mogelijk beantwoorden.

Nog liever informeren we proactief, om vragen te voorkomen. Hier hebben we een aantal grote stappen in gezet. Zo publiceerden we in juni 2024 samen met de andere netbeheerders een nieuwe versie van de landelijke capaciteitskaart. In november volgde een update met extra functionaliteiten. Op de kaart kun je nu bijvoorbeeld ook zien waar en wanneer uitbreidingen van het elektriciteitsnet gepland zijn. Verder was er de eerste release van de Stand van de uitvoering, een nieuwe rapportage voor de Tweede Kamer, waarbij de zes regionale netbeheerders inzicht geven in wat zij gezamenlijk hebben gerealiseerd en verwachten aan resterende (bouw)opgave.

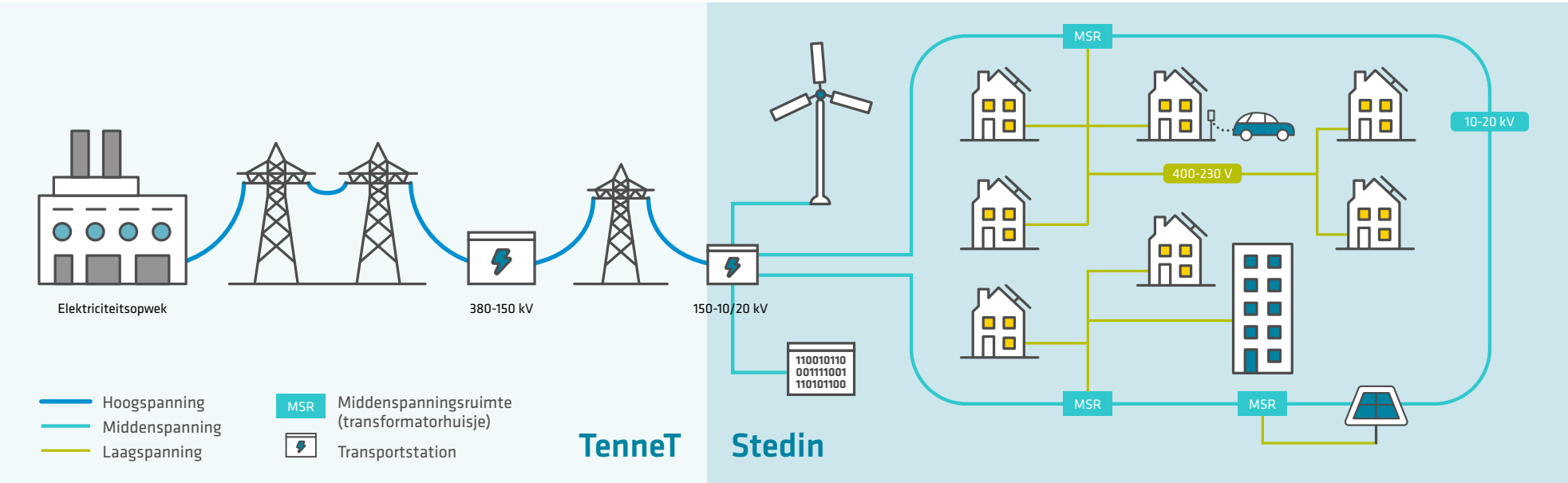
Meer regionale samenwerking

Stedin heeft het afgelopen jaar significante stappen gezet in de verdere verbetering van de regionale samenwerking met stakeholders. We zien dat de buitenwereld zich steeds nadrukkelijker (regionaal) organiseert. Met de maakbaarheidsproblematiek van de komende jaren start een nieuwe fase in de relatie met onze stakeholders. Om daarop te anticiperen organiseren we ons intern stapsgewijs beter en nemen we actief deel aan landelijke en regionale samenwerkingsverbanden. Op deze manier investeren we in wederzijds begrip, vertrouwen, medewerking en samenwerking.

Op regionaal niveau is Stedin zeer actief in de energy boards van Zuid-Holland, Utrecht en Zeeland. Daar werken we samen met vertegenwoordigers van onder meer de provincies, gemeenten en andere netbeheerders aan met name congestiegerelateerde onderwerpen op provinciaal niveau. We ontwikkelen gezamenlijke energievisies en Provinciale Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat. Deze zogenoemde PMIEKs vormen mede input voor onze prioritering en planning. Ook werken we aan het vinden van grond voor de bouwopgave en aan maatregelen om de piekbelasting van de netten te beperken.

Sneller Bouwen

Naast tijdwinst in het voortraject, kan ook het bouwen zelf nog sneller. Dit doen we door onze bouwcapaciteit te vergroten, buurtgericht te werken met onze Buurtaanpak en door te zorgen voor voldoende materiaal. In onderstaande schematische weergave is te zien hoe ons electriciteitsnet is uitgevoerd: het bovengrondse hoogspanningsnetwerk van TenneT wordt door onze middenspanningsruimtes omgezet in veelal ondergrondse middenspanningsringen. Die ringen vertakken via het laagspanningsnet naar individuele groot- of kleinverbruikers.

Versnellen en vergroten van de bouwcapaciteit

In 2024 hebben we 28% meer netgedreven investeringen gedaan dan gepland. We legden ruim 1.000 kilometers kabels en bouwden meer dan 350 additionele middenspanningsruimtes. Door nieuwe transportstations en additionele transformatoren in bestaande stations te installeren, voegden we in 2024 344 MVA aan extra vermogen toe aan ons elektriciteitsnet. Omgerekend kun je met dit vermogen in één keer 230.000 woningen van elektriciteit voorzien. Dat is ongeveer driekwart van de alle woningen in de gemeente Rotterdam. Het bijgeplaatste vermogen ligt zo'n 150 MVA onder ons plan. Dit wordt met name veroorzaakt door opgelopen vertraging bij de bouw van transportstations. De daadwerkelijke toevoeging van deze capaciteit aan ons net vindt daarmee later in de tijd plaats. In 2025 verwachten we ruim 750 MVA aan additioneel vermogen te realiseren, grofweg een verdubbeling van wat we in 2024 hebben gerealiseerd.

Bouwen

344 MVA

Additioneel vermogen

Deze opgave kunnen we alleen realiseren met voldoende vitale en vakbekwame medewerkers. Het groeiende werkpakket vraagt om een toenemend aantal medewerkers om dat werk uit te voeren. Dit vergt een combinatie van extern werven en intern opleiden. Voor meer informatie, zie het hoofdstuk Medewerkers, leiderschap en cultuur.

Alleen maar méér mensen aannemen, is echter niet genoeg. Om het tempo te verhogen, is in de gehele keten een andere manier van werken nodig. In 2024 heeft Stedin verschillende maatregelen genomen om te voldoen aan de groeiende vraag. Denk aan het creëren van inzicht in welke contractruimte er nog is in de contracten met onze aannemers en wanneer het tijd is om nieuwe contracten met aannemers te sluiten. Ook hebben we verbeteringen doorgevoerd in onze eigen werkwijze, zoals minder overdrachtsmomenten, kortere doorlooptijden en het eerder betrekken van aannemers in het (bouw)proces.

Samenwerken met aannemers

Stedin wil een betrouwbare partner zijn voor onze aannemers. Het kennen van elkaar én elkaars capaciteiten is daarbij onontbeerlijk. In 2024 was onze inzet daarom gericht op het verstevigen van de relatie en de samenwerking met onze partners. Daarnaast voeren we regelmatig gesprekken met aannemers op tactisch en strategisch niveau. Doel is om wederzijds inzicht te krijgen in de organisatiestrategie, prestaties te evalueren en te bepalen waar verbetering van processen nodig is. Dit alles zorgt ervoor dat processen steeds efficiënter en sneller verlopen.

Om aan de bouwopgave te voldoen en de uitvoering te versnellen, is uitbreiding van aannemers-capaciteit nodig. Specifiek voor de Buurtaanpak en de middenspanningsopgave hebben we een aanbestedingsstrategie vastgesteld. Deze leidt tot overeenkomsten voor de komende 15 jaar, waarbij ruimte is voor innovaties van aannemers en waarbij we het samenwerken in de keten faciliteren. Hiermee zetten we in op voorspelbare en deels gegarandeerde werkpakketten, op snelheid en op innovatie.

Versnellen van de bouwopgave door de Buurtaanpak

We staan voor een grote bouwopgave. Die draait om het opwaarderen, vervangen en bijplaatsen van middenspanningsruimtes, het verzwaren en aanleggen van extra kabels en het vervangen en verzwaren van (huis)aansluitingen. Om sneller te kunnen bouwen en te zorgen dat het elektriciteitsnet de toenemende vraag naar elektriciteit aankan, hebben we de Buurtaanpak ontwikkeld. Hiermee waarderen we het elektriciteitsnet buurt voor buurt op: we leggen meer en dikkere kabels in de grond en plaatsen extra middenspanningsruimtes. Met deze aanpak kunnen we veel meer snelheid maken dan wanneer we knelpunt voor knelpunt oppakken.

De Buurtaanpak is de komende jaren zichtbaar in een derde van alle straten in ons verzorgings-gebied. Bewoners zullen dit direct merken. We beseffen dat dit overlast zal veroorzaken voor de omgeving. Daarom informeren we bewoners en bedrijven over de werkzaamheden en beperken we hinder tot het minimum.

We maken de stap van reactief op klachten reageren naar een veel meer proactieve en vooral planmatige aanpak. Dit doen we samen met de hele keten, buurt voor buurt. Samen selecteren we de buurten, bepalen we wanneer we aan de slag gaan en regelen we de vergunningen en locaties voor stations. Ook maken we afspraken met gemeenten. We zorgen dat er voldoende materiaal en capaciteit bij aannemers is, dat er slimme combinaties worden gemaakt met andere werkzaamheden, dat klanten goed geïnformeerd worden over wat dit betekent voor de spanningsklachten die zij ervaren of gaan ervaren en wanneer we die weg kunnen nemen. Hierbij hoort ook de afweging of we een klacht die binnenkomt nog separaat gaan oplossen of dat deze in de Buurtaanpak wordt meegenomen.

In 2024 zijn we in 13 buurten begonnen met de uitvoering van deze Buurtaanpak. In drie buurten is het werk afgerond. Het is onze ambitie om meer dan 200 buurten per jaar onder handen te nemen. We verwachten dat we in 2030 in zo'n 1.000 buurten het net toekomstbestendig hebben gemaakt. Om dit waar te kunnen maken, moeten er tot 2030 ongeveer 5.000 midden-spanningsruimtes en 9.000 kilometer kabel bijkomen.

Borgen van voldoende materialen

Om sneller te kunnen bouwen, zijn materialen nodig. Die zijn echter vaak moeilijker verkrijgbaar. Stedin laat zich daar niet door ontmoedigen. We volgen het aanbod van netwerk-componenten kritisch én nemen maatregelen om te kunnen anticiperen op mogelijke tekorten en lange levertijden.

Ten eerste hebben we een analyse gemaakt van alle risico's die we lopen. Denk aan oorlogen en natuurrampen. Maar ook wet- en regelgeving, marktontwikkelingen en prijsschommelingen zijn factoren die van invloed zijn op de verkrijgbaarheid van producten en materialen. Op basis van deze analyse zijn we met onze strategische leveranciers gaan praten over een betere afstemming van vraag en aanbod en over duurzame aspecten van inkoop. Hierdoor kunnen we nu de materiaalbehoefte in onze ketens beter voorspellen. Materialen waarbij levertijden mogelijk een issue zijn, bestellen we voortaan eerder.

Een andere maatregel draait om spreiding van risico's. Het afsluiten van nieuwe, extra contracten maakt ons minder afhankelijk van één of enkele leveranciers van bijvoorbeeld hoogspanningskabels of vermogenstransformatoren. Daarnaast standaardiseren we waar mogelijk materialen. Het terugbrengen van het aantal varianten van bijvoorbeeld schakelinstallaties, vereenvoudigt de productie en vergemakkelijkt de opslag. Dit verkort ook weer de levertijden. Tot slot hebben we onze strategische voorraad onder de loep genomen. Zo houden we voortaan een hogere storingsvoorraad aan, omdat die cruciaal is voor de continuïteit van de energievoorziening.

Nieuw distributiecentrum

Dat we meer voorraad aanleggen, betekent dat we ook meer plek nodig hebben om alles op te slaan. Daarom bouwen we in Vianen een nieuw distributiecentrum (DC). Dit is naar verwachting in de zomer van 2025 klaar. We verdubbelen hiermee onze huidige opslagcapaciteit. We bouwen dus ook letterlijk aan vernieuwing.

Nieuw DC Stedin: extra opslag verhoogt leveringszekerheid en efficiëntie

We bouwen aan een nieuw energiesysteem en hebben daar meer en meer materiaal voor nodig. En dus ook meer opslagruimte. Daarom bouwen we samen met ontwikkelaar HVBM Vastgoed en de gemeente Vijfheerenlanden een nieuw distributiecentrum in Vianen.

Het nieuwe distributiecentrum krijgt een oppervlakte van 34.000 vierkante meter. We hebben hier straks ongeveer 4.000 verschillende soorten materialen – van schroefjes tot transformatoren – op voorraad. Daarmee verhogen we de leveringszekerheid, zodat onze technici efficiënt door kunnen werken aan de verzwaring en uitbreiding van ons elektriciteitsnet.

Nationale distributiehub

Het nieuwe distributiecentrum komt op bedrijventerrein De Biezen in Vianen. Dit terrein ligt op een steenworp afstand van de plek waar de snelwegen A2 en A27 elkaar kruisen en op een paar minuten van de A12 en de A28. Het distributiecentrum is ook goed via het openbaar vervoer te bereiken. Verder grenst het aan het Merwedekanaal. Vervoer over het water is dus ook een optie. Dit alles maakt De Biezen de ideale locatie om een nationale distributiehub te bouwen: we kunnen onze technici overal in ons verzorgingsgebied sneller de materialen leveren die zij nodig hebben.

Duurzaamheid per strekkende meter

HVBM Vastgoed, van wie we het pand langjarig huren, ontwikkelt het nieuwe distributiecentrum op basis van de BREEAM-NL Nieuwbouw ‘Excellent’ richtlijnen. Het distributiecentrum wordt gebouwd met duurzame materialen. Er worden allerlei energiebesparende maatregelen getroffen en is er volop aandacht voor de leefbaarheid van het gebouw en het milieu. Zo krijgt het centrum een duurzame groenvoorziening, zonnepanelen en oplaadpunten voor elektrische voertuigen.

De bouw startte in april 2024. Naar verwachting kunnen we vanaf halverwege 2025 onze materialen in dit enorme pand opslaan. Stedin trekt voor dit nieuwe distributiecentrum circa €50 miljoen uit.

IN GESPREK MET

Trudy Onland en Jeroen Bulthuis

Het is de eerste keer dat ze elkaar treffen: Trudy Onland, Chief Operations Officer bij Stedin, en Jeroen Bulthuis, wethouder wonen en energietransitie bij de gemeente Amersfoort. Toch verloopt het gesprek alsof ze elkaar al jaren kennen. Er is direct een klik en tijdens het gesprek wordt er veelvuldig instemmend geknikt. Prettig, want er zijn gezamenlijke uitdagingen – de energietransitie, netcongestie, de bouw van 400 extra middenspanningsruimtes – aan te gaan. “We hebben elkaar nodig de komende jaren.”

Het is een winterse maandagochtend. Buiten is het fris, zoals het hoort in deze tijd van het jaar. Dat staat haaks op het nieuws een week eerder dat de opwarming van onze planeet voor het eerst de grens van 1,5 graden doorbroken heeft. Die grens werd in 2015 vastgelegd in het Klimaatakkoord van Parijs, waarin landen beloofden maatregelen te nemen om minder fossiele energie te gebruiken en daarmee de opwarming tegen te gaan. “De krant besteedde er een enkele kolom aan. Alsof het niet belangrijk is. Daar krijg ik pijn van in mijn buik”, laat Trudy weten. “We hebben elkaar nodig om het tij keren. Om een nieuw energiesysteem te bouwen dat beter in balans is met de natuur. Ik ben trots dat ik daar concreet een bijdrage aan mag leveren.”

Jeroen knikt instemmend. “De energietransitie leeft ook in onze gemeente. Dat is ook logisch, omdat het organisaties, bedrijven en mensen direct raakt. Netbeheerders, landelijke en lokale overheden moeten dit samen goed regelen. Het mooie daarbij is dat we echt iets nieuws doen, buiten de bekende regels en structuren om.” “Precies”, beaamt Trudy.

“Wij moeten sowieso bouwen en doen dat volle bak. Tegelijkertijd is het een unieke kans om nu echt een ecologisch, toekomstbestendig netwerk neer te leggen.”

Trudy Onland, COO Stedin Groep

“Ik merk dat Stedin de onderlinge afhankelijkheid herkent en beseft dat we samen voor deze uitdagingen staan.”

Jeroen Bulthuis, wethouder wonen en energietransitie bij de gemeente Amersfoort

“We gaan allerlei dingen uitproberen. Die hebben misschien niet meteen het gewenste resultaat. Maar vandaaruit komen we wél op iets wat werkt. Daar heb ik alle vertrouwen in.”

Elkaar vinden op intentie

Die ontdekkingstocht is er een met vele deelnemers. Samenwerken is de sleutel. Amersfoort is een van de gemeenten die via een samenwerkingsovereenkomst met Stedin de intentie benadrukt om gezamenlijk aan de slag te gaan. “Om de energietransitie te faciliteren, moeten in Nederland 50.000 extra middenspanningsruimtes komen, waaronder 400 in Amersfoort. Als je elkaar dan niet op de intentie kunt vinden, wordt het een heel ingewikkeld verhaal”, stelt Trudy. “En nog steeds is het passen, meten en afstemmen. Het is, zeker als een wijk dichtbebouwd is, moeilijk om ruimte te vinden.” “Verder ligt er een uitdaging om vraag en aanbod beter te matchen”, vult Jeroen aan. “Wat betreft de verduurzaming, maar ook om tot goede afspraken te komen om bijvoorbeeld netcongestie, wat hier in toenemende mate speelt, zo veel mogelijk te voorkomen en het maximale uit de resterende ruimte van het elektriciteitsnet te halen.”

“We dachten dat we gebeiteld zaten”

Bij de aanleg van ons huidige net werd gekeken naar hét moment waarop we in Nederland de meeste stroom gebruiken: de laatste twee decemberweken. Ook dan, als veel mensen thuis zijn en de kerstverlichting en de gourmetstellen aanstaan, moest het net functioneren. Daarbovenop is voor de zekerheid 20% extra capaciteit gezet. Trudy: “We dachten toen: als we dit elektriciteitsnet goed onderhouden en beheren, zitten we gebeiteld. Maar dat is nu niet meer afdoende. Door de toename aan elektrische apparaten is ons gebruik op met name de piekmomenten flink toegenomen. Vandaar dat we ook op dat vlak naar oplossingen moeten zoeken. Bijvoorbeeld ervoor zorgen dat mensen hun auto laden buiten de piekmomenten.”

Drie keer meer met drie keer minder

Een deel van de oplossing zit in het bewustzijn en het gedrag van gebruikers. Daarnaast is er, in de woorden van Trudy, slimme techniek, menskracht en ruimte nodig. “Bij het aanleggen van de infrastructuur in nieuwe woonwijken gebruiken we nu bijvoorbeeld veel prefab modules. Onze monteurs hoeven hiervoor niet langs te komen. Een kwestie van stekker erin en klaar. Hiermee kunnen we, ondanks de arbeidsmarktkrapte, toch een versnelling inzetten. Het streven: drie keer meer bouwen, terwijl het drie keer minder arbeidsintensief moet worden. Want we hebben niet zo veel mensen. Daarnaast moeten we oog hebben voor de omgeving.

We willen voorkomen dat boze burgers allerlei procedures aanspannen bij de gemeente omdat er een lelijk gebouwtje voor hun deur staat. Dus denken we samen na hoe we zo'n middenspanningsruimte zo aantrekkelijk mogelijk kunnen houden."

"We willen tegemoetkomen aan de behoefte aan standaardisering en meters maken", haakt Jeroen in. "Maar het oog wil inderdaad ook wat en we willen omwonenden goed betrekken. Het is goed om op tijd en al aan de voorkant met elkaar het gesprek aan te gaan over locatie en uiterlijk van de middenspanningsruimtes. Laten we vooral kijken naar wat er wél kan."

Enorme maatschappelijke impact

Er wachten in Amersfoort enkele pittige uitdagingen. De bouw van een nieuwe middelbare school bijvoorbeeld. Jeroen: "Na de zomer van 2025 wil deze school zijn deuren openen, maar ze hebben nog geen elektriciteitsaansluiting. Of kijk naar ons nieuwe stadhuis – ook nog geen aansluiting. Het raakt ook ons bedrijfsleven. En er zijn veel onzekerheden als het gaat om de woningbouwprojecten in onze stad. Netcongestie heeft een enorme maatschappelijke impact. Het treft in onze gemeente vooralsnog alleen de grootverbruikers, maar ik vind dat we met alle scenario's rekening moeten houden. Laten we dus ook kijken hoe we de resterende capaciteit optimaal kunnen benutten. Het is zaak om nu al met elkaar na te denken hoe daarmee om te gaan. Als de ruimte weg is, valt er niets meer te kiezen en kunnen we moeilijk bijsturen. Dit is wel een hoofdpijndossier. Ook hierbij moeten we elkaar opzoeken en bedenken hoe we dit kunnen oplossen. De standaardroute levert niet de oplossing. Dus moeten we van de gebaande paden af. Daarvoor hebben we elkaar nodig. Ik merk dat Stedin de onderlinge afhankelijkheid herkent en beseft dat we samen voor deze uitdagingen staan."

Het tweetal praat nog even door over het belang om ons gedrag op een positieve manier te beïnvloeden – laadpalen en warmtepompen uit op piekmomenten! – maar ook het verzwaren van het net blijft bittere noodzaak. "Wij moeten sowieso bouwen en doen dat volle bak", stelt Trudy. "Tegelijkertijd is het een unieke kans om nu echt een ecologisch, toekomstbestendig netwerk neer te leggen." "Eigenlijk is de energietransitie een versneller om tot nieuwe duurzame oplossingen te komen en ons gedrag te veranderen", besluit Jeroen. "Het is belangrijk om het nu meteen goed te doen, zodat we over twee generaties op de plek zijn waar we willen zijn. Nogmaals: laten we het dus maar meteen goéd doen!"

Benutten van de netcapaciteit

Ons werk om het net beter te benutten spitst zich vooral toe op het beheersbaar maken van piekmomenten. Hiervoor zetten we een mix in van technische oplossingen, flexibele contracten en gedragsoplossingen.

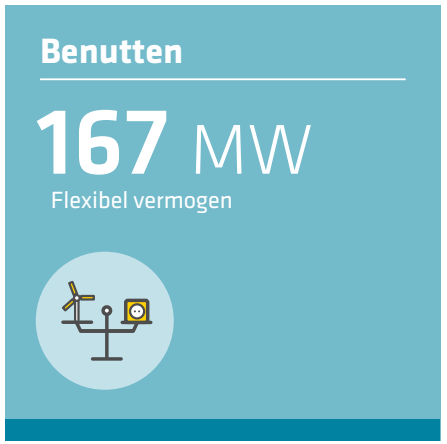
KPI's Benutten	Eenheid	Resultaat 2023	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025
Flexibel gecontracteerd vermogen*	MW	60	500	167	500
Digitaal bemeten MS-ruimtes	%	21	26	24	40

*Resultaat 2023 flexibel gecontracteerd vermogen is aangepast door aanpassing in de berekening en verbeterd inzicht.

Flexvermogen en digitale bemeting

In 2024 hadden we als doel om 500 MW aan flexvermogen te hebben. Dit doel hebben we niet gehaald. We verwachten dat de acties die we in 2024 hebben ondernomen, waaronder deelnameverplichting aan congestiemanagement en de Flextender Utrecht (zie de paragraaf Flexoplossingen), zullen leiden tot toename van het aantal gecontracteerd flexvermogen in 2025. Daarbij nemen we als extra ambitie op dat het flexibel vermogen beschikbaar moet zijn in díe gebieden waar congestie is. We beseffen dat het een uitdaging is om aan deze KPI te voldoen. Het is een maatschappijbrede opgave, waaraan iedereen een steentje kan bijdragen; politiek, bedrijfsleven en consumenten.

Een tweede doel dat we hebben gesteld om het net beter te benutten, is het vergroten van het aantal middenspanningsruimtes die voorzien zijn van een digitale meetinrichting. Deze zogeheten Distributie Automatisering (DA) meet de omgevingscondities rondom de middenspanningsruimte, geeft inzicht voor netplanning en fraudeopsporing en neemt bijvoorbeeld de sturing van de openbare verlichting over. In het afgelopen jaar hebben wij aanzienlijke vooruitgang geboekt op het vlak van netdigitalisering. In 2024 hebben we ongeveer 600 middenspanningsruimtes gedigitaliseerd, wat neerkomt op 24% van het totale aantal middenspanningsruimtes in ons verzorgingsgebied.

Ter vergelijking, in 2023 waren dit er slechts 50. Hoewel het ons doel was om 1.000 ruimtes te digitaliseren, zodat 26% van het totaal voorzien zou zijn van een digitale meetinrichting, hebben we dit aantal niet gehaald. Onze technische infrastructuur was niet tijdig gereed op het vereiste securityniveau. Dit heeft de opschaling vertraagd. Daarnaast zijn alle percentages herijkt, aangezien we deze nu afzetten tegen de werkelijke populatie in plaats van de targetpopulatie.

Meer hierover staat in de paragraaf 'Netmodernisering' in het hoofdstuk Beheren van de netkwaliteit.

Klantvraag voorspellen

Beter benutten begint bij inzicht in het gebruik van onze netten. Het voorspellen van de klantvraag is dan ook belangrijk voor Stedin. Een belangrijk middel hiervoor zijn de tweejaarlijks opgestelde sectorscenario's door Netbeheer Nederland (NBNL). Eind 2024 zijn de nieuwste scenario's vastgesteld. Ze gaan over de manier waarop Nederland de komende 25 jaar invulling geeft aan de energietransitie, om uiteindelijk klimaatneutraal te zijn in 2050. Binnen ieder scenario zijn bepaalde energiedragers dominanter of juist minder dominant aanwezig. Op deze manier zet NBNL de kaders, waarbinnen de energietransitie zich naar alle waarschijnlijkheid zal ontwikkelen.

Wij gebruiken de scenario's vervolgens bij het opstellen van onze klantvraagprognoses. Bijvoorbeeld als onderbouwing voor verwachte aantallen aan te sluiten nieuwbouwwoningen. Zie hiervoor de visual 'Omvang opgave en voortgang energietransitie in Stedin-gebied t/m 2030' in het hoofdstuk Gevolgen voor Stedin en de sector.

Technische oplossingen om pieken terug te dringen

Voor het sturen van de capaciteitsvraag hebben we inmiddels diverse technische oplossingen en proposities in gebruik of in ontwikkeling, die bijdragen aan het terugdringen van de pieken. Bijvoorbeeld door de bestaande (storings)reserve van ons net te gebruiken, door meer klanten gebruik te laten maken van één aansluiting of door batterijen in te zetten.

Inzet storingsreserve

Vaak beschikt het elektriciteitsnet over een zogeheten storingsreserve. Ons hele net is in principe dubbel uitgevoerd, zodat we een reservekabel kunnen inzetten als er een kabel kapot gaat. De storing aan de originele stroomkabel kan dan veilig worden verholpen, zonder dat klanten last hebben van uitval. Deze storingsreserve noemen we ook wel de 'spitsstrook' van het energienet. Hiermee leiden we het energietransport om en voorkomen of beperken we onderbrekingen in grote gebieden. Deze maatregel biedt ook uitkomst bij onderhoudswerkzaamheden en ingebruikname van nieuwe componenten. De stap die we nu in sommige gebieden zetten, is dat we de spitsstrook óók gebruiken als er geen storing is. Daarmee creëren we extra transportcapaciteit.

Het inzetten van de storingsreserve heeft ook nadelen. Op een locatie waar we dat doen, biedt de reservekabel niet genoeg capaciteit meer in het geval van een storing. Daarom maken we op die locaties afspraken met de zonne- en windparken die de spitsstrook gebruiken. Als er een storing optreedt, mogen we tijdelijk het vermogen terugbrengen, zodat de kabel niet overbelast raakt. Dit noemen we opweksturing.

Succesvolle implementatie van de Realtime Interface

Om zonne- en windparken op afstand te kunnen sturen, hebben we een stuurbox ontwikkeld; de Realtime Interface (RTI). Deze technologie stelt ons in staat om het opwekvermogen van grote zonne- en windparken, met een productievermogen van meer dan 1 MW, op afstand af te remmen. Bijvoorbeeld in geval van een storing of wanneer de weersomstandigheden afwijken van de voorspellingen, waardoor een onbalans op het net dreigt. Dit proces staat bekend als vermogenssturing. Het helpt om overbelasting van het net te verminderen en de beschikbare ruimte efficiënter te gebruiken. Hierdoor kunnen we meer klanten op ons net aansluiten dan zonder de mogelijkheid om ze af te schakelen wanneer dat nodig is.

Na diverse veldtesten hebben we de eerste RTI-installatie in oktober 2024 in gebruik genomen. In het vierde kwartaal van 2024 hebben we nog eens vijf installaties in gebruik genomen. De prognose voor 2025 is dat dit aantal oploopt tot 50 tot 70 installaties.

Cable pooling: stroomaansluiting zonder graafwerk

De totale capaciteit van een aansluiting bij opwekinstallaties wordt in veel gevallen slechts beperkt benut. Door bijvoorbeeld een zonnepark en een windpark achter één aansluiting te combineren, optimaliseren we het gebruik van de aansluiting. Want vaak waait het niet als de zon schijnt, en andersom. Dit noemen we cable pooling. Als het tóch waait terwijl de zon schijnt, brengen de klanten op deze piekmomenten zelf de opwek van het zonne- of windpark terug, zodat de kabel niet overbelast raakt. Met deze oplossing benutten we de kabel beter: minder benodigde aansluitingen, meer opwekvermogen op het net.

Eerst was cable pooling alleen toegestaan voor duurzame opwek. Maar in juni 2024 stemde de Tweede Kamer in met de nieuwe Energiewet. Deze wet maakt cable pooling mogelijk voor alle typen afnemers. Voortaan mag elke combinatie van opwek, afname, opslag en conversie samen op één kabel. Een mooi voorbeeld hiervan is de gedeelde aansluiting op het net van Stedin in de Zeeuwse Koegorspolder, waarbij we cable pooling voor de eerste drie klanten mogelijk maakten. Daarna volgden in 2024 nog twee groepen klanten dit voorbeeld.

Pilot Koegorspolder onderstreept voordelen cable pooling

In de Zeeuwse Koegorspolder heeft Stedin als eerste in Nederland maar liefst drie klanten tegelijk aangesloten op één stroomaansluiting. Deze 'cable pooling'-pilot laat zien dat het combineren van meerdere installaties op een grote aansluiting zorgt voor kortere doorlooptijden, besparingen in menskracht en kosten en een betere benutting van het net.

Cable pooling kan, voorlopig, alleen bij een bestaande aansluiting. Verder mag het gecontracteerde transportvermogen in het gebied niet verhoogd worden. Bij de pilot in de Koegorspolder zijn de omstandigheden en de combinatie van klanten ideaal. De drie klanten zijn een windpark (de oorspronkelijke gebruiker van de aansluiting), een batterij en een zonnepark. Binnen de bestaande transportcapaciteit kan hier via cable pooling toch extra vermogen worden aangesloten. De drie grootgebruikers moeten daarvoor wel dicht bij elkaar staan. Dat is hier het geval.

Sprong vooruit

Het scheelt ons volgens de meest voorzichtige berekeningen al gauw een jaar aan graafwerkzaamheden als cable pooling bij slechts 1% van de grootverbruik-klanten wordt toegepast. Wat ons betreft sluiten we dus op veel meer plekken meerdere klanten aan op één stroomaansluiting. "We zijn heel blij met deze succesvolle pilot'" vertelt David Peters, CTO bij Stedin. "We willen deze vorm van samenwerking graag op grotere schaal inzetten. Het biedt veel perspectief nu het zo knelt op het elektriciteitsnet in Nederland."

Lees meer over cablepooling op Stedin.net.

Inzet grote batterijen

Batterijen zijn belangrijk voor de energietransitie. Ze bieden, mits goed ingezet, de mogelijkheid om optimaal gebruik te maken van ons net. Door de batterijen te laden wanneer er veel energie wordt opgewekt, kunnen ze helpen om invoedingspieken af te vlakken. En als de opgeslagen energie vervolgens wordt verbruikt wanneer er veel behoefte is aan energie, helpen ze bij het afvlakken van de verbruikspiek. In 2024 kwamen bijna 20 aanvragen voor grote batterijen binnen met een totaal vermogen van circa 600 MW. Ter vergelijk, dit is voldoende om op een piekmoment 400.000 woningen tegelijk van stroom te voorzien. Het is voor Stedin niet mogelijk om deze vermogens zomaar in te passen. We sluiten batterijen alleen aan als het past en als batterij-exploitanten afspraken willen maken over het netneutraal inzetten van batterijen. Dus alleen onder de voorwaarde dat ze bijdragen aan een stabiel net.

Flexoplossingen

Naast techniek zijn er andere methoden om het net beter te benutten. Bijvoorbeeld het afsluiten van overeenkomsten om flexibel om te gaan met elektriciteit. Dergelijke overeenkomsten sluiten we steeds vaker; de stijgende lijn heeft zich ook in 2024 doorgezet. In 2024 zijn er 15 nieuwe overeenkomsten getekend, waarvan ruim 80 MW met partijen die grootschalige energieopslag realiseren en daarbij geen knelpunten op het net veroorzaken. Aanvullend hebben we in 2024 verschillende nieuwe oplossingen ingezet. Ook zijn we gestart met de ontwikkeling van alternatieve transportrechten. Die geven ons medio 2025 extra mogelijkheden om samen met onze klanten het elektriciteitsnet beter te benutten.

Energiehubs: lokale samenwerking voor minder netbelasting

Een e-hub is een lokale samenwerking tussen meerdere partijen op het gebied van energie. Opwekkers en verbruikers werken samen bij het opwekken, verhandelen, consumeren en/of opslaan van energie. Ze zorgen hiermee dat het lokale energienet efficiënter wordt benut en halen hiermee een economisch of sociaal rendement. Door de vraag naar en het aanbod van energie lokaal af te stemmen, is er minder transportcapaciteit nodig van het elektriciteitsnet . Dit zorgt voor minder belasting van het net en kan ruimte vrijmaken voor groei of verduurzaming. Deze flexoplossing hebben we bijvoorbeeld ingezet op bedrijventerrein Lage Weide in Utrecht, waardoor de deelnemende bedrijven toch kunnen uitbreiden en verduurzamen.

Innovatieve groepssamenwerking om nieuwbouw mogelijk te maken

Het is een grote uitdaging om, ondanks congestie, gecombineerde nieuwbouwprojecten (woningen en grootverbruikers) toch te laten doorgaan. Daarin hebben we in 2024 succesvolle stappen gezet. Zo bedachten we bij de bouw van de nieuwe stadswijk Merwede in Utrecht een methode waarbij de totale groep gezamenlijk onder één netgrens moet blijven.

Deelnameverplichting aan congestiemanagement

In 2024 hebben we voor het eerst grootverbruikers (zowel producenten als verbruikers) in twee congestiegebieden verplicht tot het aanbieden van congestiemanagementdiensten. Dit besluit namen we nadat bleek dat de opbrengst van gevonden flexibel vermogen in de vrijwillige fase onvoldoende was om het capaciteitstekort in de regio op te vangen. We zijn verplicht deze maatregel te nemen, conform de Gedragscode Slim Netbeheer. De maatregel is een duidelijk signaal dat we geen enkele inspanning onbenut laten om de druk op het elektriciteitsnet te beheersen. De pilot in de Noordring (invoedingcongestie) markeerde het begin voor producenten (die elektriciteit terugleveren). In november 2024 kondigden we de eerste deelnameverplichting af voor grootverbruikers in Utrecht (afnamecongestie). Het inzetten van deelnameverplichting kan nu alleen voor grootverbruikers vanaf 1 MW. De ACM heeft hiervoor hele duidelijke regels opgesteld.

Wat is congestiemanagement?

Verbruiken of leveren grote klanten veel elektriciteit tegelijkertijd terug? Dan ontstaan er piekmomenten waarop het huidige elektriciteitsnet niet berekend is. Het net raakt dan overbelast. Bestaande grote klanten (bedrijven en industrie) kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het voorkomen hiervan door tijdelijk minder elektriciteit af te nemen (of juist meer terug te leveren). Dit noemen we congestiemanagement. Stedin benadert hiervoor klanten in het congestiegebied om hieraan mee te werken. Zij ontvangen hiervoor een financiële vergoeding. Op het moment dat er onvoldoende flexibel vermogen wordt aangeboden door bestaande klanten, kunnen we bedrijven en organisaties met een gecontracteerd vermogen van gelijk aan of meer dan 1 MW verplichten om deel te nemen aan congestiemanagement. Zo voorkomen we overbelasting van het net en storingen. Ook in deze situatie ontvangen klanten voor hun flexibel vermogen vanzelfsprekend een vergoeding.

Merwedekanaalzone: voorbeeld voor netbewuste nieuwbouw

Hoe kun je 4.225 nieuwbouwwoningen en 33 grootverbruikers toch voorzien van stroom, terwijl de nieuwe wijk in een congestiegebied gebouwd wordt? Het antwoord? Door slim, samen, anders en collectief de beschikbare netcapaciteit te benutten! De nog te verrijzen Utrechtse nieuwbouwwijk Merwede laat zien hoe dit kan.

De oplossing in 'Merwede' ligt in het maken van afspraken met de toekomstige 'Merwede'-verbruikers. Zij gaan flexibel om met energie. Door dit 'netbewuste' verbruik kunnen we in de zomer en de tussenseizoenen de opwekpiek door zonne-energie overdag afvlakken. In de winter kunnen we een deel van de afnamepiek tussen 16.00 uur en 20.00 uur verschuiven naar het midden van de dag. Hierdoor ontstaat een vlakker profiel en kunnen we met monitoring, slim sturen en toepassingen als warmtebuffering, uitgesteld laden en elektriciteitsopslag de netbelasting onder de 5,2 MW houden. Blijven alle verbruikers onder de grens? Dan is het toch mogelijk om deze woonwijk met allerlei voorzieningen te realiseren, ondanks dat Merwede in een congestiegebied ligt. Hiervoor werken we intensief samen met onder andere de projectontwikkelaar, de warmteleverancier en de gemeente.

We zien veel potentie in de oplossingen van de Merwedekanaalzone, ook omdat de markt er heel positief op reageert. Samen met andere netbeheerders en brancheorganisaties hebben we deze en andere oplossingen daarom vastgelegd in ontwerpprincipes voor netbewuste nieuwbouw. We verwachten dat we zo meer nieuwbouw mogelijk kunnen maken binnen de schaarse capaciteit. Bovendien geloven we dat we nog een stap verder kunnen gaan wanneer we vroegtijdig bij het ontwerp betrokken kunnen zijn.

Gedragsoplossingen

Een belangrijk onderdeel van het optimaal benutten van het net is het goed informeren van onze klanten over de uitdagingen op het stroomnet en hen bewust te maken van hun energiegedrag en het effect hiervan op het stroomnet. Bewustwording en activatie van onze klanten hebben een positieve impact op het verminderen van congestieproblematiek. Dit heeft ook een positieve invloed op het verminderen van het gasverbruik en de gerelateerde CO_2-uitstoot. Vandaar dat we inzetten op het aanpassen van gedrag van onze klanten. Hiervoor zetten we diverse campagnes in.

Spitsnieuws voor bedrijven

Tussen 14 mei en 7 juli 2024 voerden we de 'Spitsnieuws'-campagne. In deze campagne maakten we bedrijven bewust van het tekort aan netcapaciteit op het volle stroomnet, de gevolgen hiervan en de flexoplossingen die wij hiervoor bieden voor de regio. Resultaat van de campagne is dat het percentage klanten dat weet wat congestie betekent iets is gestegen. Ook gestegen is het percentage dat weet wat flexoplossingen zijn en hoe deze kunnen helpen.

Consumenten helpen voorbereiden

In 2024 voerden we een campagne voor bewustwording en gedragsaanpassing rondom spanningsproblemen bij kleinverbruikklanten. In oktober 2024 zijn we een campagne over de Buurtaanpak gestart. De campagne legt uit waarom de Buurtaanpak nodig is en waarom de buurtbewoners overlast kunnen ervaren. Hierdoor kunnen klanten zich beter voorbereiden op de werkzaamheden.

Flextender: regelbare opwek gezocht

Om te helpen het overvolle net op een veilige manier toegankelijk te houden, zoeken we naar flexibele oplossingen. Een ervan is 'regelbare stroomproductie als dienst'. Klanten en marktpartijen leveren ons dan bij overbelasting een noodstroomvoorziening. Hiervoor hebben we in 2024 een aanbesteding uitgezet: de Flextender. In 2025 hopen we via deze Flextender over te kunnen gaan tot gunning van de eerste 60 MW aan regelbare stroomproductie.

Stedin en TenneT willen op afroep over een noodstroomvoorziening kunnen beschikken. Te beginnen in en om Utrecht, want daar is de nood het hoogst. Dit gebeurt via stroomgeneratoren. Die bestaan uit modules, die elk maximaal 10 MW aan stroom kunnen produceren. We bepalen samen met TenneT waar in ons netwerk deze verplaatsbare modules het beste kunnen worden ingezet. In eerste instantie willen we zes modules inzetten, goed voor 60 MW.

Steun is essentieel

Maximale steun van Utrechtse gemeenten is essentieel om de stroomgeneratoren tijdig op de juiste plekken te krijgen. We benaderen gemeenten daarom gericht om grond beschikbaar te stellen. Ook dringen we aan op het sneller dan gebruikelijk verlenen van vergunningen en het wegnemen van stikstofbelemmeringen. De oplossingen verdelen we over de provincie Utrecht en, als het nodig is, ook elders in ons verzorgingsgebied, totdat netverzwaring is gerealiseerd. Dat is naar verwachting eind 2029. De marktpartijen bieden door inzet van hun stroomgeneratoren de noodstroom aan als dienst; de apparaten blijven dus hun eigendom.

Pilot 'Slim Schakelen'

Op Tholen, Sint Philipsland en Schouwen-Duiveland komt tijdens zonnige momenten liefst 50% van de opgewekte elektriciteit voort uit zonnepanelen van consumenten. De verwachting is dat dit aandeel in de toekomst nog verder groeit. Vanuit verduurzamingsambities is dit uiteraard goed nieuws. Tegelijkertijd creëert de gelijktijdige opwek van zóveel elektriciteit door zonnepanelen op momenten een te grote piekbelasting op ons net. Daarom zijn Stedin en Eneco de pilot 'Slim Schakelen' begonnen. Huiseigenaren met zonnepanelen kregen in de maanden augustus en september 2024 tien keer het verzoek om hun zonnepanelen tegen betaling tijdelijk uit te zetten. De pilot is gebruikt om te leren hoe we consumenten bereid krijgen om aan flexibele oplossingen mee te werken. We zagen een hoge bereidheid en effectiviteit. De resultaten verwerken we in een vervolg, waarbij we consumenten op grotere schaal vragen om bij te dragen aan het ontlasten van het stroomnet. Dit draagt bij aan het voorkomen en verhelpen van netcongestie in de toekomst.

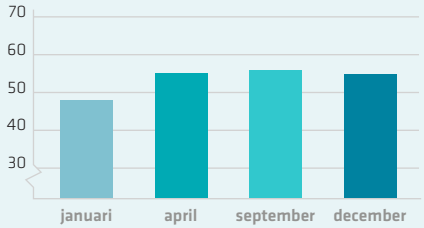
Het maakt uit wanneer je energie verbruikt

In 2024 zijn we verdergegaan met de bewustwordingscampagne 'Het maakt uit wanneer je energie verbruikt'. Door duurzame energie te verbruiken wanneer het er is – als de zon schijnt of als het waait – ontlasten we het stroomnet. Waar we in 2023 aandacht besteedden aan het handelingsperspectief 'Zonwassen', introduceerden we in 2024 de digitale eKlok. Met deze eKlok bieden we consumenten een hulpmiddel om de drukte op het net inzichtelijk te maken. Hiermee stimuleren we gedragsverandering. Zo ziet iedereen real time wat het beste moment is om stroom te gebruiken en kan iedereen hier zelfstandig invulling aan geven om zo bewuster om te gaan met energie.

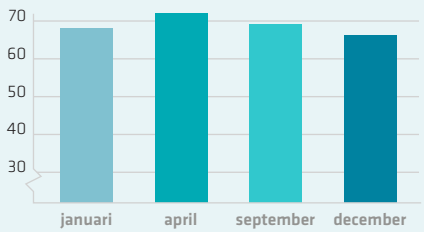
De grafieken hiernaast laten zien dat onze campagnes effect hebben. Doordat we handelingsperspectief bieden, passen mensen hun gedrag aan. We zien echter ook dat mensen terugvallen in 'oud' gedrag wanneer onze boodschap uit beeld is – in de periode tussen april en september. We maken dus impact, maar zullen onze boodschap over lange tijd moeten blijven herhalen om een breed publiek ervan te doordringen dat het uitmaakt wanneer je energie verbruikt én daar ook naar te handelen.

Bekijk de explainer over de eKlok op ons YouTube kanaal.

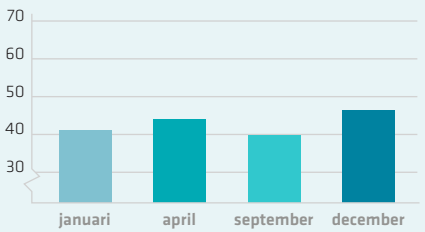
Ik houd rekening met de tijden waarop ik stroom gebruik
% van de respondenten

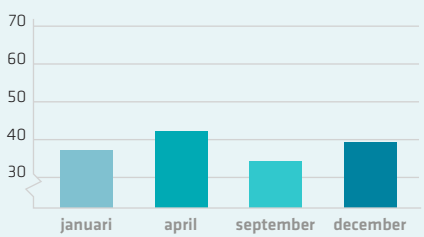
Ik gebruik de wasmachine vóór 16.00 uur
% van de respondenten

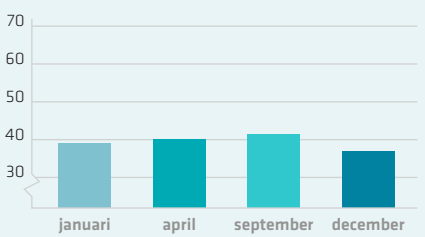
Ik gebruik de wasmachine ná 21.00 uur
% van de respondenten

Ik laad de auto op vóór 16.00 uur
% van de respondenten

Ik laad de auto op ná 21.00 uur
% van de respondenten

Beheren van de netkwaliteit

Onze klanten verwachten niet alleen netcapaciteit, maar ook kwaliteit: het licht hoort gewoon aan te gaan als je op het knopje drukt. Daarom is netkwaliteit voor ons van strategisch belang. We zorgen voor een betrouwbare en veilige energievoorziening door onze assets gecontroleerd te vervangen en te beheren. Zo realiseren we een hoge leveringsbetrouwbaarheid. Onze ambitie blijft om het aantal storingsminuten beperkt te houden. Maar we bereiden ons ook voor op een scenario waarin het aantal storingsminuten toeneemt. Beter inzicht in de prestaties van de netten blijft daarbij onverminderd belangrijk, net als een prognose van het aantal storingen. Dit helpt ons om de juiste keuzes te maken bij investeringen en ons voor te bereiden op een eventueel toenemend aantal storingen.

KPI's Beheren	Eenheid	Resultaat 2023	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025
SAIDI LS/MS	min.	20	<22	21	<22
SAIDI G	sec.	44	0	31	0

Inzicht in onze netten

Volle netten maken het lastiger om werkzaamheden te plannen en storingen op te lossen. Het is niet meer vanzelfsprekend dat overal reserveruimte beschikbaar is, waardoor we niet overal meer werkzaamheden kunnen uitvoeren zonder dat klanten er iets van merken. Dit maakt onze bedrijfsvoering lastiger. Ook vraagt het om een actieve bewaking van de belasting van onze netten. Inzicht in het net is dan ook cruciaal voor goed beheer. Meetgegevens uit de netten gebruiken we voor capaciteitsanalyses, terwijl gegevens over netgebeurtenissen dienen voor storingsanalyses en de kwaliteitsbeoordeling van assets.

Leveringsbetrouwbaarheid elektriciteit

Stedin werkt voortdurend aan de veiligheid en betrouwbaarheid van het elektriciteitsnet, voor alle klanten. De leveringsbetrouwbaarheid van ons elektriciteitsnet was in 2024 opnieuw hoog: de gemiddelde duur van een onderbreking per consument was 21 minuten. Dit is in lijn met 2023 en binnen de target die we hebben gesteld.

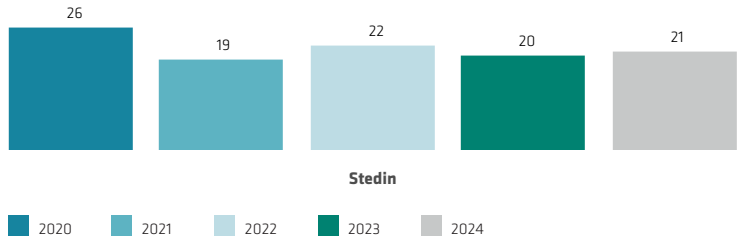
Ook de gemiddelde onderbrekingsduur per storing liep voor het derde jaar op rij terug, tot onder de norm. Een mooie indicatie dat onze maatregelen effect hebben. Omgerekend betekent dit een leveringsbetrouwbaarheid van 99,9960%. Een resultaat waar we trots op zijn.

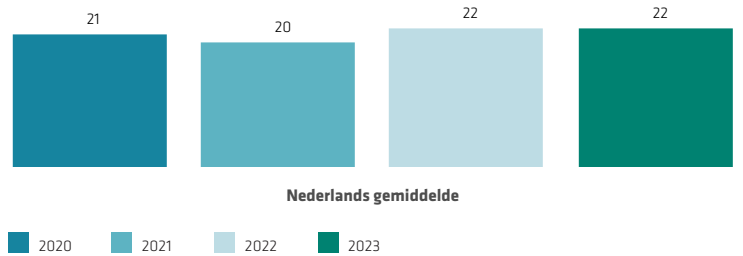
Maar dit wil niet zeggen dat we tevreden achteroverleunen. Door de toenemende congestie op onze elektriciteitsnetten moeten we als netbeheerder scherp blijven op het toegankelijk houden van onze infrastructuur, nu en in de toekomst.

In 2024 voerden we bijna 9.000 onderhoudsopdrachten uit, in lijn met het aantal geplande opdrachten. Dat deden we zowel voor laag- als middenspanning. We pleegden veel onderhoud op locaties die de afgelopen jaren moeilijk bereikbaar bleken.

Ondanks al dat onderhoud zijn storingen nooit te voorkomen. Ruim de helft van onze storingen is het gevolg van graafwerkzaamheden of een inwendig defect. Met ‘inwendig’ bedoelen we dat een kabel of een verbindingsmof tussen twee kabels beschadigd is.

Jaarlijkse uitvalduur elektriciteit (in minuten)

Bron: Netbeheer Nederland.

Automatische zekering helpt de energietransitie te versnellen

Sinds enkele jaren is er veel aandacht voor het terugdringen van herhaalstoringen. Die zorgen ervoor dat iedere keer dezelfde kabel wordt uitgeschakeld en dezelfde klanten worden getroffen. De oorzaak van deze storingen is soms moeilijk te achterhalen. Door de storingen stijgt de Customer Average Interruption Duration Index (CAIDI): de gemiddelde duur van een onvoorziene onderbreking in de elektriciteitsvoorziening per getroffen aangeslotene. In 2024 was de CAIDI 83 minuten, 6 minuten minder dan in 2023. Dat moet nog lager, vinden wij.

Een oplossing die we nu inzetten, is de automatische zekering. Deze geeft tijdens een kortsluiting een zogenoemd foutplaatsplaatje. Hierdoor kan de monteur sneller de exacte locatie van de storing lokaliseren. De kosten van het oplossen van een complexe storing kunnen hierdoor gehalveerd worden. Bijkomend voordeel: een automatische zekering kan automatisch herinschakelen na een kortsluiting zonder tussenkomst van een monteur. De klant merkt dan nauwelijks iets van de onderbreking. We hielden in 2024 een pilot met de automatische zekering. Daaruit bleek dat de inzet hiervan het aantal herhaalstoringen bijna kan halveren en de gemiddelde onderbrekingsduur kan verlagen met 17%.

Versnelling energietransitie

De pilot onderstreept de meerwaarde van deze innovatie. Allereerst is er een hogere klanttevredenheid door een lagere CAIDI. Ook voor onze monteurs is de zekering goed nieuws: ze hoeven minder vaak 's nachts eropuit om een storing te verhelpen. Doordat herhaalstoringen geen acute inzet van personeel meer vereisen, kunnen we onze medewerkers beter inplannen en inzetten voor andere zaken die bijdragen aan het versnellen van de energietransitie. Beter planbaar betekent bovendien dat onze monteurs minder hoeven te reizen. En dat zorgt voor een lagere CO_2-uitstoot. Ook kostentechnisch is de automatische zekering aantrekkelijk: op basis van verfijnde aannames hebben we 86 automatische zekeringen nodig die jaarlijks 2 miljoen euro opleveren.

Netmodernisering

Het net wordt behalve voller ook dynamischer. Het kent een grotere diversiteit aan toepassingen en klantgroepen. Ook daardoor wordt het net tot de rand toe benut. Soms gaat het gebruik zelfs over de rand heen. Willen we een veilige en stabiele werking van het net, dan moeten we flexibiliteitsdiensten breder inzetten. Deze zorgen voor een balans tussen vraag en aanbod, noodvermogen en congestieregelvermogen. Om deze nieuwe toepassingen adequaat te integreren en gedurende de levenscyclus goed te kunnen bedienen, moeten onze netten slimmer worden. Een aanzienlijke inhaalslag in de digitalisering van netwerken is noodzakelijk. Voor een veilig en stabiel netwerk is het belangrijk dat de gegevensuitwisseling frequenter en beter wordt. Een flinke uitdaging, die alleen maar groter wordt door de Nederlandse Energiewet en Europese wetgeving. Deze wetten zorgen er namelijk voor dat de dynamische informatie enorm groeit.

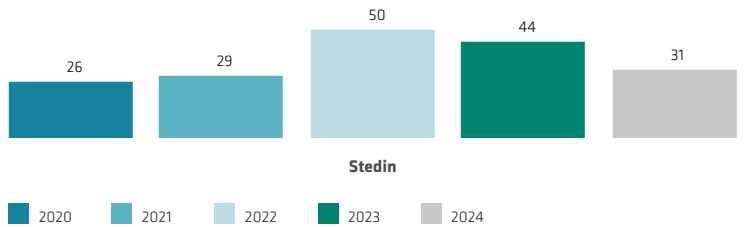
Daarom investeert Stedin in de modernisering van de netten. Belangrijke elementen daarin zijn:

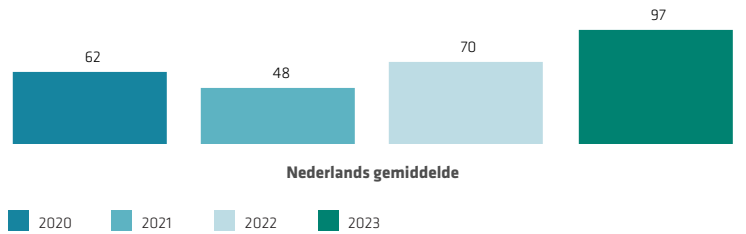
- **Active Network Management (ANM)** – Dit is een platform waarmee we in de dagelijkse voorbereiding en operatie van het net grip hebben op de benutting en belasting van het net en klanten zo goed mogelijk kunnen bedienen. In normaal bedrijf, maar ook bij storingen en tijdens onderhoud. ANM geeft op alle momenten inzicht in de capaciteitsprognose van het net (in de verschillende tijdsvakken) en in de daadwerkelijk gebruikte capaciteit. We kunnen daardoor de juiste capaciteitsmaatregelen nemen.
- **Forecasting en Digital Twins** – Dit zijn modellen van het energienet om te ondersteunen bij de planning en operatie van de netten. Deze modellen kunnen de energiestromen enkele uren tot dagen vooruit voorspellen en inzichtelijk maken. Deze voorspellingen en inzichten zijn niet alleen onmisbaar voor het functioneren van de energiemarkten, maar ook voor onze eigen bedrijfsvoering van het net.
- **Distributie Automatisering (DA)** – Distributie Automatisering automatiseert het midden-spanningsnet. De uitrol van de derde generatie, DA 3.0, is ingezet. Hiermee kunnen we nog fijnmaziger meten in het middenspanningsnet, wat meer inzicht geeft voor netplanning en fraudeopsporing. Verder helpt DA 3.0 om slijtage aan en veroudering van kabels, schakelaars en transformatoren te signaleren. Ook de openbare verlichting zal via DA 3.0 gaan. Zo wordt het mogelijk om gemeenten flexibelere schakeltijden te bieden, waarmee ze meer ruimte krijgen om zelf te bepalen wanneer straatverlichting aan- en uitschakelt. Uiteindelijk voorzien we tot 2030 22.000 middenspanningsruimtes van DA 3.0.
- **Stationsautomatisering (SA)** – Met systemen voor stationsautomatisering (SA) is het mogelijk om transportstations voor hoog- en middenspanning op afstand te besturen. Dit zijn de grotere transportstations, die vaak uit meerdere gebouwen bestaan. We gebruiken SA-systemen al decennia, maar doordat ze een gemiddelde technische levensduur hebben van 20 jaar, voeren we elk jaar 15 tot 20 grote SA-projecten uit. Onze moderne SA-systemen beschikken over slimme functies, bijvoorbeeld om bij een storing automatisch een stand-by transformator in te schakelen.

Leveringsbetrouwbaarheid gas

Een van onze kerntaken is het op een veilige en betrouwbare manier transporteren van aardgas. Uitval van het gasnet komt vrij weinig voor. In 2024 bedroeg de uitvalduur van gas in totaal 31 seconden per klant. Dit is minder dan in 2023 (44 seconden). Bijna driekwart van de uitval is het gevolg van wat we een inwendig defect noemen. Denk aan beschadiging van een leiding door bijvoorbeeld veroudering, corrosie of een aanlegfout. Een uitvalsduur van 31 seconden betekent een leveringsbetrouwbaarheid van 99.9999%.

Jaarlijkse uitvalduur gas (in seconden)

Bron: Netbeheer Nederland.

Veiligheid gasnet en brossanering

Om de veiligheid te waarborgen, vervangen we bij Stedin elk jaar een deel van onze gasnetten. Het belangrijkste onderdeel daarvan is het saneren van brosse leidingen die gevoelig zijn voor beweging van de grond. We hebben in 2024 180 km brosse gasleiding verwijderd en vervangen. Dat is 85% van onze doelstelling; dit komt door uitloop in engineering en gebrek aan uitvoeringscapaciteit. We verwachten dat we in de komende drie jaar de opgelopen achterstand in kunnen halen en daarmee nog op schema liggen om vóór 2028 alle brosse leidingen uit ons gasnet te verwijderen en te vervangen door moderne materialen (zoals kunststof).

Slim, datagedreven onderhoud

Om de kwaliteit en veiligheid van het gasnet hoog te houden, inspecteren en onderhouden wij het voortdurend. In 2024 hebben we 44.000 opdrachten en inspecties uitgevoerd, meer dan gepland. Met name het aantal uit te voeren visuele inspecties hebben we tijdens het jaar verhoogd. Daarbij zijn we geholpen door de gunstige weersomstandigheden in de laatste twee kwartalen van het jaar.

Met datagedreven onderhoud zetten we data in om nauwkeuriger te bepalen waar onderhoud echt nodig is en welke onderdelen aan vervanging toe zijn. Dit levert naast kwaliteitsverbetering ook jaarlijks besparingen op. Een voorbeeld van het inzetten van data voor onderhoud is het met sensoren online meten van de zogeheten kathodische bescherming van onze hogedruk-gasleidingen. Dat is een vorm van corrosiebestrijding. Door continue monitoring signaleren we beschadigingen al in een vroeg stadium. Dit beperkt de kans op lekkage tot het minimum. We gebruiken steeds meer van dit soort sensoren.

Bewaking groengasinvoeders

Net als voor het elektriciteitsnet geldt ook voor het gasnet dat netbesturing steeds belangrijker wordt. Dit is het gevolg van de warmtetransitie, de groeiende invoeding van groen gas en de verwachte rol van waterstof. Op de invoerpunten van groen gas en waterstof is (real time) controle nodig op de gaskwaliteit. In het gasnet heeft groen gas voorrang op aardgas. Er is besturing nodig om die voorrangsregels te kunnen handhaven.

IN GESPREK MET

David Peters en Chris Kuijpers

“Vind jij dat we genoeg doen?” Deze vraag van Chris Kuijpers, Directeur-Generaal Volkshuisvesting en Bouwen, aan David Peters, CTO bij Stedin, tekent de ‘gezamenlijk de schouders eronder’-sfeer die heerst rondom het onderwerp netbewust bouwen. De betrokken partijen – waaronder politiek, bouwsector, burgers en netbeheerders – is er veel aan gelegen deze methode om nieuwbouw in congestiegebieden mogelijk te maken te laten slagen. De opbrengst is dan ook groot. “We leggen hier bouwstenen voor het energiesysteem van de toekomst.”

“Waar een wil is, is een weg”. Ziedaar de lijfspreuk van Chris Kuijpers. Dat komt goed uit, want de Directeur-Generaal heeft met zijn ministerie de opdracht om 100.000 nieuwe woningen per jaar te bouwen, terwijl de stroomnetten op sommige plekken zo vol zitten, dat er bijna niets bij kan. Zo ontstond het idee van netbewuste nieuwbouw.

Netbewust bouwen

Eerst even die term. Netbewust bouwen is in feite een afspraak tussen nieuwbouwontwikkelaars en netbeheerder, waarbij de ontwikkelaar van de netbeheerder een budget krijgt van een maximaal te gebruiken vermogen. De ontwikkelaar bepaalt daarna hoe de energie in de wijk geregeld wordt, bijvoorbeeld met duurzame innovaties, zoals warmtenetten en slimme sturing. Bewoners en bedrijven in de wijk maken afspraken om ‘netbewust’ te handelen en laden bijvoorbeeld hun elektrische auto op buiten piekmomenten.

“Zoals het waterbeleid randvoorwaardelijk is voor de ruimtelijke ordening in ons land, zo zou het energiebeleid dat eigenlijk ook moeten zijn.”

Chris Kuijpers, Directeur-Generaal Volkshuisvesting en Bouwen

“We leggen hier bouwstenen voor het energiesysteem van de toekomst.”

David Peters, CTO Stedin Groep

Naar verwachting gaat met netbewuste nieuwbouw de piekbelasting gemiddeld 20% omlaag ten opzichte van traditionele nieuwbouw. Er is dan ook brede maatschappelijke en politieke steun voor. Tijdens de Woontop in december 2024 zetten onder andere minister Mona Keijzer, Bouwend Nederland, Netbeheer Nederland en de provincies Utrecht en Gelderland hun handtekening onder een akkoord om netbewust te bouwen.

“In het verleden hadden we nooit aansluitingsproblemen. Nu is dit echt een issue”, vertelt Chris. “Lukt het om op tijd al die nieuwe woningen aan te sluiten? Goed dus dat we tijdens de Woontop dichter bij elkaar zijn gekomen en bijvoorbeeld afgesproken hebben om netbeheerders zo vroeg mogelijk in het proces te betrekken en eerder af te stemmen wat er staat te gebeuren. Hoeveel woningen komen er, wat zijn de warmteoplossingen binnen die woningen? Past dit ook bij de plannen die er zijn om het net uit te breiden? Niemand in ons land is gebaat bij netcongestie. Netbewust bouwen is vooral bedoeld om dat besef te organiseren en netbeheerders en besluitvormers eerder bij elkaar aan tafel te krijgen.”

Er samen voor staan en kijken hoe het wél kan

“We kijken nu samen vooral hoe het wél kan”, vult David aan. “We accepteren dat we een probleem hebben: we kunnen meer zonder consequenties nieuwe woonwijken op het net aansluiten. En dus zoeken we hoe we het net beter kunnen benutten.” “Natuurlijk waren er discussies voordat de handtekeningen onder het Woontop-akkoord stonden”, meldt Chris. “Over de betaalbaarheid. Over wet- en regelgeving. Het was best een klus om iedereen op één lijn te krijgen. Maar het is gelukt. Het is goed dat we er samen voor staan. Onderschat de betekenis daarvan niet. Want er zijn zoveel onderwerpen waar we juist tegenover elkaar staan.”

Er zijn nog wel enkele hobbels te overwinnen. Chris: “Vooral de besluitvorming over de realisatie. Dat proces duurt te lang. Waarom moet het tien jaar duren om een locatie tot ontwikkeling te brengen? Dat moet sneller. Want je kunt tegenwoordig heel snel bouwen. En er zijn echt wel voldoende locaties.” “Daarnaast moet er ruimte zijn voor infra en voldoende materialen en mensen om te klus te klaren”, haakt David in. “Maar dat is meer een algemene uitdaging. Een specifieke uitdaging voor netbewust bouwen zit vooral in de wet- en regelgeving. Nu gelden overal in Nederland dezelfde normen voor nieuwbouwhuizen. Maar je zou daarin op sommige plekken willen differentiëren. Lokaal moet maatwerk mogelijk zijn. Dat vergt afstemming van alle betrokken partijen. Op sommige plekken lukt dat al.”

Vliegwiel voor komende nieuwbouwprojecten

David doelt hier op de pilots in Utrecht en Veenendaal. De verwachtingen zijn hooggespannen. “We zullen daarbij ongetwijfeld tegen enkele zaken aanlopen”, beaamt Chris. “Maar als we dat goed begeleiden en ervan leren, kunnen deze pilots als vliegwiel fungeren voor komende nieuwbouwprojecten.” “Wat de pilots in Utrecht en Veenendaal zo speciaal maakt, is vooral de combinatie van alles wat wél kan”, stelt David. “Allereerst is er vanuit de politiek in de bestaande wet- en regelgeving ‘experimenteerruimte’ gecreëerd. Daarnaast worden er allerlei technische innovaties en slimme optimalisatie toegepast, zoals warmtebuffering en uitgesteld laden. Dergelijke innovaties zijn er al langer, maar worden nu slim gecombineerd. Verder is hier sprake van sociale innovatie: alle betrokken partijen werken met elkaar samen. Iedereen draagt bij. Ook de toekomstige bewoners en ondernemers: die zijn bereid hun gebruikersgedrag aan te passen. ‘Veenendaal’ en ‘Utrecht’ zijn dan ook projecten die bij het energiesysteem van de toekomst horen. Hier zien we hoe we, ondanks een overvol elektriciteitsnet, toch woningen kunnen bouwen en het wonen en ondernemen in de wijk betaalbaar kunnen houden.”

Verbinding

“Zoals het waterbeleid randvoorwaardelijk is voor de ruimtelijke ordening in ons land, zo zou het energiebeleid dat eigenlijk ook moeten zijn”, vindt Chris. “Het is nu nog te zeer een eigen wereld. Met eigen gebruiken en een eigen regelgeving. Er is meer verbinding nodig. Het zou heel normaal moeten zijn om netbeheerders voortaan bij de stedenbouwkundige ontwikkeling te betrekken. Daarin moeten we de komende tijd investeren.” “Laten we in de tussentijd ervoor zorgen dat de beweging naar wat wél kan voortduurt”, voegt David toe. “Er is meer ruimte dan we denken.”

Het gesprek gaat nog even verder over een andere grote uitdaging: de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk. “Zijn daarbij nog zaken die echt moeizaam verlopen en waarbij het ministerie zou kunnen helpen?”, vraagt Chris. “Vind je dat we genoeg doen?” David hoeft niet lang na te denken: “We willen nog sneller uitbreiden. Maar, zoals je zelf al constateerde, vergen het ruimtelijke inpassen en de bijbehorende besluitvormingsprocedures te veel tijd.” “Laten we kijken wat er mogelijk is”, besluit Chris. “Want we willen graag alles uit de kast halen om de snelheid te maximaliseren!”

Dienstverlening

Ruim 2,4 miljoen klanten rekenen op ons. Dag en nacht. De kwaliteit van onze dienstverlening en de tevredenheid van onze klanten zijn voor ons van groot belang. Daarom meten we na elk persoonlijk klantcontact hoe een klant onze dienstverlening heeft ervaren. We willen graag dat onze klanten moeiteloos zaken met ons kunnen doen.

KPI's Dienstverlening	Eenheid	Resultaat 2023	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025
Klantgemak en -ongemak Meters en aansluitingen	%	79/11	78/12	84/8	78/14
Klantgemak en -ongemak Meterkaststoringen	%	87/6	83/7	88/6	85/7
Klantgemak en -ongemak Projecten	%	-	40/40	17/61	40/40
Doorlooptijd kleinverbruikaansluitingen 18 weken	%	-	90	42	67
Doorlooptijd kleinverbruikaansluitingen 12 weken	%	-	90	81	85

Inzicht in klantgemak én -ongemak

Bij consumenten meten we continu het (on)gemak dat zij als klanten ervaren bij het afnemen van aansluit- en meterproducten en bij meterkaststoringen. Onder onze zakelijke klanten voeren we één keer per jaar een onderzoek uit naar de klanttevredenheid.

Klantgemak meters en aansluitingen

Bij onze consumenten zien we over 2024 een stabiel beeld als het gaat om meter- en aansluitproducten. Voor de meters en aansluitingen gerelateerde activiteiten gaf 84% (target: minimaal 78%) van onze klanten aan dat ze het gemakkelijk vonden om met Stedin zaken te doen. Van de klanten ervaarde 8% (target: maximaal 12%) ongemak, vooral bij het aanvragen en realiseren van een nieuwe aansluiting. Klanten weten in dit lange traject niet altijd waar ze aan toe zijn.

En dat ervaren ze als ongemak. In de eerste helft van 2024 hadden we bovendien te kampen met achterstanden bij het opstellen van offertes. Ook dit ervaarden sommige consumenten als ongemak.

Aan de andere kant groeide het klantgemak door enkele klantgerichte verbeteringen. Zo introduceerden we de mogelijkheid om afspraken zelf online te plannen. Verder lanceerden we een nieuwe manier van werken ('vroeg plannen'). Hierbij maken we vroeger in het traject een concrete afspraak met de klant, waarbij deze snel na de aanvraag hoort wat de daadwerkelijke aansluittermijn is. Door deze verbeteringen is het aantal klachten over de doorlooptijden sterk afgenomen. We introduceerden verder een nieuwe werkwijze bij het verwijderen van gasaansluitingen: de klant betaalt alleen als hij dit met spoed wil. Ook zijn we gestart met gesprekken met aannemers en gemeenten over mogelijkheden om de aansluittermijn te verkorten.

De impact van deze inspanningen verwachten we in 2025 terug te zien in de resultaten. Toch gaan klanten in 2025 waarschijnlijk wat meer ongemak ervaren: we verwachten namelijk dat de (beperkt) beschikbare uitvoeringscapaciteit negatieve impact heeft op de doorlooptijden. Hierdoor moeten klanten langer dan gebruikelijk wachten op het uitvoeren van de werk-

zaamheden. Verder vervangen we vanaf 2025 steeds meer meters die we al eerder hebben vervangen. De verwachting is dat klanten dit proces als lastiger of onnodig gaan ervaren. Ten slotte wordt de slimme meter verplicht. Ook dit kan voor ongemak zorgen. Daarom zijn onze targets voor 2025 iets minder ambitieus: minimaal 78% (gelijk aan 2024) van onze klanten moet gemak ervaren bij onze werkzaamheden, maximaal 14% mag ongemak ervaren (in 2024 was de target 12%).

Naast werkzaamheden in opdracht van onze klanten voeren we ook veel werk uit om de netten klaar voor de toekomst te maken. Omwonenden kunnen hier last van ondervinden. In 2024 introduceerden we daarom de Stedin BouwApp. Hiermee kunnen we direct met bewoners communiceren. Daarnaast hielden we, via deze app, een bewonersonderzoek. Hierin vroegen we mensen hoe ze de werkzaamheden hadden ervaren. De eerste resultaten van dit onderzoek zijn positief.

Klantgemak meterkaststoringen

Het ervaren klantgemak bij meterkaststoringen is in 2024 stabiel gebleven. Voor de meterstoringswerkzaamheden gaf 88% van de klanten aan dat het gemakkelijk ging, 6% ervaarde ongemak.

Daarnaast hebben we te maken met netstoringen. Sinds kort onderzoeken we het klantgemak rondom netstoringen om ook op dat vlak onze dienstverlening te optimaliseren.

Klantgemak bij zakelijke klanten

Eens per jaar voeren we het Klantgemak Projecten-onderzoek uit onder zakelijke klanten. Sinds 2022 zien we een dalende lijn in de klantbeleving. In 2024 zette deze lijn zich door: 17% van onze klanten ervaart gemak, 61% ervaart ongemak. We hebben in 2024 aanvullende onderzoeken en analyses gedaan om meer inzicht te krijgen in de oorzaken van deze scores. Op dit moment implementeren we verbeteringen in onze dienstverlening in zowel het offerte-traject als het uitvoeringstraject van projecten. We verwachten dat de scores over 2025 zullen verbeteren.

Aangepaste doorlooptijden

In 2023 publiceerde de ACM een nieuw codebesluit met aansluittermijnen voor kleine elektriciteitsaansluitingen. Hierin werd onderscheid gemaakt in aansluitingen waar geen en wel graafwerkzaamheden voor nodig zijn (12 en 18 weken). Een langere aansluittermijn kan gelden voor aansluitingen die in een congestiegebied werden aangevraagd of waarvoor nog onvoldoende infrastructuur aanwezig was. Dit codebesluit is in september 2024 grotendeels vernietigd door het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb). De gezamenlijke regionale netbeheerders hadden tegen het codebesluit beroep aangetekend. Dit omdat het codebesluit onvoldoende rekening hield met de uitdagingen waar netbeheerders voor staan en met de praktische haalbaarheid van bijvoorbeeld bulkaanvragen, als er netuitbreidingen nodig zijn of als er sprake is van langdurige congestie. Het codebesluit bevat nu alleen dat de netbeheerder een kleine klantaansluiting binnen een redelijke termijn moet realiseren. In overleg met de ACM wordt gewerkt aan een nieuw voorstel dat klanten houvast biedt met realistische termijnen. Tot die tijd rapporteren we de cijfers nog conform het inmiddels vernietigde codebesluit.

Een aansluittermijn voor gasaansluitingen komt niet meer voor in een codebesluit. Met de ACM zijn afspraken gemaakt over een aangepaste werkwijze voor het verwijderen van gasaansluitingen.

Gerealiseerde elektra-aansluitingen

In 2024 realiseerden we 81% van alle kleine elektriciteitsaansluitingen waarvoor geen graafwerkzaamheden nodig waren, binnen de norm. En 42% binnen de norm als er graafwerkzaamheden nodig waren. In de gevallen dat er geen bijzondere omstandigheden zijn, sluiten wij onze klanten zo snel mogelijk aan. We optimaliseren onze processen continu (zie hierboven onder Klantgemak meters en aansluitingen).

Niet onder alle omstandigheden kunnen wij voldoen aan de aansluittermijnen. Een langere termijn kan nodig zijn als er eerst een uitbreiding of vervanging van (delen van) het elektriciteitsnet nodig is. Ook spreken we met projectontwikkelaars en woningbouwcorporaties specifieke planningen af als het gaat om de realisatie van hun nieuwbouwprojecten, grootschalige verduurzaming van bestaande woningen en grootschalige aanleg van laadpalen of openbare verlichting. En soms vragen klanten om een latere realisatiedatum, bijvoorbeeld omdat een verbouwing niet tijdig gestart is.

De cijfers laten zich niet vergelijken met de cijfers over 2023, omdat er toen andere definities golden voor elektriciteit. Ook golden de termijnen toen nog voor gasaansluitingen. We rapporteerden toen over het geheel. Voor 2025 zijn voorlopige doelen vastgesteld, totdat er duidelijkheid is over nieuwe normen.

Marktfacilitering

Het leveren van tijdige en correcte data over het energieverbruik van onze klanten aan TenneT en marktpartijen noemen we marktfacilitering. Hierbij speelt bijvoorbeeld de slimme meter een grote rol. Het gebruik hiervan in ons verzorgingsgebied bleef ook in 2024 stijgen. Daarnaast groeide de vraag naar data uit de slimme meter.

KPI Marktfacilitering	Eenheid	Resultaat 2023	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025
Dataverstrekking slimme meter (FTR)	%	99	≥98,5	99	≥98,5

Steeds complexer

Om de beschikbare netcapaciteit zo optimaal mogelijk te benutten, is inzicht in toekomstige energiestromen essentieel. Juiste en tijdig beschikbare data helpt om die stromen beter te kunnen voorspellen. Dat wordt uitdagender doordat minder voorspelbare energiebronnen zoals windparken en zonnevelden een steeds belangrijkere plek innemen in het energiesysteem. Daarnaast betreden nieuwe marktpartijen de energiemarkt die afhankelijk zijn van tijdige en juiste data over energiestromen. Bijvoorbeeld Congestion Service Providers, kortweg CSP's; partijen die bemiddelen tussen grootzakelijke klanten en de netbeheerder met als doel congestie op het net te voorkomen. Nog een andere toepassing van onze data is het meten of klanten met een capaciteitsbeperkend contract zich houden aan het afgesproken energiegebruik om overbelasting van het net te voorkomen. Zo is het werkveld van marktfacilitering voortdurend in ontwikkeling en wordt het steeds complexer.

Bijdragen aan een financieel gezonde energiesector

De markt faciliteren betekent ook bijdragen aan een financieel gezonde energiesector. We controleren nauwgezet de afdracht van de netwerkkosten door leveranciers. Blijft die uit, dan melden we dit bij de ACM. Gaat er een leverancier failliet? Dan is er het vangnet van de procedure leveringszekerheid. Die regelt dat klanten bij een andere leverancier onderdak kunnen vinden.

Slimme meters

Inzicht in verbruik en het beter kunnen afstemmen van energieverbruik en -levering is van groot belang. Deze data kan dankzij slimme meters verkregen worden. Het goed doorgeven van meterdata aan bijvoorbeeld energieleveranciers, maakt dat zij betere inschattingen van de ontwikkeling in energiebehoeftes kunnen maken. Hierdoor kunnen we congestie verminderen. Ook voor consumenten heeft de slimme meter meerwaarde: zij kunnen door het inzicht vanuit de meter sturen op hun energiegebruik.

Stijging aantal slimme meters

Het aantal slimme meters in ons verzorgingsgebied stijgt nog altijd. In 2024 hebben we ruim 20.000 adressen verslimd. Van onze klanten heeft nu 88% een slimme meter. De meeste groei ontstaat door de aanvraag van klanten. Consumenten willen meer inzicht in hun energieverbruik of stappen bij een verzwaring van de aansluiting over op een slimme meter.

Enorme stijging vraag naar energiedata

Niet alleen het aantal slimme meters, maar ook de vraag naar data uit de slimme meter stijgt nog steeds. Ondanks deze stijging zijn we in staat om op een veilige, betrouwbare en efficiënte manier slimmemeterdata beschikbaar te stellen. Partijen die meterstanden opvragen zijn energieleveranciers (die dit weer doen op verzoek van hun klanten) en onafhankelijke dienstaanbieders (kortweg ODA's, bedrijven die gecertificeerd zijn om meterstanden uit te lezen via de netbeheerder) met bijvoorbeeld energieapps (ook op verzoek van klanten).

Dit laat zien dat klanten meer grip willen krijgen op hun energierekening. Dat is goed voor hun portemonnee en voor het klimaat.

Klanten kunnen via Mijn Stedin aangeven of hun slimme meter wel of niet mag worden uitgelezen. Onze organisatie gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens, We houden ons aan de hiervoor geldende wet- en regelgeving, zoals de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG. Meer hierover is te lezen in de paragraaf Privacy en gegevensbeheer, beschreven in Corporate Governance.

Beschikbaarheid van slimmemeterdata

Als netbeheerder moeten we ervoor zorgen dat in 97% van alle gevallen waarin een gemandateerde partij naar slimmemeterdata vraagt, er antwoord komt. Dat is een sectoreis, afgesproken met de energieleveranciers en de ODA's. Stedin haalde in 2024 een score van 98%. Voor een meter die een storing vertoont, komen vaak meerdere verzoeken binnen. Om te kunnen corrigeren voor deze herhaalverzoeken, is de First Time Right KPI geïntroduceerd. Deze KPI kwam in 2024 gemiddeld uit op 99%. Dat is ook weer boven de sectornorm, die in dit geval op 98,5% ligt.

Slimmemeterdata voor netbeheer

Behalve meterstanden voor energieleveranciers en ODA's, worden sinds de komst van de 'Gedragscode Slim Netbeheer' ook andere gegevens uitgelezen voor netbeheerdoeleinden van Stedin. De gedragscode is opgesteld door netbeheerders en goedgekeurd door de Autoriteit Persoonsgegevens om te borgen dat we de meetdata alleen voor specifieke toepassingen gebruiken. We zien een toename in de data die hiervoor wordt verwerkt. De meest voorkomende toepassing is het uitlezen van de spanning van slimme meters bij spanningsklachten. Daarnaast vragen we als netbeheerder bij stroomstoringen vaak de status van een meter op. Dit om de oorzaak van de storing te achterhalen.

Een nieuwe generatie slimme meters

Inmiddels werken we met andere netbeheerders, gefaseerd in een meerjarig programma, aan een nieuwe, toekomstbestendige generatie slimme meters binnen het NextGen Project van Netbeheer Nederland. Deze helpen om het huidige net beter te benutten en verbruik te verminderen door lokaal en real time de slimmemeterdata nog beter aan te bieden aan de consument of aan partijen die diensten ontwikkelen voor de consument.

Levensbehoefte

Energie stelt ons in staat te leven, wonen, werken en ondernemen.

Duurzaamheid

In 2024 werkten we aan de implementatie van onze strategie op Duurzaamheid. We willen tegengaan dat ons handelen het leefklimaat verslechtert en baseren ons daarom op het principe van brede welvaart; een maatstaf voor welzijn van mens én planeet. We focussen daarbij op drie pijlers: klimaatverandering, biodiversiteit in de keten en circulaire materiaalinstroom, -hergebruik & afvalmanagement. In de paragrafen hierna gaan we kort in op deze pijlers, de ambities die we hebben en de doelen die we willen realiseren. Ze komen uitgebreider aan bod in onze Duurzaamheidsverklaring.

KPI's Duurzaamheid	Eenheid	Resultaat 2023	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025
CO_2-eq. reductie tov basisjaar 2021	%	26	26	25	29

Klimaatverandering

Binnen klimaatverandering maken wij onderscheid tussen klimaatmitigatie en klimaatadaptie. Met klimaatmitigatie bedoelen wij de maatregelen die wij nemen om de uitstoot van broeikasgassen, weergegeven in CO_2-equivalenten, zoveel als mogelijk te reduceren. Zowel binnen onze eigen bedrijfsvoering als in onze waardeketen. Onder klimaatadaptie verstaan wij de maatregelen die we nemen om ons voor te bereiden op een meer en meer veranderend klimaat.

Klimaatmitigatie

Onze eigen bedrijfsactiviteiten en de (bedrijfs)activiteiten in onze waardeketen hebben een negatieve impact op klimaatverandering omdat daarbij CO_2 wordt uitgestoten. In 2024 was de totale uitstoot, i.e. scope 1, 2 en 3, 6.804 kiloton. Het gasverbruik van onze klanten, en de CO_2 die daarbij wordt uitgestoten, heeft hierin het grootste aandeel, namelijk ruim 96% in het basisjaar 2021, en 93% in 2024. Door het gasverbruik van onze klanten te reduceren kunnen we dus de grootste (positieve) impact maken op onze CO_2-uitstoot.

Duurzaamheid

6.804 kton CO_2-eq

Totale scope 1, 2 en 3 CO_2-equivalent incl. gasverbruik klanten

Tegelijkertijd is dit de uitstootcategorie waar we het minste directe invloed op hebben. We zijn hier in grote mate afhankelijk van acties en het gedrag van onze klanten en overige stakeholders, bijvoorbeeld ook van politieke beleidskeuzes. Dé manier waarop we bijdragen aan het reduceren van het gasverbruik door onze klanten is maximaal blijven inzetten op de executie van onze Bouwen, Benutten en Beheren-strategie. Daarmee maken we de energietransitie mogelijk, zodat klanten kunnen overstappen op duurzame bronnen van energie.

Eind 2024 is, ten opzichte van basisjaar 2021, onze CO_2-uitstoot met 25% gereduceerd. De reductie wordt met name gedreven door het afnemend gasverbruik van onze klanten (scope 3). Daarnaast hebben we een reductie in de uitstoot van onze gasnetverliezen kunnen realiseren. Tegenover deze reducties staat een (absolute) stijging in CO_2-uitstoot gerelateerd aan de inkoop van diensten en materialen (scope 3).

De reductie van 25% is 1% lager dan onze doelstelling en het resultaat van 2023. Dit komt met name door een stabilisatie in de hoeveelheid getransporteerd gas in 2024, versus historisch gezien jaren van dalend gasverbruik. Dit zien we terug in onze scope 3. Vanaf 2025 hebben we onszelf een reductie van 29% als doel gesteld. Dit is gebaseerd op onze doorberekeningen van het Nationale Klimaatakkoord, met als uitgangspunt de nationale klimaatdoelen in 2030 te realiseren. Op basis van de resultaten van 2024 zien we een vertraging optreden in de reductie van het gasverbruik van onze klanten. Daarom gaan we in 2025 onderzoeken of en hoe dit impact heeft op onze lange termijn CO_2-reductiedoelstelling voor 2030.

Meer informatie over klimaatmitigatie, onze doelen en onze acties is terug te lezen in onze Duurzaamheidverklaring onder Klimaatmitigatie.

Klimaatadaptatie

Risico's door klimaatverandering zijn onder andere de effecten van extreem zware neerslag (met wateroverlast en/of overstromingen tot gevolg) en effecten van extreme windstoten en hittegolven (met droogte als gevolg). Om deze risico's in beeld te brengen, hebben we in 2024 een klimaatrisico- en veerkrachtanalyse uitgevoerd. Daarbij hebben we ons niet beperkt tot overstromingen en wateroverlast, maar ook andere klimaateffecten meegenomen, zoals zeespiegelstijging, extreem weer, droogte en hoge temperaturen. Op basis van de uitkomsten zijn reeds diverse beheersmaatregelen genomen, waaronder het plaatsen van (toekomstige) distributiestations boven het maaiveld, het plaatsen van klimaatsensoren en het aanscherpen van ontwerpbeleid.

Duurzame samenwerking met oog voor natuur en milieu

In Zeeland leggen we tussen 2024 en 2028 ruim 450 kilometer glasvezel aan. Dit glasvezelnet is van cruciaal belang voor snelle en betrouwbare informatieoverdracht in een steeds slimmer, complexer, flexibeler en duurzamer systeem. Bij de aanleg willen we de natuur in dit gebied zo min mogelijk belasten. Alle reden om samen met de Zeeuwse Milieufederatie (ZMf) te kijken hoe we zo natuurinclusief en natuurpositief mogelijk te werk kunnen gaan.

Hoe beperk je geluidsoverlast en vergroot je de biodiversiteit in kwetsbare gebieden? Zijn er kenmerken van de bodem waar je op in kunt spelen? Het zijn geen traditionele vragen bij de aanleg van een glasvezelnetwerk. Maar het zijn wel de vragen die je moet stellen als je écht werk wil maken van natuurinclusief en natuurpositief werken. ZMf kent de provincie als geen ander en vertegenwoordigt vele lidorganisaties. Door met hen samen te werken en te leren over de kracht en kwetsbaarheid van de natuur, kunnen we het gebied minimaal belasten of zelfs ondersteunen en versterken. ZMf denkt met ons mee over tracékeuzes en adviseert over het behouden of herstellen van natuurwaardes. ZMf: "Geweldig dat Stedin kiest voor het werken met en opleiden van lokale onderaannemers en de verstoring van de bodem wil compenseren met natuurinclusiviteit!"

Iedereen kan bijdragen

De natuur is de basis van ons bestaan. Velen voelen zich hiervoor verantwoordelijk en willen bijdragen aan het mooie Zeeuwse landschap en de dynamische natuur. Zeeland krijgt steeds meer een sleutelpositie in de energietransitie, maar hoe kunnen we dat zo goed mogelijk doen? We trekken samen met ZMf op om mensen met onder meer filmpjes op de hoogte te houden van onze natuurinclusieve en natuurpositieve aanpak bij het Telecom Netwerk Zeeland-project. We vertellen over innovaties in de energietransitie en de rol die je hierin als grootverbruiker en kleinverbruiker kunt hebben. We trekken zelfs naar scholen toe: in het hbo en het mbo geven we lezingen en workshops over de energietransitie. Zo zorgen we er samen voor dat én het glasvezelnetwerk én de natuur in Zeeland op hun best zijn.

Biodiversiteit (in de keten)

Biodiversiteit is de basis van gezonde ecosystemen. Het speelt een cruciale rol in de aanmaak en het bestaan van natuurlijke hulpbronnen die onze samenleving nodig heeft. De wereldwijde biodiversiteit staat onder druk door veranderingen in land- en zeegebruik, overexploitatie van hulpbronnen, klimaatverandering, vervuiling en verspreiding van invasieve soorten. Stedin erkent verantwoordelijkheid om deze bedreigingen te beperken en actief bij te dragen aan het behoud van wereldwijde biodiversiteit.

Mogelijk negatieve impact

We hebben onderzoek laten doen naar Stedin's negatieve impact op de biodiversiteit in de waardeketen. Het merendeel van die impact speelt zich af in de upstream waardeketen. Een klein deel vindt op ons eigen areaal plaats. De negatieve bijdrage aan biodiversiteit ontstaat vooral door de winning van grondstoffen, energieproductie en dienstverlening. In 2025 zullen we beleid, acties en doelstellingen opstellen om deze negatieve impact te verminderen. Meer informatie hierover is terug te lezen in onze Duurzaamheidsverklaring onder Biodiversiteit in de keten.

Natuurinclusief bouwen

Naast maatregelen om de impact van biodiversiteit in de keten daar waar die het grootst is te verminderen, vindt Stedin het vanuit goed bestuur belangrijk om hier op eigen assets aandacht voor te hebben. Daarom hebben we aanlegcriteria voor natuurinclusief bouwen opgesteld. In die criteria staat beschreven welke biodiversiteitsmaatregelen genomen kunnen worden op en rondom nieuw te bouwen hoogspanningsruimtes. Denk daarbij aan struikgewassen, groene daken en nestkasten. Vanwege de doorlooptijd van dit soort projecten verwachten we na 2028 de eerste nieuwe hoogspanningsruimtes op te leveren volgens deze aanlegcriteria.

Circulaire materiaalinstroom, -hergebruik en afvalmanagement

Om de energietransitie mede mogelijk te maken, bouwen we aan en vervangen we onze fysieke energie-infrastructuur en aansluitingen. Van kabels en leidingen in de grond tot meterkasten bij mensen thuis. Dat kunnen we niet doen zonder primaire grondstoffen te gebruiken: veel producten die we gebruiken kunnen (nog) niet van gerecycled materiaal gemaakt worden.

We streven ernaar ons gebruik van primaire grondstoffen te verminderen, meer te recyclen en te hergebruiken en de hoeveelheid afval te verminderen.

Circulaire materiaalinstroom

Doordat we veel materialen gebruiken, kunnen we negatieve milieu-impact hebben. In 2024 zijn we gestart met het opstellen van een uitvoeringsplan met daarin een roadmap tot 2030. Dit uitvoeringsplan zal naar verwachting in 2025 gereed zijn. We hebben daarnaast in 2024 nieuwe aanlegcriteria voor hoogspanningsruimtes goedgekeurd, met daarin nieuwe eisen voor het circulair bouwen van onze stations. Na 2028 verwachten we de eerste nieuwe hoogspanningsruimtes op te leveren volgens deze aanlegcriteria. De komende jaren verwachten we ook beter inzicht te hebben in de impact van onze acties, waarmee we onze circulariteitsstrategie kunnen vertalen naar beleid en meetbare doelstellingen. Meer informatie over het thema Circulaire materiaalinstroom is terug te lezen in onze Duurzaamheidsverklaring onder Circulaire materiaalinstroom.

Materiaal herinzet

Met de herinzet van assets dragen we bij aan de afname van primaire grondstoffengebruik én, in sommige gevallen, ook aan een afname van onze CO_2-uitstoot. Van grotere netcomponenten, zoals hoogspanningstransformatoren, kunnen we goed inschatten wanneer ze terugkomen. De aantallen voor kleinere componenten, zoals slimme meters, zijn lastiger te voorspellen. In 2024 hebben we een nieuw framework opgezet, waardoor wij beter inzicht krijgen in de huidige herinzetbaarheid.

Beperken van afval

Met onze afvalverwerkers werken we aan hoogwaardige verwerking van afvalstromen. Daarbij hebben recycling en andere toepassingen de voorkeur boven verwijdering (verbranden en storten). Het aanpassen van duurzaamheidsspecificaties en herontwerpen van (net)componenten moeten ervoor zorgen dat de uitstroom beter herinzetbaar, herbruikbaar en recyclebaar is. In 2024 zijn we met leveranciers en collega-netbeheerders gestart met het herontwerpen van (net)componenten en duurzaamheidsspecificaties, zodat deze beter herinzetbaar, herbruikbaar en recyclebaar zijn. In 2025 verwachten we hier de eerste resultaten van.

Duurzame gassen en alternatieve warmte

Het nieuwe energiesysteem leunt niet meer op fossiele energie, maar kent een mix van duurzame energiedragers. Dat vergt een integraal systeem dat deze energiedragers balanceert. Naast elektriciteit spelen duurzame gassen zoals waterstof en groen gas en alternatieve vormen van warmteopwekking een steeds belangrijkere rol. Onder de vlag van NetVerder werken we aan ontwikkeling, realisatie en beheer van toekomstbestendige energie-infrastructuren voor warmte, stoom en biogas.

KPI's Duurzame gassen en Alternatieve warmte	Eenheid	Resultaat 2023	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025
WEQ - Warmte woningequivalenten	#	346	346	346	625

Waterstof

Waterstof wordt momenteel vooral gebruikt als grondstof voor de industrie. We verwachten dat waterstof ook als energiedrager een rol kan gaan spelen, bijvoorbeeld in de gebouwde omgeving. Deze verwachting baseren we op bijvoorbeeld aanbevelingen vanuit de Integrale Infrastructuurverkenning 2030-2050 (II3050) van Netbeheer Nederland.

Waterstof zien we als mogelijke brandstof, daar waar andere duurzame alternatieven (elektrificatie en warmtenetten) geen goede optie zijn. Bijvoorbeeld in de zware industrie. Daar zijn sommige processen niet te elektrificeren. Of alleen tegen heel hoge kosten. Ook in de historische binnensteden is waterstof een duurzaam alternatief voor aardgas. Met name daar waar niet genoeg ruimte is of het type bebouwing zich niet leent voor warmtepompen en zonnepanelen of voor een warmtenet.

Pilotprojecten op het gebied van waterstof

Stedin bereidt zich voor op de komst van waterstof door het uitvoeren van verschillende pilotprojecten voor zowel de industrie als de gebouwde omgeving. Dat doen we bijvoorbeeld in Rozenburg (Rotterdam) en The Green Village (Delft). Ook is er in 2020 een ombouwoefening in Uithoorn uitgevoerd. Daarnaast is Stedin nauw betrokken bij het project Stad Aardgasvrij. Dit is een initiatief van bewoners in Stad aan 't Haringvliet om volledig over te stappen op waterstof.

Een kwartiermaker stelt daar een uitvoeringsplan op, waarmee de gemeente subsidie kan aanvragen bij de landelijke overheid. Als die wordt toegekend kan de uitvoering daadwerkelijk starten. In 2024 heeft Stedin een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Kapelle afgesloten voor het onderzoeken van een systeemverbinding op het bedrijventerrein Smokkelhoek.

Groen gas

Voor de verwarming van bestaande woningen stappen we steeds meer af van het gebruik van aardgas. In veel gevallen zijn (deels) elektrische warmtepompen hiervoor een goed alternatief. Om de vraag naar capaciteit op het elektriciteitsnet te verlagen, kijken we ook steeds vaker naar groen gas. Groen gas is gemaakt door vergisting of vergassing van biologisch materiaal. Het heeft dezelfde eigenschappen als aardgas. Het kan dus eenvoudig worden 'ingevoed' in de bestaande gasnetten en is daarmee een duurzame vervanger van aardgas.

Landelijk is de doelstelling om in 2030 2 BCM (Billion Cubic Meters, de eenheid om een hoeveelheid gas uit te drukken) groen gas te produceren op basis van het nationaal klimaatakkoord. Dit is vergelijkbaar met 5 keer het jaarlijkse gasverbuik van de gemeente Utrecht.

De bijmengverplichting van groen gas voor energieleveranciers is hierbij het middel om de groei van groen gasproductie voor de gebouwde omgeving te stimuleren. De landelijke doelstelling voor deze bijmengverplichting van groen gas in de gebouwde omgeving is 1,1 BCM vanaf 2026.

Invoeding van groen gas faciliteren

Hoewel netbeheerders geen wettelijke aansluitplicht hebben voor groen gas, wil Stedin de invoeding van groen gas wel zoveel mogelijk stimuleren. We hadden in 2024 12 invoeders van groen gas in ons net, verantwoordelijk voor circa 1% van de totale landelijke gasvraag in Stedin-gebied. In 2030 zal dit aantal moeten stijgen tot ongeveer 40 invoeders. Om te kunnen voldoen aan de groeiende vraag en om de bijmengverplichting veilig en betrouwbaar te faciliteren, moeten we ons elektriciteits- en gasnet uitbreiden en versterken. Het onderhoud van het gasnet (en de opleiding van mensen die daaraan werken) heeft dus nog volle aandacht. Duurzaam gas blijft nodig.

Netcongestie voor groen gas

Vraag en aanbod komen vaak niet overeen, zowel qua locatie als qua timing over de dag en door het jaar heen. Dit doet zich bijvoorbeeld voor in Friesland, Goeree-Overflakkee en Zeeland. Zonder proactieve investeringen en oplossingen zullen de capaciteitsbeperkingen toenemen en uiteindelijk kunnen resulteren in netcongestie voor producenten van groen gas. Daarom nemen we verschillende maatregelen om de invoeding van groen gas te faciliteren. In 2024 is er een netkoppeling gerealiseerd tussen de netten van Stedin en Liander. Dankzij deze koppeling – tussen Hallum en Stiens in Noordoost-Friesland – kunnen we de overschotten van groen gas in de zomer transporteren. Voor de toekomst doen we onder andere onderzoek naar andere netkoppelingen, boosterstations en een groen gas verzamelleiding. Daarnaast is het belangrijk om te werken aan digitalisering van ons net om zo gasparameters (zoals gasdruk en gaskwaliteit) goed te kunnen monitoren en sturen.

Biogasnetwerk Borculo

Voor Groot Zevert Vergisting in Beltrum verzorgt NetVerder sinds 2017 het transport van biogas naar FrieslandCampina in Borculo door een pijpleiding van 5,5 kilometer. Hierdoor bespaart FrieslandCampina op deze productielocatie ruim 7 miljoen m^3 aardgas. Omdat het biogasnetwerk buiten ons primaire verzorgingsgebied ligt, is het netwerk eind december 2024 overgedragen en verkocht aan Groot Zevert Vergisting. Zo kunnen we focussen op onze overige projecten.

Warmte

In 2024 hebben de aandeelhouders de warmtestrategie van Stedin Groep goedgekeurd. De op stapel staande Wet collectieve Warmtevoorziening (WcW) stelt namelijk dat warmtenetten in meerderheid in publieke handen moeten komen. In aanloop naar de inwerkingtreding van de WcW, kloppen steeds meer gemeenten bij Stedin Groep aan. De warmtestrategie helpt ons voor te bereiden op een groeiende taak in warmte en is richtinggevend in de keuzes die we maken.

NetVerder is begonnen met verdere uitbreiding van de organisatie. Hierdoor kunnen we in de toekomst als integraal warmtebedrijf ondersteuning bieden aan gemeenten en provincies. Die staan voor een grote opgave in de warmtetransitie. Met de inzet van warmte kan een CO_2-reductie gerealiseerd worden van ruim 60% ten opzichte van het gebruik van aardgas.

NetVerder is betrokken bij diverse warmteprojecten. Een belangrijk project is het warmtenet in Delft, waarvan we het najaar van 2024 met de realisatie zijn begonnen. Dit project levert naar verwachting in 2025 de eerste warmte aan woningen.

Ook in onder meer Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Vlissingen en het Oostland werkt NetVerder aan de ontwikkeling van warmtenetten. Daarbij maken we gebruik van innovatieve oplossingen zoals lagetemperatuurrestwarmte, aquathermie en geothermie. Daarnaast beheert NetVerder in de wijk Ouverture in Goes sinds 2021 een eigen duurzame energievoorziening: een warmte-koudeopslag (WKO). Hier zijn 346 woningequivalenten op aangesloten.

Stoomnetwerk Rotterdam Botlek

De energievraag van de industrie in het havengebied van Rotterdam is enorm. Stoom is er een van de belangrijkste energiedragers. Afvalverwerker AVR en specialistisch chemiebedrijf Cabot Corporation genereren stoom met hun bedrijfsprocessen. Afnemer Lanxess gebruikt deze stoom. NetVerder voert het transport van de stoom en het condensaat uit via het stoomnetwerk in Rotterdam Botlek. Dit doen we veilig en betrouwbaar.

In 2024 zijn ook contracten getekend om het stoomnetwerk uit te breiden met LyondellBasell, Huntsman en Air Liquide. Dit is mede mogelijk dankzij subsidies van de provincie Zuid-Holland (€2 miljoen) en de gemeente Rotterdam (€0,7 miljoen). Eind 2024 is de eerste paal geslagen, waarna de uitbreiding naar verwachting begin 2026 gereed is. Jaarlijks vindt zo'n 150.000 ton stoom zijn weg via Stoomnetwerk Rotterdam Botlek. Na de uitbreiding wordt dit aantal meer dan verdubbeld. Bij maximale benutting van het nieuwe stoomnetwerk kan dat oplopen tot een besparing van wel 200 miljoen m^3 aardgas en 400 kiloton CO_2 per jaar. Dit benadrukt de grote impact die wij kunnen maken met het faciliteren van het gebruik van alternatieven voor aardgas. Ter referentie: een besparing van 400 kiloton CO_2 is circa vier keer zoveel als de totale uitstoot van onze eigen bedrijfsvoering gedurende heel 2024 (scope 1 en 2).

IN GESPREK MET

Koen Bogers en Victor van der Chijs

Het stroomnet in de provincie Zuid-Holland is vol. Een hard gelag. Niet alleen voor de bedrijven in de Rotterdamse haven, maar ook voor Stedin. Reden genoeg voor een goed gesprek tussen Koen Bogers, Chief Executive Officer (CEO) bij Stedin, en Victor van der Chijs, voorzitter van Deltalinqs, de Rotterdamse ondernemersorganisatie voor de haven en industrie. Met als centrale vraag: hoe kunnen we de industrie helpen te elektrificeren?

In het werkgebied van Stedin bevinden zich veel industriële klanten. Dat is een gegeven. Een ander gegeven: alleen al de bedrijven in de Rotterdamse haven moeten een derde van de landelijke klimaatdoelen voor hun rekening nemen, deels door elektrificatie. Nóg een gegeven: we kampen met krapte op het net. De grote vraag is dan ook: hoe ga je daar nu het beste mee om? En: hoe kunnen Stedin en Deltalinqs elkaar zo goed mogelijk helpen? Koen trapt af: "Het staat buiten kijf dat iedereen van goede wil is. Niet alleen bij Stedin, ook bij Deltalinqs en andere samenwerkingspartners zie ik een enorme drive om te verduurzamen. Tegelijkertijd lopen we tegen de grenzen van het systeem aan. Die boodschap is heel vervelend. Daarom moeten we samen op zoek naar wat er wél kan."

Ander gedrag en lokale opwek

Koen geeft aan dat de belangrijkste focus van de netbeheerders ligt op elektriciteitsstations realiseren en sneller kabels leggen. "Op de middellange termijn lossen we de congestie daarmee op: de netcapaciteit in de Rotterdamse haven vergroten we de komende jaren tweeëneenhalf

“Het is een grote ontdekkingstocht. Dat betekent: experimenteren, kijken of iets werkt.”

Victor van der Chijs, voorzitter Deltalinqs

keer en vanaf 2033 vijf keer ten opzichte van de huidige netcapaciteit. Maar totdat het zover is, moeten we inzetten op ander gedrag, zoals spitsmijden en het opzetten van energiehubs."

"Het is een grote ontdekkingstocht", reageert Victor. 'Dat betekent: experimenteren, kijken of iets werkt. Wat ik belangrijk vind is dat we aan álle knoppen draaien. Er is niet één oplossing. Als bedrijven in de Rotterdamse haven moeten we dus ook naar 'flex' kijken. Tegelijkertijd is het zaak om hier niet alle hoop op te vestigen. We hebben in de haven nu eenmaal te maken met een hoge baseload." Koen beaamt dat er inderdaad veel is ingericht op die hoge basisbehoefte. "Maar die hoeft niet alles te blokkeren. Het gaat erom dat we combinaties zoeken. Denk aan: én flex én bijvoorbeeld lokale opwek. We doen het nu niet allebei. Dat zouden we wel moeten doen."

"Lokale opwek is zeker een mogelijkheid voor de havenbedrijven", zo geeft Victor aan. "Daar staan bedrijven echt wel voor open. Ze hebben inmiddels ook een wake-up-call gehad: ze hebben stroom nodig, maar krijgen het niet geregeld." Er zitten volgens hem wel haken en ogen aan lokale opwek. Want: hoe regel je het? "Veel bedrijven kunnen niet zomaar overschakelen. Dat doen ze in zogenoemde 'turn-arounds' en die vinden om de zoveel jaar plaats. Een ander punt is de stikstofcrisis. Zonder een vergunning kun je niet bouwen. Dit zet bedrijven volledig klem, en dat is een groot risico. Want ze moeten snel verduurzamen óf ze betalen straks voor hun CO_2-uitstoot op basis van het Europese systeem voor emissiehandel ETS."

Level playing field

Koen vindt dat er op Europees niveau een level playing field moet zijn. "Anders gaat het niet werken. Zo zijn we in Nederland afgestapt van de kortingen voor grootverbruikers. Daarmee lopen we voorop. Maar we schieten onszelf ermee in de voet ten opzichte van landen als Frankrijk en Duitsland, die wel nog met kortingen werken. Ik vind dat het kabinet daarin een rol heeft: overtuig die landen dat ze hun grootverbruikers minder subsidiëren."

Koen vraagt zich ook af of reputatie een rol speelt bij de hobbels die de industrie in de Rotterdamse haven moet nemen voor elektrificatie: "Het idee van 'De industrie is fossiel, dus is het niet erg als er bedrijven verdwijnen'; speelt dat mee?" Victor geeft aan dat hij deze vraag twee jaar geleden met een 'ja' had beantwoord. "Toen waren er veel meer kritische geluiden naar de industrie. Inmiddels zien veel mensen in dat de industrie wel degelijk wil verduurzamen, maar dat dit niet altijd lukt door externe factoren."

In dit kantelende beeld speelt ook de geopolitieke situatie een rol, meent Victor. "Nederland – en Europa ook – is geostrategisch gebaat bij het behouden van de basisindustrie in de haven. Hierdoor zijn we voor veel producten niet afhankelijk van landen waarmee je eigenlijk geen zaken wil doen of niet afhankelijk van wil zijn. Dat is echt een kentering." Volgens hem mag dit best meer nadruk krijgen. "De industrie in de Rotterdamse haven is niet alleen voor Nederland belangrijk, maar voor heel West-Europa. De baten zijn enorm, niet in het minst doordat we ook als banenmotor fungeren." Koen is het daar volmondig mee eens. "Naast de energietransitie speelt er bovendien nog een materialentransitie; ook daarin speelt onze industrie een belangrijke rol."

Gezamenlijke oplossing

Koen pleit voor meer gezamenlijkheid. "Met 'ieder voor zich' gaan we het niet redden. Ik ben ervan overtuigd dat we het energiesysteem van de toekomst samen creëren. Een mooi voorbeeld is het Data Safe House, dat we samen met Deltalinqs en het havenbedrijf hebben gerealiseerd. Hiermee kan de industrie veilig hun plannen en wensen met ons delen, zodat wij daar zo goed mogelijk op kunnen inspelen."

Het Data Safe House is overigens slechts een radertje in het grote geheel, zo stelt Koen. "Stedin staat bijvoorbeeld ook aan de lat om extra stations te bouwen. Maar die moeten wel ergens staan. Dan zeggen veel partijen: liever niet op mijn terrein. Die ruimtevraag goed beantwoorden en regelen, kost ongelofelijk veel tijd: wij zijn maar 20% van onze tijd aan het bouwen; de rest gaat zitten in plannen maken en het proces. Ik vind dit een gezamenlijk probleem, dat om een gezamenlijke oplossing vraagt."

Victor is het hier helemaal mee eens. "De komende jaren zijn cruciaal voor de toekomst van de Rotterdamse haven. De industrie is zwaar afhankelijk van groene stroom en dat gaat alleen maar meer worden. Met elkaar moeten we dan ook uiterste bereidwilligheid tonen om toe te werken naar hoe het wél kan. Gelukkig weten we elkaar ook steeds beter te vinden."

Financieel gezond

Bij de aanleg en het onderhoud van onze netten maken wij kosten. Deze kosten krijgt Stedin in de jaren ná aanleg en het plegen van het onderhoud vergoed via de nettarieven. In de tussenliggende periode financiert Stedin deze investeringen dus in feite voor. Dit doen wij met een mix van eigen vermogen en leningen. Voor het aangaan van leningen is een goede kredietwaardigheid essentieel. Zeker in een tijd waarin onze investeringen fors toenemen. Onze doelstelling is daarom het behouden van onze A- kredietbeoordeling bij kredietbeoordelaar S&P. FFO/Net Debt en solvabiliteit zijn belangrijke indicatoren om onze kredietbeoordeling en financiële gezondheid te monitoren.

KPI's Financieel gezond	Eenheid	Resultaat 2023	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025
Kredietbeoordeling	ABC	A- rating	Behoud A- rating	A- rating	Behoud A- rating
FFO/Net Debt	%	14,0	≥10	11,5	≥10
Solvabilteit	%	45,4	≥35	42,9	≥35

Financiële ontwikkelingen

Gewijzigde methode- en x-factorbesluiten

Volgend op een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) heeft de ACM eind 2023 de gewijzigde methodebesluiten voor elektriciteit en gas voor de lopende reguleringsperiode (2022-2026) gepubliceerd. In 2024 zijn deze methodebesluiten definitief geworden en heeft de ACM de onderliggende x-factorbesluiten aangepast. Aan de hand van deze besluiten worden de tarieven berekend die wij in rekening mogen brengen aan onze klanten. Als gevolg van de wijzigingen stijgen de inkomsten van Stedin Groep en wordt een deel van de inkomsten naar voren gehaald in de tijd.

Nieuwe aandeelhouders

In maart 2024 hebben de aandeelhouders van Stedin Groep ingestemd met de toetreding van 21 nieuwe aandeelhouders. Naast de provincies Utrecht en Zeeland, zijn 7 Utrechtse en 12 Zeeuwse gemeenten aandeelhouder geworden. Samen versterkten de nieuwe aandeelhouders het eigen vermogen van Stedin Groep met €33 miljoen. Inmiddels zijn bijna alle regio's in ons verzorgingsgebied als aandeelhouder vertegenwoordigd. Hieruit blijkt het belang dat onze aandeelhouders hechten aan de rol die Stedin speelt om de energietransitie mogelijk te maken en kunnen wij blijven investeren in de uitbreiding van onze netcapaciteit.

Ontwikkelingen schuldportefeuille

Om onze strategie te realiseren is de omvang van onze rentedragende schuldportefeuille gegroeid. De nieuwe financiering in 2024 bestaat voornamelijk uit een vierde groene obligatielening van €500 miljoen. Verder hebben we in april 2024 tegen een premie een langlopende lening van JPY 20 miljard vervroegd afgelost. In de komende jaren staan hier lagere rentelasten tegenover.

Herbevestiging A- kredietbeoordeling

In januari 2025 heeft S&P de kredietbeoordeling van Stedin herbevestigd. Deze blijft A-, met een stabiel vooruitzicht.

Financiële resultaten

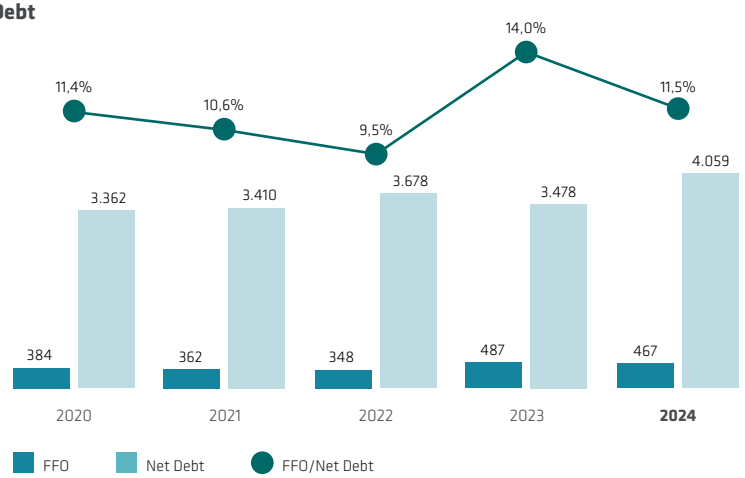
FFO/Net Debt

De FFO/Net Debt ratio is met 11,5% hoger dan onze (interne) doelstelling van 10%.
Ten opzichte van 2023 is de ratio gedaald met 2,5%-punt (2023: 14,0%). Dit komt doordat de FFO licht is gedaald en de netto schuld is gestegen. De FFO is ondanks een stijging van de EBITDA gedaald met €20 miljoen, met name als gevolg van hogere rente- en belastingbetalingen.
De nettoschuldpositie is gestegen met €581 miljoen. Dit komt doordat we onze negatieve vrije kasstroom met name hebben gefinancierd met vreemd vermogen.

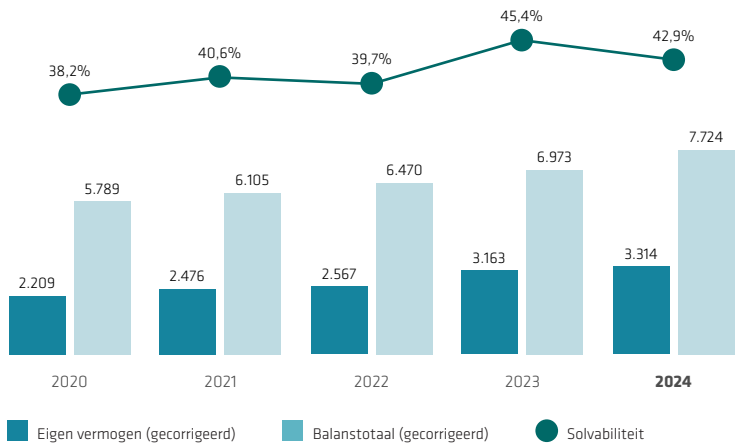
Solvabiliteit boven target

Onze solvabiliteitsratio bedroeg op 31 december 2024 42,9% (2023: 45,4%). Dit is hoger dan onze doelstelling om op lange termijn een solvabiliteit van minimaal 35% te behouden. Ten opzichte van 2023 is onze solvabiliteit gedaald, gedreven door een toename van ons vreemd vermogen om de negatieve vrije kasstroom te financieren.

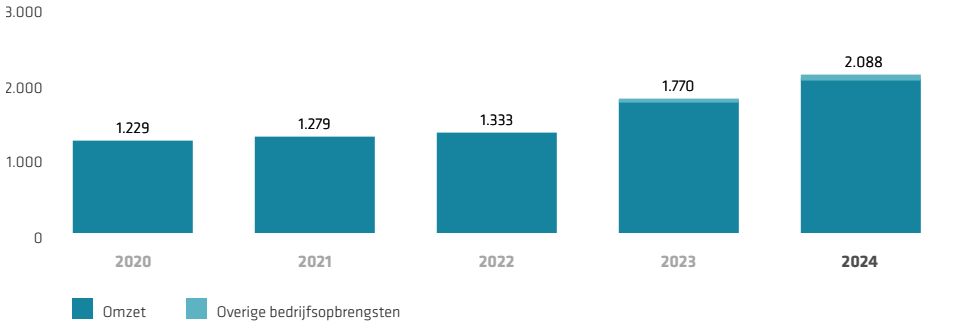
FFO/Net Debt

Solvabiliteit

Bedrijfsopbrengsten gestegen

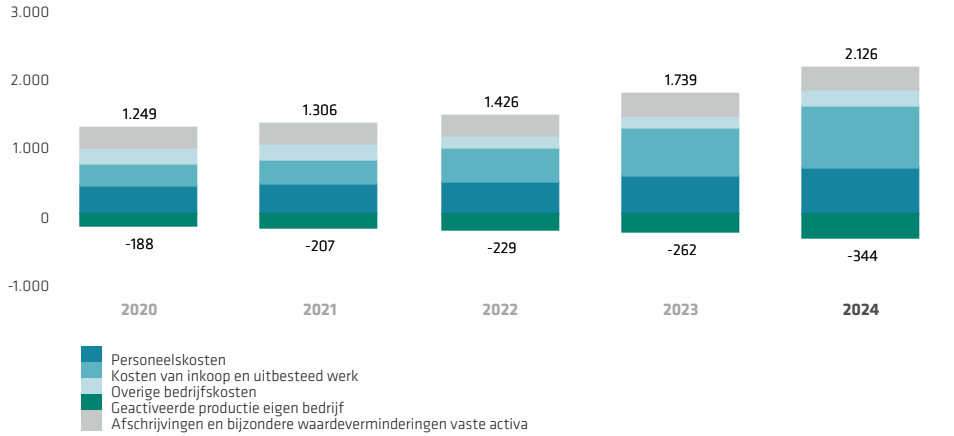

De bedrijfsopbrengsten bedroegen in 2024 €2.088 miljoen. Dit is €318 miljoen hoger dan in 2023 en wordt met name veroorzaakt door een stijging van de omzet met €296 miljoen tot €2.048 miljoen.

De omzetstijging is met name het gevolg van hogere transportopbrengsten door een stijging van onze tarieven. Deze tariefstijging houdt onder meer verband met de extra tariefruimte als gevolg van de CBb-uitspraak in 2023, die heeft geleid tot aanpassing van de methodebesluiten. Daarnaast zijn de transportkosten van TenneT gestegen. Deze kosten worden middels de tarieven van de regionale netbeheerders doorgerekend aan klanten. Ook stegen onze tarieven vanwege inflatie en namen de meetopbrengsten toe als gevolg van hogere meettarieven.

De overige bedrijfsopbrengsten stegen met €22 miljoen naar €40 miljoen, doordat Stedin eind 2024 een eenmalige vergoeding van €28 miljoen heeft ontvangen van de ACM voor eerdere verwijderingen van gasaansluitingen. Verder hebben wij in 2024 ons interne programma voor de verkoop van niet-gereguleerde transformatoren en gerelateerde activa afgerond.

Bedrijfskosten gestegen

De totale bedrijfskosten zijn in 2024 met €305 miljoen gestegen naar €1.782 miljoen (zijnde het saldo van de bruto bedrijfskosten en geactiveerde productie eigen bedrijf), gedreven door onder andere €130 miljoen hogere personeelskosten, €199 miljoen hogere kosten van inkoop en uitbesteed werk en €34 miljoen hogere overige bedrijfskosten. Hier staat een stijging van de geactiveerde productie eigen bedrijf van €82 miljoen tegenover, door meer bestede uren aan investeringsactiviteiten en hogere uurtarieven. De afschrijvingskosten zijn met €24 miljoen toegenomen als gevolg van het gestegen investeringsniveau in de afgelopen jaren.

De hogere personeelskosten zijn met name het gevolg van gestegen salarissen als gevolg van CAO-verhogingen en een groter aantal interne en externe medewerkers. Het aantal medewerkers is afgelopen jaar met 712 FTE gestegen tot 6.232 FTE per eind 2024. De kosten voor inhuur van personeel zijn bovendien toegenomen door hogere tarieven.

De hogere kosten van inkoop en uitbesteed werk worden vooral veroorzaakt door een stijging van €249 miljoen van de transportkosten die TenneT in rekening brengt. Deze stijging wordt gedreven door hogere energieprijzen in eerdere jaren en groeiende investeringen in het hoogspanningsnet vanwege de energietransitie. TenneT heeft aangegeven dat haar tarieven, na een lichte daling in 2025 en 2026, ook de komende jaren verder zullen stijgen. Verder zijn onze kosten van uitbesteed werk met €40 miljoen gestegen door hogere inkoopprijzen. Hiertegenover staat een daling van de netverlieskosten van €90 miljoen als gevolg van prijsontwikkelingen in combinatie met ons inkoopbeleid voor energie.

Netto financiële lasten hoger

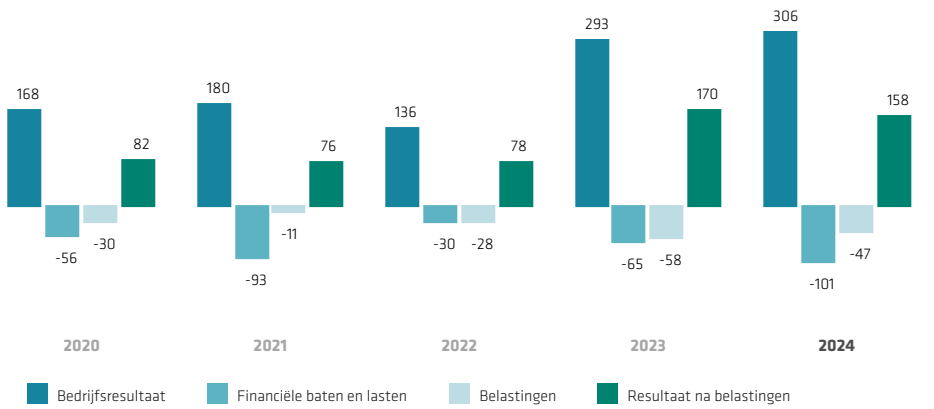
De financiële baten en lasten zijn met €36 miljoen gestegen naar €101 miljoen. Deze stijging wordt veroorzaakt door een eenmalige last van €46 miljoen in verband met de vervroegde aflossing van de langlopende JPY-lening. De komende jaren staan hier lagere rentelasten tegenover.

Belastingdruk beperkt lager

De belastinglast daalde in 2024 met €11 miljoen naar €47 miljoen, mede door het lagere resultaat voor belastingen. De effectieve belastingdruk in 2024 (de belastinglast uitgedrukt als percentage van het resultaat voor belastingen) komt uit op 22,9% tegenover 25,6% in 2023.

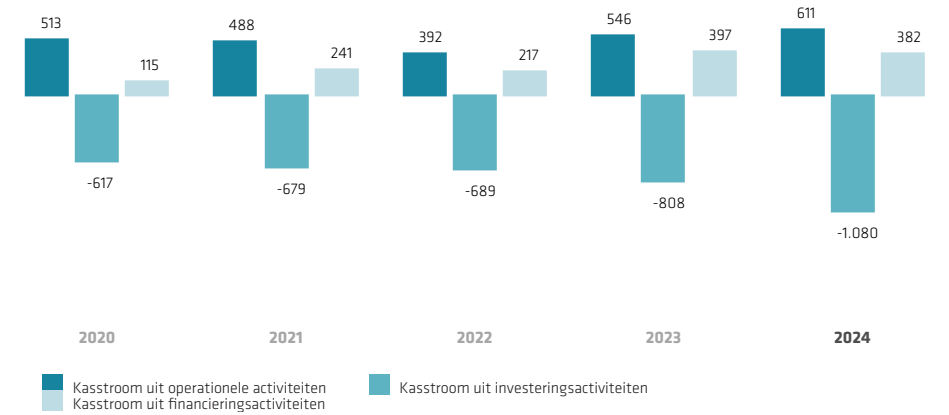
Resultaat na belastingen lager

In vergelijking met vorig jaar noteerde Stedin Groep over 2024 een €12 miljoen lager resultaat na belastingen van €158 miljoen. Hogere tarieven in 2024 in combinatie met lagere netverlies-kosten waren voldoende om de, afgezien hiervan, hogere bedrijfskosten op te vangen. Hierdoor steeg het bedrijfsresultaat beperkt. De financiële lasten waren hoger als gevolg van een eenmalige last.

Negatieve vrije kasstroom en financiering

Door toenemende investeringen is de negatieve vrije kasstroom van Stedin Groep (de som van operationele en investeringskasstroom) opgelopen tot €469 miljoen negatief, ten opzichte van €262 miljoen negatief in 2023. In 2024 is deze negatieve vrije kasstroom grotendeels gefinancierd met de uitgifte van nieuwe aandelen voor een bedrag van €33 miljoen en een groene obligatielening van €500 miljoen. Gecombineerd met onder andere de aflossing van de langlopende JPY-lening en uitbetaling van dividend bedroeg de financieringskasstroom €382 miljoen positief, ten opzichte van €397 miljoen positief in 2023.

Vooruitblik

De komende jaren verwachten we dat ons investeringsniveau hoog zal blijven, naar verwachting resulterend in negatieve vrije kasstromen. Daarmee blijft het aantrekken van voldoende financiering belangrijk om de groei van onze investeringen te kunnen realiseren. Om dit te kunnen doen is het van belang dat we onze financiële ratio's gezond houden. Dit betekent allereerst dat we focus blijven houden op het verhogen van onze productiviteit en het aanleggen van zo (kosten)efficiënt mogelijke energie-infrastructuur. Ook is het belangrijk dat we, naast het aantrekken van voldoende externe financiering, samen met onze aandeelhouders blijven werken aan het behouden van een gezonde eigenvermogenspositie. Tot slot is het van belang dat we samen met de ACM tot een reguleringsmethode komen die beter past bij de uitdagingen van de energietransitie.

De ACM werkt op dit moment samen met de netbeheerders en andere belanghebbenden aan een nieuwe reguleringsmethode. Deze nieuwe reguleringsmethode zal ingaan vanaf het jaar 2027 en dient als basis voor de tarieven en vergoedingen vanaf dan. De ACM erkent dat de vergoedingen voor netbeheerders beter moeten aansluiten bij de huidige situatie van een tekort aan netcapaciteit en noodzaak tot het doen van forse investeringen in het elektriciteitsnetwerk. De ACM heeft aangegeven dat het naar een reguleringsmethode wil die meer beweegt naar het vooraf vaststellen van de vergoeding voor de netbeheerders, in plaats van achteraf. Hierbij is het essentieel een goede balans te vinden tussen wat nodig is voor het waarmaken én betaalbaar houden van de energietransitie voor gebruikers van het net. In de loop van 2025 verwacht de ACM de ontwerp-methodebesluiten te publiceren en zal meer bekend worden over hoe de nieuwe reguleringsmethode er precies uit gaat zien.

Medewerkers, leiderschap en cultuur

Vakbekwame, vitale en gemotiveerde medewerkers zijn cruciaal voor het succes van Stedin. We werken aan het duurzaam vormgeven van ons werkgeverschap. Daarvoor hebben we een meerjarig plan van aanpak voor de onderwerpen 'gezondheid, veiligheid & vitaliteit', 'opleiden, leren & ontwikkelen' en 'diversiteit & inclusie'. Ook versterken we de samenwerking met onze ketenpartners en andere netbeheerders op het vlak van werving en opleiding. We willen een werkomgeving bieden waarin werknemers zich vrij voelen om zichzelf te zijn. We leren van fouten, geven elkaar feedback en spreken elkaar aan waar nodig. In het hoofdstuk Goed werkgeverschap in onze Duurzaamheidsverklaring, gaan we uitgebreider in op de hier benoemde onderwerpen.

KPI's Medewerkers, Leiderschap en Cultuur	Eenheid	Resultaat 2023	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025
Medewerkers totaal	FTE	5.520	6.238	6.232	7.138
Medewerkerstevredenheid eNPS	ratio	23	20	28	21
Ingevulde participatiebanen	%	1,9	2,8	2,0	3
Sociale veiligheid	ratio	-	8,0	7,9	8,0

Werken bij Stedin

Om onze grote maatschappelijke opgave te kunnen vervullen, groeien we hard; in 2024 met 712 FTE. Dat komt neer op een toename van 13% van ons medewerkersbestand. Het onboarden en inwerken van al die nieuwe collega's vergt veel van de bestaande medewerkers. Met het jaarlijkse Medewerkers Motivatie Onderzoek (MMO) meten we of onze medewerkers met plezier naar hun werk gaan. Dit onderzoek geeft een breed beeld van wat er leeft, wat goed gaat en wat we kunnen verbeteren.

Een algemeen erkende graadmeter voor medewerkerstevredenheid en goed werkgeverschap is de employee Net Promotor Score (eNPS). Deze score, met een schaal van -100 tot 100, geeft weer in welke mate medewerkers hun werkgever aanbevelen aan anderen. De afgelopen jaren steeg de eNPS van 21,1 in 2022, naar 23 in 2023 en 28 in 2024.

In 2024 heeft Stedin voor de vierde keer op rij het predicaat World Class Workplace gekregen. Dit is een onafhankelijk keurmerk voor goed werkgeverschap uitgereikt door Effectory, het bureau achter ons jaarlijks Medewerkers Motivatie Onderzoek. Dit is een prestatie waar we trots op zijn en die erg helpt bij het aantrekken van nóg meer vakbekwame collega's in de komende jaren.

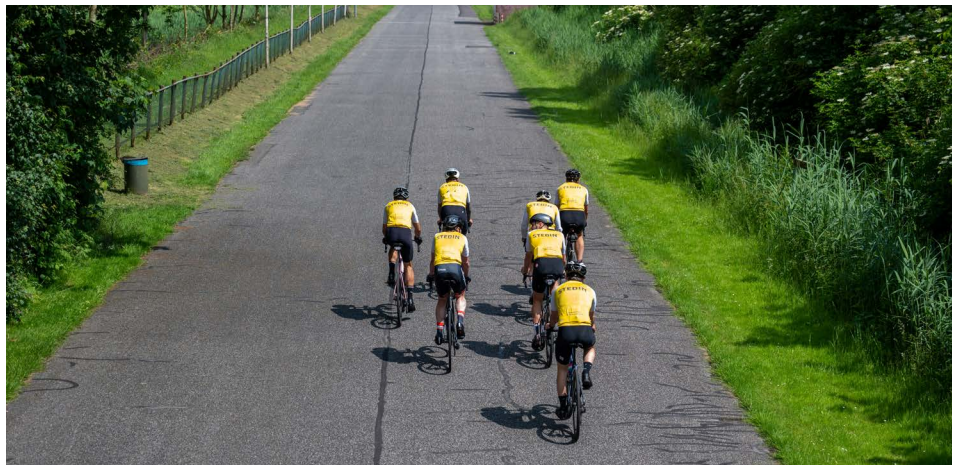
Gezondheid, vitaliteit en veiligheid

Het ziekteverzuim is in 2024 gemiddeld 5%. Daarmee laten we een dalende meerjarige trend zien, waar die voor de landelijke benchmark inmiddels juist iets afvlakt. Het lange verzuim (43 tot 365 dagen) drukt met 2,6% in 2024 nog altijd het zwaarste op het verzuim van heel Stedin. Hierop hebben we een aantal acties ondernomen. Om begeleiding van het verzuim sneller tot

stand te brengen is de capaciteit van de verzuimcoaches verhoogd. Ook voert de arbodienst sinds september 2024 triagegesprekken om in een vroeg stadium een beeld te krijgen of verzuim een mentale component heeft en dus begeleiding verdient. Tot slot moet de implementatie van een nieuw verzuimsysteem de zelfredzaamheid van leidinggevenden vergroten.

Om medewerkers vitaal en inzetbaar te houden en uitval te voorkomen, bestaat het programma 'Mijn Energie'. In 2024 is vervolg gegeven aan de resultaten van de Mijn Energie-check uit 2023. Daarnaast zijn medewerkers met een verhoogd uitvalrisico benaderd voor langetermijnondersteuning in de vorm van vitaliteitscoaching. Een aanpassing van de prestatiemanagementcyclus geeft leidinggevenden meer handvatten om een gesprek over duurzame inzetbaarheid te voeren.

Lees alles over veiligheid in het hoofdstuk Veiligheid.

Vitaalste Vakbedrijf én Vitaliteitsmanager van het Jaar

Vitale en vakbekwame medewerkers zijn van groot belang voor het uitvoeren van onze maatschappelijke taak. Dubbel goed nieuws op dat gebied: Stedin is namelijk uitgeroepen tot het Vitaalste Vakbedrijf van 2024. En daarbovenop werd onze specialist Duurzame Inzetbaarheid verkozen tot Vitaliteitsmanager van het Jaar. Zo kregen we in korte tijd twee keer erkenning voor ons gezamenlijke werk om een fijne werkomgeving te creëren.

Vitaalste vakbedrijf

Een uitdaging als de energietransitie kunnen we alleen aan met voldoende vakbekwame en energieke collega's. Daarom investeren we volop in vitaliteit. Onze aanpak mag er wezen, zo blijkt uit onze verkiezing tot Vitaalste Vakbedrijf van 2024. "De jury is onder de indruk van hoe Stedin de noodzaak inziet om in haar medewerkers te investeren", zo staat in het juryrapport. "De visie op duurzame inzetbaarheid is helder en er is een sterke koppeling gemaakt tussen de organisatie-, en Diversiteits- en Inclusie-strategie."

Vitaliteitsmanager van het Jaar

Enkele weken later was het wederom prijs: onze specialist Duurzame Inzetbaarheid, Sam Henke, werd tijdens het Wellbeing & Vitaliteitsevent uitgeroepen tot Vitaliteitsmanager van het Jaar! Deze award wordt elk jaar uitgereikt aan iemand die zich heeft onderscheiden met een vitaliserende aanpak binnen de eigen organisatie. Sam: "Ik ben trots op de rol van Stedin in de energietransitie en trots op dat ons verhaal, dat het start bij onze eigen energie, aanslaat. Duurzame inzetbaarheid staat niet standaard op de agenda, maar komt altijd aan bod omdat het verweven is in alles wat we doen."

De vakbekwaamheid van onze medewerkers

De spanning op de arbeidsmarkt is hoog. Het tekort aan technisch geschoolde arbeidskrachten vormt een risico voor de benodigde opschaling. Hiermee kampt niet alleen Stedin, maar ook aannemers met wie we samenwerken. We trekken daarom samen op om onze doelgroep te vergroten en om het opleiden van nieuw personeel in een stroomversnelling te brengen.

Stedin stimuleert medewerkers om zich te blijven ontwikkelen. Die ontwikkeling is belangrijk voor de duurzame groei van onze mensen én van Stedin. Een aantal technische functiegroepen, waaronder monteurs, kunnen in de arbeidsmarkt niet of nauwelijks worden geworven.
We hebben in 2024 ruim 100 zij-instromers en leerlingen geworven die zich op de Stedin Academie verder ontwikkelen tot zelfstandig monteur. Daarnaast hebben we een aantal succesvolle maatwerktrajecten uitgerold om aan specifieke ontwikkelvragen in de organisatie te kunnen voldoen.

Om aan de benodigde groei te kunnen voldoen, is de opleidingscapaciteit vergroot. In november namen we de nieuwe, eigen locatie in gebruik van de bedrijfsschool in Goes. In Rotterdam werden aan de Keileweg bergen werk verzet ter voorbereiding op de nieuwbouw, die in 2025 aanvangt; oude gebouwen zijn gesloopt, de grond gesaneerd en bouwrijp gemaakt. Ondertussen draaien vanuit tijdelijke gebouwen de opleidingen door.

Uit het Medewerkers Motivatie Onderzoek blijkt waardering voor de leercultuur binnen Stedin. De stelling ‘Ik wil mezelf graag verder ontwikkelen’ wordt met een 8.3 gescoord, en met een 7.6 voor de ervaren ondersteuning van Stedin om duurzaam inzetbaar te blijven. Ook van de mogelijkheid om intern door te groeien wordt goed gebruikgemaakt: circa 30% van de vacatures werd in 2024 ingevuld door bestaande collega’s.

Sterk leiderschap is belangrijk in de transitie waarin we zitten. Stedin heeft vastgesteld wat de uitdagingen van onze leiders vragen. Daarvoor zijn drie thema’s voor de komende jaren bepaald: Verhaal vertellen, Eigenaarschap en Resultaatgericht samenwerken. In 2024 is een start gemaakt met leiderschapsontwikkeltrajecten waarin deze thema's centraal staan.

Diversiteit en inclusie

Stedin wil een afspiegeling zijn van de maatschappij waarin we werken, zodat we de diversiteit in de maatschappij bij onze medewerkers terugzien. Dat doen we vanuit een diepe overtuiging dat alleen een diverse en inclusieve organisatie op de lange termijn gezond kan zijn. Ons beleid en onze acties richten zich op onze man-vrouwverhouding, de leeftijdsopbouw van onze medewerkers en culturele diversiteit in verschillende functielagen. Stedin heeft vijf medewerkersnetwerken. Deze geven belangrijke minderheidsgroepen binnen Stedin een eigen platform en een eigen stem: jongeren, vrouwen, LHBTIQ+, neurodivergentie en culturele diversiteit.

Ook willen we ervoor zorgen dat mensen met een beperkt arbeidsvermogen toegang krijgen tot werk bij Stedin. Dit doen we onder andere in ons Serviceteam Operations, waar we mensen vanuit de doelgroep banenafspraak van de Participatiewet opleiden tot assistent monteur.
Na deze opleiding stroomt het merendeel door naar de reguliere operationele afdelingen binnen Stedin. In 2024 zijn 19 kandidaten gestart in dit opleidingstraject en zijn 12 medewerkers doorgestroomd naar operationele teams binnen Stedin.

In 2024 namen we vier statushouders in dienst als monteur in opleiding. Zij leren het vak in verschillende teams en volgen daarnaast een mbo-opleiding. Per september 2025 starten ze een opleiding in de Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL). De voorbereidingen lopen om komend jaar 10 statushouders aan te nemen.

IN GESPREK MET

Adri de Bruijne

"We helpen elkaar vooruit"

Ook voor de Ondernemingsraad (OR) was 2024 een jaar van balanceren. Op diverse inhoudelijke thema's en in een goede verhouding met de raad van bestuur (RvB) en raad van commissarissen (RvC). OR-voorzitter Adri de Bruijne vertelt.

Kijkend naar 2024, is er een aantal onderwerpen dat er voor Adri de Bruijne uitspringt. Eén daarvan is de balans tussen de personeelsgroei en de ruimte voor vakbekwaamheid. "In 2024 zijn er veel nieuwe medewerkers gekomen. Die verdienen allemaal een goede onboarding", vertelt Adri. "We merken wel dat dit extra werklast met zich meebrengt voor het bestaande personeel, waardoor de tijd voor vakuitoefening soms onder druk komt te staan. Daar moeten we een goede balans in zien te vinden."

Afspiegeling van de maatschappij

Nu het aantal personeelsleden in 2024 zo hard is gegroeid, is een thema zoals diversiteit en inclusie nog urgenter dan het al was, stelt Adri. "We streven ernaar om Stedin in alle lagen een afspiegeling te laten zijn van de maatschappij. Ook in de top van de organisatie. Hier blijven we aandacht aan geven."

Blijven investeren in veiligheid

Veiligheid was in 2024 een belangrijk onderwerp. "Net als ieder jaar eigenlijk", aldus Adri. "Dit zal steeds hoog op de agenda staan, omdat veilig werken zo ontzettend belangrijk is. Laat ik duidelijk zijn: de omstandigheden waaronder we bij Stedin werken zijn zeer veilig. Maar als er iets misgaat, zijn de gevolgen groot. In het ergste geval gaat het om zwaar letsel of overlijden. Vandaar dat we dit onderwerp voortdurend agenderen en blijven investeren in opleidingen."

“Iedere organisatie verdient het dat OR en RvB en RvC elkaar scherp kunnen houden. Niet om elkaar vliegen af te vangen, maar om elkaar vooruit te helpen in de transitieopgave die veel van ons vraagt. Ook OR en bestuur en toezicht houden elkaar in balans, dat is fijn.”

Adri de Bruijne, OR-voorzitter

Meer duidelijk met BHV

Een belangrijke mijlpaal was er in 2024 op gebied van BHV. Adri: "De OR heeft meegewerkt aan het uitwerken van BHV-richtlijnen tot BHV-beleid en heeft dit samen met het bestuur officieel zo vastgesteld. Zo is er nog meer duidelijkheid voor de medewerkers in hoe we handelen bij ongevallen en acute situaties. Een mooie samenwerking van OR met het bestuur."

Vianen als distributiecentrum

Meer duidelijkheid is er ook over het distributiecentrum. In 2025 komt er in Vianen een nieuw distributiecentrum voor Stedin. "Het grootste deel van het materiaal en materieel verhuist dan vanuit Rotterdam daar naartoe", legt Adri uit. "Voor medewerkers die de stap naar Vianen gaan maken, is er voor de beginperiode een regeling opgesteld voor de reistijd."

Operationele inpassing DNWG

In 2024 was DNWG – de operationele tak in Zeeland – een belangrijk agendapunt voor de OR. Dit onderdeel was zelfstandig, maar gaat op in de Stedin-organisatie. In 2024 was er vooral aandacht voor de operationele inpassing in de huidige organisatie, vertelt Adri. "Naast verdere stappen van de integratie kijken we ook naar de IT-systemen op dit vlak in 2025."

Omgaan met warmtenetten

Tot slot was warmte een belangrijk thema in 2024. "Warmtenetten vragen steeds meer om een strategie. En ook daarin moeten we balanceren, onder andere tussen de wensen van de gemeenten en het betaalbaar houden van warmte. We hebben in samenwerking met de bestuurders de voorbereidingen gedaan, waarna de gedragen warmtestrategie tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders behandeld en goedgekeurd is."

Elkaar scherp houden

Adri blikt al met al tevreden terug op 2024. "We zijn een goed draaiend team en hebben de ruimte om OR-leden goed op te leiden. Ieder OR-lid kan het programma ‘Moderne medezeggenschap’ bij Nyenrode volgen." Het is wat hem betreft belangrijk dat de OR zich op strategisch en tactisch niveau kan meten met de RvB en RvC. "Iedere organisatie verdient het dat OR en RvB en RvC elkaar scherp kunnen houden. Niet om elkaar vliegen af te vangen, maar om elkaar vooruit te helpen in de transitieopgave die veel van ons vraagt. Ook OR en bestuur en toezicht houden elkaar in balans, dat is fijn."

Veiligheid

Stedin heeft veiligheid hoog in het vaandel. We hebben veel aandacht voor de fysieke veiligheid van onze medewerkers en die van partners. Maar het begrip veiligheid is breder dan dat. Ook de sociale veiligheid van iedereen die bij, met en voor Stedin werkt, moet gewaarborgd zijn. En dan is er nog de toenemende zorg voor bedrijfscontinuïteit en cybersecurity. Onze infrastructuur is onderdeel van de kritieke infrastructuur van Nederland. Het dreigingsbeeld is hoog, mede door toenemende geopolitieke spanningen. Onze infrastructuur dient dus zorgvuldig te worden beveiligd.

KPI's Veiligheid	Eenheid	Resultaat 2023	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025
LTIR	ratio	0,24	≤1,5	0,10	≤1,5
RIF	ratio	0,57	≤0,9	0,44	≤0,9

Borgen van veiligheid voor onze medewerkers en omgeving

Het hoofdstuk Goed werkgeverschap in de Duurzaamheidsverklaring benadrukt de voortdurende investeringen die we doen in veiligheidsmaatregelen, kennis, vakmanschap en in het bevorderen van een proactieve en sociaal veilige cultuur. Het doel is om arbeidsongevallen te voorkomen en ervoor te zorgen dat niet alleen onze medewerkers veilig zijn tijdens hun werk, maar ook de medewerkers van ketenpartners en onderaannemers.

Programma voor veiligheidsbewustzijn en -cultuur

Het HRO-programma (High Reliability Organization) is een bedrijfsbreed initiatief dat veiligheids-bewustzijn en de veiligheidscultuur binnen Stedin versterkt. Dit programma richt zich op het bevorderen van betrouwbaarheid en voorspelbaarheid in de processen, met als doel om arbeidsongevallen te voorkomen en de veiligheidsprestaties te verbeteren.

Houding en gedrag centraal bij Elektriciteitsdagen en werkplekaudits

Houding en gedrag zijn belangrijke componenten van veilig werken. Hieraan besteedden we in 2024 ruim aandacht, onder meer door onze medewerkers te trainen tijdens de tweejaarlijkse Elektriciteitsdagen. Daar werd ingegaan op de dagelijkse actualiteit met onderwerpen als sociale veiligheid, houding en gedrag en de kwaliteit van werken.

Door middel van werkplekaudits zien we toe op de toepassing van de afgesproken werkwijzes. Dit helpt bij het tijdig signaleren van afwijkingen in werkplekcondities en gedrag, zodat we de dialoog kunnen aangaan en corrigerende maatregelen kunnen nemen.

Preventieve maatregelen

Er zijn ook externe factoren die invloed hebben op (de veiligheid van) de werkomgeving van onze medewerkers. Helaas krijgen ze soms te maken met inbraken, diefstallen en agressie van omstanders of klanten. Om deze aan te pakken, voerden we preventieve maatregelen door en werken we nauw samen met politie en beveiligingsdiensten. Onze medewerkers zijn getraind in de-escalatie technieken om veilig om te gaan met agressieve situaties. We gaan door met deze inspanningen en initiatieven voor een veilige, gezonde en vitale werkomgeving voor al onze medewerkers.

Bewustwording sociale veiligheid

Naast de fysieke veiligheid van onze medewerkers hebben we ook aandacht voor sociale veiligheid. Om bewustwording en draagvlak op dat gebied te bevorderen, breidden we in 2024 het aanbod trainingen en interventies uit. Zo is de workshop ‘D&I en onbewuste vooroordelen’ vast onderdeel geworden van de introductiedagen voor alle nieuwe medewerkers.
Ook bieden we de workshop ‘Sociale veiligheid en micro-agressie’ aan en ontwikkelden we de VR-experience ‘Met andere ogen’. De collega's uit de operationele ketens volgden een workshop sociale veiligheid tijdens de Terughaalactie.

Deze maatregelen zijn onderdeel van breder beleid dat is gericht op het borgen van de gezondheid, vitaliteit en veiligheid van onze medewerkers en de omgeving, zoals beschreven in onze Duurzaamheidsverklaring.

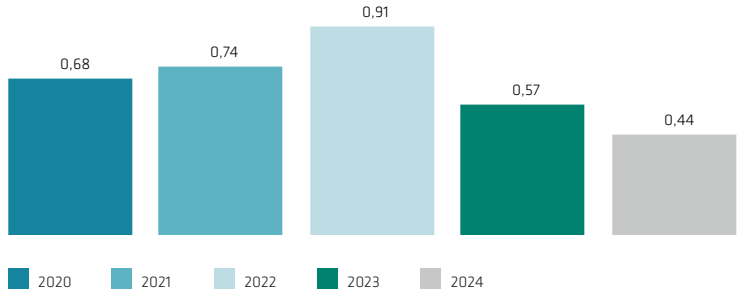
Arbeidsongevallen

Alle voorzorgsmaatregelen kunnen niet voorkomen dat ongelukken blijven gebeuren. De meest voorkomende arbeidsongevallen komen door vallen, struikelen en uitglijden of zijn ongevallen tijdens het werk. Bijvoorbeeld doordat medewerkers in aanraking komen met onderdelen waar spanning op staat, of doordat ze brand- en snijwonden oplopen. Het aantal ongevallen door deelname aan het verkeer is mede dankzij trainingen beperkt gebleven en op één uitgekomen.

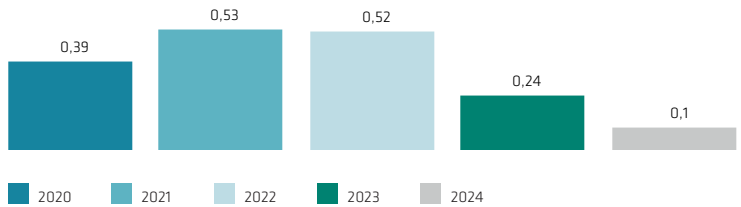
De afgelopen jaren laten een dalende trend zien in het aantal arbeidsongevallen met verzuim (ook onder medewerkers van aannemers). Het is aannemelijk dat dit het gevolg is van onze inzet om het veiligheidsbewustzijn te verhogen, zowel bij onze organisatie als bij ketenpartners. Ook hebben wij ingezet op het regelen van vervangend werk binnen 24 uur om medewerkers bij het werk betrokken te houden en verzuim door ongevallen terug te dringen.

De Recordable Incident Frequency (RIF) en Lost Time Injury Rate (LTIR) zijn twee belangrijke indicatoren die ons helpen de effectiviteit van onze veiligheidsmaatregelen te evalueren. De grafieken hiernaast geven een duidelijk beeld van onze vooruitgang op dit gebied.

Recordable Incident Frequency (RIF)

Lost Time Injury Rate (LTIR)

Veiligheidsawards

Stedin reikt jaarlijks twee verschillende veiligheidsawards uit: de Gouden Veiligheidsschoen voor collega's en de Stedin Safety Award voor samenwerkingspartners. Met deze awards moedigen we veiligheidsbewustzijn aan en belonen we voorbeeldgedrag, dat hiermee letterlijk een podium krijgt.

De Stedin Gouden (Sociale) Veiligheidsschoen werd in 2024 voor de zevende keer uitgereikt en kende maar liefst 15 winnaars. Zij zetten zich allen op bijzondere wijze in voor de verbetering van de veiligheid op de werkvloer. Acties en initiatieven waardoor zij in de prijzen vielen, varieerden van het opstellen van een veiligheidstoolbox tot het kordaat optreden tijdens noodsituaties en zorgdragen voor AED's (Automatische Externe Defibrillator, een apparaat waarmee je het hartritme weer kan herstellen bij een hartstilstand) op projectlocaties.

De ketenpartner die het afgelopen jaar het best presteerde op het gebied van veiligheid en kwaliteit was aannemingsbedrijf Siers. Op basis van audits en locatiebezoeken wonnen zij de Stedin Safety Award, waarbij de jury hen specifiek lof gaf voor de gelijke behandeling tussen externe krachten en eigen medewerkers.

Bedrijfscontinuïteit

Het onverminderd hoge dreigingsbeeld in de wereld maakt het nodig om onze kennis en ervaring op het gebied van veiligheid voortdurend te actualiseren. Dat doen we onder meer door mee te doen aan (nationale) oefeningen, samen met andere crisisorganisaties zoals veiligheidsregio's. Het dreigingsbeeld is ook aanleiding om onze weerbaarheidsstrategie te versterken op het gebied van business continuitymanagement en fysieke security.

In 2024 is het Crisis Management Plan (CMP) geüpdatet. Door frequent op te leiden, te trainen en te oefenen (OTO-programma) staat onze crisisorganisatie paraat. Daarnaast hebben we in 2024 aandacht gegeven aan het verbeteren van een adequate informatievoorziening rondom crises. Dit gebeurde met Netcentrisch Werken en het gebruik van het LCMS (Landelijk Crisis Management Systeem).

Kwaliteit: certificering en compliance

Stedin speelt in op wet- en regelgeving rond schadelijke of milieuverontreinigende stoffen, zoals asbest, benzeen, SF6 en chroom-VI. Deze stoffen vormen niet alleen een risico voor het milieu, maar ook voor de gezondheid van onze medewerkers. Daarom bevorderen we preventieve maatregelen, zoals zorgvuldigheid, orde en hygiëne.

Om onder alle omstandigheden een betrouwbare en veilige netbeheerder te zijn, is een (kwaliteits)managementsysteem essentieel. Stedin voldeed ook in 2024 aantoonbaar aan de normen en richtlijnen op het gebied van veiligheid, arbeidsomstandigheden, kwaliteitsmanagement, assetmanagement, informatiebeveiliging, business continuity-management en crisismanagement.

Certificaten binnen Stedin Groep

Stedin Holding N.V.	NetVerder B.V.	DNWG Infra B.V
ISO 9001 (Kwaliteit)	ISO 9001	ISO 9001
NTA 8120 (Assetmanagement)	Veiligheidsladder, trede 3	CKB (Ondergrondse infra)
ISO 55001 (Assetmanagement)		VCA**
VCA** (VGM)		Veiligheidsladder, trede 4
Veiligheidsladder, trede 4		
ISO 22301 (Business Continuity)		
ISO 27001 (Informatiebeveiliging)		

Digitale veiligheid

Stedin werkt met een gecertificeerde en risicogebaseerde aanpak volgens de ISO-27001:2023-norm. Deze beschrijft hoe we procesmatig met het beveiligen van informatie omgaan, met als doel om de vertrouwelijkheid, beschikbaarheid en integriteit van informatie binnen onze organisatie zeker te stellen. Stedin heeft zich hierop laten certificeren zodat we de werking van dit proces ook kunnen aantonen. Hierbij zetten we onze middelen in waar ze het meeste effect hebben.

Incidenten rond digitale veiligheid zijn helaas niet uit te sluiten. Daarom blijven we investeren in monitoring van en adequate reactie op dreigingen en incidenten. Hoe sneller we een kwetsbaarheid of incident vinden, hoe beter we de impact van misbruik ervan kunnen beperken.

Digitale veiligheidscultuur

Verder vergroten we actief de digitale veiligheidscultuur van Stedin door sturing op gedrag- en cultuurdoelstellingen. We zetten in op de ontwikkeling van informatiebeveiligingskennis volgens een doelgroepgerichte aanpak. Het doel is dat onze digitale veiligheidscultuur net zo stevig is als onze fysieke veiligheidscultuur.

Voor een nadere toelichting zie de paragraaf Digitale veiligheid in Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid.

Organisatie en bestuur

In dit hoofdstuk blikken we terug op het verslagjaar 2024 vanuit de organisatie en het bestuur van Stedin. Allereerst komt de Corporate Governance aan bod en stellen we u voor aan de leden van de raad van bestuur. Daarna doet de raad van commissarissen verslag over 2024, gevolgd door risicomanagement en de in control-verklaring. Dit hoofdstuk eindigt met de remuneratierapportage.

Corporate Governance

Stedin volgt, voor zover mogelijk, vrijwillig de Nederlandse Corporate Governance Code. Hierin is onder andere de verhouding tussen bestuur en toezicht geregeld. Duurzame langetermijnwaardecreatie is een belangrijk uitgangspunt van de Code. Het is ook de kern van onze bedrijfsvoering en missie. Als semipublieke organisatie met een vitale en maatschappelijke rol hecht Stedin Groep aan effectief en verantwoord bestuur en toezicht, en aan transparante governance.

Stedin Groep

Stedin Groep omvat onder andere Stedin Holding N.V. en dochters Stedin Netbeheer B.V., NetVerder B.V. en DNWG Infra B.V. Stedin Holding staat aan het hoofd van de groepsstructuur en is direct of indirect statutair bestuurder van haar dochtervennootschappen. Stedin Holding past het volledige structuurregime toe. Stedin Groep heeft een two-tier bestuursstructuur met een raad van bestuur (RvB) en een raad van commissarissen (RvC).

Governance en Stedin Groep

De Nederlandse Corporate Governance Code (CGC) is voor Stedin Groep een belangrijke leidraad. Stedin Groep houdt zich daarnaast aan de governancevereisten uit de Elektriciteitswet en de Gaswet. Een belangrijk deel van de werkzaamheden van Stedin Groep is gereguleerd en staat onder toezicht van de ACM.

Een aantal bepalingen uit de CGC passen we niet toe. De CGC vereist dat een organisatie de Code toepast of anders uitlegt waarom zij deze niet toepast. Daarom lichten we hierna toe op welke punten we afwijken van de CGC.

Afwijkingen van de Corporate Governance Code

- **Bepaling 2.2.2 benoeming RvC:** een commissaris wordt benoemd voor een periode van vier jaar. Herbenoeming kan voor maximaal twee termijnen van vier jaar, om de continuïteit van Stedin te waarborgen.
- **Bepaling 2.2.3 publiceren persbericht bij tussentijds aftreden RvB-leden:** Stedin maakt haar eigen afweging in de manier waarop zij haar stakeholders informeert over een eventueel tussentijds aftreden van RvB-leden. Dat Stedin Groep haar stakeholders informeert over eventueel tussentijds aftreden van RvB-leden is vanzelfsprekend.
- **Bepaling 2.3.2 instellen commissies:** binnen Stedin Groep is om praktische redenen een gecombineerde selectie-, remuneratie- en benoemingscommissie van de RvC ingesteld.
- **Bepaling 4.2.3 bijeenkomsten en presentaties:** de aandelen van Stedin Holding zijn niet beursgenoteerd. Stedin Holding heeft wel verschillende (achtergestelde) obligatieleningen uitgegeven die allemaal genoteerd zijn aan de beurs van Amsterdam (Euronext). Indien Stedin Groep een presentatie voor investeerders organiseert, wordt deze publiekelijk aangekondigd. De daarin getoonde presentaties worden op de website van Stedin Groep gepubliceerd.

Van de hierna genoemde bepalingen uit de CGC wijken we af. We doen dit onder meer omdat het structuurregime van toepassing is. De aandelen van Stedin Groep zijn in handen van overheden en dus niet aan de beurs genoteerd.

- 2.1.3 executive committee
- 2.8 overnamesituaties
- 3.1.3 beloning executive committee
- 3.2.3 ontslagvergoeding
- 3.3.3 aandelenbezit van commissarissen
- 4.2.3 en 4.2.6: analistenbijeenkomsten en beschermingsmaatregelen
- 4.3.3 ontnemen bindende karakter voordracht of ontslag
- 4.3.4 stemrecht financieringspreferente aandelen
- 4.3.5 publiceren stembeleid institutionele beleggers
- 4.3.6 verslag uitvoering stembeleid institutionele beleggers
- 4.3.7 onthouden stemming bij grotere shortpositie dan longpositie
- 4.3.8 uitgeleende aandelen
- 4.5 certificering van aandelen
- 5 one-tier bestuursstructuur

Governancerollen

Raad van bestuur

Verantwoordelijkheden en taken

> S4-1 15
> MDR-P 65c

De RvB van Stedin Groep is verantwoordelijk voor de prestaties van Stedin Groep en alle dochtervennootschappen binnen de groepsstructuur. De RvB bepaalt de langetermijnstrategie, stelt de operationele en financiële doelstellingen vast en benoemt de randvoorwaarden voor het realiseren van de strategie. De RvB weegt bij het uitvoeren van haar taken alle belangen af, zoals die van klanten, aandeelhouders, medewerkers, vermogensverschaffers en de maatschappij. De RvB heeft cultuurwaarden vastgesteld die bijdragen aan een cultuur gericht op duurzame waardecreatie voor de lange termijn.

Binnen de RvB is een taakverdeling afgesproken, waarbij de collectieve verantwoordelijkheid van de RvB als geheel overeind blijft. De RvC heeft de taakverdeling goedgekeurd. Zowel de RvB als geheel als de individuele RvB-leden mogen de vennootschap vertegenwoordigen. In de interne Governance and Authority Structure (GAS) zijn de bevoegdheden om Stedin Groep en haar dochtervennootschappen intern en extern te vertegenwoordigen vastgelegd, inclusief drempelbedragen.

De RvB monitort ook de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Jaarlijks voert de RvB een systematische beoordeling uit van de opzet en de werking ervan. Deze monitoring gaat in op alle beheersmaatregelen, gericht op strategische, operationele, compliance- en verslaggevingsrisico's. Dit is verder uitgewerkt in het hoofdstuk Risicomanagement en wordt bevestigd in de in control-verklaring.

Benoeming en ontslag

Leden van de RvB worden door de RvC als statutair bestuurder benoemd voor een periode van maximaal vier jaar. Herbenoeming kan telkens voor een periode van maximaal vier jaar. De RvC mag de leden van de RvB schorsen of ontslaan.

Samenstelling RvB

> ESRS2
> GOV-1 21d

In 2024 bestond de RvB uit vier leden: een Chief Executive Officer (CEO), een Chief Operating Officer (COO), een Chief Financial Officer (CFO) en een Chief Transition Officer (CTO). De RvB bestond in 2024 uit drie mannelijke leden en één vrouwelijk lid. Het percentage vrouw in de RvB komt daarmee op 25%. Het streefpercentage voor de samenstelling van de RvB is minimaal 30% vrouwen en minimaal 30% mannen. Bij een nieuwe zoektocht is diversiteit een belangrijk aandachtspunt. Per vacature wordt besproken wat gewenst is in het kader van diversiteit.

ESRS2
GOV-1 21c

Personalia RvB

drs. ir. K.W. (Koen) Bogers
Voorzitter/CEO

Lid raad van bestuur Stedin Holding N.V.

Koen Bogers (1969) is vanaf 1 mei 2021 CEO en voorzitter van de raad van bestuur. Voorheen was hij werkzaam als managing director bij Babcock & Wilcox in Denemarken. Deze functie bekleedde hij sinds 2018. Daarvoor was Koen ruim 20 jaar werkzaam bij Siemens, waar hij diverse leidinggevende functies vervulde op het gebied van energie, de energietransitie, industrie en infrastructuur. Koen is Global Partner bij Bloxhun en adviseur bij Techleap. Tevens is hij voorzitter van de RvC van Kersten Technische Bedrijven. Per 1 mei 2025 vertrekt Koen als CEO van Stedin Holding N.V.

drs. D. (Danny) Benima RC
Lid/CFO

Lid raad van bestuur Stedin Holding N.V.

Danny Benima (1978) was vanaf 1 januari 2019 CFO en lid van de raad van bestuur. Tot die tijd werkte hij bij Arcadis als CFO van Zuid-Europa. Voordien vervulde Danny diverse financiële posities bij Arcadis en Stork. Danny is Registercontroller. Hij is lid van de RvC van EDSN en bestuurslid van Utility Connect. Per 1 januari 2025 heeft Danny de overstap gemaakt naar Movares waar hij CFO is geworden.

ir. (David) Peters
Lid/CTO

Lid raad van bestuur Stedin Holding N.V.

David Peters (1980) is vanaf 1 januari 2018 CTO en lid van de raad van bestuur. Sinds mei 2015 was hij directeur Strategie bij Stedin en verantwoordelijk voor strategie en innovatie. Voordien werkte hij bij Boston Consulting Group in binnen- en buitenland aan strategie- en organisatievraagstukken, met name in de energiesector. David is bestuurslid van Stichting Zeeuwse Publieke Belangen, E-Laad en EDSO. Tevens is hij lid van de RvC van BAS B.V. en lid van de RvT van Stichting Het Utrechts Landschap. Per 1 mei 2025 zal David Stedin Holding N.V. verlaten en in dienst treden bij Batenburg Techniek.

Ing. G.M. (Trudy) Onland MSc
Lid/COO

Lid raad van bestuur Stedin Holding N.V.

Trudy Onland (1974) is vanaf 1 juni 2021 COO en lid van de raad van bestuur. Tot die tijd werkte zij bij de Nederlandse Spoorwegen (NS). Daar vervulde zij diverse functies. Zo was zij verantwoordelijk voor de klantenservice en vervulde zij de functie van directeur Onderhoud voor de vloot van de NS. Trudy is lid van de RvT van Ziekenhuis Gelderse Vallei. Per 1 mei 2025 zal Trudy Koen opvolgen als CEO van Stedin Holding N.V.

Raad van commissarissen

Verantwoordelijkheden en taken

De RvC van Stedin Holding N.V. adviseert de RvB, houdt toezicht op het beleid van de RvB en op de algemene gang van zaken binnen Stedin Groep. Ook treedt de RvC op als werkgever van de RvB. Zo benoemt, schorst en ontslaat de RvC leden van de RvB (na afstemming met de Algemene Vergadering van Aandeelhouders). De RvC van Stedin Holding N.V. ziet daarnaast toe op de beleidsvoering bij de netbeheerder (Stedin Netbeheer B.V.).

Commissies

De RvC heeft twee permanente commissies:

- De gecombineerde selectie-, remuneratie- en benoemingscommissie (SRB-commissie), die in 2024 bestond uit uit Hanne Buis (voorzitter), Doede Vierstra en Arco Groothedde.
- De auditcommissie (AC), die in 2024 bestond uit Theo Eysink (voorzitter), Annie Krist en Marike Bonhof (per 25 september 2024).

Deze commissies bereiden de besluitvorming in de RvC-vergaderingen voor. In de RvC-vergaderingen brengen de commissies verslag uit. De SRB-commissie en de auditcommissie hebben elk een reglement, waarin bepalingen voor hun functioneren zijn vastgelegd. Deze reglementen zijn te vinden op de website van Stedin Groep. Het reglement van de SRB-commissie is in 2024 aangepast, waarbij onder andere de rollen en verantwoordelijkheden van de SRB-commissie omtrent ESG en CSRD zijn geïntegreerd.

Benoeming en ontslag

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) benoemt leden van de RvC. Er is een schets voor de omvang en samenstelling van de RvC. Bij de voordracht en benoeming wordt rekening gehouden met de aard van de onderneming, de activiteiten en de gewenste deskundigheid en achtergrond van de commissarissen. Een commissaris wordt benoemd voor een periode van vier jaar. Herbenoeming kan voor maximaal twee termijnen van vier jaar. De RvC kan een commissaris schorsen. De Ondernemingskamer van het gerechtshof in Amsterdam kan een commissaris ontslaan. De AVA kan het vertrouwen in de voltallige of in afzonderlijke leden van de RvC opzeggen. De leden van de RvC treden periodiek af volgens het rooster van aftreden dat de RvC heeft opgesteld. Het rooster van aftreden staat in het RvC-verslag.

Samenstelling RvC

> ESRS2 GOV-1 21d

De RvC bestond eind 2024 uit zes leden: drie mannen en drie vrouwen uit diverse leeftijdscategorieën en met diverse achtergronden. De RvC voldoet met deze samenstelling aan de diversiteitsnorm. De RvC streeft in zijn samenstelling naar voldoende complementariteit, pluriformiteit en diversiteit qua leeftijd, geslacht en herkomst. Ook wordt diversiteit in samenstelling besproken in de jaarlijkse zelfevaluatie van de RvB en RvC.

Als gevolg van de toetreding van de Staat als aandeelhouder is afgesproken dat de RvC een extra (in dit geval een zesde) commissaris voordraagt en dat de AVA deze benoemt. Aan deze afspraak is in 2024 invulling gegeven. Hiervoor lag het initiatief bij de RvC: de AVA benoemde Marike Bonhof per 25 september 2024 als commissaris van Stedin Holding N.V. voor een termijn van vier jaar.

ESRS2
GOV-1 21c

Personalia RvC

drs. D.G. (Doede) Vierstra RC

Doede Vierstra (1958) is momenteel actief als bestuurder namens de Ondernemingskamer van het Hof in Amsterdam. Zijn ruime ervaring met publieke stakeholders, waaronder publieke aandeelhouders, is onder andere opgedaan bij zijn werkzaamheden als CFO van Nuon. Hij was in het verleden voorzitter van de WENB (de Werkgeversvereniging Energie- en Nutsbedrijven). Hierdoor is hij bekend met de uitdagingen die de energietransitie voor Stedin Groep met zich meebrengt. Tevens is hij lid van het bestuur van de Stichting Nyenrode, lid van de RvC bij PGGM en lid van de RvT bij de Nederlandse Bachvereniging.

Mr. drs. H.L. (Hanne) Buis

Hanne Buis (1976) was COO en lid van de RvB van Schiphol Group en daarvoor algemeen directeur van Lelystad Airport. Voordat ze naar Lelystad Airport ging, bekleedde ze verschillende functies bij Schiphol. Daar beheerste Hanne complexe operationele processen. Zij is lid van het Bestuur Hoogeschoolraad Erasmus Universiteit. Tot 1 juli 2024 was Hanne voorzitter van de RvT van de Nederlandse Bachvereniging.

T.W. (Theo) Eysink RA

Theo Eysink (1966) is vanaf 1 december 2024 CEO bij Spuigroep B.V. Hij begon zijn carrière bij Arthur Andersen en werkte tussen 1996 en 2006 bij KLM Catering, Spuigroep en Electrabel in financiële functies. Van 2006 tot 2010 was hij VP Finance bij Bombardier Transporation Holding. In 2010 werd hij CFO van Stork Technical Services, daarna werkte hij vele jaren bij de divisie Zakelijke Markt bij KPN. Hij heeft ervaring als toezichthouder in de publieke en semipublieke sector. Theo is tevens lid van de RvC van Vesteda Investment Management B.V. en sinds 1 januari 2025 commissaris bij Grant Thornton Netherlands.

drs. A.J. (Annie) Krist

Annie Krist (1960) is CEO van GasTerra. Zij begon haar carrière bij N.V. Nederlandse Gasunie waar zij diverse leidinggevende functies heeft vervuld. In 2005 trad Annie toe tot het managementteam van Gasunie Transport Services (GTS). Annie is bestuurslid van de Vereniging Energie Nederland, van de Stichting Fondsbeheer Culturele Relatie-Evenementen van het Groninger Museum en van de Stichting ter bevordering van de Ruimtelijke Wetenschappen. Verder is zij Associate Member van de International Gas Union, lid van de Advisory Board Clingendael International Energy Programme en member van de Governing Board & Executive Committee van Eurogas. Tot slot is Annie voorzitter van de Stichting Kinderopvang Stad Groningen.

Ir. A.P.G. (Arco) Groothedde

Arco Groothedde (1964) is momenteel bestuurder bij woningcorporatie Eigen Haard en lid van de RvC bij DSW. Eerder was hij CEO bij Translink Systems en werkzaam bij Kadaster en RDW. Bij Translink werkte hij onder meer aan de introductie van de OV-chipkaart. Arco's ruime ervaring als bestuurder in onder andere de digitale transformatie komt goed van pas bij Stedin Groep, aangezien digitalisering een belangrijk onderwerp is in de energietransitie.

drs. A. (Marike) Bonhof

Marike Bonhof (1974) is bestuurder bij woningcorporatie Ymere en lid van de RvC bij Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Zij heeft ruime bestuurlijke en financiële ervaring op het snijvlak van de publieke en private sector. Zij is CFO geweest van waterleidingbedrijf Vitens en daarvoor was zij werkzaam in meerdere leidinggevende en bestuurlijke functies voor de gemeente Amsterdam en Utrecht. Ze is haar loopbaan gestart bij het ministerie van Financiën.

Verslag van de raad van commissarissen

Bij de uitoefening van onze taken richten we ons als raad van commissarissen (RvC) op duurzame waardecreatie op de lange termijn. We kijken hoe Stedin haar doelen realiseert, terwijl ze rekening houdt met de belangen van al haar stakeholders. Het jaar 2024 heeft in het teken gestaan van de uitdagingen die de energietransitie met zich meebrengt. Zo verwelkomde Stedin in het eerste kwartaal 21 nieuwe aandeelhouders: de provincies Zeeland en Utrecht en 19 gemeenten binnen die provincies. Zij traden toe in navolging van de Staat der Nederlanden. Ondanks de hiermee gemoeide kapitaalversterking, blijven de financiering en de betaalbaarheid van de energietransitie belangrijke thema's. Een van de successen van de energietransitie is de steeds verder vorderende elektrificatie. Dit brengt wel met zich mee dat ook Stedin in 2024 steeds meer te maken kreeg met netcongestie. Hiervoor is een breed palet aan oplossingen nodig. Zo is de RvC bijvoorbeeld bijgepraat over de oplossingen die in Utrecht zijn getroffen om de capaciteitsproblemen op te vangen. Ook diverse samenwerkingsvormen met de industrie kwamen aan de orde om tot een betere afstemming van vraag en aanbod op het netwerk te komen.

Strategie

In Stedin's Meerjaren Strategisch Plan 2027 is op de drie strategische speerpunten (Bouwen, Benutten en Beheren) meer focus aangebracht. De ambitie daarbij is dat iedereen op een verantwoorde manier toegang heeft tot het energienet. De voortgang van Bouwen, Benutten en Beheren was in 2024 een belangrijk aandachtspunt voor de RvC.

Financiering energietransitie

De energietransitie biedt enorme uitdagingen, resulterend in een forse financieringsbehoefte. Deze financieringsbehoefte wordt langs verschillende wegen ingevuld. De RvC signaleert verder dat de regelgeving en het huidige methodebesluit achter de realiteit aanlopen. Die realiteit is dat Stedin veel proactiever moet en wil investeren, maar dat de huidige reguleringsmethodiek daarmee onvoldoende rekening houdt. Gelukkig startte de ACM in voorbereiding op de nieuwe reguleringsperiode een consultatie met onder andere de netbeheerders. Samenwerking op alle fronten is in dat verband van groot (nationaal) belang. Deze problematiek gaat immers de duurzame toekomst van Nederland aan. Verder gaan de kosten voor de baat uit.

Locatiebezoeken

Tijdens de jaarlijkse tweedaagse sessie was ook ruimte voor een bezoek aan het Rotterdamse havengebied. Hierbij kreeg de RvC onder meer toelichting over enkele cases in het Haven Industrieel Complex (HIC). De haven van Rotterdam en diens havenbedrijf zijn belangrijke stakeholders binnen Stedin's verzorgingsgebied. Ook werd stilgestaan bij de Buurtaanpak. Verder bracht de RvC samen met de aandeelhouderscommissie in Rijswijk een bezoek aan een van Stedin's transformatorstations. Medewerkers van Stedin vertelden tijdens de rondleiding enthousiast over de verschillende werkzaamheden. Onder andere over hoe de hoogspanning van 150kV van TenneT binnenkomt, bij Stedin omgezet wordt naar 25kV en hoe de elektriciteit dan verder wordt verdeeld in Den Haag. Ook kreeg de RvC de aanbouw van een nieuwe transformator en de digitalisering, bewaking en aansturing door middel van stationsautomatisering te zien. Zo werd duidelijk wat er allemaal komt kijken bij het onderhouden, digitaliseren en uitbreiden van het net en hoe Stedin iedere dag werkt aan de nieuwe energiebalans!

Stakeholdermanagement & de rol van de RvC als 'maatschappelijke antenne'

Een belangrijke rol voor de RvC is om als maatschappelijke antenne van Stedin op te treden. Als RvC moeten we erop toezien dat bij het nemen van beslissingen de maatschappelijke belangen in het algemeen, en die van stakeholders in het bijzonder, zorgvuldig worden afgewogen. Stedin is letterlijk en figuurlijk een netwerkbedrijf. Dat betekent ook dat de samenwerking met allerlei stakeholders cruciaal is. Stedin kan het niet alleen. Het netwerkbedrijf heeft enorm veel partijen nodig om haar doelen te bereiken. Naar het oordeel van de RvC verloopt deze samenwerking goed. Stedin heeft veel contact met bedrijven en met alle gemeenten in haar werkgebied. Zij weten Stedin te vinden en omgekeerd. Tegelijkertijd signaleert de RvC dat binnen de samenwerking met gemeenten het borgen van Stedin's grondposities ten behoeve van de bouw van stations onder druk staat. Dit vergt de nodige aandacht.

Ook richting toezichthouder ACM is de positie van Stedin helder voor het voetlicht gebracht. Op alle fronten schakelt Stedin effectief met haar stakeholders. Hierbij wordt het belang van Stedin zichtbaar gemaakt. Zo ook tijdens het aandeelhoudersdiner dat Stedin op 10 december 2024 organiseerde. Bij dit diner reflecteerden de aanwezige aandeelhouders op het voorbije jaar en op de eigen handel en wandel.

Dit gebeurde onder leiding van Bijzonder Hoogleraar Ecologie en Filosofie Matthijs Schouten. Stedin ontving dit jaar diverse keren vertegenwoordigers van de landelijke politiek. Verder waren we ook in de Tweede Kamer aanwezig voor discussie met volksvertegenwoordigers.

Klimaat, Energietransitie & Duurzaamheid

Ook in 2024 waren geopolitieke ontwikkelingen van invloed op het energielandschap. Op mondiaal, Europees en nationaal niveau bleef daarom het tempo van besluitvorming en uitvoering van maatregelen cruciaal. In dat verband ziet de RvC dat de netbeheerders, en dus ook Stedin, een scharnierfunctie vervullen om de energietransitie in het gewenste tempo mogelijk te maken. Dat vraagt van Stedin dat zij op tijd de juiste investeringen kan doen, dat die investeringen verantwoord kunnen worden gefinancierd en dat wet- en regelgeving de invulling van een nieuwe rol toelaat. De betaalbaarheid van de energietransitie voor consumenten en bedrijven is daarbij een steeds belangrijker thema. Het is van groot belang dat Stedin met een tijdige capaciteitsuitbreiding van haar netten de energietransitie kan faciliteren. We zien nu al in congestiegebieden hoe vervelend het is voor klanten die niet kunnen worden aangesloten. Het is in het belang van de gehele samenleving om de impact van netcongestie zo klein mogelijk te houden. Stedin heeft grote impact op de verduurzaming van haar werkgebied door een toekomstbestendig net en dito netbeheer. Vanzelfsprekend neemt Stedin ook de verantwoordelijkheid om haar eigen impact op het klimaat te verkleinen door een duurzame bedrijfsvoering. Om onze eigen voetafdruk te verkleinen nemen we initiatieven zoals het emissieloos maken van het eigen wagenpark.

Veiligheid

De RvC constateert dat alle inspanningen die de laatste jaren zijn geleverd op het gebied van veiligheid voor alle betrokkenen, inclusief die van onze klanten en de omgeving, resultaat opleveren. In 2024 waren de veiligheidsratio's goed. Als RvC monitoren wij de veiligheid binnen het bedrijf via een periodiek dashboard. Het veiligheidsbewustzijn krijgt in brede zin veel aandacht binnen het bedrijf. Dit gebeurt onder andere door de uitvoering van het meerjarenveiligheidsprogramma HRO (High Reliability Organization). We onderschrijven het belang van dit programma voor een bedrijf als Stedin.

Ondanks deze inspanningen vond in februari 2022 een gasexplosie plaats in een winkelcentrum in Zoetermeer, waarbij drie mensen gewond raakten. Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) heeft dit incident onderzocht, waarna Stedin passende maatregelen heeft getroffen. Het doel om het bedrijfsmiddelenregister te registreren is eind december 2024 gerealiseerd.

Maakbaarheid energietransitie

Als knelpunt voor de ambitie van Stedin beziet de RvC met zorg de schaarste aan materiaal en technisch personeel. Er zijn spanningen op de materiaalmarkt. Hierdoor zijn onderdelen moeilijker verkrijgbaar. Stedin volgt het aanbod van belangrijke benodigde materialen en neemt maatregelen om te kunnen anticiperen op mogelijke tekorten en lange levertijden en maatregelen om de continuïteit van de uitvoering te borgen. Stedin heeft daarnaast goede stappen gezet met strategische personeelsplanning en strategisch leveranciersmanagement. Het bedrijf heeft voor de komende vier tot vijf jaar helder voor ogen waaraan zij behoefte heeft als het gaat om technisch personeel. Voor die plekken is de opleidingscapaciteit verdubbeld. Ook investeert Stedin actief in mensen. Stedin heeft onder andere met de Stedin Academie veel mogelijkheden om eigen opleidingen aan te bieden. We zijn er dan ook trots op dat in 2024 1.075 nieuwe interne medewerkers zijn aangetrokken. Binnen de groep monteurs of monteur in opleiding zijn 188 medewerkers gestart en er zijn 56 leerlingmonteurs gestart bij de Stedin Academie.

Werkgeversrol RvC

In 2024 heeft de RvC functioneringsgesprekken gevoerd met de leden van de RvB. Daarin ging het onder andere over de voortgang van het jaarplan, realisatie van de strategie, persoonlijke ontwikkeling en de uitvoering van het rooster van aan- en aftreden. Helaas gaf in het najaar van 2024 Koen Bogers, CEO van Stedin, te kennen niet in aanmerking te willen komen voor een tweede benoemingstermijn vanaf 1 mei 2025. De RvC heeft inmiddels Trudy Onland (COO) benoemd als de nieuwe CEO van Stedin Groep per 1 mei 2025. Voorts kondigde Danny Benima, CFO van Stedin, zijn vertrek aan. Danny Benima bleef aan tot eind 2024. Per 1 januari 2025 werd hij CFO bij Movares. Met het vertrek van Danny Benima is de RvC gestart met het zoeken naar een nieuwe CFO. Het doel is om in 2025 de nieuwe CFO te benoemen. Omwille van de continuïteit heeft de RvC besloten om Eelco de Boer per 1 januari 2025 te benoemen als interim CFO van Stedin.

Tevens kondigde David Peters zijn vertrek aan per 1 mei 2025. Inmiddels zijn ook de wervingsprocessen voor een nieuwe CTO en nieuwe COO in gang gezet. De verwachting is dat ook deze rollen in 2025 worden ingevuld.

Andere belangrijke onderwerpen

Regelmatig nodigt de RvC medewerkers uit diverse werkgebieden binnen Stedin uit voor een nadere toelichting over de operationele gang van zaken. Zo kwamen in de RvC-vergadering bijvoorbeeld aan de orde: aanpak (meer) bouwen, betaalbaarheid van de energietransitie en strategische personeelsplanning.

Naast de hierboven en hieronder uitgelichte onderwerpen, heeft de RvC aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- De voorbereiding van de aandeelhoudersvergaderingen
- Dubbele materialiteitsanalyse
- Operations en Meer Bouwen
- Warmtestrategie
- Duurzaamheid (strategie op duurzaamheid en reporting (CSRD))
- Netcongestie en betaalbaarheid
- Artificial Intelligence en Cybersecurity
- Stakeholdermanagement
- Goedkeuring investeringsplan, financieringsplan en jaarplan

Verder heeft de RvC in samenwerking met het Den Haag Centrum voor Strategische Studies en samen met de RvB en RvC van Alliander en Enexis in een rondetafelbijeenkomst gesproken over geopolitieke ontwikkelingen.

Samenstelling, werkwijze en vergaderingen

De RvC heeft in 2024 vijf reguliere vergaderingen gehad. Daarnaast vond er een vergadering plaats die specifiek in het teken stond van het jaarverslag, een vergadering over het (half)jaarbericht en verdiepingssessies over de warmtestrategie en over stakeholdermanagement. Voorafgaand aan de RvC-vergaderingen vond een besloten overleg plaats. Bij de RvC-vergaderingen was de gehele RvB aanwezig. De agenda voor de vergaderingen is voorbereid door de (vennootschaps)secretaris in samenspraak met de RvB en de voorzitter van de RvC.

De termijn van Arco Groothedde liep tot 30 september 2024; hij is tijdens de aandeelhoudersvergadering van 25 september 2024 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders herbenoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Tijdens diezelfde vergadering is Marike Bonhof op voordracht van de RvC en onder aanbeveling van de aandeelhouderscommissie als zesde commissaris benoemd voor een eerste termijn van vier jaar. Marike Bonhof neemt zitting in de auditcommissie. De huidige voorzitter van de AC, Theo Eysink, zou aanvankelijk per het einde van zijn tweede termijn, 12 februari 2025, vertrekken; de RvC heeft hem bereid gevonden zijn functie te blijven vervullen tot aan de volgende AvA die gehouden wordt op 16 april 2025. De RvC is daar blij mee, gezien de nadrukkelijke rol van de auditcommissie bij het beoordelen van het Stedin Groep Jaarverslag 2024 in Q1 van dit jaar. Cf. art. 19.13 van de statuten is een dergelijke (tijdelijke) 'verlenging' na afloop van de vierjarentermijn tot aan de eerstvolgende AvA mogelijk.

Samenstelling RvC en rooster van aan- en aftreden

Naam	(Her)benoeming	Termijn	Termijn eindigt per
drs. D.G. (Doede) Vierstra RC (voorzitter)	26 mei 2023	2e termijn	20 september 2027
T.W. (Theo) Eysink RA	12 februari 2021	2e termijn	12 februari 2025*
drs. A.J. (Annie) Krist	16 februari 2022	2e termijn	13 april 2026
mr. drs. H.L. (Hanne) Buis	23 september 2022	2e termijn	21 september 2026
ir. A.P.G. (Arco) Groothedde	25 september 2024	2e termijn	30 september 2028
drs. A. (Marike) Bonhof	25 september 2024	1e termijn	25 september 2028

* Termijn is conform statuten verlengd tot 16 april 2025 (eerstvolgende AvA).

Aanwezigheidspercentage RvC-leden bij vergaderingen

Naam	RvC-vergadering	Audit-commissie	SRB-commissie
Doede Vierstra	100%		100%
Hanne Buis	100%		100%
Theo Eysink*	80%	100%	
Arco Groothedde	100%		100%
Annie Krist	100%	100%	
Marike Bonhof**	0%	100%	

* Met inachtneming van de overige vergaderingen zou het aanwezigheidspercage van Theo Eysink bij RvC-vergaderingen uitkomen op 89%.

**Benoemd per 25 september 2024

Commissies

De RvC kent twee commissies: de auditcommissie (AC) en de (gecombineerde) selectie-, remuneratie- en benoemingscommissie (SRB-commissie). De commissies bereiden de besluitvorming voor de RvC voor op het betreffende taakgebied en adviseren de RvC.
De stukken en (concept)notulen van de commissies zijn toegankelijk voor alle RvC-leden.
In de eerstvolgende RvC-vergadering geven de AC- en SRB-commissievoorzitter een terugkoppeling van de commissies. Daarna volgt de besluitvorming.

Auditcommissie

Gedurende 2024 was Theo Eysink de voorzitter van de auditcommissie. De reguliere onderwerpen in de auditcommissie zijn de interne risicobeheersings- en controlesystemen, cybersecurity, treasury, internal audit, financiële ontwikkelingen, ESG en compliance. Daarnaast was er in 2024 uitgebreid aandacht voor de doorontwikkeling van stuurinformatie. De CFO, de manager internal audit en de externe accountant Deloitte wonen de vergaderingen (zes in 2024) standaard bij.
De complianceofficer en de manager Corporate Risk verschijnen ten minste twee keer per jaar als gast. Het reglement van de auditcommissie staat op de website van Stedin.

Selectie-, remuneratie- en benoemingscommissie

Hanne Buis is voorzitter van de selectie-, remuneratie- en benoemingscommissie.
Deze commissie hield in 2024 vijf vergaderingen. Naast de reguliere vergaderingen hebben de SRB leden vanaf mei dit jaar bijna tweewekelijks afstemmomenten gehad inzake de uitvoering van het rooster van aan- en aftreden van de RvB. Dit jaar ging daarnaast de aandacht uit naar zelfevaluatie, een vlootschouw, compliance en integriteit, de herbenoeming van Arco Groothedde voor vier jaar en de benoeming van Marike Bonhof als zesde commissaris. Ook kwam het diversiteitsbeleid van Stedin aan bod. Het beloningsbeleid van bestuurders en commissarissen over 2024, passend binnen de grenzen van de WNT, staat in Remuneratierapportage over 2024.
Het reglement van de selectie-, remuneratie- en benoemingscommissie staat op de website van Stedin.

Zelfevaluatie en educatie

In 2024 is een zelfevaluatie uitgevoerd. Dit gebeurde onder begeleiding van een externe partij (Odger Berndtson). De uitkomsten zijn tijdens een heisessie in juli aan de RvC gepresenteerd en besproken. De belangrijkste uitkomsten daarvan zijn gedeeld met de leden van de RvB.
De RvC is doordrongen van het belang om zich te blijven ontwikkelen. De wereld om ons heen verandert snel. Om onze toezichthoudende rol goed te kunnen vervullen, moeten we als RvC mee veranderen. We hebben ervoor gekozen om ons in 2024 door middel van diverse sessies nader te verdiepen in inhoudelijke onderwerpen als Warmte, Netcongestie, Maakbaarheid, Betaalbaarheid, Artificial Intelligence, Cybersecurity en CSRD.

Onafhankelijkheid van commissarissen

De statuten en het reglement van de RvC bevatten bepalingen over de onafhankelijkheid van commissarissen. De RvC is zo samengesteld dat de commissarissen ten opzichte van elkaar, de RvB en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.

We voldoen volledig aan de onafhankelijkheidseis voor commissarissen vanuit de Corporate Governance Code. Voor wat betreft de onafhankelijkheid in de zin van de Elektriciteits- en Gaswet geldt voor één commissaris een (toegestane) uitzondering: Annie Krist is ook CEO van GasTerra.

Nevenfuncties melden RvC-leden bij de voorzitter en de (vennootschaps)secretaris van de RvC. Geen van de commissarissen overschrijdt het maximum aantal toezichthoudende functies bij Nederlandse grote vennootschappen of grote stichtingen. Het onderwerp 'nevenfuncties' is in 2024 besproken in de RvC-vergadering van 25 september 2024. In 2024 hebben er geen materiële transacties plaatsgevonden waarbij potentiële tegenstrijdige belangen van commissarissen aan de orde zijn geweest.

Contacten met de aandeelhouders

In 2024 zijn de contacten tussen Stedin en de aandeelhouders verder geïntensiveerd, voornamelijk in het kader van het traject van toetreding van gemeenten en provincies als aandeelhouder. Vanuit de RvC zijn met name de voorzitter Doede Vierstra en Arco Groothedde nauw bij dit traject betrokken geweest. Daarnaast was er regelmatig afstemming met de overige RvC-leden. Ook was er regelmatig contact met een afvaardiging van de aandeelhouderscommissie. Zij werden betrokken bij het proces van de (her)benoeming van Arco Groothedde en Marike Bonhof. Er waren drie aandeelhoudersvergaderingen, waaronder een aandeelhoudersvergadering op 27 maart. Daarin zijn gewone aandelen uitgegeven aan de provincies Zeeland en Utrecht en 19 gemeenten. De voorzittershamer was bij alle aandeelhoudersvergaderingen in handen van de voorzitter van de RvC.

Contacten met de ondernemingsraad

In het kader van een brede stakeholderafweging hecht de RvC aan goed contact met de ondernemingsraad. Ook afgelopen jaar was er een zogenoemd 'drieradenoverleg'. Naast de leden van de RvC waren hier ook de leden van de RvB en een vertegenwoordiging van de ondernemingsraad bij aanwezig. De thema's waren de energietransitie en de toenemende externe druk en publiciteit. Ook in 2024 werkten de OR, RvB en RvC op een prettige manier samen. Met trots kunnen wij zeggen dat we via de medezeggenschap op een volwassen manier een intensieve relatie met de medewerkers hebben. Meer over de ondernemingsraad staat in de paragraaf Medewerkers, leiderschap en cultuur.

Advies aan de aandeelhouders over de jaarrekening

De RvB heeft de jaarrekening opgesteld; Deloitte Accountants B.V. heeft deze gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De statutaire leden van de RvB en de RvC hebben de jaarrekening ondertekend. De RvC legt de jaarrekening 2024 ter vaststelling voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2025, samen met het dividendvoorstel over het boekjaar 2024. Verder stelt de RvC aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor om kwijting (decharge) te verlenen aan de RvB voor het in het boekjaar 2024 gevoerde bestuur en aan de RvC voor het in hetzelfde jaar gehouden toezicht op het gevoerde bestuur.

Woord van dank

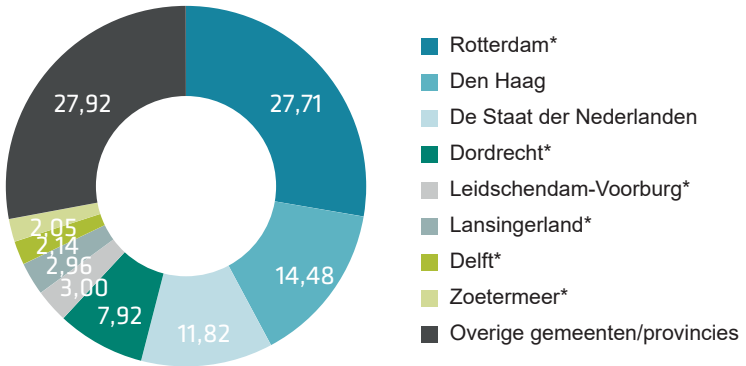
De RvC spreekt zijn dank uit aan medewerkers, management, ondernemingsraad en raad van bestuur voor de grote betrokkenheid, professionaliteit en inzet. De aandeelhouders willen wij bedanken voor hun steun en vertrouwen in Stedin.

Rotterdam, 20 februari 2025

De raad van commissarissen
Doede Vierstra (voorzitter)
Hanne Buis
Theo Eysink
Arco Groothedde
Annie Krist
Marike Bonhof

Aandeelhouders

Stedin Holding N.V. heeft 61 Nederlandse gemeenten plus de provincies Zeeland en Utrecht en de Staat der Nederlanden als aandeelhouders. Deze 64 aandeelhouders worden vertegenwoordigd door de aandeelhouderscommissie (AHC). De (12) leden van de AHC zijn Rotterdam, Den Haag, de Staat der Nederlanden, Dordrecht, Delft, Lansingerland, Molenlanden, Achtkarspelen, Nissewaard, Uithoorn en de provincies Zeeland en Utrecht. Op 27 maart 2024 zijn 19 gemeenten en de provincies Utrecht en Zeeland toegetreden als aandeelhouder van Stedin Holding N.V. Gevolg hiervan was dat zij gezamenlijk een bedrag van circa €33 miljoen aan kapitaal inbrachten.

Gemeenten met minder dan 2% van de aandelen

Aalsmeer	Hendrik-Ido-Ambacht*	Ridderkerk*
Achtkarspelen*	Hoeksche Waard*	Rijswijk*
Alblasserdam*	Houten	Schiedam*
Albrandswaard	Hulst	Schiermonnikoog*
Ameland*	Kapelle	Schouwen-Duiveland
Amstelveen*	Krimpen aan den IJssel*	Soest
Barendrecht*	Krimpenerwaard*	Sliedrecht*
Borsele	Middelburg	Sluis
Bloemendaal	Molenlanden*	Terneuzen
Bunschoten	Nieuwegein	Tholen
Castricum*	Nissewaard*	Uithoorn*
Capelle aan den IJssel*	Noardeast-Fryslân*	Vijfheerenlanden*
Eemnes	Noord-Beveland	West Betuwe*
Goes	Papendrecht*	Woudenberg
Goeree-Overflakkee*	Pijnacker-Nootdorp*	Veere
Gorinchem*	Procincie Utrecht	Voorne aan Zee*
Haarlemmermeer	Provincie Zeeland	Zandvoort*
Hardinxveld-Giessendam	Reimerswaal	Zeist
Heemstede*		Zwijndrecht*

* Deze aandeelhouders hebben ook cumulatief preferente aandelen

Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA)

Binnen vijf maanden na het einde van een boekjaar organiseert Stedin Holding N.V. een Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). Als de RvC of de RvB dat nodig vindt, kunnen extra vergaderingen worden gehouden. De RvB en de RvC stellen de agenda van de AVA vast. Tijdens de jaarlijkse AVA wordt het jaarverslag besproken en de jaarrekening vastgesteld. De AVA is ook verantwoordelijk voor de benoeming van de leden van de RvC.

Tussen de RvB, RvC, de AHC en AVA van Stedin Groep zijn afspraken gemaakt over de onderlinge verhoudingen en de uitvoering van taken en bevoegdheden. Deze zijn vastgelegd in de statuten van Stedin Holding en het aandeelhoudersreglement van Stedin Groep. Daarnaast heeft de aandeelhouderscommissie haar eigen aandeelhouderscommissiereglement. Dit reglement is uitsluitend van toepassing op de aandeelhouders onderling.

Het maatschappelijk kapitaal van Stedin Holding N.V. is verdeeld in gewone aandelen en cumulatief preferente aandelen. In 2021 is de commissie energietransitie ingesteld. De commissie bestaat uit een afvaardiging van aandeelhouders en Stedin Groep. Het doel van de commissie is om de samenwerking tussen de aandeelhouders en Stedin Groep op het vlak van de energietransitie nog verder te verstevigen en kennis met elkaar te delen en te ontwikkelen via dit platform.

Internal Audit Functie

De Internal Audit Functie helpt ons om onze doelstellingen te realiseren. Dit gebeurt door op basis van een systematische en gedisciplineerde aanpak de effectiviteit van de processen van governance, risicomanagement en beheersing te evalueren. De afdeling Internal Audit (IA) geeft hiervoor onafhankelijk en objectief inzicht, advies en (aanvullende) zekerheid. Hierdoor kan het management de genoemde processen verbeteren.

IA valt onder de verantwoordelijkheid van de CEO, en heeft direct toegang tot de auditcommissie van de RvC en tot de externe accountant. De manager Internal Audit is aanwezig bij de vergaderingen van de auditcommissie. De RvC houdt toezicht op de IA Functie en adviseert over het functioneren ervan. De RvB beoordeelt jaarlijks na overleg met de auditcommissie de wijze waarop de Internal Audit Functie de taak uitvoert.

In 2024 heeft een onafhankelijke derde partij de Internal Audit Functie beoordeeld, met een positieve uitkomst. IA rapporteert aan de RvB en de auditcommissie over auditgerelateerde onderwerpen, zoals over de effectiviteit van interne beheersmaatregelen, opvolging van aanbevelingen en realisatie van het auditjaarplan. Ook informeert IA de externe accountant hierover.

De interne auditfunctie stelt een audit jaarplan op na overleg met de RvB, de auditcommissie en de externe accountant. Het audit jaarplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de RvB en vervolgens aan de RvC. In dit werkplan wordt aandacht besteed aan de interactie met de externe accountant.

De externe accountant

De AVA benoemt de externe accountant, op voordracht van de RvC. Voor Stedin Groep is dit Deloitte Accountants B.V. De externe accountant is aanwezig bij alle vergaderingen van de auditcommissie. De externe accountant woont daarnaast bij de vergaderingen van de RvC in elk geval de bespreking van het accountantsverslag over het onderzoek van de jaarrekening bij. Ook sluit de externe accountant aan bij het deel van de vergadering waarin de RvC besluit over de goedkeuring van het jaarverslag. De externe accountant is verder aanwezig bij de AVA waar de jaarrekening wordt vastgesteld. De AVA kan de accountant dan bevragen over de verklaring betreffende de getrouwheid van de jaarrekening.

Nieuwe balans

Beweeg mee met het ritme van de natuur.

Integriteit

Stedin Groep vindt een veilige werkomgeving en integer werkgever- en werknemerschap belangrijk: een bedrijfscultuur waarin onze medewerkers en stakeholders kunnen bouwen en vertrouwen op onze normen en waarden.

Gedragscode

Deze normen en waarden en wettelijk bepaalde regels zijn vastgelegd in de Gedragscode Stedin Groep. Hierin staan onze omgangs- en gedragsnormen en -regels. Voor een nadere toelichting op de gedragscode zie de paragraaf Zakelijk gedrag en bedrijfscultuur in onze Duurzaamheidsverklaring, hoofdstuk Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur.

Meldpunten

Stedin Groep beschikt over een meldpunt Integriteit. Voor een nadere toelichting op dit meldpunt Integriteit, zie de paragraaf Zakelijk gedrag en bedrijfscultuur in het hoofdstuk Bedrijfsethiek integriteit en goed bestuur. Ook is er een meldpunt Informatiebeveiliging en een meldpunt Privacy.

In 2024 zijn er binnen Stedin Groep 246 meldingen (2023: 207 meldingen) bij het meldpunt Integriteit binnengekomen over mogelijke schending van de gedragscode. Van 79 meldingen (2023: 79 meldingen) is vastgesteld dat deze een integriteitselement bevatten. Een aantal meldingen ging over sociale veiligheid binnen de groep.

Vertrouwenspersonen

Medewerkers kunnen voor meldingen ook terecht bij een van de vertrouwenspersonen van de organisatie. Stedin Groep heeft in totaal zes vertrouwenspersonen, waarvan vijf interne en één externe. Een vertrouwenspersoon werkt strikt vertrouwelijk en handelt nooit uit eigen beweging en zonder toestemming van de melder. Een vertrouwenspersoon ontvangt een vergoeding voor de werkzaamheden.

Klokkenluidersregeling

Een medewerker kan ervoor kiezen om zich te wenden tot het externe Huis voor Klokkenluiders. In 2024 heeft niemand zich gewend tot het Huis voor Klokkenluiders. Voor een nadere toelichting op klokkenluidersbescherming verwijzen wij naar de paragraaf Bescherming van klokkenluiders in het hoofdstuk Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur.

Voorkomen fraude

Stedin Groep heeft een frauderisicobeleid dat door de RvB is goedgekeurd en in 2024 is herzien. Op basis van gesprekken met het management van afdelingen komt het frauderisico-overleg tot een frauderisicoanalyse waaruit beheersmaatregelen kunnen volgen. Periodiek vindt het frauderisico-overleg plaats waaraan de managers Internal Audit, Business Control, Risk en de complianceofficer deelnemen. In dit frauderisico-overleg wordt het onderwerp fraude op een gestructureerde manier besproken en komt ook de rapportage van de complianceofficer aan de orde. Ook op basis van deze rapportage kunnen beheersmaatregelen worden getroffen.

Voorkomen marktmisbruik

Omdat Stedin beursgenoteerde obligaties heeft uitgegeven, hebben we een richtlijn over voorwetenschap en het bezit van effecten en transacties vastgelegd in ons 'Disclosurebeleid Stedin Groep' en in de 'Richtlijn privébeleggingen'. Deze richtlijn is een uitwerking van onze gedragscode.

Binnen Stedin Groep werken we met een insiderlijst van personen die toegang hebben tot koersgevoelige informatie. Het delen van voorkennis en het met voorkennis handelen in obligaties van Stedin Groep is voor onze medewerkers niet toegestaan. De 'Richtlijn privébeleggingen' geldt ook voor de leden van de RvB en de RvC. Zij moeten zich houden aan alle wettelijke voorschriften op het gebied van openbaarmaking en handel met voorwetenschap. Iedere medewerker heeft vooraf goedkeuring nodig van de complianceofficer om privébeleggingen te doen in financiële instrumenten van Stedin Groep. Een vermoeden van misbruik van koersgevoelige informatie moet direct worden gemeld bij de complianceofficer.

De complianceofficer rapporteert periodiek aan de RvB en aan de auditcommissie van de RvC. Ook eventuele gevallen van misbruik van koersgevoelige informatie zijn onderdeel van deze rapportage. Met deze aanpak voldoet Stedin Groep aan de Europese Verordening Marktmisbruik.

In 2024 zijn er geen gevallen van misbruik van koersgevoelige informatie geweest. In het geval van misbruik van voorwetenschap besluit het Disclosure Committee of er een persbericht over het voorval moet worden gepubliceerd. Dat hangt af van de ernst van de overtreding en van toepasselijke wet- en regelgeving.

Naleving van wet- en regelgeving

Stedin Groep leeft wet- en regelgeving na. Zowel de directie, het management als medewerkers zijn hiervoor verantwoordelijk. Compliance & Integriteit ondersteunt hen daarin. Stedin Groep heeft een adequaat complianceproces om te borgen dat we nieuwe en bestaande wet- en regelgeving correct en tijdig implementeren in onze bedrijfsprocessen. De legal complianceofficer rapporteert viermaal per jaar aan de RvB en tweemaal per jaar aan de auditcommissie van de RvC over legal complianceontwikkelingen binnen en buiten Stedin Groep.

In 2024 zijn door toezichthouders sancties opgelegd aan Stedin. Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) heeft als toezichthouder op de veiligheid van de gasnetten van de regionale netbeheerders een gasexplosie in het Stadshart in Zoetermeer onderzocht. SodM concludeerde dat ons bedrijfsmiddelenregister onvoldoende voldeed aan de randvoorwaarden uit de Gaswet en heeft op basis van een last onder dwangsom opgedragen alle wijzigingen en bekende afwijkingen tijdig in te voeren in het bedrijfsmiddelenregister. Ondanks een plan van aanpak heeft Stedin hier niet aan voldaan, waarop Stedin de dwangsom heeft verbeurd. Op basis van hetzelfde onderzoek heeft de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) een boete opgelegd aan Stedin. Tevens heeft de NLA een boete met betrekking tot een tewerkgestelde vreemdeling door een onderaannemer op een werk van Stedin opgelegd. In oktober 2024 heeft Stedin een nieuw plan van aanpak met betrekking tot haar bedrijfsmiddelenregister opgesteld met als doel tijdige registratie eind 2024. Dit doel is in december 2024 gerealiseerd.

Onze organisatie volgt passende processen om ervoor te zorgen dat relevante fiscale wetten en richtlijnen worden nageleefd. Dit geldt voor het voorkomen van omkoping en corruptie, eerlijke competitie en belastingen. Voor omkoping en corruptie, zie ook de paragraaf Corruptie en omkoping in het hoofdstuk Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur.

Stedin is onderworpen aan de Nederlandse belastingheffingen. Het grootste deel van de heffingen ziet toe op de vennootschapsbelasting, omzetbelasting, dividendbelasting en loonheffingen. In relatie tot de Belastingdienst streven we een samenwerking na die gericht is op onderling vertrouwen, wederzijds begrip en transparantie, waarbij we ernaar streven om de fair share aan belastingen af te dragen. Ons fiscaal beleid geeft hieraan verdere invulling.

Privacy en gegevensbescherming bij Stedin

Bij Stedin hechten we veel waarde aan de privacy van onze klanten, medewerkers, sollicitanten en andere betrokkenen. We gaan zorgvuldig om met persoonsgegevens en houden ons aan de geldende wet- en regelgeving, zoals de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG.

Privacy-inspanningen in 2024

In eerdere jaarverslagen hebben we ons streven naar een hoger volwassenheidsniveau op het gebied van privacy benadrukt. In 2024 hebben we grote stappen gezet: we hebben een verplichte privacy e-learning voor alle medewerkers geïntroduceerd en diverse initiatieven genomen om het privacybewustzijn te vergroten. Ons privacybeleid en de bijbehorende richtlijnen worden jaarlijks herzien en waar nodig aangepast. In 2024 hebben we een nieuwe Richtlijn testen met persoonsgegevens geïntroduceerd en onze privacyverklaring op www.stedin.net vernieuwd voor meer transparantie en gebruiksvriendelijkheid.

Privacy Self Assessment

In 2024 hebben we een Privacy Self Assessment uitgevoerd met de PriSA-tool van het Centrum Informatiebeveiliging en Privacybescherming om ons volwassenheidsniveau te meten. In 2025 implementeren we een nieuw geïntegreerd privacyproces met behulp van privacytooling. We verwachten hiermee, samen met de geïdentificeerde maatregelen uit de PriSA, een volwassenheidsscore boven de 3 te behalen.

Datalekken

Volgens de AVG is Stedin verplicht om datalekken intern te registreren en, afhankelijk van de ernst, te melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens en/of de betrokken personen. Een datalek is een beveiligingsincident waarbij persoonsgegevens per ongeluk of onrechtmatig worden vernietigd, verloren, gewijzigd, verstrekt, toegankelijk gemaakt of tijdelijk niet beschikbaar zijn.

In 2024 hebben we 103 meldingen van datalekken geregistreerd (2023: 56). Van deze meldingen zijn er in 2024 3 gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (2023: 5).

De toename van datalekken in 2024 ten opzichte van voorgaande jaren komt doordat sinds eind 2023 ook verloren en gestolen gegevensdragers (zoals laptops en smartphones) in het datalekregister worden opgenomen. Van de 103 datalekken hadden er 49 betrekking op verloren en gestolen apparaten. Dankzij de nieuwe e-learning en onze bewustwordingsactiviteiten zijn medewerkers zich meer bewust van de verplichting om (potentiële) datalekken te melden.

Daarnaast hebben we te maken gehad met enkele sectordatalekken. Een sectordatalek treedt op wanneer een datalek plaatsvindt in een marktproces dat onze verwerker EDSN uitvoert voor meerdere netbeheerders. In 2024 hebben we 5 sectordatalekken geregistreerd (2023: 5). Van deze datalekken hebben we er, samen met de andere netbeheerders, 2 gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (2023: 0).

Rechten van betrokkenen

Betrokkenen kunnen hun privacyrechten op verschillende manieren uitoefenen, bijvoorbeeld door contact op te nemen met de klantenservice of het privacyteam van Stedin. Klanten die inzicht willen in hun gegevens, zoals aansluitgegevens, energieleverancier, de capaciteit van hun aansluiting en afspraken met Stedin, kunnen deze raadplegen via Mijn Stedin. Hier kunnen zij ook aangeven of hun slimme meter wel of niet mag worden uitgelezen.

In 2024 heeft Stedin 8 verzoeken ontvangen van betrokkenen die een beroep deden op hun privacyrechten: 4 inzageverzoeken en 4 verzoeken tot verwijdering van persoonsgegevens.

Wij ontvangen ook regelmatig informatieverzoeken van instanties (zoals gemeenten) die de naam van de contractant of energieleverancier op een bepaald adres willen weten. Deze informatie wordt alleen gedeeld als wij hiertoe wettelijk verplicht zijn.

Gedragscode Slim Netbeheer

Stedin neemt deel aan de Gedragscode Slim Netbeheer van Netbeheer Nederland. Deze gedragscode, zoals bedoeld in artikel 40 van de AVG, is goedgekeurd door de Autoriteit Persoonsgegevens. Door de gedragscode te volgen, beoordelen netbeheerders uniform of het gebruik van slimmemetergegevens noodzakelijk is voor netbeheerdoeleinden. Zij zorgen ervoor dat betrokkenen op duidelijke wijze worden geïnformeerd over het gebruik van gegevens uit de slimme meter. Informatie over conform de Gedragscode goedgekeurde use cases wordt gepubliceerd op de website van Netbeheer Nederland.

Risicomanagement

Het managen van risico's en kansen is een cruciale taak op weg naar het behalen van onze (strategische) doelen. Daarom hebben we deze taak opgenomen in onder andere onze jaarplancyclus. Dit helpt ons om gericht om te gaan met onzekerheden bij de uitvoering van de strategie.

Risicogovernance

De RvB is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van risicomanagement, samen met de directie van de verschillende bedrijfsonderdelen. Hierbij krijgen zij ondersteuning van stafafdelingen zoals Corporate Risk Management, Veiligheid, Gezondheid, Milieu & Kwaliteit, Business Continuity Management, Security, Corporate Affairs, Compliance & Integriteit en Treasury. De afdeling Asset Management doet voorstellen voor (vervangings)investeringen. Het onderwerp 'Risk' komt vier keer per jaar aan bod tijdens de vergaderingen van de auditcommissie. Op onze website staat een nadere beschrijving van onze risicomanagement governance.

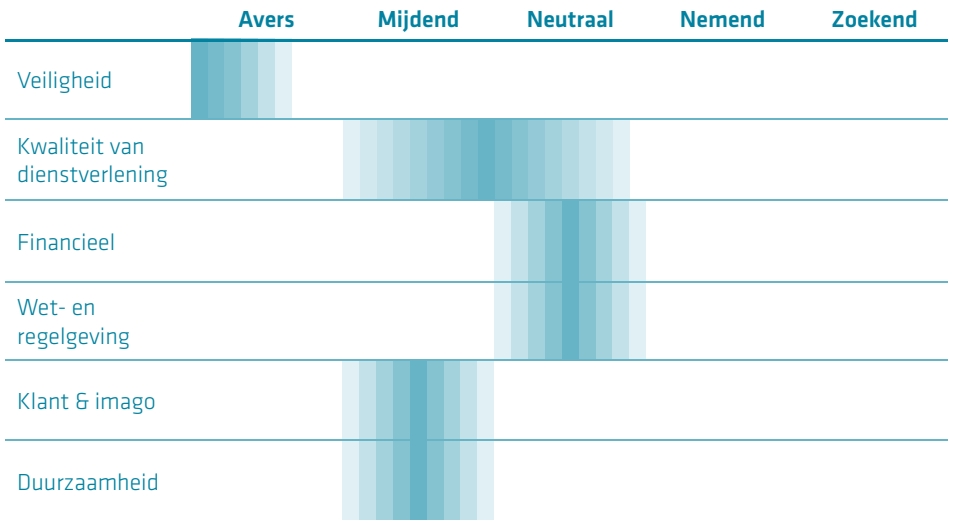
Risicomanagementproces

Binnen het Enterprise Risk Management (ERM)-raamwerk van Stedin Groep brengen we zowel lange- als kortetermijnonzekerheden in kaart. Dit raamwerk is voor een groot deel vertaald naar een zogeheten In Control Framework (ICF). Dat bestaat uit verschillende risicocategorieën. Ons risicomanagement voldoet aan de vereisten van de Corporate Governance Code. Een toelichting op onze risicobereidheid en onze belangrijkste risico's en kansen staat verderop in dit hoofdstuk. Voor meer informatie over ons risicomanagementproces, bezoek onze website.

Risicobereidheid

Om onze organisatiedoelstellingen te realiseren, moeten we in bepaalde mate risico nemen. Ieder jaar bekijken we de risicobereidheid opnieuw. Daarbij houden we rekening met de veranderende en uitdagende omgeving waarin wij opereren. Per categorie spreken we uit hoe groot de bereidheid is. Elke categorie sluit aan op het interne sturingsmodel. In het verlengde van onze strategie op Duurzaamheid is de categorie 'duurzaamheid' gewijzigd van 'milieubelasting in de eigen bedrijfsvoering' naar het bredere thema 'verslechtering van het leefklimaat'. De bereidheid is herijkt naar aanleiding van deze aanpassing. Dit levert het volgende beeld op:

Risicobereidheid

Bij zowel de risico's als de kansen zoeken we bij Stedin Groep continu de balans tussen onze maatschappelijke rol, beschikbare (financiële) middelen en de omgeving.

Veiligheid: Avers
Voor ons staat veiligheid op de eerste plaats. Wij willen niet dat onze medewerkers nalatig handelen. Want dat kan leiden tot lichte verwonding (met verzuim) of ernstiger.

Kwaliteit van dienstverlening: Mijdend/Neutraal
We willen geen risico's nemen die kunnen zorgen voor een redelijke toename van congestie of sterke verslechtering van kwaliteit en efficiëntie van dienstverlening.

Financieel: Neutraal
We willen voorkomen dat we onverwachte financiële schade lijden met een potentiële impact die groter is dan €20 miljoen euro.

Wet- en regelgeving: Neutraal
Wij willen geen risico's nemen die een last onder dwangsom, boetecategorie 5-6 of een vervolging van een bestuurder tot gevolg kunnen hebben.

Klant & Imago: Mijdend
Wij gaan risico's uit de weg die voor een redelijke negatieve beeldvorming zorgen bij klanten, aandeelhouders en overige betrokkenen.

Duurzaamheid: Mijdend
We willen geen risico's nemen die voor een redelijke verslechtering van het leefklimaat zorgen.

Ontwikkelingen 2024

Ontwikkelingen in de samenleving hebben invloed op risico's waarmee Stedin te maken heeft. Onzekerheden over het tempo van de verduurzaming van de energievoorziening in Nederland zorgen voor grote onzekerheden. Die onzekerheden hebben impact op de organisatie. Hieronder volgt een opsomming van belangrijke ontwikkelingen in 2024 en de impact die deze hebben gehad op onze (langetermijn)risico's en kansen:

- Congestie en regelbaar vermogen, zoals weergegeven in de paragraaf Overvol stroomnet in Gevolgen voor Stedin en de sector. Twee belangrijke langetermijnrisico's die hierbij een rol spelen zijn: 'Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit' en 'Onvoldoende regelbaar vermogen beschikbaar ten behoeve van capaciteitsmanagement'. Dit laatste risico is in 2024 als nieuw langetermijnrisico toegevoegd. We verwachten dat er ook de komende jaren nog risico's zitten aan congestie en congestiemanagement (flexibel omgaan met vermogen van klanten en/of marktpartijen). Op deze risico's gaan we dieper in bij de toelichting op de belangrijkste langetermijnrisico's verderop in het hoofdstuk.

- Maakbaarheid, zoals beschreven in de paragraaf Schaarste in ruimte, technici en materialen in Gevolgen voor Stedin en de sector: we zien een grens aan de maakbaarheid van onze bouwopgave, onder andere door beperkte beschikbaarheid van arbeid en ruimte. Materiaalbeschikbaarheid blijft hierbij een risico. Via het investeringsplan maken we onze strategie duidelijk: er staat in welke grootschalige investeringen we doen in het uitbreiden, onderhouden en verzwaren van het elektriciteits- en gasnet. Dit is nodig om voorbereidingen te treffen voor het energiesysteem van de toekomst en voorspelbaar te zijn voor onze klanten. Meer duidelijkheid over het risico dat de realisatie van voldoende netcapaciteit vormt (en hoe we hierop inzetten), geeft de beschrijving van de belangrijkste langetermijnrisico's verderop in dit hoofdstuk. Het tijdig verkrijgen en bestemmen van stukken grond voor de realisatie van infrastructuur is een belangrijk risico in de bouwopgave. Een toelichting op dit risico en hoe we hierop inzetten, staat ook verderop in dit hoofdstuk.
- Betaalbaarheid, beschreven in Ontwikkelingen in de samenleving: 'De energietransitie wordt maatschappelijk gezien onbetaalbaar' is toegevoegd als nieuw langetermijnrisico. Dit risico lichten wij in detail toe bij de belangrijkste langetermijnrisico's verderop in dit hoofdstuk.
- Politiek, beschreven in Ontwikkelingen in de samenleving: in 2024 trad een nieuw kabinet aan. De politieke verschuiving in Nederland kan leiden tot onzekerheid over het ingezette energiebeleid. Ook op Europees niveau is een politieke verschuiving zichtbaar. We houden politieke onzekerheden in de gaten om zowel bedreigingen als kansen tijdig te identificeren en te benutten.
- Wetgeving, beschreven in Ontwikkelingen in de samenleving: ontwikkelingen in wetgeving volgen we op de voet, om de impact op de risico's en kansen voor onze organisatie tijdig in beeld te hebben. De Energiewet en de Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) zijn in dit kader belangrijke ontwikkelingen. Deze laatste ontwikkeling is direct gerelateerd aan de langetermijnkans 'Toepassing van alternatieve energiedragers binnen Stedin Groep'.
- ESG-risico's en -kansen, beschreven in 'Management van impacts, risico's en kansen' in de Duurzaamheidsverklaring, hoofdstuk Algemene toelichtingen: ESG-langetermijnrisico's en -kansen zijn opgenomen in de dubbele materialiteitsanalyse.

Andere onderwerpen

Er zijn nog meer ontwikkelingen die een risico vormen, maar uiteindelijk niet onze belangrijkste langetermijnkansen of -risico's raken. Voor inzicht in onze financiële risico's verwijzen we naar Beheersing van financiële risico's. Onze financiële verslaggevingsrisico's lichten we nader toe in Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening. Een op de toekomst gerichte ontwikkeling is de Verklaring Omtrent Risicobeheersing (VOR). De VOR gaat naar verwachting onderdeel uitmaken van de Corporate Governance Code. We volgen de ontwikkelingen rond de VOR op de voet en brengen de impact van de VOR op de organisatie in kaart.

Belangrijkste langetermijnkansen en -risico's Stedin Groep 2024

We geven hier een overzicht van onze belangrijkste kansen en risico's en beschrijven onze top langetermijnrisico's.

Legenda ontwikkeling	
Nieuw risico/kans	+
Risico/kans-inschatting ongewijzigd	=
Risico/kans-inschatting gestegen	↑
Risico/kans-inschatting gedaald	↓

Koppeling risico's aan strategische doelen en materiële onderwerpen

Nr	Omschrijving	Categorie	Bouwen	Benutten	Beheren	Randvoorwaarden / Overige doelen	Relatie naar materiële thema's	Ontwikkeling t.o.v. 2023
1	Onvoldoende regelbaar vermogen beschikbaar t.b.v. capaciteitsmanagement.	Kwaliteit van dienstverlening	x	x	x		Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	+
2	Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit	Kwaliteit van dienstverlening	x	x			Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid; Klimaatmitigatie	=
3	De energietransitie wordt maatschappelijk gezien onbetaalbaar	Klant & imago	x	x	x	x	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	+
4	Verkrijgen en bestemmen grondposities	Kwaliteit van dienstverlening	x		x		Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid; Klant- en stakeholderbeleving	=
5	Toename capaciteits- en spanningsknelpunten in laagspanningsnetten	Klant & imago	x	x	x		Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	=
6	Onvoldoende voorbereid op een vervangingsgolf van verouderde en extra belaste assets	Financieel			x		Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	=
7	Niet beschikken over voldoende mensen met de juiste competenties	Kwaliteit van dienstverlening				x	Goed werkgeverschap	↑
8	IT-domein draagt onvoldoende bij aan de realisatie van de Stedin strategie	Kwaliteit van dienstverlening	x	x	x	x	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid; Klant- en stakeholderbeleving	=
9	Beschikbaarheid en kwaliteit van data onvoldoende op orde	Wet- en regelgeving				x	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid; Klant- en stakeholderbeleving	↓
10	Gasinvesteringen worden onderschat	Financieel	x	x			Toegang tot energie, en leveringsbetrouwbaarheid	↓
11	Niet voldoen aan wettelijke zorgplicht op informatiebeveiliging	Kwaliteit van dienstverlening				x	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid; Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur	+

Nr	Omschrijving	Categorie	Bouwen	Benutten	Beheren	Randvoorwaarden / Overige doelen	Relatie naar materiële thema's	Ontwikkeling t.o.v. 2023
12	Materiaalbeschikbaarheid	Kwaliteit van dienstverlening	x	x	x		Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid; Circulaire materiaalinstroom	↑
13	Sturing op cultuurwaarden en gedrag is onvoldoende effectief	Kwaliteit van dienstverlening				x	Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur; Goed werkgeverschap	↑
14	Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde	Klant & imago	x	x	x		Klant- en stakeholderbeleving; Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	=
15	Netverliezen wijken fors af van begroting	Financieel				x	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid; Klimaatmitigatie	=
16	Impact van ongevallen gerelateerd aan Stedin Groep	Veiligheid				x	Goed werkgeverschap; Klant- en stakeholderbeleving	=

Koppeling kansen aan strategische doelen en materiële onderwerpen

Nr	Omschrijving	Bouwen	Benutten	Beheren	Randvoorwaarden / Overige doelen	Relatie naar materiële thema's	Ontwikkeling t.o.v. 2023
1	Proactief stakeholdermanagement op nationaal en regionaal niveau	x	x	x	x	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid; Klant- en stakeholderbeleving; Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur	+
2	Toepassen van alternatieve energiedragers binnen Stedin Groep				x	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid; Klimaatmitigatie	=
3	Integrale afweging bij investeringen m.b.t. een optimale mix tussen E, G en toekomstige energievormen	x	x			Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid; Klimaatmitigatie	=
4	Stedin blijvend positioneren en profileren als relevante partner in de energietransitie	x	x		x	Klant- en stakeholderbeleving; Goed werkgeverschap	=

Ontwikkelingen langetermijnrisico's en -kansen

Tijdens de evaluatie van de risico's en kansen zetten we de waarschijnlijkheid dat een risico of kans optreedt af tegen de mogelijke impact ervan op het behalen van onze strategische doelen. Dit leidt tot onderstaande matrix voor 2024.

Risico's staan niet vast. Dit komt doordat allerlei onvoorspelbare factoren invloed hebben. Een aantal (nieuwe) langetermijnrisico's hebben we hiervoor al benoemd in de paragraaf Ontwikkelingen 2024. Vergeleken met 2023 zien we dat we sommige risico's en kansen niet meer als langetermijnonzekerheden zien. Dat komt mede door externe ontwikkelingen, waardoor bijvoorbeeld een risico optreedt en er geen onzekerheid meer is. Dit is het geval bij het risico 'Onvoldoende grip op toekomstige klantvraag' en de kans 'Ontwikkelen en inzetten van disruptieve technologieën en methoden'.

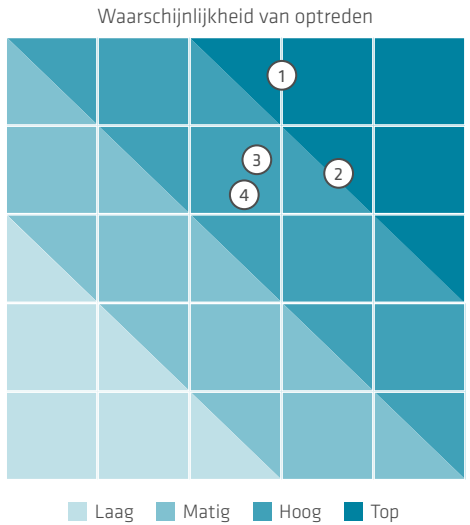
Het langetermijnrisico 'Cyberaanval met schade aan maatschappij en bedrijfsvoering' is in 2024 heroverwogen. De reden is dat we het algehele dreigingsbeeld niet kunnen verminderen en de maatschappelijke impact ook niet. Daarom hebben we het langetermijnrisico herschreven naar waar we als Stedin wél invloed op hebben: het dreigingsbeeld en de impact op de organisatie. Dit is het risico 'Niet voldoen aan wettelijke zorgplicht op informatiebeveiliging'. Informatiebeveiliging blijft belangrijk voor onze organisatie; dit geven we aandacht. Meer hierover is te vinden in de paragraaf Digitale veiligheid beschreven in Beheren van de netkwaliteit.

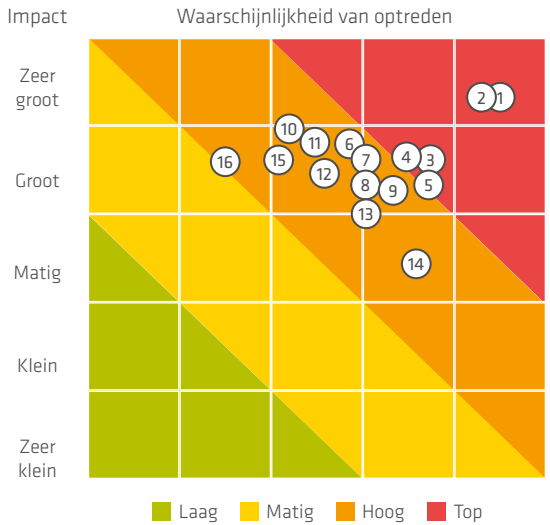
In 2024 is proactief stakeholdermanagement op nationaal en regionaal niveau als nieuwe langetermijnkans geïdentificeerd. Dit kan bijdragen aan het versnellen van het aanleggen van energiesystemen.

Onderstaande matrix laat voor de voornaamste risico's en kansen zien hoe groot de kans is dat het risico of de kans zich voordoet en de mogelijke impact daarvan op Stedin.

Langetermijnkansen

1. Proactief stakeholder-management op nationaal en regionaal niveau
2. Toepassing van alternatieve energie-dragers binnen Stedin Groep
3. Integrale afweging maken bij investeringen m.b.t. een optimale mix tussen E, G of toekomstige energie-vormen
4. Stedin blijvend positioneren en profileren als relevante partner in de energie-transitie

Langetermijnrisico's

1. Onvoldoende regelbaar vermogen beschikbaar t.b.v. capaciteits-management
2. Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit
3. De energietransitie wordt maatschappelijk gezien onbetaalbaar
4. Verkrijgen en bestemmen grondposities
5. Toename capaciteits- en spanningsknelpunten in laagspanningsnetten
6. Onvoldoende voorbereid op een vervangingsgolf van verouderde en extra belaste assets
7. Niet beschikken over voldoende mensen met de juiste competenties
8. IT-domein draagt onvoldoende bij aan de realisatie van de Stedin strategie
9. Beschikbaarheid en kwaliteit van data onvoldoende op orde
10. Gasinvesteringen worden onderschat
11. Niet voldoen aan wettelijke zorgplicht op informatiebeveiliging
12. Materiaalbeschikbaarheid
13. Sturing op cultuurwaarden en gedrag is onvoldoende effectief
14. Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde
15. Netverliezen wijken fors af van begroting
16. Impact van ongevallen gerelateerd aan Stedin Groep

Risico's

Hieronder geven we een toelichting op de top langetermijnrisico's.

Onvoldoende regelbaar vermogen beschikbaar ten behoeve van capaciteitsmanagement	
Risicobereidheid	Mijdend
Risico-inschatting	Top
Omschrijving: De verzwaringsopgave kan niet tijdig voldoende capaciteit leveren. Decentrale opwek (zon, wind) en afnamepieken vanuit elektrificering van mobiliteit en warmtevraag zijn nog beperkt regelbaar. Daarom is het nodig om de netten en het regelbaar vermogen in het energiesysteem optimaal te benutten. Zolang dat niet lukt, kan het gebeuren dat onze klanten niet direct de benodigde capaciteit hebben.	
Oorzaken: Verduurzaming gebeurt voorlopig met name door elektrificering en niet door een mix van energiebronnen. Op dit moment resulteert dat in congestie op diverse plekken in ons regionale elektriciteitsnet. Daarnaast kent ook het hoogspanningsnet van TenneT in delen van het land congestie. De flexmarkt is een nieuwe markt, die nog moet groeien in volwassenheid. Bestaande afnemers zijn nog terughoudend om congestiediensten aan te bieden. Onder andere omdat balansdiensten van TenneT financieel aantrekkelijker zijn dan congestiediensten. Daarnaast is energie vaak niet de kern van hun bedrijfsvoering. Ze voelen niet de noodzaak om flexvermogen te bieden.	
Gevolgen: Onvoldoende netcapaciteit vraagt van de klant dat deze zijn project aanpast, uitstelt of annuleert. Daardoor kan de realisatie van klimaatdoelstellingen onder druk komen te staan en remt de economische groei af. Dit kan leiden tot reputatieschade en claims van projectontwikkelaars en andere partijen.	
Hoe hebben we hierop ingezet: We zoeken actief naar flexcapaciteit in de markt. Hiervoor ontwikkelen we per sector diverse proposities voor klantgroepen. Daarnaast zetten we in op demping van de elektriciteitsvraag en het afvlakken van pieken. Dit doen we door bewustwording te vergroten. Hiervoor lanceren we communicatiecampagnes richting klanten. Ook zetten we sterk in op samenwerking met zowel landelijke als regionale en lokale overheden. Met landelijke overheden werken we in sectorverband aan thema's als tarieven, (technische) normering en marktontwerp.	
Meer over dit onderwerp is te lezen in Benutten van de netcacapaciteit.	

Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit

Risicobereidheid	Mijdend
Risico-inschatting	Top

Omschrijving: Op basis van klantvraagvoorspellingen plannen we de uitbreiding van onze middenspanningselektriciteitsnetten. Ontwikkelt de klantvraag zich sneller dan verwacht? Dan kan het gebeuren dat er een knelpunt in ons netwerk ontstaat dat we niet tijdig kunnen oplossen. Dit geldt ook als de uitvoering langer duurt dan gepland. We kunnen onze klanten dan wel een aansluiting aanbieden, maar niet de gevraagde transportcapaciteit. Daardoor voldoen we niet aan de klantwens.

Oorzaken: De klantvraag naar capaciteit ontwikkelt zich snel en laat zich lastig voorspellen. Daarbij komt dat het realiseren van nieuwe infrastructuur lange doorlooptijden kent. Ruimte, mensen en middelen zijn niet altijd direct beschikbaar om de uitbreidingsopgave uit te kunnen voeren. Het verkrijgen van ruimte voor uitbreiding van de infrastructuur kent een lange doorlooptijd, onder andere vanwege complexe vergunningsprocedures.

Gevolgen: Ontstaan er knelpunten in ons net waardoor we niet of niet tijdig kunnen voldoen aan de wensen van onze klant? Dan moet de klant zijn project aanpassen, uitstellen of annuleren. Daardoor kan de realisatie van klimaatdoelstellingen onder druk komen te staan. Dit kan leiden tot reputatieschade en mogelijke claims van projectontwikkelaars en andere partijen; dit remt de economische groei af.

Hoe hebben we hierop ingezet: In 2024 hebben we de vanuit Netbeheer Nederland opgestelde landelijke scenario's op specifieke punten aangevuld met de nieuwste inzichten in de capaciteitsvraagontwikkeling. Dit hebben we gedaan om tot goede strategische investeringsplannen (IP's) te komen. De scenario's zijn afgestemd met betrokkenen. De IP's zijn aan de ACM voorgelegd, samen met de ingediende zienswijzen met antwoorden. De strategische investeringsplannen zijn belangrijk voor uitbreiding van de netcapaciteit en voor het opschalen van de organisatie (personeel, materialen, grond, procesinnovatie, et cetera). Dat maakt de bouwopgave mogelijk. De komende jaren blijft de ruimte op het net echter schaars en moeten we soms congestiemanagement toepassen. We werken intensief samen met overheden en belanghebbenden om de ontwikkelingen in beeld te brengen. Dat helpt de omgeving maatregelen te nemen die risico's verkleinen. Vanuit de sector hebben we in 2024 gewerkt aan de transparantie als het gaat om de strategische investeringsplannen, de prioriteiten die we stellen en de keuzes die we moeten maken in het kader van de maakbaarheid. Hier zetten we in 2025 verder op in.

Meer over dit onderwerp is te lezen in Bouwen aan meer netcapaciteit.

De energietransitie wordt maatschappelijk gezien onbetaalbaar

Risicobereidheid	Mijdend
Risico-inschatting	Top

Omschrijving: We zetten ons volop in om nieuwe netcapaciteit te ontwikkelen tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Tegelijkertijd is de stijging van de netkosten voor elektriciteit voor consumenten, bedrijven én netbeheerders een belangrijk vraagstuk. De oorzaak van de stijging ligt, historisch gezien, in fors toegenomen energieprijzen en investeringen in het Nederlandse energienet. Het risico bestaat dat de toekomstige totale netkosten voor de energietransitie zó hoog worden, dat dit het draagvlak in de maatschappij voor deze investeringen van netbeheerders aantast. Daarnaast kan het zo zijn dat de verdeling van een grote rekening/kostenpost over de gebruikers van energie in Nederland de concurrentiepositie van bedrijven ondermijnt. Of dat de bestaanszekerheid van mensen met midden- en lage inkomens in gevaar komt.

Oorzaken:
- De netten worden uitgelegd op piekmomenten (we moeten relatief veel kabels en stations aanleggen voor maar een zeer beperkte hoeveelheid uren per jaar).
- Ruimtelijke mismatch tussen opwek en afname, waardoor er lange kabels getrokken moeten worden om deze met elkaar te verbinden.
- Stijgende investeringsuitgaven en kosten netbeheerder.
- Onvoorspelbare klantvraag.
- Er geldt aansluitplicht voor invoeders; invoedingstarieven zijn vooralsnog afwezig (er ontbreekt een tariefprikkel);
- Geen koersvast beleid op overheidsniveau als het gaat om de gewenste Nederlandse energiemix, wat leidt tot investeringen door Stedin die mogelijk niet het beste resultaat opleveren.
- Buurlanden subsidiëren de energiemarkt, waardoor het lijkt alsof wij in Nederland relatief hoge totale energiekosten hebben.
- Stijgende financieringslasten door stijgende rente.

Gevolgen:
- Dat de publieke opinie zich tegen de netbeheerder keert en klantontevredenheid toeneemt.
- Dat energiearmoede optreedt en dat meer vorderingen oninbaar blijken.
- Vertrouwen in netbeheerder loopt terug. License to operate kan onder druk komen te staan.
- (Her)financiering kan onder druk komen te staan.

Hoe hebben we hierop ingezet: Om grip te houden op de betaalbaarheid van de netkosten hebben we meerdere acties in gang gezet. Het sturen op het ontwikkelen van een doelmatig energiesysteem op landelijk en lokaal niveau is een van de belangrijkste. Hiervoor is een visie op het energiesysteem en flexibiliteit ontwikkeld, waar onder meer prikkels voor efficiënte benutting en een optimale energiemix onderdeel van uitmaken. We hebben het initiatief genomen om aan te sturen op aanpassingen in onze tariefstructuren om ervoor te zorgen dat er financiële prikkels komen voor gebruikers om pieken zoveel mogelijk te mijden. Partijen die dat doen zijn dan goedkoper uit. Ook zijn we bezig met het uitwerken van een nieuw tarief voor kleinverbruikers om zoveel mogelijk het netgebruik te spreiden. Meer partijen op hetzelfde net betekent dat de kosten kunnen worden verdeeld over meer rekeningen. Het sturen op doelmatige en toekomstvaste investeringsbeslissingen (niet te veel, maar ook niet te weinig) is erg belangrijk. Dit geldt ook voor de algehele focus op operationele efficiency. Wij vinden het belangrijk om continu in dialoog te blijven met betrokkenen en aandeelhouders om hen inzicht te geven in de ontwikkeling van de kosten. Hiervoor doen we mee aan initiatieven als het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO). Dat laatste is het IBO van onder andere de ministeries van Financiën en Klimaat en Groene Groei naar de bekostiging en financiering van de elektriciteitsinfrastructuur, dat in 2025 zal worden gepubliceerd.

Meer over dit onderwerp is te lezen in 'De betaalbaarheid van de energietransitie' beschreven in Gevolgen voor Stedin en de sector.

Verkrijgen en bestemmen grondposities

Risicobereidheid	Mijdend
Risico-inschatting	Top
Omschrijving: Door schaarse ruimte in de gebouwde omgeving (boven en onder de grond), kan het gebeuren dat we infrastructuur niet op tijd en op de gewenste locatie kunnen realiseren. Ook het verwerven van rechten op de grond kan een obstakel vormen om onze maatschappelijke opgave waar te maken. Hierdoor neemt het risico van congestie en overbelasting van het bestaande net toe. Het (mogelijk) niet tijdig verkrijgen of bestemmen van grondposities heeft mogelijk impact op projectplanning(en) en daarmee ook op onze financiële voorspelbaarheid.	
Oorzaken: In de gebouwde omgeving is ruimte als gezegd schaars. Als de ruimte gevonden is, dan is het verkrijgen van de benodigde juridische rechten tijdrovend. Dit is bijvoorbeeld bij een omgevingsplan en bij milieuvergunningen het geval. Dit zijn langdurige trajecten met meerdere bezwaaropties. Ook is er met betrekking tot de locaties een grote afhankelijkheid van TenneT voor transportstations.	
Gevolgen: Door het niet tijdig verkrijgen of bestemmen van grondposities loopt de uitbreiding en verzwaring van ons net (mogelijk) vertraging op. Dit heeft impact op onze mogelijkheden om klanten aan te sluiten of te voorzien van de gevraagde (transport)capaciteit en heeft daarmee een negatieve impact op de verduurzaming van de gebouwde omgeving en industrie in ons verzorgingsgebied. Het lastig kunnen verkrijgen van grondposities heeft als potentieel gevolg hogere maatschappelijke kosten door hoge verwervingskosten van grond en complexe tracés en daarmee hoge tracékosten.	
Hoe hebben we hierop ingezet: We proberen eerder grondposities te verwerven. Want hoe eerder we kunnen beschikken over de grond, hoe eerder we kunnen bouwen. Hierbij proberen we zo vroeg mogelijk in een plan tot een projectmatige aanpak voor de juiste locaties te komen. Verder werken wij met TenneT aan een planning en een prioritering, om over en weer onze afhankelijkheden beter te managen. Ook willen we de ruimtelijke ordening versnellen.	
Meer over dit onderwerp is te lezen in Bouwen aan meer netcapaciteit.	

Toename capaciteitsspanningsknelpunten in laagspanningsnetten

Risicobereidheid	Mijdend
Risico-inschatting	Top
Omschrijving: Door de snelle toename van onder andere het aantal zonnepanelen op daken, warmtepompen en elektrisch laden, neemt de belasting van onze laagspanningsnetten toe. Daardoor kan het gebeuren dat de capaciteit en spanningskwaliteit in de laagspanningsnetten niet meer goed valt te beheersen.	
Oorzaken: Het gevolg van de energietransitie is dat de belasting van ons laagspanningsnet steeds meer toeneemt. Huishoudens doen actief mee aan de transitie, onder andere door het plaatsen van zonnepanelen, warmtepompen en het gebruik van elektrische auto's. Dit zet de capaciteit van onze laagspanningsnetten steeds meer onder druk. Met toename van spanningsknelpunten als gevolg.	
Gevolgen: Omdat omvormers afschakelen bij overspanning, is terugleveren met zonnepanelen niet meer vanzelfsprekend. Door onderspanning kunnen warmtepompen en EV-laders uitvallen en neemt het aantal stroomstoringen door overbelasting van de laagspanningsnetten toe. Doordat het aantal capaciteitsproblemen de komende jaren toeneemt, stijgt ook het aantal klachten.	
Hoe hebben we hierop ingezet: We gaan eerst daar aan de slag waar de maatschappelijke impact van de knelpunten het grootst is. We passen een buurtgerichte aanpak toe om onze laagspanningsnetten te verzwaren. We analyseren de data uit onze netten en verzwaren per buurt onze laagspanningsnetten. Daardoor zijn ze klaar voor het energieverbruik van de toekomst. Verder zetten we samen met andere netbeheerders actief in op communicatie met betrokkenen en klanten en proberen ze daarbij ook handelingsperspectief te geven. Hierbij krijgen klanten bijvoorbeeld het advies zoveel mogelijk stroom zelf te gebruiken wanneer ze stroom opwekken.	
Meer over dit onderwerp is te lezen in Bouwen aan meer netcapaciteit.	

Toekomstgericht

Samen maken we werk van een leefwereld vol nieuwe energie.

In control-verklaring

Als raad van bestuur (RvB) zijn we verantwoordelijk voor de adequate opzet en werking van ons risicobeheersings- en controlesysteem. Dit systeem is er om de realisatie van strategische en tactische/operationele doelstellingen te bewaken, evenals de betrouwbaarheid van de (financiële) verslaggeving en de naleving van wet- en regelgeving. Het is goed te weten dat elk intern risicobeheersings- en controlesysteem beperkingen kent. Wij kunnen dan ook nooit absolute zekerheid geven dat wij onze ondernemingsdoelstellingen halen of dat er geen fouten, verliezen, fraudes of overtredingen van wet- en regelgeving zitten in de processen of in de financiële verslaggeving.

Wij hebben de opzet en de werking van het systeem heel 2024 gemonitord, geëvalueerd en besproken binnen het management en bestuur. Ook de raad van commissarissen (RvC, inclusief auditcommissie) hebben we hierbij betrokken. Monitoring en evaluatie gebeurden onder meer op basis van de periodieke monitoringrapportages. Die gingen over tactische/operationele risico's en controls, de business self-assessments (resulterend in in control-verklaringen) en over kwartaalupdates van de langetermijnrisico's en -kansen. Ook hebben we rekening gehouden met de informatie uit rapportages vanuit de interne auditfunctie en externe accountant.
Uit tussentijdse evaluaties zijn verbeterplannen gekomen. Deze zijn deels al doorgevoerd in 2024; deels worden deze doorgevoerd in 2025. De tekortkomingen uit deze evaluaties hebben geen betekenisvol effect gehad op het risicobeheersings- en controlesysteem. Het volledig doorvoeren van de herstelplannen leidt tot een meer aantoonbare en efficiënte beheersing van de bedrijfsvoering.

Wij verklaren dat:

- Het in control-proces in voldoende mate inzicht geeft in tekortkomingen in de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen.
- Voorgenoemde systemen een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.
- Voorgenoemde systemen ten minste een beperkte mate van zekerheid geven dat de duurzaamheidsverslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.
- Het naar de huidige stand van zaken gerechtvaardigd is dat de financiële verslaggeving is opgesteld op going concern-basis.
- In het verslag de materiële risico's en onzekerheden zijn vermeld die relevant zijn ter zake van de verwachting van de continuïteit van de vennootschap voor een periode van 12 maanden na opstelling van het verslag.

Rotterdam, 20 februari 2025

Raad van bestuur,

Koen Bogers, CEO (voorzitter)
Trudy Onland, COO
David Peters, CTO

Remuneratierapportage

In dit remuneratierapport beschrijven we het beloningsbeleid dat geldt voor de raad van bestuur (RvB) en de raad van commissarissen (RvC) van Stedin Groep. Ook geven we een toelichting op het effect van de Wet normering topinkomens (WNT) in dat beleid.

> ESRS2 GOV-3 29a,e

Beloningsbeleid

De algemene vergadering van aandeelhouders van Stedin Groep heeft in 2020 het beloningsbeleid voor de leden van de RvB vastgesteld. Dit is afgestemd op het algemene bezoldigingsmaximum van de WNT. De beloning bestaat uit een vast jaarinkomen van 12 maandsalarissen plus 8% vakantie-uitkering. Het beleid biedt daarnaast een pakket aan overige beloningen. Dit is deels naar keuze. Dit pakket bestaat uit deelname aan de ABP-pensioenregeling, vakantiedagen, collectieve ziektekosten- en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, een onbelaste onkostenvergoeding en een 100% elektrische leaseauto. De hoogte van het vaste jaarinkomen stelt de RvC jaarlijks per 1 januari vast. Die hoogte wordt begrensd door het actuele WNT-bezoldigingsmaximum.

Dit maximum is ook het uitgangspunt voor het honorarium van de leden van de RvC. In het beloningsbeleid voor de RvC is (conform de WNT) vastgelegd dat het honorarium voor de RvC-voorzitter 15% van het algemene WNT-bezoldigingsmaximum bedraagt. Voor de leden van de RvC is dit 10%.

Wet normering topinkomens

De WNT is van toepassing op netbeheerder Stedin Netbeheer B.V. Als bestuurders van het hoogste uitvoerende orgaan van Stedin Netbeheer, zijn de RvB-leden op grond van de WNT gekwalificeerd als leidinggevende topfunctionarissen van Stedin Netbeheer B.V. Omdat zij allemaal in dienst zijn van Stedin Groep Personeels B.V., gelden zij voor de WNT als topfunctionaris zonder dienstbetrekking.

De leden van de RvC van Stedin Groep kwalificeren we op grond van de WNT als toezichthoudende topfunctionarissen van Stedin Netbeheer B.V.

Bij Stedin Netbeheer B.V. is geen WNT-overgangsrecht van toepassing. De verantwoording van de WNT-bezoldiging van Stedin Netbeheer wordt opgenomen in het jaarbericht van Stedin Netbeheer B.V.

Overige medewerkers

De WNT is niet van toepassing op overige medewerkers van Stedin Groep. Alle medewerkers zijn, net als de RvB-leden, in dienst van Stedin Groep Personeels B.V. De verplichting om overige functionarissen met een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag te rapporteren (de WNT-norm omgerekend naar de omvang van hun dienstverband) geldt alleen voor medewerkers in dienst van Stedin Netbeheer B.V.

Voor functionarissen die rapporteren aan de RvB bedroeg het maximumsalaris, inclusief 8% vakantie-uitkering, in 2024 €187.952. Daarnaast hanteert Stedin Groep als maximumtarief bij de tijdelijke invulling van senior managementfuncties het maximale uurtarief conform het Uitvoeringsbesluit WNT. In 2024 was dat €221 per uur.

Geen aandelen

Aan de bestuurders en commissarissen van Stedin Groep zijn geen rechten toegekend om aandelen in het kapitaal van de vennootschap of een dochtermaatschappij te nemen of te verkrijgen. Ook zijn er aan de bestuurders en commissarissen van Stedin geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt door de vennootschap, haar dochtermaatschappijen en de maatschappijen waarvan Stedin de gegevens consolideert.

Remuneratie bestuurders Stedin Groep

De remuneratie van de bestuurders van Stedin Groep over 2024 is als volgt:

Gegevens 2024 x € 1	Koen Bogers	Danny Benima	Trudy Onland	David Peters	Totaal
Functiegegevens	CEO	CFO	COO	CTO	
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	223.426	223.130	223.603	211.818	881.978
Pensioenpremie	23.741	23.742	23.708	23.676	94.867
Beëindigingsvergoeding	0	75.000	0	0	75.000
Totale bezoldiging	**247.167**	**321.872**	**247.311**	**235.495**	**1.051.845**
Gegevens 2023					
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	217.377	214.823	211.084	215.542	858.826
Pensioenpremie	22.920	22.909	22.892	22.912	91.633
Totale bezoldiging	**240.297**	**237.732**	**233.976**	**238.454**	**950.459**

Beloningsverhoudingen

De verhouding tussen de hoogste beloning en de doorsnee beloning is in 2024 opnieuw gedaald. In 2024 bedroeg de ratio 3,23 en dat is 3,8% lager dan in 2023. Door de uitzonderlijk hoge collectieve salarisverhoging in 2024 steeg de doorsnee (mediaan) beloning sterker dan de hoogste beloning. De hoogste beloning is begrensd door de WNT-norm.

Voor meer informatie over beloningsverhoudingen, zie de paragraaf Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel in onze Duurzaamheidsverklaring, hoofdstuk Goed werkgeverschap.

Tabel beloningsverhouding (ratio)

Beloningsverhouding (ratio)		
2017	5,56	basisjaar
2018	4,67	16,0% lager t.o.v. 2017
2019	4,03	13,7% lager t.o.v. 2018
2020	3,50	13,0% lager t.o.v. 2019
2021	3,29	5,9% lager t.o.v. 2020
2022	3,43	4,2% hoger t.o.v. 2021
2023	3,36	2,2% lager t.o.v. 2022
2024	3,23	3,8% lager t.o.v. 2023

Duurzaamheids **verklaring**

Algemene toelichtingen

Kaders bij het opstellen van de Duurzaamheidsverklaring

> ESRS2 BP-1 5a,b

Deze Duurzaamheidsverklaring betreft de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024. De consolidatiekring voor de Duurzaamheidsverklaring is hetzelfde als in de jaarrekening. Stedin Netbeheer is als dochteronderneming van Stedin Holding N.V. vrijgesteld van individuele duurzaamheidsrapportage.

Gebruik van frameworks en aansluiting andere wet- en regelgeving

Deze Duurzaamheidsverklaring is vrijwillig opgesteld in lijn met de ESRS-standaarden horend bij de CSRD-regelgeving vanuit de Europese Unie. We zijn hierbij in afwachting van de implementatie van de CSRD in de Nederlandse wetgeving. Ook houden wij de ontwikkelingen rondom CSRD in de Europese Unie in de gaten. In de Bijlagen Duurzaamheidsverklaring is een referentietabel met datapunten opgenomen. Deze tabel bevat een lijst met ESRS-rapportagepunten, inclusief een verwijzing naar waar in het verslag de betreffende informatie te vinden is.

Wij maakten in deze Duurzaamheidsverklaring over 2024 gebruik van de overgangsbepaling om de vergelijkende cijfers niet te rapporteren. Daarnaast hebben wij in 2024 gebruikgemaakt van de infaseringsbepalingen die voor ons in het eerste jaar van toepassing zijn. Uitzondering hierop zijn de ingefaseerde rapportage-eisen over sociale bescherming en medewerkers niet in loondienst bij rapportage over veiligheid en gezondheid (ESRS S1-11 en S1-14). Over deze eisen hebben wij in de Duurzaamheidsverklaring wel gerapporteerd. Ook hebben we in overeenstemming met de overgangsbepaling rondom entiteitspecifieke rapportage in de themaspecifieke hoofdstukken, naast de voorgeschreven maatstaven, entiteitspecifieke KPI's gerapporteerd. Deze entiteitspecifieke KPI's zijn opgenomen in onze jaarplannen en vormen onderdeel van onze reguliere planning, control en monitoring processen. Indien verdere rapportage eisen ontwikkeld worden zullen wij onze entiteitspecifieke rapportage hierop beoordelen.

> ESRS1 10.1 131; ESRS1 10.3 136; ESRS1 10.4 137

Tot slot passen wij ook de overgangsbepaling rondom de waardeketen toe, zie paragraaf Wijzigingen ten opzichte van voorgaande verslagen in hoofdstuk Algemene toelichtingen.

> ESRS2 BP-2 6

In het hoofdstuk Klimaatmitigatie rapporteren wij doelen en maatstaven voor CO_2-uitstoot. Onze emissies rapporteren wij volgens het Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol). Met één toevoeging: om te voldoen aan de Science Based Targets Initiative (SBTi) vereisten hebben we ook de emissies die vrijkomen doordat onze klanten het door ons getransporteerde gas verbruiken opgenomen in onze voetafdruk. De grootste bijdrage die Stedin namelijk kan leveren aan de verduurzaming van Nederland, is om zo goed en zo snel mogelijk onze netcapaciteit uit te bouwen. Dit stelt onze klanten in staat om hun CO_2-uitstoot te reduceren.

> ESRS2 BP-2 15

Aanvullend op de ESRS past Stedin de Corporate Governance Code (CGC) op vrijwillige basis toe.

Tijdshorizons

> ESRS2 BP-2 9

Qua tijdshorizons voor het (mogelijk) optreden van impacts, risico's en kansen, evenals voor het stellen van doelen, hanteren we voor de korte termijn 2025, voor middellange termijn 2027 en voor de lange termijn 2030. Dit is in lijn met onze strategie. Daarnaast committeert Stedin zich op de lange termijn aan SBTi door zich als doel te stellen in 2050 net-zero te zijn. Dit is in lijn met de doelstelling om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1.5 °C.

Schattingen en onzekerheden

> ESRS2 BP-1 5c; ESRS2 BP-2 10; ESRS2 BP-2 11; E1-6 TV 39b

De duurzaamheidsinformatie die wij in dit verslag rapporteren dekt – waar relevant – naast onze eigen bedrijfsvoering zowel onze up- als downstream waardeketen. In het rapporteren van resultaten maken we op bepaalde thema's en indicatoren gebruik van schattingen, aannamen en rekenmodellen. Ook maken wij bij het rapporteren van resultaten gebruik van data van derden. Hiervan kunnen wij niet garanderen dat deze geen onzekerheden bevatten. In de specifieke themahoofdstukken hierna en de connectiviteitstabel beschrijven we schattingen en onzekerheden in meer detail. Schattingen, aannamen en rekenmodellen passen wij in elk geval toe bij:

Thema	Indicatoren	Gebruikte methode	Mate van betrouwbaarheid	Geplande acties voor verbetering nauwkeurigheid
Klimaatmitigatie	Scope 1 en 2 emissies	De inschatting voor netverliezen van elektriciteit is gebaseerd op zowel het gemiddelde van de werkelijke netverliezen over 2021 tot en met 2023 als het percentage van het werkelijk getransporteerde volume. De inschatting voor netverliezen gas is gebaseerd op het gemiddelde van de werkelijke netverliezen over 2019 tot en met 2021 in overeenstemming met de opgelegde rekenmethodiek vanuit de ACM.	Midden	Door de wettelijke afspraken inzake allocatie en reconciliatie zal deze inschatting nodig blijven. Voor verdere details zie Netverliezen in 2.5 Schattingen, aannames en veronderstellingen.
	Scope 3 emissies	Voor het inschatten van de emissies van ingekochte materialen en diensten baseren we ons op betalingen aan leveranciers in euro's die we met een CO_2-emissiefactor omrekenen naar CO_2-equivalenten. Voor het bepalen van het gasverbruik klanten baseren wij ons op data van externen.	Laag	Inzetten van grondstoffenpaspoort voor bepaling scope 3 emissies (gebaseerd op activiteiten)
Circulaire materiaalinstroom	Materiaal-instroom	Voor (net)componenten waar geen grondstoffenpaspoorten beschikbaar zijn, wordt materiaalinstroom gebaseerd op extrapolatie, gemiddelde van goederengroepen, inschattingen op basis van historische data en benchmarken.	Laag	Uitbreiden grondstoffenpaspoorten van (net)componenten

ESRS2 BP-2 12

In het hoofdstuk Klimaatmitigatie beschrijven wij ons transitieplan rondom CO_2-uitstoot. Dit transitieplan is opgesteld naar onze huidige inzichten. Als op dit gebied in de komende jaren nieuwe inzichten ontstaan, zullen wij ons transitieplan waar nodig aanpassen.

Wijzigingen ten opzichte van voorgaande verslagen

ESRS2 BP-2 13

In deze eerste Duurzaamheidsverklaring leggen we de basis voor de komende verslagjaren. Hierbij is het de bedoeling dat onze duurzaamheidsinformatie de komende jaren volwassener zal worden. Zo is in 2024 het duurzaamheidsthema 'Biodiversiteit in de keten' explicieter op de agenda gekomen. Op dit duurzaamheidsthema ontwikkelen we de komende jaren concreter beleid en concretere doelstellingen en gaan we resultaten meten. Ook hebben we in 2024 de eerste stappen gezet voor het verhogen van inzicht in onze waardeketen door gebruik te maken van de MVO CSR Risicochecker, het Löning Country Risk Register en de Encore Nature Database. Het inzicht in onze waardeketen is verder verhoogd door een analyse voor een van Stedin's belangrijkste goederengroepen. Uit deze eerste stappen blijkt dat verder onderzoek nodig is om concreet te maken waar onze impact precies zit in de waardeketen. We beogen daarom onze analyse in 2025 op te volgen met analyses voor acht andere goederengroepen en inzichten te vertalen naar een waardeketendekkend due diligence proces.

ESRS2 BP-2 10d

Zie ook de paragraaf Sustainability Due Diligence, in het hoofdstuk Algemene toelichtingen. Het is mogelijk dat deze analyses leiden tot aanpassingen in hoe we in de komende jaren op bepaalde punten rapporteren. Deze aanpak is in lijn met de overgangsbepaling rondom de waardeketen zoals opgenomen in de ESRS-standaarden, die toestaat dat wij ons inzicht in de waardeketen stapsgewijs verhogen.

ESRS1 10.2 132

Strategie, businessmodel en waardeketen

Onze strategie, onze kernactiviteiten, hoe wij waarde creëren voor stakeholders en welke middelen wij nodig hebben om ons businessmodel uit te voeren, beschrijven wij in ons bestuursverslag. Het hoofdstuk Stedin strategie en de paragrafen Ons verzorgingsgebied en Onze waardeketen en de energietransitie in het hoofdstuk Over ons zijn belangrijk om in samenhang met onze Duurzaamheidsverklaring en informatie over onze materiële duurzaamheidsthema's te lezen. In deze onderdelen van het bestuursverslag komt de volgende informatie terug:

ESRS2 SBM-1 40ai,aii,e,f,g; ESRS2 SBM-1 42

- Beschrijving van ons businessmodel en strategie (inclusief inputs, outputs en impact): Stedin Strategie en Onze waardeketen en de energietransitie in het hoofdstuk Over ons;
- Beschrijving van de belangrijkste kenmerken van onze waardeketen en welke materiële thema's daarbinnen spelen: Onze waardeketen en de energietransitie in het hoofdstuk Over ons;
- Beschrijving van onze diensten, ons verzorgingsgebied en onze klanten: Ons verzorgingsgebied in het hoofdstuk Over ons.

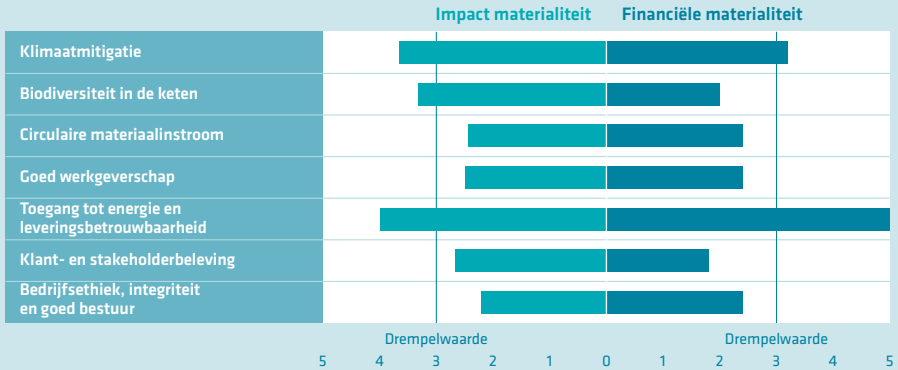
ESRS2 SBM-1 40aiii,b,di

Onze totale netto-omzet bedraagt voor 2024 €2.048 miljoen. Hiervan is €363 miljoen gerelateerd aan het gasnet. Het aantal eigen werknemers bij Stedin bedraagt 5.471 per 31 december 2024.

Materiële impacts, risico's en kansen

Onze duurzaamheidsinspanningen zijn gerelateerd aan materiële duurzaamheidsthema's en daarbij behorende impacts, risico's en kansen. Het inzicht in materiële thema's helpt ons focus aan te brengen in onze strategie op die onderwerpen waar de impact van Stedin het grootst is, om zo positieve impacts te versterken en negatieve impacts te verminderen. Op deze manier kunnen wij optimaal sturen op langetermijnwaardecreatie.

Onze zeven materiële thema's

De visualisatie hiernaast geeft onze zeven materiële thema's weer, zoals geïdentificeerd in onze dubbele materialiteitsanalyse voor 2024. Deze thema's zijn materieel omdat ze boven de drempelwaarde scoren of omdat ze op basis van strategische relevantie als materieel zijn aangewezen, zie de paragraaf Management van impacts, risico's en kansen in het hoofdstuk Algemene toelichtingen. We hebben de naamgeving van materiële thema's in 2024 aangescherpt op basis van de onderliggende materiële impacts, risico's en kansen.

ESRS2 SBM-3 48g

Deze visualisatie van materiële thema's laat zien dat op thema's Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid en Klimaatmitigatie naast de meeste materiële impacts, ook de grootste risico's en kansen spelen. De dubbele materialiteitsanalyse heeft daarmee voor ons het belang van deze strategische thema's herbevestigd.

We hebben nog niet voldoende inzicht in onze upstream waardeketen. Verder onderzoek is nodig in onze upstream waardeketen naar de impacts, risico's en kansen rondom verontreiniging, water en mariene hulpbronnen, werknemers in de waardeketen en getroffen gemeenschappen. Ook is verder onderzoek nodig naar de belangen en opvattingen van werknemers in de waardeketen en getroffen gemeenschappen. Bij voldoende inzicht in onze upstream waardeketen op deze onderwerpen, kunnen we een eventuele vertaling maken naar onze strategie en ons businessmodel.

S2 SBM-2 9; S-2 SBM-3 10; S3 SBM-2 7; S-3 SBM-3 8; E2 IRO-1 11; E-3 IRO-1 8

Uitzondering op bovenstaande zijn de aannemers waarmee wij samenwerken in onze upstream waardeketen. Veiligheid van aannemers vinden wij een belangrijk onderwerp waar wij ook beleid op hebben. Dit onderwerp is niet als materieel thema uit onze dubbele materialiteitsanalyse gekomen. Veiligheid betreft echter niet alleen de veiligheid van onze eigen medewerkers, maar ook die van medewerkers van derden, naast klanten en de omgeving waarin we opereren. Voor meer informatie zie Gezondheid en Veiligheid in Goed Werkgeverschap.

Voor biodiversiteit hebben we een eerste onderzoek laten uitvoeren, waaruit bleek dat onze impact op biodiversiteit voor meer dan 99% in onze upstream waardeketen plaatsvindt. We hebben daarnaast in 2024 voor biodiversiteit een meetmethode ontwikkeld die inzicht gaat geven in onze impact op biodiversiteit. Komend jaar gaan wij naar verwachting aan de hand van deze meetmethode maatstaven en doelen voor biodiversiteit in de keten vaststellen.

Ook zijn we zoals eerder aangegeven in 2024 gestart met het verhogen van inzicht in onze gehele waardeketen. Dit onderzoek loopt verder in 2025. De te ontwikkelen biodiversiteitsmaatstaven en -doelen, evenals het verdere onderzoek in onze waardeketen, kunnen in de komende jaren leiden tot eventuele aanpassingen van onze materiële thema's.

Hoe wij op onze zeven materiële thema's in 2024 doorlopend hebben gestuurd en gerapporteerd via beleid, acties, doelstellingen en maatstaven, beschrijven we in de themaspecifieke hoofdstukken in meer detail. Voor een nadere toelichting op de KPI's in deze themaspecifieke hoofdstukken verwijzen we naar de connectiviteitstabel. Om goed op materiële thema's te kunnen sturen en rapporteren, is een heldere definitie en afbakening van dat thema en daarbij horende impacts, risico's en kansen in de context van Stedin cruciaal. Dit leest u terug in de tabellen hierna.

> ESRS2 IRO-2 59

> ESRS2 GOV-2 26c; ESRS2 SBM-3 48

Stedin materieel thema	ESRS	ESRS thema/subthema	Waardeketen	Materiële IRK		Termijn*
Klimaatmitigatie	**E1**	**Klimaatverandering**				
		Klimaatmitigatie		Negatieve impact	De negatieve impact van CO_2 eq. emissies in Stedin's gehele waardeketen (scope 1, 2 & 3).	Lange termijn
				Kans	De kans van toepassing van nieuwe energiedragers, voor versnelling energietransitie en verbetering prestaties.	Lange termijn
Biodiversiteit in de keten	**E4**	**Biodiversiteit en ecosystemen**				
		Directe drukfactoren en biodiversiteitsverlies		Negatieve impact	De negatieve impact van winning van grondstoffen, energieproductie en het leveren van diensten van ketenpartners op de biodiversiteit.	Middellange termijn
Circulaire materiaalinstroom	**E5**	**Materiaalgebruik en circulaire economie**				
		Materiaalinstromen, incl. materiaalgebruik		Positieve en negatieve impact	De impact van het al dan niet circulair inzetten van grondstoffen kan leiden tot minder of meer mijnbouwactiviteiten. Dit verkleint of vergroot de negatieve effecten op onder meer biodiversiteit en CO_2-uitstoot bij inkoop van materialen.	Lange termijn

Stedin materieel thema	ESRS	ESRS thema/subthema	Waardeketen	Materiële IRK		Termijn*
Goed werkgeverschap	**S1**	**Eigen personeel**				
Gezondheid en veiligheid		Veiligheid en gezondheid		Positieve en negatieve impact	De positieve of negatieve impact van een (on)veilige werkomgeving met een geringe of juist grotere kans op arbeidsongevallen of het ontstaan van gezondheidsklachten, met impact op het (emotioneel) welzijn van betrokken medewerkers en (langdurig) verzuim.	Middellange termijn
Leren en ontwikkelen		Opleiding en ontwikkeling vaardigheden		Risico	Het risico op onvoldoende geschoolde medewerkers door schaarste op de (technische) arbeidsmarkt met als mogelijk gevolg problemen met de kwaliteit en/of efficiency en/of continuïteit van de dienstverlening.	Korte termijn
Diversiteit en inclusie		Gelijke behandeling en gelijke kansen voor iedereen		Positieve impact	De positieve impact die een diverse, inclusieve en sociaal veilige werkomgeving met gelijke behandeling en kansen heeft op het welzijn, de betrokkenheid en de arbeidsparticipatie van verschillende groepen.	Middellange termijn
Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	**S4**	**Consumenten en eindgebruiker**				
Investeren in infrastructuur ten behoeve van de energietransitie		Toegang tot producten en diensten		Positieve en negatieve impact	De impact van het al dan niet beschikbaar hebben, kunnen maken en houden van netcapaciteit voor (toekomstige) klanten van Stedin.	Lange termijn
		Toegang tot producten en diensten		Negatieve impact	Onvoldoende investeren (geld, materialen, personeel, ruimte) in de infrastructuur leidt tot verhoging congestierisico en daarmee tot vertraging van de energietransitie in het verzorgingsgebied van Stedin.	Lange termijn
		Toegang tot producten en diensten		Transitierisico	Het risico dat Stedin in toenemende mate te maken krijgt met leveringsonderbrekingen en onvoldoende tijdig en goed leveringsonderbrekingen kan oplossen.	Middellange termijn
		Toegang tot producten en diensten		Transitierisico	Het risico dat door onvoldoende verzwaarde netten klanten (particulier en zakelijk) geen of niet voldoende elektriciteit hebben op het moment dat zij dat wensen, waardoor bijv. economische activiteiten en woningbouw geen doorgang kunnen vinden. Dat kan ook leiden tot boetes en/of imagoschade.	Middellange termijn
		Toegang tot producten en diensten		Transitierisico	Beheersbaarheid van de spanningskwaliteit in de laagspanningsnetten.	Middellange termijn
		Toegang tot producten en diensten		Kans	De kans die data, technologie en innovatie biedt voor het voorkomen van netcongestie en het faciliteren van de energietransitie.	Middellange termijn

Stedin materieel thema	ESRS	ESRS thema/subthema	Waardeketen	Materiële IRK		Termijn*
Betaalbaarheid		Toegang tot producten en diensten		Negatieve impact	Kosten die Stedin maakt leiden tot hogere tarieven die worden doorberekend aan (bij gas een afnemend aantal) afnemers en uiteindelijk tot hogere tarieven en maatschappelijke kosten voor energie leiden. Daarmee komt de betaalbaarheid in het geding.	Middellange termijn
Cyber-, gegevens- en informatiebeveiliging		Toegang tot producten en diensten, Privacy		Risico	De risico's voor Stedin door incidenten bij onvoldoende weerbaarheid tegen cyberdreigingen en op het gebied van cyber-, gegevens- en informatiebescherming. Omvat zowel financiële als reputatieschade.	Korte termijn
Klant- en stakeholderbeleving	**S4**	**Consumenten en eindgebruiker**				
		Toegang tot producten en diensten		Risico	Het risico dat (langdurig) onderpresteren in de klantrelatie kan leiden tot ontevreden klanten.	Lange termijn
Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur	**G1**	**Zakelijk gedrag**				
		Bedrijfscultuur, corruptie en omkoping, bescherming klokkenluiders, beheer van relaties met leveranciers, inclusief betalingspraktijken, verhouding met de politiek en lobbyactiviteiten		Positieve en negatieve impact	De impact van een eerlijke en rechtvaardige bedrijfsvoering op het vertrouwen van stakeholders.	Middellange termijn

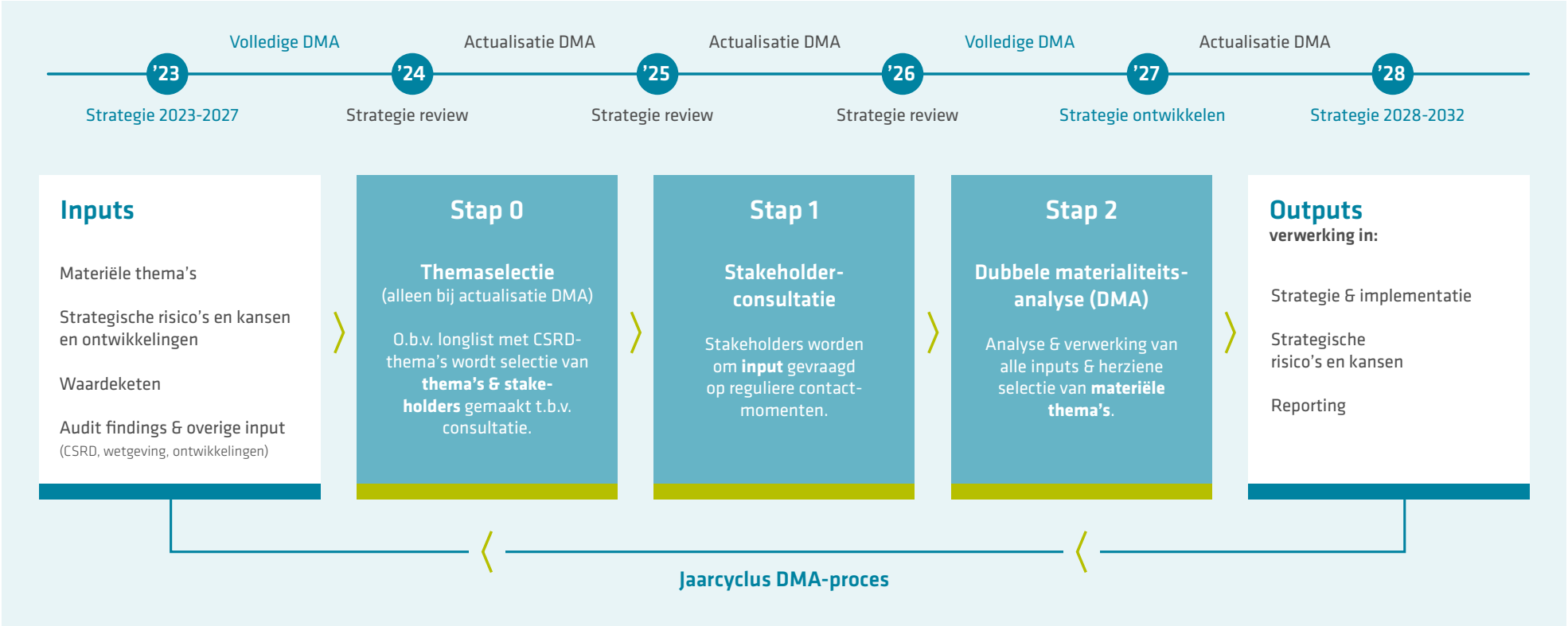
* De tijdshorizon is beoordeeld op basis van de verwachte tijdsduur van de impacts, risico's en kansen.

Management van impacts, risico's en kansen

De identificatie en beoordeling van materiële impacts, risico's en kansen

> ESRS2 SBM-3 48b; S1 SBM-3 13; S4 SBM-3 9; G1 IRO-1 6

In 2023 hebben wij voor het eerst een volledige dubbele materialiteitsanalyse (DMA) uitgevoerd in lijn met CSRD-vereisten. Daarnaast hebben we voor de periode 2024-2027 een aanpak ontwikkeld waarmee we onze analyse jaarlijks actualiseren aan de hand van nieuwe inzichten vanuit stakeholders, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen en aanvullende onderzoeken, zoals stappen gericht op waardeketenanalyse en due diligence. Deze actualisatie van de dubbele materialiteitsanalyse hebben we in 2024 voor het eerst uitgevoerd.

Proces dubbele materialiteitsanalyse

> ESRS2 IRO-1 53; ESRS2 IRO-2 59

Om de materiële thema's vast te stellen, zijn in 2023 verschillende fases doorlopen bij de uitgevoerde volledige DMA:

Identificatie relevante onderwerpen

In deze stap hebben we allereerst een analyse gedaan van potentiële materiële duurzaamheidsthema's voor Stedin op basis van bureauonderzoek, om te komen tot een longlist van thema's. Hierbij hebben we gekeken naar interne documentatie (waaronder uitkomsten impact meten 2022, strategische documenten, waardecreatie- en bedrijfsmodel, stakeholderonderzoeken, risico- en kansenanalyses), naar verschillende internationale (sectorspecifieke) duurzaamheidsstandaarden en naar thema's die bij peers, in de sector, waardeketen en in de maatschappij spelen, mede aan de hand van media-analyse en sectortrends. De longlist is vervolgens waar mogelijk gebundeld tot een structuur van hoofd- en subthema's en intern gevalideerd.

Verdieping en scoring onderwerpen

We hebben thema's scherper gedefinieerd (dat wil zeggen: wat betekent een thema precies voor onze strategie en ons businessmodel), impacts, risico's en kansen (IRK's) bepaald per thema en vastgesteld waar in de keten deze zich voordoen. Daarnaast hebben we de thema's en bijbehorende IRK's beoordeeld en gescoord.

De IRK's hebben we geïdentificeerd op basis van strategische risico's en kansen uit ons bestaande risicomanagementproces, en aangevuld met ESG-specifieke risico's en kansen voortgekomen uit bureauonderzoek en validatie-interviews met experts en stakeholdervertegenwoordigers. De prioritering van de IRK's is gedaan door het toekennen van scores op een aantal factoren: voor impacts ('impact materialiteit') op de factoren 'waarschijnlijkheid', 'reikwijdte', 'schaal' en 'omkeerbaarheid' (bij negatieve impact) en voor kansen en risico's ('financiële materialiteit') op de factoren 'waarschijnlijkheid' en 'reikwijdte'. Naast de prioritering is er ook gekeken naar de tijdshorizon waarbinnen de impacts, risico's en kansen naar verwachting optreden.

Validatie en prioritering

We hebben de materiële thema's, IRK's en scoring gevalideerd met de RvB en een interne klankbordgroep via werksessies. Hierbij hebben we ook de volledigheid getoetst. We hebben met stakeholders gevalideerd door interne stakeholdervertegenwoordigers (ISV's) voor de volgende groepen te betrekken: aandeelhouders, brancheverenigingen, landelijke en decentrale overheid, NGO's, sector netbeheer, toezichthouders, klanten groot- en kleinverbruik, financiële stakeholders, grondroerders, leveranciers, medewerkers en sector marktpartijen. ISV's zijn verantwoordelijk voor de dialoog met onze externe stakeholders. ISV's zijn bijvoorbeeld de accountmanagers die met onze klanten spreken en de leveranciersmanagers die in gesprek zijn met onze leveranciers.

Finaliseren shortlist en evaluatie

We hebben tot slot de lijst met thema's definitief gemaakt (de shortlist). Hierbij heeft de RvB een drempelwaarde vastgesteld. Omdat wij het als onze maatschappelijke taak zien om verantwoordelijkheid te nemen om positieve impacts te vergroten en negatieve impacts te verminderen, is de drempelwaarde in eerste instantie vooral richtinggevend geweest. Maar de RvB heeft op basis van strategische relevantie, stakeholderverwachtingen en eigen verantwoordelijkheid de definitieve lijst met materiële thema's vastgesteld. Dit proces heeft geresulteerd in zeven materiële hoofdthema's voor Stedin. De auditcommissie en de RvC zijn aansluitend geïnformeerd over het doorlopen proces en de uitkomsten.

Actualisatie dubbele materialiteitsanalyse 2024

> ESRS2 IRO-1 53h

In 2024 hebben we voor het eerst een actualisatie van de dubbele materialiteitsanalyse uitgevoerd. Naast onze actualisatie van de analyse, hebben we in 2024 aanvullend onderstaande zaken opgepakt:

- Ons stakeholderconsultatieproces herijkt, zoals beschreven in de paragraaf Belangen en standpunten van stakeholders in het hoofdstuk Algemene toelichtingen.
- De eerste stappen gezet voor verdieping van de waardeketen. Het due diligence-proces rondom duurzaamheidsthema's in de keten hebben we geïnitieerd zoals wordt beschreven in de paragraaf Sustainability Due Dilligence in het hoofdstuk Algemene toelichtingen. Op basis van de eerste bevindingen, onder andere met gebruik van de MVO Risico Checker, hebben we enkele IRK's aangescherpt.
- De dubbele materialiteitsanalyse verder in lijn gebracht met het bestaande risico-managementproces.

Vervolgstappen

In 2025 zullen we de dubbele materialiteitsanalyse verder actualiseren met de input uit de stakeholderconsultatie en de due diligence-analyse. Hierbij richt de due diligence-analyse zich specifiek op negatieve impacts in de waardeketen.

Belangen en standpunten van stakeholders

> ESRS2 SBM-2 45a,b

Vanuit onze maatschappelijke rol als netbeheerder, en onze wens een verbindende rol te spelen in de transitie naar een nieuw energiesysteem zodat deze veilig, duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar blijft, is het in contact zijn met onze stakeholders van cruciaal belang.

> ESRS2 IRO-1 53biii

Voor de betrokkenheid van stakeholders bij het proces van onze dubbele materialiteitsanalyse maken we een onderscheid tussen getroffen stakeholders (de stakeholders waarop onze organisatie impact heeft) en gebruikers van de Duurzaamheidsverklaring. Een deel van de eerste groep hebben we in 2024 geconsulteerd. Vanaf 2025 gaan we doorlopend de gehele eerste groep consulteren over de impacts, kansen en risico's die voor deze groep stakeholders belangrijk zijn.

We maken hiervoor gebruik van onze reguliere momenten en processen om met deze stakeholders in gesprek te gaan. De gebruikers van de Duurzaamheidsverklaring benaderen we als dit volgens ons relevant is. Voor gebruikers van de Duurzaamheidsverklaring verwijzen we naar de waardeketenvisualisatie in Over ons, waar deze gebruikers onder de categorie 'externe omgeving' zijn vermeld.

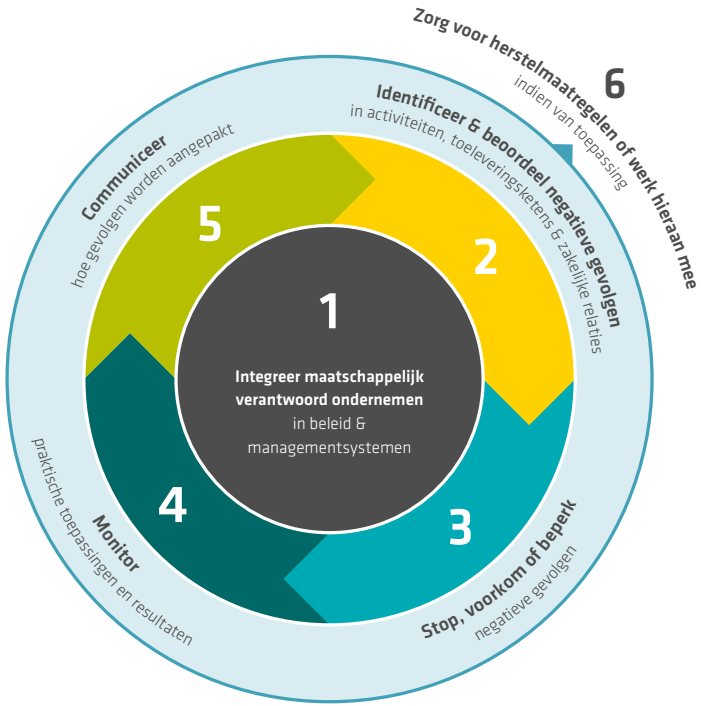
In 2024 hebben we dit consultatieproces ingezet richting een aantal stakeholders voor een beter begrip van specifieke thema's: onze leveranciers (inclusief tier-N) en de natuur als 'silent stakeholder'. Voor de overige stakeholdergroepen gaat consultatie plaatsvinden in de reguliere stakeholderdialoog. In 2024 heeft deze reguliere consultatie bijvoorbeeld plaatsgevonden als onderdeel van ons reputatieonderzoek, met klanten via gesprekken met accountmanagers, gebiedsregisseurs en regiodirecteuren, met leveranciers via gesprekken met leveranciersmanagers en met medewerkers via enquêtes in ons medewerkerspanel. Vanaf 2025 worden al onze stakeholders via de reguliere stakeholderdialoog bevraagd ten behoeve van onze dubbele materialiteitsanalyse.

Sustainability Due Diligence

> ESRS2 GOV-4 32

Als verdieping op de dubbele materialiteitsanalyse en met het oog op de aankomende Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD), zijn we in 2024 begonnen met implementatie van een due diligence proces in de gehele waardeketen, in lijn met de OESO-richtlijnen (zie figuur Due diligence-proces en ondersteunde maatregelen). De CSDDD is EU-wetgeving die bedrijven verplicht om ervoor te zorgen dat hun eigen activiteiten en die van hun leveranciers geen schade toebrengen aan het milieu, of mensenrechten schenden.

Due diligence-proces en ondersteunende maatregelen

Concreet zijn we in 2024 gestart met stap 1 en 2 uit het OESO-due diligence-proces: een analyse op bestaand beleid rond ketenverantwoordelijkheid en met het identificeren en beoordelen van negatieve gevolgen in activiteiten, toeleveringsketens en zakelijke relaties (impact assessment).

Voor stap 2 (en later ook stap 3 en 4) hebben we ervoor gekozen dit in eerste instantie te doen voor een van Stedin's belangrijkste goederengroepen: (het installeren van) middenspanningskabels.

De inzichten uit het toepassen van de due diligence-stappen op deze goederengroep, gebruiken we om een realistisch plan en roadmap te maken voor het implementeren van due diligence binnen onze overige producten en diensten. In het opstellen van die roadmap hebben we een risicogedreven prioritering gedaan van onze goederen- en dienstengroepen, in lijn met OESO-voorschriften.

Naar aanleiding van inzichten uit de middenspanningskabelsactie, hebben we in 2024 ook al een aantal overkoepelende mitigatieacties in gang gezet (stap 3). Zoals het updaten van de Gedragscode, de Gedragscode voor leveranciers, contractafspraken met leveranciers en het opstellen van een overkoepelend mensenrechtenbeleid. Daarnaast onderzoeken we mogelijkheden tot samenwerking met de sector en kijken we naar het leverancier-selectieproces. We onderzoeken ook hoe we gebruik van bestaande systemen en nieuwe tooling kunnen inzetten voor een systematische analyse van leveranciers. Ook zetten we ESG-specialisten in om aan toekomstige product en service due diligence-analyses te werken.

Governance

De rol van bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen

De raad van bestuur (RvB)

> ESRS2 GOV-1 21c,d

Voor de samenstelling van de RvB zie de paragraaf Samenstelling RvB in het hoofdstuk Corporate Governance. Voor relevante ervaring van de RvB zie de paragraaf Personalia RvB in het bestuursverslag.

De RvB is, behalve aan wettelijke voorschriften en statuten, ook gebonden aan het Reglement RvB. Dit reglement bevat onder andere de taakverdeling, verantwoordelijkheden en werkwijze van de RvB. Het reglement volgt de principes en best practices van de Corporate Governance Code (CGC), voor zover Stedin deze toepast.

De raad van commissarissen (RvC)

ESRS2 GOV-1 21c,d

Voor de samenstelling van de RvC zie de paragraaf Samenstelling RvC in het hoofdstuk Corporate Governance. Voor relevante ervaring van de RvC zie de paragraaf Personalia RvC in het bestuursverslag.

Ook de RvC is, behalve aan wettelijke voorschriften en statuten, gebonden aan een reglement. Het Reglement RvC bevat bepalingen over samenstelling, commissies, taken en bevoegdheden, vergaderingen en besluitvorming.

ESRS2 GOV-1 21e

De RvC bestaat uitsluitend (100%) uit onafhankelijke leden.

Ondernemingsraad (OR)

ESRS2 GOV-1 21b

Conform de Wet op de Ondernemingsraden heeft Stedin Groep een ondernemingsraad. De ondernemingsraad van Stedin Groep vertegenwoordigt de medewerkers. Zie verder de paragraaf Ondernemingsraad in het hoofdstuk Goed werkgeverschap.

ESRS2 GOV-1 22a,b,c

In de onderstaande paragraaf gaan we verder in op hoe sturing op onze materiële thema's binnen Stedin is verankerd in governance.

Onze materiële thema's zijn verankerd in de Stedin strategie. De RvB is eindverantwoordelijk voor de strategie en de langetermijnwaardecreatie die daarmee beoogd wordt, het identificeren en beheersen van de risico's verbonden aan de strategie en onze activiteiten. Ook is zij eindverantwoordelijk voor de inrichting en effectieve werking van het interne beheersingssysteem. Ons management is eigenaar van alle impacts, risico's en kansen en verantwoordelijk voor het managen daarvan. De afdeling Corporate Risk Management ondersteunt de RvB en het management op het gebied van risico- en kansenmanagement. Ook rapporteert zij aan de RvB en de auditcommissie van Stedin Groep. De RvC houdt toezicht op de wijze waarop de RvB de strategie tot uitvoer brengt.

Hoewel de eindverantwoordelijkheid van de RvB en RvC voor de materiële impacts, risico's en kansen al via de verantwoordelijkheid van de strategie is geborgd, heeft een update plaatsgevonden van zowel het RvB- als het RvC-Reglement. Daarmee is de verantwoordelijkheid van zowel de RvB als de RvC voor de materiële thema's explicieter formeel vastgelegd.

ESRS2 SBM-3 48f

Op deze wijze is de veerkracht gewaarborgd van de strategie om op Stedin's materiële impacts en risico's te acteren en haar materiële kansen te benutten.

ESRS2 GOV-1 23; G1 GOV-1 5b

In het Reglement RvB is de portefeuilleverdeling van de RvB-leden vastgelegd, waaronder de verdeling van onze materiële thema's. Hieruit volgt de vereiste deskundigheid op het gebied van duurzaamheid voor de RvB. Het Reglement RvC bevat profielschetsen waarin de vereiste kennis en ervaring mede op het gebied van duurzaamheid is vastgelegd. De hierin vereiste ervaring en kennis dekken onze materiële thema's. Op deze wijze is de deskundigheid op het gebied van duurzaamheid bij zowel de RvB als de RvC gewaarborgd.

Informatie verschaft aan en omgang met duurzaamheidsthema's door bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming

ESRS2 GOV-1 22d; ESRS2 GOV-2 26a; ESRS2 SBM-2 45d

De RvB wordt met regelmaat geïnformeerd over de voortgang op onze materiële impacts, risico's en kansen, inclusief bijbehorende doelen en de resultaten uit de stakeholderconsultatie. Onze strategie wordt jaarlijks gereviewd. Dit dient als het centrale moment om de stakeholderinput op strategisch niveau te analyseren, evalueren en mee te nemen in besluitvorming.

ESRS2 SBM-2 45av; ESRS2 SBM-3 48b; S1 SBM-3 13; S4 SBM-3 9

De strategiereview wordt goedgekeurd door de RvB en RvC. Stakeholderinput is ook belangrijk voor de jaarlijkse update van de dubbele materialiteitsanalyse (zie visualisatie Jaarcyclus DMA-proces in het hoofdstuk Algemene toelichtingen). Dit landt vervolgens in de jaarlijkse review van de strategie. Eventuele updates van de strategie worden vervolgens via jaarplannen geïmplementeerd in de operatie, met concrete doelstellingen en acties om de strategie te realiseren. Per kwartaal wordt de realisatie ten opzichte van deze doelstellingen gerapporteerd aan de RvB. Als onderdeel van het opstellen van de jaarplannen rekenen we ook de financiële impact van eventuele aanpassingen door. Hoe we invulling geven aan de financiering van onze plannen maakt ook onderdeel uit van dit proces.

ESRS2 MDR-A 69a

De RvB heeft een tweewekelijkse vergadering waarin de helft van de tijd besteed wordt aan strategische onderwerpen, waaronder ESG. Daarnaast is er voor het strategisch doel Duurzaamheid een ESG-stuurgroep opgericht in 2024. Deze stuurgroep, voorgezeten door de CFO, bestaat uit de directeuren van de afdelingen die verantwoordelijk zijn voor de executie van de ESG-strategie en onderliggende transitie- en actieplannen. Deze stuurgroep monitort de voortgang hierop en stuurt bij indien nodig.

Naast het jaarlijks goedkeuren van de strategiereview, inclusief uitkomsten van de dubbele materialiteitsanalyse, zoals beschreven in de voorgaande paragraaf, behandelt de RvC ESG ook als vast onderdeel van de strategische thema's tijdens haar bijeenkomsten.

> ESRS2 GOV-2 26b

Voor investeringsbeslissingen is een werkstroom binnen de 'Coalitie Brede Welvaart' gestart om impacts, risico's en kansen mee te wegen bij investeringsbeslissingen op kapitalen anders dan financieel. De Coalitie Brede Welvaart is een sectorsamenwerking tussen netbeheerders om brede maatschappelijke impact te verankeren in de sturing van organisaties. Deze werkstroom is in 2024 opgestart. De kennis opgedaan in de werkstroom zal worden gebruikt om onder andere impactstudies te verrichten en processen in te richten om brede welvaart mee te laten wegen in investeringsbeslissingen binnen Stedin.

Integratie van duurzaamheidsgerelateerde prestaties in beloningsbeleid

> ESRS2 GOV-3 29; E1 GOV-3 13

Voor een beschrijving van de belangrijkste kenmerken van de beloningsregeling voor RvB en RvC evenals goedkeuring van de beloningsregeling, zie Beloningsbeleid in het hoofdstuk Remuneratierapportage.

De RvC kijkt in de beoordeling van de prestaties van de RvB en vaststelling van de beloning altijd naar de volledige prestatie, dus ook naar de mate waarin duurzaamheidsdoelen zijn bereikt. Er is geen sprake van variabele beloning of uitkering van bonussen aan leden van de RvB en RvC.

Risicomanagement en interne beheersing van de duurzaamheidsverslaggeving

> ESRS2 GOV-5 36a,b,d,e

Zoals eerder aangegeven heeft de RvB een rol in het proces rondom duurzaamheids-verslaggeving. De RvB stelt bij de dubbele materialiteitsanalyse de definitieve lijst met materiële thema's vast waarover gerapporteerd moet worden. Ook is de RvB eindverantwoordelijk voor de strategie waarin de materiële duurzaamheidsthema's zijn verankerd. Binnen de RvB is de verantwoordelijkheid voor de duurzaamheidsverslaggeving belegd bij de CFO.

Het afdelingsmanagement is verantwoordelijk voor de opzet, het bestaan en de werking van het risicobeheersings- en controlesysteem binnen zijn of haar afdeling/bedrijfsonderdeel. Dit omvat ook duurzaamheidsthema's en bijbehorende rapportages. Tweemaal per jaar legt het afdelingsmanagement intern verantwoording af aan de RvB middels een 'in control-statement', wat resulteert in de 'in control-verklaring' van de RvB.

Ook is er binnen Stedin een afdeling opgezet die verantwoordelijk is voor de implementatie van de Duurzaamheidsverklaring in overeenstemming met de CSRD. De afdeling werkt nauw samen met de andere afdelingen binnen Stedin bij het opstellen en schrijven van deze Duurzaamheidsverklaring. Een externe adviseur met ruime ervaring op het gebied van duurzaamheidsverslaggeving heeft het team ondersteund bij het implementeren van de Duurzaamheidsverklaring. Internal Audit, tot slot, heeft een beoordeling uitgevoerd op de werkzaamheden van deze afdeling met als doel om inzichten te geven ten aanzien van het proces van duurzaamheidsverslaggeving dat wordt ingericht en of dit een goede basis is om aan de verplichtingen vanuit de CSRD te voldoen.

Op bovenstaande wijze is de kwaliteit van de duurzaamheidsverslaggeving voor dit rapportagejaar geborgd.

Het Stedin In Control Framework bestaat uit diverse risicocategorieën. Gezien de nieuwe aard van de CSRD, wordt het In Control Framework voor de duurzaamheidsrapportage in 2025 geleidelijk opgezet en wordt het daarmee onderdeel van het totale Stedin In Control Framework. Hiermee versterken we de interne beheersing van de duurzaamheidsverslaggeving.

EU-taxonomie

Een van de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs is een klimaatneutrale Europese Unie in 2050. Dat moet helpen om verdere opwarming van de aarde tegen te gaan. Het is een belangrijke reden voor de EU om een stappenplan op te zetten en om financiering van duurzame groei te bevorderen. Als onderdeel van dit stappenplan heeft de EU een taxonomie vastgesteld. Deze maakt duidelijk welke bedrijfsactiviteiten wel en welke niet ecologisch duurzaam zijn, waarbij ook voldaan moet zijn aan de minimale garanties. Dit vermindert de mogelijkheden om aan greenwashing te doen.

Geen EU-taxonomie alignment

Wij kunnen over 2024 niet aantoonbaar maken dat wij met onze activiteiten daadwerkelijk een substantiële bijdrage levereren aan ecologische verduurzaming. Hoewel onze activiteiten voor het overgrote deel gerelateerd zijn aan ecologische verduurzamingsactiviteiten en wij kunnen aantonen dat ons bedrijf geen ernstige schade toebrengt of ernstige afbreuk doet aan de zes klimaat- en milieudoelstellingen van de EU-taxonomie, kunnen wij nog niet aantonen dat we over heel 2024 voldoen aan de minimale garanties op het gebied van mensenrechten. Zie ook de gepresenteerde (voorgeschreven) tabellen hierna.

Gezette stappen naar alignment

We hebben vooruitgang geboekt in de stappen die nodig zijn om aantoonbaar te voldoen aan de minimale garanties. Deze gaan over ons beleid en de naleving daarvan door onze medewerkers en partners in de gehele waardeketen. Andere minimumgaranties hebben te maken met ‘passende processen’ binnen ons bedrijf die zorgen voor naleving van relevante wetten en richtlijnen op het gebied van omkoping en corruptie, belastingen en eerlijke competitie.

In 2024 hebben we verder gewerkt aan de uitvoering van onze strategie op duurzaamheid. Hierdoor zijn we mede in staat om voor een groot deel van onze economische activiteiten aan te tonen dat we bijdragen aan verduurzaming. Stedin is actief bezig om de mimimumgaranties van haar medewerkers te borgen. Zie ook het hoofdstuk Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur. Hieraan zijn aanscherping en formalisatie van ons mensenrechtenbeleid en ons due dilligence-proces in het kader van het waardeketenonderzoek toegevoegd. Dit gaat ons helpen om, naar verwachting in 2025, ook aantoonbaar te voldoen aan de minimum garanties. Zie de paragraaf Mensenrechtenbeleid in het hoofdstuk Goed Werkgeverschap voor een toelichting op ons mensenrechtenbeleid. En zie de paragraaf Sustainability Due Diligence in het hoofdstuk Algemene toelichtingen voor een verdere toelichting op ons due diligence-proces.

De EU-taxonomie tabellen hierna geven een samenvatting van ons assessment over het (ecologisch) duurzame aandeel van onze omzet, operationele uitgaven (OpEx) en kapitaaluitgaven (CapEx) gerelateerd aan activiteiten die bijdragen aan verduurzaming (activiteiten 4.9 Transmissie en distributie van elektriciteit; 6.5 Vervoer met motorfietsen, personenauto's en lichte bedrijfswagens en 7.7 Verwerving en eigendom van gebouwen uit de taxonomie).

Omzet (in € miljoen)	2024			Criteria inzake substantiële bijdrage						GEAD-criteria ("geen ernstige afbreuk doen aan")									
Economische activiteiten (1)	Code (2)	Omzet (3)	Aandeel omzet (4)	Klimaatmitigatie (5)	Klimaatadaptatie (6)	Water (7)	Verontreiniging (8)	Circulaire economie (9)	Biodiversiteit (10)	Klimaatmitigatie (11)	Klimaatadaptatie (12)	Water (13)	Verontreiniging (14)	Circulaire economie (15)	Biodiversiteit (16)	Minimumgaranties (17)	Aandeel van op taxonomie afgestemde (A.1.) of ervoor in aanmerking komende (A.2.) omzet 2023 (18)	Categorie faciliterende activiteit (19)	Categorie transi-tieondersteunde activiteit (20)
		Valuta	%	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	%	*F*	*T*
A. VOOR DE TAXONOMIE IN AANMERKING KOMENDE ACTIVITEITEN (IAK)																			
A.1. Ecologisch duurzame activiteiten (op taxonomie afgestemd)																			
Transmissie en distributie van elektriciteit	4.9	0	0%														0%	F	
Distributie van stadsverwarming en -koeling	4.15	0	0%														0%	F	
Omzet ecologisch duurzame activiteiten (op taxonomie afgestemd) (A.1)		0	0%														0%		
Waarvan faciliterend		0	0%														0%	F	
Waarvan transitieondersteunend		0	0%														0%		T
A.2. Voor de taxonomie in aanmerking komende, maar ecologisch niet duurzame activiteiten																			
Transmissie en distributie van elektriciteit*	4.9	1.582	77%	iak	niak	niak	niak	niak	niak								73%		
Distributie van stadsverwarming en -koeling*	4.15	1	0%	iak	niak	niak	niak	niak	niak								0%		
Omzet van voor de taxonomie in aanmerking komende, maar ecologisch niet duurzame activiteiten (niet op taxonomie afgestemde activiteiten) (A.2)		1.583	77%	77%	0%	0%	0%	0%	0%								73%		
A. Omzet van voor de taxonomie in aanmerking komende activiteiten (A.1 + A.2)		1.583	77%	77%	0%	0%	0%	0%	0%								73%		
B. NIET VOOR DE TAXONOMIE IN AANMERKING KOMENDE ACTIVITEITEN (NIAK)																			
Omzet niet voor de taxonomie in aanmerking komende activiteiten		465	23%																
TOTAAL		2.048	100%																

*iak = voor taxonomie in aanmerking komende activiteit voor desbetreffende doelstelling, niak = niet voor taxonomie in aanmerking komende activiteit voor desbetreffende doelstelling

CapEx (in € miljoen)		2024		Criteria inzake substantiële bijdrage						GEAD-criteria ("geen ernstige afbreuk doen aan")									
Economische activiteiten (1)	Code (2)	CapEx (3)	Aandeel CapEx (4)	Klimaatmitigatie (5)	Klimaatadaptatie (6)	Water (7)	Verontreiniging (8)	Circulaire economie (9)	Biodiversiteit (10)	Klimaatmitigatie (11)	Klimaatadaptatie (12)	Water (13)	Verontreiniging (14)	Circulaire economie (15)	Biodiversiteit (16)	Minimumgaranties (17)	Aandeel van op taxonomie afgestemde (A.1.) of ervoor in aanmerking komende (A.2.) CapEx 2023 (18)	Categorie faciliterende activiteit (19)	Categorie transi-tieondersteunde activiteit (20)
		Valuta	%	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	%	*F*	*T*
A. VOOR DE TAXONOMIE IN AANMERKING KOMENDE ACTIVITEITEN (IAK)																			
A.1. Ecologisch duurzame activiteiten (op taxonomie afgestemd)																			
Transmissie en distributie van elektriciteit	4.9	0	0%														0%	F	
Distributie van stadsverwarming en -koeling	4.15	0	0%														0%	F	
Vervoer met motorfietsen, personenauto's en lichte bedrijfswagens	6.5	0	0%														0%	F	
Verwerving en eigendom van gebouwen	7.7	0	0%														0%	F	
CapEx ecologisch duurzame activiteiten (op taxonomie afgestemd) (A.1)		0	0%														0%		
Waarvan faciliterend		0	0%														0%	F	
Waarvan transitieondersteunend		0	0%														0%		T
A.2. Voor de taxonomie in aanmerking komende, maar ecologisch niet duurzame activiteiten																			
Transmissie en distributie van elektriciteit*	4.9	782	69%	iak	niak	niak	niak	niak	niak								72%		
Distributie van stadsverwarming en -koeling*	4.15	12**	1%	iak	niak	niak	niak	niak	niak								0%		
Vervoer met motorfietsen, personenauto's en lichte bedrijfswagens*	6.5	38	3%	iak	niak	niak	niak	niak	niak								1%		
Verwerving en eigendom van gebouwen*	7.7	0	0%	iak	niak	niak	niak	niak	niak								0%		
CapEx van voor de taxonomie in aanmerking komende, maar ecologisch niet duurzame activiteiten (niet op taxonomie afgestemde activiteiten) (A.2)		832	73%	73%	0%	0%	0%	0%	0%								73%		
A. CapEx van voor de taxonomie in aanmerking komende activiteiten (A.1 + A.2)		832	73%	73%	0%	0%	0%	0%	0%								73%		
B. NIET VOOR DE TAXONOMIE IN AANMERKING KOMENDE ACTIVITEITEN (NIAK)																			
CapEx niet voor de taxonomie in aanmerking komende activiteiten		302	27%																
TOTAAL		1.134	100%																

*iak = voor taxonomie in aanmerking komende activiteit voor desbetreffende doelstelling, niak = niet voor taxonomie in aanmerking komende activiteit voor desbetreffende doelstelling

** Op de investeringen zijn investeringssubsidies van € 10 miljoen in mindering gebracht

OpEx (in € miljoen)	2024			Criteria inzake substantiële bijdrage						GEAD-criteria ("geen ernstige afbreuk doen aan")									
Economische activiteiten (1)	Code (2)	OpEx (3)	Aandeel OpEx (4)	Klimaatmitigatie (5)	Klimaatadaptatie (6)	Water (7)	Verontreiniging (8)	Circulaire economie (9)	Biodiversiteit (10)	Klimaatmitigatie (11)	Klimaatadaptatie (12)	Water (13)	Verontreiniging (14)	Circulaire economie (15)	Biodiversiteit (16)	Minimumgaranties (17)	Aandeel van op taxonomie afgestemde (A.1.) of ervoor in aanmerking komende (A.2.) OpEx 2023 (18)	Categorie faciliterende activiteit (19)	Categorie transi-tieondersteunde activiteit (20)
		Valuta	%	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J; N; niak*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	*J/N*	%	*F*	*T*
A. VOOR DE TAXONOMIE IN AANMERKING KOMENDE ACTIVITEITEN (IAK)																			
A.1. Ecologisch duurzame activiteiten (op taxonomie afgestemd)																			
Transmissie en distributie van elektriciteit	4.9	0	0%														0%	F	
Vervoer met motorfietsen, personenauto's en lichte bedrijfswagens	6.5	0	0%														0%	F	
OpEx ecologisch duurzame activiteiten (op taxonomie afgestemd) (A.1)		0	0%														0%		
Waarvan faciliterend		0	0%														0%	F	
Waarvan transitieondersteunend		0	0%														0%		T
A.2. Voor de taxonomie in aanmerking komende, maar ecologisch niet duurzame activiteiten																			
Transmissie en distributie van elektriciteit*	4.9	73	63%	iak	niak	niak	niak	niak	niak								64%		
Vervoer met motorfietsen, personenauto's en lichte bedrijfswagens*	6.5	3	3%	iak	niak	niak	niak	niak	niak								0%		
OpEx van voor de taxonomie in aanmerking komende, maar ecologisch niet duurzame activiteiten (niet op taxonomie afgestemde activiteiten) (A.2)		77	66%	66%	0%	0%	0%	0%	0%								64%		
A. OpEx van voor de taxonomie in aanmerking komende activiteiten (A.1 + A.2)		77	66%	66%	0%	0%	0%	0%	0%								64%		
B. NIET VOOR DE TAXONOMIE IN AANMERKING KOMENDE ACTIVITEITEN (NIAK)																			
OpEx niet voor de taxonomie in aanmerking komende activiteiten		39	34%																
TOTAAL		116	100%																

*iak = voor taxonomie in aanmerking komende activiteit voor desbetreffende doelstelling, niak = niet voor taxonomie in aanmerking komende activiteit voor desbetreffende doelstelling

Toelichting (financiële) begrippen

Omzet

De totale omzet onder de EU-taxonomie sluit aan bij de IFRS-verslaggevingsstandaarden en is daarmee gelijk aan de totale omzet, zoals opgenomen in de jaarrekening onder noot [4] 'Netto-omzet'.

Kapitaaluitgaven (CapEx)

De totale kapitaaluitgaven onder de EU-taxonomie betreffen de investeringen in materiële vaste activa (noot [13] in de jaarrekening), alsmede door acquisitie verkregen materiële vaste activa (noot [13] in de jaarrekening, indien van toepassing), de investeringen in immateriële vaste activa (noot [14] in de jaarrekening) en de toevoegingen aan het gebruiksrecht actief (IFRS 16) (noot [15] in de jaarrekening).

Operationele uitgaven (OpEx)

De operationele uitgaven onder de EU-taxonomie zijn de directe, niet-geactiveerde kosten die te maken hebben met het onderhoud van activa. Stedin heeft op basis van deze definitie enkel de uitgaven van onderhoud en storingen benoemd als operationele uitgaven onder de EU-taxonomie. De overige OpEx bevat mogelijk niet-materiele kosten en zijn niet opgenomen in de berekening van de operationele uitgaven.

Dubbeltellingen

We hebben dubbeltelling tussen economische activiteiten vermeden bij de toewijzing van de teller voor omzet, CapEx en OpEx door de financiële gegevens afzonderlijk toe te wijzen aan onze taxonomie activiteiten.

Activiteiten in verband met kernenergie en fossiel gas

Kernenergie		
1.	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan onderzoek, ontwikkeling, demonstratie en uitrol van innovatieve installaties voor elektriciteitsopwekking die energie produceren uit nucleaire processen met een minimum aan afval van de splijtstofcyclus.	Nee
2.	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan de bouw en veilige exploitatie van nieuwe nucleaire installaties voor de productie van elektriciteit of proceswarmte, voor onder meer stadsverwarming of industriële processen zoals de productie van waterstof, alsook verbetering van de veiligheid daarvan, met gebruikmaking van de beste beschikbare technologieën.	Nee
3.	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan de veilige exploitatie van bestaande nucleaire installaties die elektriciteit of proceswarmte produceren, voor onder meer stadsverwarming of industriële processen zoals de productie van waterstof uit kernenergie, alsook verbetering van de veiligheid daarvan.	Nee*
Fossiel gas		
4.	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan de bouw of exploitatie van installaties voor elektriciteitsopwekking die elektriciteit produceren uit fossiele gasvormige brandstoffen.	Nee
5.	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan de bouw, renovatie en exploitatie van installaties voor warmte-/koudekrachtkoppeling met behulp van fossiele gasvormige brandstoffen.	Nee
6.	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan de bouw, renovatie en exploitatie van installaties voor warmteopwekking die warmte/koude produceren met behulp van fossiele gasvormige brandstoffen.	Nee

* Kerncentrale Borssele is aangesloten op het elektriciteitsnetwerk van TenneT. Stedin heeft geen directe blootstelling aan de exploitatie van deze installatie.

Klimaatmitigatie

De grootste bijdrage die Stedin kan leveren aan de verduurzaming van Nederland, is om zo goed en zo snel mogelijk onze netcapaciteit uit te bouwen. Dit stelt bedrijven en particulieren in ons verzorgingsgebied in staat om hun CO_2-uitstoot te reduceren. We stellen onszelf daarbij ook doelen om de impact en uitstoot van onze eigen operatie te minimaliseren. Hiermee helpen we de energietransitie te versnellen en dragen we bij aan het klimaatneutraal maken van Nederland. We hebben hiervoor meerjarige doelen gesteld op reductie van onze scope 1, 2 en 3 CO_2-uitstoot ten opzichte van 2021. Dit gebeurt in lijn met de doelstellingen van het nationaal Klimaatakkoord en in overeenstemming met het Klimaatakkoord van Parijs en de EU Green Deal.

> E1-4 34a,b

CO_2-uitstoot	Eenheid	2021	Doel 2024	2024	Doel 2025	Doel 2027	Doel 2030
Totaal scope 1	ton CO_2-eq.	122.444	102.706	102.650	88.817	84.815	72.060
	% reductie t.o.v. 2021		16%	16%	27%	31%	41%
Totaal scope 2	ton CO_2-eq.	1.796	655	192	477	238	-
	% reductie t.o.v. 2021		64%	89%	73%	87%	100%
Scope 3 excl. Gasverbruik klanten	ton CO_2-eq.	247.582	276.647	346.959	275.668	269.126	284.092
	% reductie t.o.v. 2021		-12%	-40%	-11%	-9%	-15%
Totaal excl. Gasverbruik klanten	**ton CO_2-eq.**	**371.822**	**380.008**	**449.801**	**364.962**	**354.179**	**356.152**
	% reductie t.o.v. 2021		**-2%**	**-21%**	2%	5%	4%
Scope 3 Gasverbruik klanten	ton CO_2-eq.	8.738.264	6.345.681	6.353.977	6.129.235	5.547.431	4.927.700
	% reductie t.o.v. 2021		27%	27%	30%	37%	44%
Totaal scope 1, 2 en 3	**ton CO_2-eq.**	**9.110.086**	**6.725.689**	**6.803.778**	**6.494.197**	**5.901.610**	**5.283.852**
	% reductie t.o.v. 2021		**26%**	**25%**	**29%**	**35%**	**42%**

Thema	Waardeketen	IRKs		Tijdshorizon	Beleid	Actieplan
Klimaatmitigatie		Negatieve impact	CO_2-voetafdruk Stedin	Lang	Strategie op Duurzaamheid	Implementatieplannen waarin decarbonisatiehefbomen, i.e. acties om CO_2-uitstoot te reduceren, zijn uitgewerkt
		Kans	Alternatieve energiedragers	Lang	Stedin's warmtestrategie	Meerjarenplan NetVerder 2025-2029 Investeringsplan 2024-2033

Materiële impacts, risico's en kansen

Impacts

Stedin heeft binnen het thema klimaatmitigatie een negatieve impact. Dit komt door de CO_2-uitstoot in onze gehele waardeketen (scope 1, 2 en 3). We willen de negatieve impact van onze CO_2-uitstoot verkleinen.

Kansen

Het toepassen van alternatieve energiedragers is een kans voor klimaatmitigatie. Het kan namelijk de energietransitie versnellen, waardoor onze klanten sneller kunnen elektrificeren en daarmee hun CO_2-uitstoot kunnen reduceren.

Beleid, acties, maatstaven en doelen

Om de negatieve impact op het klimaat door het uitstoten van CO_2 te reduceren, hebben we een transitieplan opgesteld inclusief doelen, beleid en acties. In dit transitieplan beschrijven we onze maatregelen om onze CO_2-uitstoot te reduceren langs zes (decarbonisatie)hefbomen. Voor het managen van de kans om alternatieve energiedragers in te zetten in de energietransitie, hebben we ook doelen, beleid en acties opgesteld. Deze worden toegelicht in de paragraaf Alternatieve energiedragers. De paragraaf Veerkrachtanalyse beschrijft tot slot onze uitgevoerde klimaatrisico- en veerkrachtanalyse.

Transitieplan

Maatstaven en doelen

De tabel in de introductie van dit hoofdstuk geeft een overzicht van onze CO_2-emissie-reductiedoelen op de korte, middellange en lange termijn (resp. 2025, 2027 en 2030). Op de langere termijn, i.e. in 2050, is ons uiteindelijke doel net-zero te zijn.

De gestelde totale CO_2-emissiereductiedoelen splitsen we uit naar specifieke doelen voor scope 1, 2 en 3. Wij verwachten dat deze doelen in lijn zijn met het Klimaatakkoord van Parijs. Scope 1 betreft directe uitstoot, scope 2 indirecte uitstoot en scope 3 uitstoot in de waardeketen. Scope 2 is marktgebaseerd. Dit betekent dat de berekening van deze uitstoot gebaseerd is op de energie die wordt ingekocht inclusief de inkoop van groene stroom met certificaten als Garanties van Oorsprong (GvO's). Scope 3 hebben we verder gespecificeerd in scope 3 'inkoop' en scope 3 'gasverbruik klanten'. Om doelstellingen in scope 3 te onderbouwen, hebben we gebruikgemaakt van verschillende scenario's, waaronder SBTi (<1,5 graad van Parijs) en het Nationale Klimaatakkoord.

› E1-1 16a; E1-4 33; E1-4 34b,e; E1-4 TV 24

› E1-4 TV 30c

We gebruiken 2021 als basisjaar voor onze emissiereductiedoelen omdat vanwege de gascrisis in 2022 en de impact van Covid-19 in 2020 deze jaren als niet representatief zijn verondersteld.

› E1-4 34c; E1-4 TV 25a

We hebben onze bruto reductiedoelstellingen gebaseerd op breed geaccepteerde normen en methodologieën; in het bijzonder de sectoroverschrijdende methodologie van het Science Based

› E1-1 16a,g; E1-1 TV 2; E1-4 34b,e; E1-4 TV 26

Targets Initiative (SBTi)[1]. We verwachten dat het SBTi in 2025 onze doelen voor 2030 en 2050 gevalideerd heeft.

Bij het opstellen van onze reductiedoelstellingen hebben we daarnaast onze interne en externe stakeholders geconsulteerd. Ook hebben we rekening gehouden met een mogelijke uitstoottoename door de groei van onze activiteiten. Tot slot merken we op dat door hernieuwde inzichten, zoals een geplande overgang van een 'spend-based methode' naar een 'activity-based methode' voor het berekenen van de CO_2-uitstoot in scope 3, het mogelijk is dat we in 2025 onze reductiedoelstellingen moeten aanpassen.

> E1-4 32
> MDR-T 78-81

Onze emissies rapporteren wij volgens het Greenhouse Gas Protocol (hierna: GHG Protocol). Met één toevoeging: om te voldoen aan de SBTi-vereisten rapporteren we ook de emissies die vrijkomen bij het verbruik van gas door onze klanten. Hierover later in dit hoofdstuk meer.

Beleid

> E1-1 16h,i;
> E1-2 24
> MDR-P
> 65a,b,c,e,f

Stedin's beleid met betrekking tot klimaatmitigatie richt zich zowel op onze eigen activiteiten als op onze keten en is onderdeel van de Stedin strategie (beschikbaar op onze website). Bij de totstandkoming van het beleid hebben we interne en externe stakeholders betrokken. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de strategie is beschreven in het hoofdstuk Algemene Toelichtingen.

> E1-2 24
> MDR-P 65d

Naast het al benoemde GHG Protocol en SBTi, hebben we ons klimaatbeleid en de daarbij horende doelen vastgesteld aan de hand van de volgende bronnen/initiatieven:

- Oil & Gas Methane Partnership (OGMP)
- Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB)
- CO_2-emissiefactoren.nl
- Department for Environment, Food & Rural Affairs (DEFRA)
- International Panel on Climate Change (IPCC)

> E1-2 25a,d;
> E1-2 TV 17;
> E1-2 24
> MDR-P 65a,b

Binnen ons beleid hebben we expliciet de keuze gemaakt om niet (meer) te compenseren, maar te focussen op reductie. In alles wat we doen zetten we waar mogelijk hernieuwbare energiebronnen in. Hoe we dit exact vormgeven, beschrijven we hierna onder Acties.

Acties

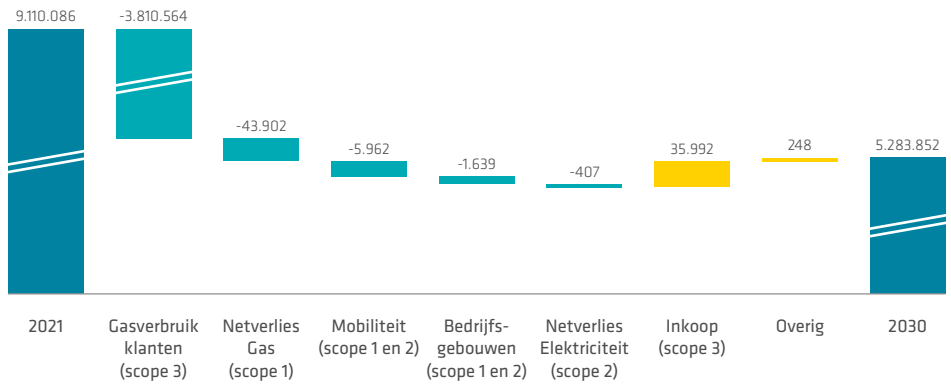
> E1-1 16b;
> E1-3 28
> MDR-A

Om onze reductiedoelstellingen te realiseren, hebben wij als onderdeel van ons transitieplan zogeheten decarbonisatiehefbomen geïdentificeerd. Dit zijn categorieën van uitstoot waaraan we concrete reductieacties koppelen. Dit doen we zowel voor onze eigen bedrijfsvoering als in de waardeketen. Deze hefbomen zijn:

- Verminderen uitstoot van downstream gasverbruik (scope 3)
- Verminderen en vergroenen uitstoot van (net)verliezen in het gasnet (scope 1)
- Mobiliteit: omschakeling naar zero emissie vervoer & transport (scope 1)
- Efficiënt energiegebruik in bedrijfsgebouwen (scope 1 en 2)
- Vergroenen uitstoot van (net)verliezen in het elektriciteitsnet (scope 2)
- Minder en duurzamere inkoop van materiaal en diensten (scope 3)

In onderstaande grafiek geven we, in absolute zin (i.e. ton CO_2-equivalent uitstoot), de verwachte impact per hefboom weer in relatie tot onze doelstelling om een reductie van 42% CO_2-uitstoot in 2030 te realiseren.

CO_2-reductie tot 2030

1 De Science Based Targets Initiative (SBTi) is een samenwerking tussen CDP, het UN Global Compact, WRI en WNF die methodologieën definieert en bevordert, gericht op het verminderen van uitstoot en het stellen van emissiereductiedoelen in lijn met klimaatwetenschap.

Het gasverbruik van onze klanten, en de CO_2 die daarbij wordt uitgestoten, is in absolute zin de hefboom met de grootste impact. Door het gasverbruik van onze klanten te reduceren, kunnen we dus de grootste (positieve) impact maken op onze CO_2-uitstoot. Tegelijkertijd is dit de uitstootcategorie waar we het minste directe invloed op hebben. We zijn hier in grote mate afhankelijk van acties en het gedrag van onze klanten en overige stakeholders, bijvoorbeeld ook van politieke beleidskeuzes. Meer over deze hefboom beschrijven we verderop in dit hoofdstuk.

> E1-1 16c

Om de gestelde duurzaamheidsdoelstellingen te kunnen bereiken heeft Stedin een duurzaamheidsbudget van in totaal €230 miljoen voor de periode 2024 tot en met 2030 vrijgemaakt. Hiervan is €37 miljoen OpEx en €73 miljoen CapEx gealloceerd aan het onderwerp Klimaatmitigatie en de relatie met de EU-taxonomie. Hierbij zal de focus liggen op incremental kosten. Het budget is geïntegreerd in het (financiële) meerjarenplanproces van Stedin en als zodanig door de RvB geaccordeerd. De inhoudelijke voortgang van het transitieplan en de gealloceerde financiële middelen worden elk kwartaal gerapporteerd, gemonitord en bijgestuurd op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Daarbij rapporteren we emissies en reductie, gekoppeld aan de doelstellingen, scopes en specifieke decarbonisatiehefbomen.

> E1-3 29c

> E1-1 16b,j; E1-4 34f; E1-4 32 MDR-T 80j

Hefboom 1 - Verminderen uitstoot van downstream gasverbruik (scope 3)

> E1-3 28 MDR-A; E1-3 29a,b

In lijn met de doelen van de Nederlandse overheid, faciliteren wij voor onze klanten de overstap naar duurzamere alternatieven voor aardgas. Denk aan elektrisch laden, koken of bijvoorbeeld het gebruikmaken van een warmtepomp door huishoudens. Andere duurzame alternatieven zijn bijvoorbeeld het kunnen invoeden van groen gas, het gebruik van waterstof als energiedrager voor energie-intensieve bedrijfsprocessen en het gebruik van warmtenetten door de industrie. We verwachten dat deze acties kunnen leiden tot een halvering van de vraag naar aardgas in 2030 en daarmee een reductie van 44% van het gasverbruik van onze klanten. Deze acties dragen significant bij aan het behalen van onze doelstelling om in 2030 onze totale CO_2-uitstoot met 42% te reduceren. De impact is dus groot. Tegelijkertijd zijn wij, zoals ook eerder genoemd, voor het behalen van deze doelstelling in grote mate afhankelijk van de acties en gedragingen van onze stakeholders. Wij kunnen een overstap van onze klanten naar duurzamere alternatieven voor aardgas faciliteren maar niet afdwingen. Onze doelstelling is gebaseerd op onze doorrekeningen van het Nationale Klimaatakkoord om de nationale doelen in 2030 te realiseren. We zien, op basis van de resultaten 2024, dat na jaren van daling, een stabilisatie optreedt in het gasverbruik van onze klanten. Daarmee stabiliseert ook de gerealiseerde reductie in CO_2-uitstoot. We gaan onderzoeken of dit impact heeft op onze lange termijn CO_2-reductiedoelstelling voor 2030.

Tabel 1 - Gasverbruik klanten (Scope 3)

Emissiereductie	Behaalde emissiereductie 2024 t.o.v. 2021	2.384.287	t CO_2-eq
		27	%
	Geplande emissiereductie 2030 t.o.v. 2021	3.810.564	t CO_2-eq
		44	%

Hefboom 2 - Verminderen en vergroenen uitstoot van verliezen in het gasnet (scope 1)

> E1-1 16d,f; E1-1 TV 5; E1-3 28 MDR-A; E1-3 29a,b

Netverliezen in het gasnet ontstaan onder andere tijdens het transport of door fraude. Dit zijn de zogeheten 'ingesloten' emissies in scope 1 en 2, omdat we als netbeheerder de kerntaak hebben om onze klanten toegang te verlenen tot ons gasnetwerk. We kunnen deze netverliezen op directe en indirecte wijze verminderen. Direct door frequenter te zoeken naar gaslekken en brosse leidingen te vervangen. Indirect door een verlaging van het totale gasverbruik, door bijmenging van groen gas en door het inkopen van groen gas voor onze gasnetverliezen. De emissiefactor van groen gas is namelijk lager dan van aardgas. Hiervoor zijn we wel afhankelijk van het marktaanbod.

Momenteel zoeken we eens in de vijf jaar naar gaslekken. Dit zal door de Europese Verordening vanaf 2025 eens in de drie jaar worden. Als onderdeel van de totale doelstelling van 42% vermindering van CO_2-uitstoot in 2030, is de doelstelling van deze hefboom een reductie van 38% ten opzichte van 2021. De komende jaren gaan we onderzoeken hoe we de uitstoot van gasnetverliezen nog verder kunnen beperken.

Tabel 2 - Gasnetverliezen (Scope 1)

Emissiereductie	Behaalde emissiereductie 2024 t.o.v. 2021	17.617	t CO_2-eq
		15	%
	Geplande emissiereductie 2030 t.o.v. 2021	43.902	t CO_2-eq
		38	%

> E1 IRO-1
> TV 12d

Als onderdeel van de energietransitie hebben wij de wettelijke taak om gas te blijven leveren. Stedin heeft €282 miljoen in 2024 geïnvesteerd in gasgerelateerde economische activiteiten. Denk hierbij aan onze vervangingswerkzaamheden. Daarnaast dragen we met ons elektriciteitsnet bij aan de snelheid waarmee onze klanten kunnen elektrificeren. We hebben hiermee een indirecte, maar ook beperkte invloed om de gasgerelateerde emissies te reduceren. Omdat Nederland plannen heeft om gasverbruik te verminderen, verwachten we dat de vraag naar gas op den duur voldoende afneemt om onze reductiedoelen te behalen.

> E1-3 28
> MDR-A;
> E1-3 29a,b

Hefboom 3 - Mobiliteit: omschakeling naar zero emissie vervoer & transport (scope 1, 2)

Ons wagenpark bestaat uit personenauto's en bedrijfsvoertuigen. Alle voertuigen worden geleased. Ons personenautowagenpark is gedurende 2024 volledig emissieloos geworden. Onze doelstelling is in 2030 een geheel emissieloos wagenpark. Dit betekent een 100% reductie. We lopen voor op onze doelstellingen.

Tabel 3a – Mobiliteit (Scope 1)

Emissiereductie	Behaalde emissiereductie 2024 t.o.v. 2021	1.495	t CO_2-eq
		26	%
	Geplande emissiereductie 2030 t.o.v. 2021	5.765	t CO_2-eq
		100	%

Tabel 3b – Mobiliteit (scope 2)

Emissiereductie	Behaalde emissiereductie 2024 t.o.v. 2021	197	t CO_2-eq
		100	%
	Geplande emissiereductie 2030 t.o.v. 2021	197	t CO_2-eq
		100	%

Hefboom 4 - Efficiënt energiegebruik in bedrijfsgebouwen (scope 1 en 2)

> E1-3 28
> MDR-A;
> E1-3 29a,b

In 2030 verwachten we dat we onze bedrijfspanden verwarmen met alleen groene stroom, ofwel een 100% emissiereductie. De hiervoor benodigde aanpassingen kosten naar schatting €12 miljoen aan CapEx en €0,4 miljoen aan OpEx (2024-2030). Voor een aantal gehuurde bedrijfsgebouwen hebben we nog niet inzichtelijk wat de bron van de geleverde elektriciteit is. Dit zal de komende jaren inzichtelijk worden gemaakt, waarbij we sturen op groene stroom bij de verhuurders.

Tabel 4a – Gasloze bedrijfsgebouwen (Scope 1)

Emissiereductie	Behaalde emissiereductie 2024 t.o.v. 2021	328	t CO_2-eq
		46	%
	Geplande emissiereductie 2030 t.o.v. 2021	717	t CO_2-eq
		100	%

Tabel 4b – Duurzame stroom gebruik bedrijfsgebouwen (Scope 2)

Emissiereductie	Behaalde emissiereductie 2024 t.o.v. 2021	826	t CO_2-eq
		90	%
	Geplande emissiereductie 2030 t.o.v. 2021	922	t CO_2-eq
		100	%

Hefboom 5 - Vergroenen uitstoot van verliezen in het elektriciteitsnet (scope 2)

› E1-3 28 MDR-A; E1-3 29a,b

Bij het transport van energie door onze netten ontstaan netverliezen. Door elektrische weerstand van de materialen, onder andere koper en aluminium in onze componenten (bijvoorbeeld kabels en transformatoren), is het lastig om netverliezen geheel te voorkomen. De elektriciteit gerelateerd aan deze netverliezen kopen wij groen in, waarmee wij de gerelateerde (scope 2) emissies reduceren.

Tabel 5 - Elektriciteit netverliezen (Scope 2)

Emissiereductie	Behaalde emissiereductie 2024 t.o.v. 2021	407	t CO_2-eq
		100	%
	Geplande emissiereductie 2030 t.o.v. 2021	407	t CO_2-eq
		100	%

Hefboom 6 - Minder en duurzamere inkoop van materiaal en diensten (scope 3)

› E1-3 28 MDR-A; E1-3 29a,b; E1-4 TV 30b

Onze materiaalinkoop leidt tot uitstoot upstream in onze waardeketen. Door de verwachte groei zal de absolute CO_2-uitstoot van deze hefboom de komende jaren oplopen. Deze stijging is ook terug te zien tabel 6 hierna, als negatieve reductie. Met een combinatie van acties willen we de toename inperken. Dat doen we allereerst door de inkoop van materialen zoveel als mogelijk te beperken, en waar mogelijk gebruik te maken van herinzet. Verder is het plan om te sturen op het kopen van materiaal met een lagere CO_2-uitstoot. Bijvoorbeeld door het gebruik van nieuwe technologieën, zoals waar mogelijk biobased plastics. Daarnaast zetten we in op acties vanuit het Convenant 'Schoon en Emissieloos Bouwen' (SEB). Een van deze acties is bijvoorbeeld het vervangen van diesel voor schonere alternatieven, zoals HVO (Hydrotreated Vegetable Oil). Met deze acties verwachten we ongeveer 90% reductie op emissies van werkzaamheden door aannemers. Daarnaast verwachten we dat de algemene vergroening van de economie tot een reductie leidt van ongeveer 30% van emissies voor overige inkoop. Deze verwachtingen houden rekening met de genoemde schattingen en onzekerheden in Circulaire materiaalinstroom. Op dit moment maken we gebruik van de spend-based methode om CO_2-uitstoot bij inkopen vast te stellen. Vanaf 2025 gaan we waar mogelijk activity-based meten en rapporteren. Dit kan leiden tot andere inzichten.

Om te voldoen aan het SEB-convenant, is er voor aannemers in Nederland in totaal €270 miljoen aan subsidies beschikbaar tot en met 2030. Daarbij heeft Stedin met aannemers contractuele afspraken gemaakt over het reduceren van hun emissies. Daarmee zijn wij voor deze emissiereducties afhankelijk van het handelen van de aannemers.

Tabel 6 - Inkoop (Scope 3)

Emissiereductie	Behaalde emissiereductie 2024 t.o.v. 2021	-93.905	t CO_2-eq
		-41	%
	Geplande emissiereductie 2030 t.o.v. 2021	-35.992	t CO_2-eq
		-16	%

In aanvullling op de zes decarbonisatiehefbomen werken wij met een CO_2-prijs om verdere verduurzaming te stimuleren. Stedin gebruikt deze prijs in aanbestedingen, waarbij mogelijke opdrachtnemers hun gebruikte materialen moeten vermelden. Deze materialen worden omgerekend naar CO_2-uitstoot die vrijkomt bij de productie van de aanbestede asset en verwerkt in een fictieve aanbiedingsprijs. In 2021 hebben we samen met andere netbeheerders sectorbreed een CO_2-prijs bepaald op basis van doelstellingen uit het Klimaatakkoord van Parijs. Deze wordt sindsdien gebruikt. In 2021 was de prijs €50,- per ton CO_2. Deze prijs is in 2023 gestegen naar €150,- per ton CO_2. De totale hoeveelheid emissies die de CO_2-prijs mogelijk dekt, valt onder scope 3, namelijk 3.2 kapitaalgoederen, ter hoogte van 140.562 t CO_2-eq (44% van scope 3 inkoop). Dit is een daling ten opzichte van 2023. Onderliggend is de totaal ingekochte hoeveelheid gestegen. De daling wordt met name veroorzaakt door een daling van de ingekochte materialen ijzer en staal in combinatie met een relatief hoge emissiefactor ten opzichte van de andere ingekochte materialen binnen de kapitaalgoederen.

› E1-8 63

Voorgeschreven maatstaven voor klimaatmitigatie

In deze paragraaf en de bijbehorende tabellen gaan we verder in op details van onze CO_2-voetafdruk: het energieverbruik en de energiemix en onze CO_2-uitstoot.

> E1-5 35-39

De tabel hierna geeft inzicht in het totale energieverbruik en de energiemix uit eigen activiteiten (scope 1 en 2) in absolute waarde (MWh). Deze zijn onderverdeeld in fossiele energie, nucleaire bronnen en hernieuwbare bronnen op basis van bijvoorbeeld afgesloten (groene) contracten. SF6 wordt als chemische bron niet meegenomen.

Energieverbruik en energiemix	Eenheid	2024
(1) Brandstofverbruik uit kolen en kolenproducten	MWh	-
(2) Brandstofverbruik uit ruwe olie en petroleumproducten	MWh	17.391
(3) Brandstofverbruik uit aardgas (MWh)	MWh	235.866
(4) Brandstofverbruik uit andere fossiele bronnen	MWh	-
(5) Verbruik ingekochte of verworven elektriciteit, warmte, stoom en koeling uit fossiele bronnen	MWh	1.593
(6) Totaal verbruik fossiele energie	MWh	**254.850**
Aandeel fossiele bronnen in totale energieverbruik	*%*	*22*
(7) Verbruik uit nucleaire bronnen	**Mwh**	**-**
Aandeel verbruik uit nucleaire bronnen in totale energieverbruik	*%*	*0*
(8) Brandstofverbruik uit hernieuwbare bronnen, incl. biomassa (ook industrieel en gemeentelijk afval van biologische oorsprong, biogas, waterstof uit hernieuwbare bronnen enz.)	MWh	2.653
(9) Verbruik ingekochte of verworven elektriciteit, warmte, stoom en koeling uit hernieuwbare bronnen	MWh	921.811
(10) Verbruik zelfopgewekte hernieuwbare energie uit andere bronnen dan brandstof (non-fuel)	MWh	-
(11) Totaal verbruik hernieuwbare energie	**MWh**	**924.464**
Aandeel hernieuwbare bronnen in totale energieverbruik	*%*	*78*
Totale energieverbruik	**MWh**	**1.179.314**

> E1-5 40-43

De prestaties van sectoren met een grote klimaatimpact op het gebied van energieverbruik worden gemeten in termen van energie-intensiteit. Stedin is als netbeheerder actief in sectoren die een hoge impact op het klimaat hebben, namelijk de distributie van elektriciteit (NACE 35.13) en de distributie van gasvormige brandstoffen via leidingen (NACE 35.22). De tabel hierna laat de energie-intensiteit, ook wel het totale energieverbruik per netto-omzet van Stedin zien. Om dit te berekenen is gebruikgemaakt van de netto-omzet zoals gepresenteerd in onze jaarrekening.

Energie-intensiteitsratio	2024
Totaal energieverbruik van activiteiten in sectoren met een grote klimaatimpact per netto-omzet (MWh / € mln)	576

> E1-6 44
E1-6 TV 41

CO_2-uitstoot (in tCO_2-eq / in %)	2021	2023*	2024	% 2024 / 2023	Doel 2025	Doel 2030	Doel 2050	Doel 2030 / Basisjaar
Scope 1 Broeikasgasemissies								
Gasverbruik gebouwen	717	409	389	95%	287	-	-	-100%
Netverlies gas technisch**	72.353	66.459	66.461	100%	58.031	58.322	-	-19%
Netverlies gas administratief	42.983	22.770	31.258	137%	25.923	15.654	-	-64%
Vergroening netverlies gas	-	-	-	0%	-431	-2.542	-	n.v.t.
Lease- & dienstauto's	5.765	5.693	4.270	75%	4.381	-	-	-100%
Aggregaten	156	141	55	39%	156	156	-	0%
Invoeden SF6	470	895	217	24%	470	470	-	0%
Totaal	**122.444**	**96.367**	**102.650**	**107%**	**88.817**	**72.060**	**-**	**-41%**
Percentage uit gereguleerde emissiehandelssystemen	0%	0%	**0%**	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-	n.v.t.
Scope 2 Broeikasgasemissies								
Elektriciteitverbruik gebouwen	922	473	96	20%	369	-	-	-100%
Warmteverbruik gebouwen	270	112	96	86%	108	-	-	-100%
Netverlies elektriciteit	443.406	357.751	408.069	114%	487.298	531.598	-	20%
Vergroening netverlies elektriciteit	-442.999	-357.751	-408.069	114%	-487.298	-531.598	-	20%
Lease- & dienstauto's	197	161	-	0%	-	-	-	-100%
Totaal marktgebaseerd	**1.796**	**746**	**192**	**26%**	**477**	**-**	**-**	**-100%**
Totaal locatiegebaseerd	**381.434**	**264.825**	**249.081**	**94%**	**252.150**	**67.386**	**-**	**-82%**

CO_2-uitstoot (in tCO_2-eq / in %)	2021	2023*	2024	% 2024 / 2023	Doel 2025	Doel 2030	Doel 2050	Doel 2030 / Basisjaar
Scope 3 Broeikasgasemissies								
3.1. Aangeschafte Goederen en Diensten***	130.099	149.365	175.924	118%	132.540	107.326	-	-18%
3.2. Kapitaalgoederen***	93.680	159.951	140.562	88%	114.074	150.862	-	61%
3.3. Brandstof- en Energiegerelateerde Activiteiten (niet inbegrepen in scope 1 of scope 2)	6.356	9.069	11.128	123%	10.723	7.463	-	17%
3.4. Upstream Vervoer- en Distributieactiviteiten***	2.302	2.589	3.239	125%	2.878	3.223	-	40%
3.5. Afvalgegenereerd in Bedrijfsvoering***	1.653	1.566	1.914	122%	2.067	2.315	-	40%
3.6. Zakelijke Reizen	384	418	451	108%	288	-	-	-100%
3.7. Woon-werkverkeer	205	696	1.275	183%	195	-	-	-100%
3.11. Gebruik van Verkochte Producten	10.020	9.286	9.270	100%	10.020	10.020	-	0%
3.15. Investeringen	2.883	3.361	3.196	95%	2.883	2.883	-	0%
Totaal excl. Gasverbruik klanten	**247.582**	**336.301**	**346.959**	**103%**	**275.668**	**284.092**	**-**	**15%**
Gasverbruik klanten	8.738.264	6.329.427	6.353.977	100%	6.129.235	4.927.700	-	-44%
Totaal incl. Gasverbruik klanten	**8.985.846**	**6.665.728**	**6.700.936**	**101%**	**6.404.903**	**5.211.792**	**-**	**-42%**
Totale Broeikasgasemissies								
Totale marktgebaseerd	**9.110.086**	**6.762.841**	**6.803.778**	**101%**	**6.494.197**	**5.283.852**	**-**	**-42%**
Totale locatiegebaseerd	**9.489.724**	**7.026.920**	**7.052.667**	**100%**	**6.745.870**	**5.351.238**	**-**	**-44%**

* De vergelijkende cijfers zijn aangepast door hernieuwde inzichten, waaronder aangepaste emissiefactoren en de methodiek volgens OGMP. De categorie Gasverbruik klanten in scope 3 is met terugwerkende kracht toegevoegd in lijn met SBTi.
** Technisch netverlies gas bestaat voor 83,1% uit methaan (CH_4).
*** Deze categorieën samen vormen de ingekochte materialen en diensten.

Om de informatie in de voorgaande tabel correct te duiden, zijn de volgende zaken van belang:

E1-6 TV 39b

- **Gebruik van berekeningen en/of primaire data:** We maken gebruik van verschillende berekeningen en aannamen: voor scope 1 en 2 hebben we op basis van het gemiddelde van de werkelijke netverliezen van de afgelopen jaren berekeningen gemaakt voor netverliezen van elektriciteit en gas. Voor netverliezen van elektriciteit houden we hierbij ook rekening met het % werkelijk getransporteerde volumes. Voor scope 3 hebben we onder andere berekeningen gemaakt op basis van emissiefactoren per euro inkoop (spend-based methode). Er is namelijk nog maar beperkt detailinzicht in de precieze samenstelling (en dus emissies) van wat wordt ingekocht. De benodigde emissiefactoren om CO_2-equivalent te berekenen voor zowel scope 1, 2 en 3 komen van CO_2-emissiefactoren.nl, DEFRA en IPPC. Van de totale scope 3 emissies is 0,17% gebaseerd op primaire data. Dit bestaat uit GHG scope 3 categorie 3.3 'Brandstof- en energiegerelateerde activiteiten (niet inbegrepen in scope 1 of 2)'.

E1-6 TV 46g

E1-6 47

- **Toevoegingen:** In 2024 zijn in lijn met de SBTi-doelstellingen een aantal GHG scope 3 categorieën toegevoegd, namelijk 3.11 'Gebruik van verkochte producten' en 3.15 'Investeringen'. Daarnaast hebben we de categorie gasverbruik klanten toegevoegd conform SBTi waarbij we gebruikmaken van de emissiefactor Tank to Wheel (TTW). Deze toevoegingen hebben we met terugwerkende kracht doorgevoerd tot en met het basisjaar 2021. Hierdoor kunnen we een consistente vergelijking maken.

E1-6 TV 45d

- **Vergroenen van netverliezen:** De CO_2-uitstoot van inkoop van onze netverliezen elektriciteit vergroenen we. In 2024 bedroeg dit 408.069 tCO_2-eq. Hiervan hebben we 43,4% (177.102 tCO_2-eq) ingekocht via een Power Purchase Agreement met onze partner Eneco. Hierbij nemen we 'Hollandse windstroom' direct af van het windpark Borssele 3 & 4. De overige 56,6% (230.967 tCO_2-eq) van dit netverlies hebben we vergroend met de inkoop van zogenoemde Garanties van Oorsprong (GvO's) afkomstig van windstroom uit de EU.

E1-6 TV 45e; E1-6 TV 46j

- **Biogene emissies:** Er zijn biogene emissies in scope 1, 2 en 3 van Stedin. Deze komen voort uit ingekochte biodiesel, Hydrotreated Vegetable Oil (HVO), warmte en uit transport van groen gas.

E1-6 TV 46i

- **Uitgesloten categorieën scope 3-emissies:** Stedin heeft geen franchises. We doen geen (significante) investeringen in anderen. Ook (ver)leasen we geen assets. Hierdoor zijn de GHG scope 3 categorieën 3.8 'Upstream geleasede activa', 3.13 'Downstream geleasede activa' en 3.14 'Franchises' niet relevant. Daarnaast verwerken we bij Stedin geen tussenproducten. We leveren een infrastructuur voor transport van energie. Er vindt geen verwijdering of verwerking van afval van producten aan het einde van de levensduur plaats. Daarmee zijn de GHG scope 3 categorieën 3.10 'Verwerking van verkochte producten' en 3.12 'End-of-life verwerking verkochte producten' niet van toepassing. GHG scope 3 categorie 3.9 'Downstream vervoer en distributie' gaat over transport van goederen, niet betaald door Stedin. Ook deze GHG categorie is niet van toepassing voor Stedin.

E1-6 46; E1-6 TV 46h

- **Consolidatiekring:** De rapportagebegrenzing voor scope 1 en 2 is bepaald op basis van financiële consolidatie en waar van toepassing operationele zeggenschap. Voor alle dochterondernemingen en joint operations nemen we de indirecte scope 3 emissies mee. Voor de geassocieerde deelnemingen wordt de equity share vermenigvuldigd met de emissiefactor van de betreffende DEFRA categorie en omzet onder categorie 3.15 'Investeringen'.

E1-6 53-55

De broeikasgasintensiteit is een belangrijke indicator voor de milieu-efficiëntie van het productieproces met betrekking tot de uitstoot van broeikasgassen. De tabel hieronder laat de broeikasgasintensiteit (ook wel totale broeikasgasemissies per netto-omzet) van Stedin zien.

Broeikasgasintensiteitsratio	2024
Totale broeikasgasemissies (locatie-gebaseerd) per netto-omzet (tCO_2-eq /€ mln)	3.443
Totale broeikasgasemissies (markt-gebaseerd) per netto-omzet (tCO_2-eq /€ mln)	3.322

Alternatieve energiedragers

Alternatieve energiedragers voor aardgas bestaan naast elektriciteit uit collectieve warmte en duurzame gassen. Stedin is onder andere betrokken bij het stoomnetwerk Rotterdam Botlek en verschillende warmteprojecten, waaronder Ouverture en het Open Warmtenet Delft. We streven naar een volwaardige rol in warmte en bereiden ons voor op een rol in duurzame gassen als onderdeel van het energiesysteem van de toekomst. Zie de tabel in Maatstaven en doelen hieronder. Waterstof is een belangrijk toekomstig alternatief voor aardgas. Verschillende pilotprojecten worden uitgevoerd ter voorbereiding op de komst van waterstof.

Maatstaven en doelen

> E1-4 32 MDR-T

Een doelstelling omtrent warmte is #WEQ (woningequivalenten in exploitatie).

KPI WEQ	Eenheid	Basisjaar	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025	Doel 2027	Doel 2030
Warmte woningequivalenten	#	2024	346	346	625	11.000	-

Beleid

> E1-2 25d

Stedin's warmtestrategie zet in op samenwerking met provincies, gemeenten, investeerders, aannemers, warmteproducenten/leveranciers en andere netbeheerders. Bij de totstandkoming van de strategie hebben we interne en externe stakeholders betrokken. Daarnaast is er rekening gehouden met de Wet collectieve warmte (Wcw).

Acties

> E1-3 28 MDR-A

Onder de vlag van NetVerder werkt Stedin Groep aan ontwikkeling, realisatie en beheer van toekomstbestendige energie-infrastructuren voor warmte, stoom en biogas. Stedin zal, naar verwachting, middels warmtebedrijven invulling geven aan de rol van leverancier en de daarvoor benodigde systemen en competenties opbouwen, inkopen of verzekeren via samenwerking. Toekomstige investeringen voor de nieuwe energiedragers zijn meegenomen in Stedin's investeringplan.

Veerkrachtanalyse

> E1 SBM-3 18; E1 SBM-3 19a,c; E1 IRO-1

Stedin heeft een klimaatrisico- en veerkrachtanalyse uitgevoerd. Hierbij is onderzocht of fysieke (klimaat)risico's, gerelateerd aan onze eigen operationele activiteiten met focus op onze netinfrastructuur, een financieel effect of een effect op de kwaliteit van de dienstverlening hebben. We onderzochten fysieke risico's die te maken hebben met stijging van de zeespiegel, extreem weer, droogte en hogere temperaturen. De impact en waarschijnlijkheid van deze risico's onderzochten we voor onze assets. We stelden risico's vast voor verschillende combinaties van klimaateffecten. Om de gevolgen te mitigeren, hebben we voor deze risico's beheersmaatregelen vastgesteld, waaronder het plaatsen van toekomstige distributiestations boven het maaiveld, het plaatsen van klimaatsensoren en het aanscherpen van ontwerpbeleid. De transitierisico's beschrijven we door het duurzaamheidsverslag heen.

> E1 IRO-1 20a

Bovenbeschreven analyse is mede input geweest voor de dubbele materialiteitsanalyse 2024.

Biodiversiteit in de keten

Biodiversiteit is de basis van gezonde ecosystemen. Het speelt een cruciale rol in het ondersteunen van de natuurlijke hulpbronnen die onze organisatie en de samenleving nodig hebben. Stedin erkent haar verantwoordelijkheid om verlies aan biodiversiteit te beperken.

› E4-3 27
MDR-A 68b,c

Thema	Waardeketen	IRKs		Tijdshorizon	Beleid	Actieplan
Biodiversiteit in de keten		Negatieve impact	Biodiversiteits-verlies in de upstream waardeketen	Middellang	Verwacht in 2025	Verwacht in 2025

Materiële impacts, risico's en kansen

› E4-1 13

Impacts

› E4 IRO-1
17a,b,c,d

Onze organisatie heeft een negatieve biodiversiteitsimpact in de keten als gevolg van de winning van grondstoffen, energieproductie en het leveren van diensten door ketenpartners.

Om tot deze conclusie te komen, heeft Stedin op basis van internationaal erkende veroorzakers van biodiversiteitsverlies (drukfactoren) een eerste onderzoek gedaan naar de mate waarmee zowel onze eigen bedrijfsactiviteiten op eigen areaal als activiteiten in onze waardeketen mogelijk bijdragen aan verlies van biodiversiteit. Uit dit onderzoek blijkt dat meer dan 99% van de impact op biodiversiteit zich afspeelt in onze upstream waardeketen. Hierbij is geen rekening gehouden met systeemrisico's. Dit zijn risico's die voortkomen uit het uitvallen van hele ecosysteem, niet uit het falen van afzonderlijke onderdelen ervan.

› E4 SBM-3
16b,c

Het is niet bekend of onze leveranciers specifieke gebieden of bedreigde soorten negatief beïnvloeden. Ook weten we niet in welke mate activiteiten in de waardeketen leiden tot de degradatie van ecosystemen, woestijnvorming of bodemafdichting. Daarnaast zijn we niet bekend met specifieke getroffen gemeenschappen vanuit de impact die wij zelf of onze leveranciers hebben op biodiversiteit. Er zijn dan ook geen consultaties geweest met eventuele getroffen gemeenschappen. Er is geen specifiek onderzoek naar afhankelijkheden van biodiversiteit en ecosysteemdiensten geweest.

› E4 IRO-1
17e

We hebben geen veerkrachtsanalyse uitgevoerd om te beoordelen hoe de impacts, risico's en kansen met betrekking tot biodiversiteit invloed uitoefenen op ons bedrijfsmodel. Deze verwachten we in 2025 uit te voeren.

Het bovenstaande is mede input geweest voor de dubbele materialiteitsanalyse 2024.

› E4 IRO-1 17

Beleid, acties, maatstaven en doelen

Beleid

Op dit moment heeft Stedin nog geen beleid of acties voor impact op biodiversiteit in de keten.

› E4-2 20

Acties

De acties die we uitvoeren voor CO_2-reductie (zie Klimaatmitigatie) en circulariteit (zie Circulaire materiaalinstroom) zullen eraan bijdragen om een deel van de impact op biodiversiteit in de keten indirect te verlagen. Om meer grip te krijgen op de impact in de toeleveringsketen, zijn we gestart met het nader in kaart brengen van welke impact we op biodiversiteit hebben in onze toeleveringsketen. Hiervoor onderzoeken we, samen met een externe partij, de impact die grondstoffen in de keten hebben. Om de impact te kunnen meten, hebben we een meetmethode ontwikkeld op basis van de Mean Species Abundance per km^2 per jaar (MSA KM^2 y). Deze meetmethode geeft, per leverancier van aannemerijdiensten, de belangrijkste netwerkcomponenten en energieleveranciers, inzicht in de impact op biodiversiteit.

› E4-2 22;
E4-2 24b,c,d;
E4-3 27;
E4-4 31;
E4-4 32;
E4-5 33

Onder meer de grondstofpaspoorten, verder toegelicht in onze Duurzaamheidsverklaring onder Circulaire materiaalinstroom, zullen dienen als bron om de MSA KM^2 y uit te rekenen.

De komende jaren willen we met onze belangrijkste leveranciers het gesprek over biodiversiteit aangaan. Het doel is om samen specifiek te bepalen hoe we de impact op biodiversiteit zo laag mogelijk kunnen maken. De resultaten uit deze gesprekken en de informatie uit de ontvangen grondstofpaspoorten gebruiken we in 2025 om beleid, acties en verdere doelstellingen op dit thema op te stellen.

› E4-3 28b; E4-4 32e

We maken nog geen gebruik van biodiversiteitscompensaties. We richten ons in eerste instantie op het verkrijgen van inzicht in onze impact en het ondernemen van stappen om negatieve impact te reduceren.

Maatstaven en doelen

› E4-4 31 MDR-T 81a; E4-5 33

We hebben nog geen specifiek doel vastgesteld voor Biodiversiteit in de keten. Wij verwachten dit doel in 2025 vast te stellen, waarbij we de MSA KM^2 y-meetmethode zullen gebruiken om de impact te volgen.

Circulaire materiaalinstroom

Stedin gebruikt aanzienlijke hoeveelheden producten en materialen. Voor de productie van deze materialen en producten hebben we primaire grondstoffen nodig. Willen we de milieu-impact van deze grondstoffen beperken, dan moeten we het gebruik ervan reduceren.

> E5-2 19
MDR-A 68b,c

Thema	Waardeketen	IRKs		Tijdshorizon	Beleid	Actieplan
Circulaire materiaal-instroom		Positieve en negatieve impact	Al dan niet circulair inzetten van grondstoffen kan de negatieve impact van de inkoop van materialen verkleinen of vergroten	Lang	Beleid verwacht in 2025	Uitvoeringsplan gereed in 2025

Materiële impacts, risico's en kansen

Impacts

> E5 IRO-1 11

Stedin kan zowel een positieve als een negatieve impact hebben op de beschikbaarheid en uitputting van natuurlijke grondstoffen. In producten en materialen die we inkopen zijn primaire grondstoffen verwerkt. Deze grondstoffen zorgen voor milieudruk. Dat gebeurt bijvoorbeeld in de vorm van CO_2-uitstoot of biodiversiteitsverlies als gevolg van winning en productie. Door circulaire materialen te gebruiken, kan Stedin ook een positieve impact hebben.

Het bovenstaande is mede input geweest voor de dubbele materialiteitsanalyse 2024.

Beleid, acties, maatstaven en doelen

Beleid

> E5-1 12

Het is de verwachting dat we in 2025 onze circulariteitstrategie vertalen naar beleid. Het gaat dan om inkoopbeleid, gericht op het toepassen van de circulaire criteria bij aanbestedingen en inkoopkeuzes. En om beleid om leveranciers in toenemende mate inzicht te laten geven in de circulaire kenmerken van hun product door middel van grondstofpaspoorten.

Acties

Grondstofpaspoorten

> E5-2 19
MDR-A
68a,b,c

We hebben in 2024 de grondstofpaspoorten van onze primaire netcomponenten opnieuw opgevraagd bij onze leveranciers. Hierin staat in hoeverre de gebruikte grondstoffen gerecycled zijn en in hoeverre de grondstoffen gerecycled kunnen worden na levensduur.

> E5-4 30

De focus bij het verzamelen lag in 2024 op de primaire netcomponenten, zoals kabels en transformatoren. Dit zijn de grootste goederengroepen voor ons. Daarnaast bevat deze goederengroep strategische, kritieke grondstoffen. Kritieke grondstoffen en zeldzame aardmetalen zijn aluminium, lithium, siliciummetaal, gallium, mangaan, germanium, grafiet, bismut, titaniummetaal, boor, platinametalen, wolfraam, kobalt, koper en nikkel. Wij vragen momenteel informatie uit bij leveranciers op basis van de standaard grondstofpaspoorten van Netbeheer Nederland. We hebben daarom alleen een beeld bij het gebruik van de materialen die hierin zijn opgenomen, zoals aluminium, koper en nikkel. Kijkend naar de voornaamste toepassingen van de overige zeldzame materialen, dan worden deze materialen zeker gebruikt in onze waardeketen. Het gebruik zit ofwel in het productieproces (bijvoorbeeld mangaan) van het staal dat leveranciers gebruiken in onze netcomponenten, ofwel in de computerchips (lithium) die in veel van onze producten zitten. We hebben een groeipad bepaald voor het verzamelen van grondstofpaspoorten.

Wij verwachten in 2025 te beschikken over een uitvoeringsplan tot en met 2030. In dit plan hebben we de additionele circulaire potentie binnen de huidige contracten in kaart gebracht en acties, projecten en benodigd budget omschreven.

Circulaire criteria voor inkoop en aanbestedingen

We hebben voor verschillende duurzaamheidsaspecten, waaronder circulair materiaalgebruik, toetsbare gunnings- en selectiecriteria ontwikkeld, die we kunnen gebruiken bij nieuwe inkoop- en aanbestedingstrajecten. Deze criteria kunnen worden beoordeeld en gewogen met een nieuw ontwikkelde gunningsgewichttool. Deze tool verkeert nog in een pilotfase. We hebben de tool bij een aantal aanbestedingen in 2024 toegepast. De tool is onderdeel van het op te stellen uitvoeringsplan, waarin de aanbestedingskalender van de belangrijkste producten en hun potentie wordt meegewogen.

Naast het opzetten van toetsbare gunnings- en selectiecriteria hebben we in 2024 nieuwe aanlegcriteria voor hoogspanningsruimtes goedgekeurd. Bij deze criteria stellen we nieuwe eisen aan circulariteit. Gezien de doorlooptijd van dit soort projecten verwachten we na 2028 de eerste nieuwe hoogspanningsruimtes op te leveren conform deze aanlegcriteria. Deze actie heeft dus pas in toekomstige jaren effect.

Er is in 2024 een team van ESG-specialisten gestart, die in een pilot bij aanbestedingen en het leveranciersmanagement ondersteuning bieden bij het herontwerpen van de (net)component en productspecificaties. Zij ondersteunen bij het opstellen van de specificaties waaraan leveranciers zich moeten conformeren om duurzame innovatie te stimuleren, het vaststellen van de gunningscriteria en het monitoren van gemaakte afspraken met leveranciers. In 2025 ontwikkelen we deze ondersteuningsvormen verder door. Hierbij kunnen we een betere inschatting maken van hoe dit team van toegevoegde waarde kan zijn. Vanaf 2025 verwachten we de eerste resultaten van dit herontwerp, waarbij we voor het circulair ontwerpen van (net)componenten samenwerking zullen zoeken met leveranciers en collega-netbeheerders.

Het budget voor het uitvoeringsplan van circulaire ontwerpen en inkoop circulaire net-componenten voor de periode 2024–2030 is €97 miljoen. Dit budget is ter dekking van de meerprijs van circulaire inkoop netcomponenten ten opzichte van niet-circulaire netcomponenten. Wij verwachten in 2025 een eerste gedeelte van dit budget te besteden; de hoeveelheid hiervan is afhankelijk van het hierboven beschreven uitvoeringsplan.

› E5-2 19
MDR-A 69

Maatstaven en doelen

› E5-3 23
MDR-T 81a

We verwachten in 2025 de doelstelling voor de reductie van primair grondstoffengebruik te presenteren. Om onze doelstelling betrouwbaar vast te stellen en te monitoren, hebben we voldoende grondstofpaspoorten van (net)componenten nodig. In 2024 hadden we onvoldoende grondstofpaspoorten. Hiervoor zijn we in gesprek met onze leveranciers. We verwachten in 2025 meer informatie te ontvangen en te verwerken. We werken hiervoor ook samen met Netbeheer Nederland binnen de sector. Om de betrouwbaarheid van de grondstofpaspoorten te borgen, werken we samen met Kiwa. Kiwa verzorgt de certificering van het proces rondom het grondstofpaspoort. Een beperkt aantal van onze leveranciers is inmiddels Kiwa-gecertificeerd. We verwachten dat er meer leveranciers volgen in de komende jaren.

Voorgeschreven maatstaven voor materiaalinstromen

De tabel hieronder geeft inzicht in de materiaalinstromen voor Stedin in 2024.

› E5-4 31;
E5-4 32

Materiaalinstroom (in kiloton)	2024
Algehele totaalgewicht	31
Gewicht van secundaire hergebruikte of gerecyclede onderdelen	2,7
Percentage van secundaire hergebruikte of gerecyclede onderdelen	9%

Gezien het beperkt aantal grondstofpaspoorten, hebben wij aannames gehanteerd en schattingen gemaakt om tot de cijfers voor materiaalinstromen te komen.

Stedin Netbeheer
Binnen Stedin Netbeheer zijn er drie verschillende asset groepen: primaire, secundaire en tertiaire assets. Per asset groep hebben wij de materiaalinstromen uitgewerkt aan de hand van de volgende methodologieën.

Primaire en secundaire assets
De primaire en secundaire asset groepen hebben wij beiden op dezelfde manier berekend. Wij vragen voor al onze artikelen grondstofpaspoorten op. Is er voor een artikelnummer een grondstofpaspoorten voorhanden, dan is dit een gegeven. Is er voor een artikelnummer geen grondstofpaspoort aanwezig van leverancier a, maar wel van leverancier b? Dan maken wij de aanname dat beide grondstofpaspoorten gelijk zijn en wordt het grondstofpaspoort van leverancier b gehanteerd.
De artikelnummers zijn gegroepeerd in goederengroepen. Zijn er binnen een goederengroep gedeeltelijk grondstofpaspoorten aanwezig? Dan extrapoleren wij de gegevens uit de grondstofpaspoorten over de ontbrekende artikelnummers op basis van gespendeerde euro's. Hierdoor wordt het gemiddelde van de bekende artikelnummers geëxtrapoleerd over de ontbrekende gegevens binnen dezelfde goederengroep.
Voor de goederengroepen waar géén grondstofpaspoorten aanwezig zijn, maken wij gebruik van de gemiddelde van de overige goederengroepen. Hierdoor extrapoleren we het gemiddelde van de bekende goederengroepen over de ontbrekende gegevens van de resterende goederengroep.

Tertiaire assets
Voor tertiaire assets hebben wij geen grondstofpaspoorten. De tertiaire assets bestaan voornamelijk uit beton. Op basis van enkele specificaties hebben wij een inschatting gemaakt voor het totaal aan geplaatste huisjes.

DNWG
Wij hebben voor DNWG geen grondstofpaspoorten; de gegevens van Stedin Netbeheer hebben we als benchmark bedrijf gebruikt. Wij maken de aanname dat de goederengroepen binnen DNWG dezelfde specificaties hebben als vergelijkbare goederengroepen binnen Stedin Netbeheer. Per goederengroep binnen DNWG hebben wij dezelfde Kg en gerecyclede Kg per Euro gebruikt als de vergelijkbare goederengroepen bij Stedin Netbeheer.

NetVerder
De inkopen van NetVerder zijn niet materieel voor de berekening van onze doelstelling op circulaire materiaalinstroom en niet meegenomen.

Biologische materialen met inbegrip van verpakking zijn niet van toepassing voor Stedin.

Goed werkgeverschap

Ons groeiende werkpakket en de veranderende omgeving vragen om blijvende wendbaarheid van onze organisatie en onze medewerkers. De komende jaren hebben we veel nieuwe medewerkers nodig om de toegenomen vraag aan te kunnen. Van de mensen die al bij ons werken vragen we om zich aan te passen aan nieuwe of veranderende rollen. Deze hele transitie brengt niet alleen veel werk met zich mee, maar vraagt ook fysiek en mentaal veel van onze medewerkers.

> S1 SBM-3 14e

Thema	Waardeketen	IRKs		Tijdshorizon	Beleid	Actieplan
Gezondheid en Veiligheid		Positieve en negatieve impact	De positieve of negatieve impact van een (on)veilige werkomgeving met een geringe of juist grotere kans op arbeidsongevallen en gezondheidsklachten of impact op het welzijn van medewerkers.	Middellange termijn	ESG-strategie Beleid werkplekinspecties en rondgangen Arbobeleid Beleid Risico-inventarisatie & -evaluatie en Plan van Aanpak	ESG-strategie ESG-strategie roadmap (sociaal) High Reliability Organisation (HRO-programma) Werkplekinspecties
Diversiteit en Inclusie		Positieve impact	De positieve impact die een diverse, inclusieve en sociaal veilige werkomgeving met gelijke behandeling en kansen heeft op het welzijn, de betrokkenheid en de arbeidsparticipatie van verschillende groepen	Middellange termijn	ESG-strategie Diversiteits- en Inclusiebeleid Stedin-gedragscode	ESG-strategie roadmap (sociaal)
Opleiden, Leren en Ontwikkelen		Risico	Het risico op onvoldoende geschoolde medewerkers door schaarste op de (technische) arbeidsmarkt, met als mogelijk gevolg problemen met de kwaliteit en/of efficiency en/of continuïteit van de dienstverlening.	Korte termijn	ESG-strategie	ESG-strategie roadmap (sociaal) Jaarplan Stedin Academie 2024

Wij willen onze mensen een veilige en gezonde werkomgeving bieden, hun ontwikkeling stimuleren en iedereen gelijke kansen bieden. De tekorten op de arbeidsmarkt brengen een risico met zich mee en vormen een uitdaging voor de realisatie van de energietransitie. Tegelijkertijd blijft onze basis hetzelfde: we houden onze strategische ambitie op het gebied van goed werkgeverschap vast. Dit betekent dat we sturen en monitoren op eNPS, op veilige werkomstandigheden en passende veiligheidsstandaarden. We gaan door met het creëren van een leer- en ontwikkelklimaat en we bouwen de stappen die we al hebben gezet op het vlak van diversiteit en inclusie verder uit.

Binnen deze context hebben we in onze dubbele materialiteitsanalyse de materiële thema's Gezondheid en Veiligheid, Diversiteit en Inclusie en Opleiden, Leren en Ontwikkelen vastgesteld.

> S1 SBM-3 14a

Ons eigen personeel bestaat uit medewerkers in loondienst. Daaronder vallen zowel technische medewerkers in de operatie als kantoormedewerkers. Ook werken we samen met medewerkers die niet in loondienst zijn en tijdelijk worden ingezet voor specifieke projecten of taken zoals zzp'ers, gedetacheerden en uitzendkrachten. We geven in de toelichting op de drie thema's aan op welke groep medewerkers de focus binnen het thema ligt.

Gezondheid en Veiligheid

S1 SBM-3 14e

Werken aan de energie-infrastructuur is niet zonder risico's. De aard van het vaak technische en fysieke werk brengt gezondheids- en veiligheidsrisico's met zich mee. Daarom besteden we binnen Stedin voortdurend aandacht aan gezondheid en veiligheid. Ook investeren we in veiligheidsmaatregelen, kennis, vakmanschap en een proactieve en sociaal veilige cultuur. Ons belangrijkste doel is om (ernstige) arbeidsongevallen te voorkomen. We willen ervoor zorgen dat onze medewerkers zich veilig voelen tijdens hun werk.

Materiële impacts, risico's en kansen

Impacts

S1 SBM-3 14

De negatieve impact van een onveilige werkomgeving op medewerkers is groot. Dit kan gevolgen hebben voor hun vitaliteit, hun (emotionele) welzijn en hun duurzame inzetbaarheid. Ook kunnen door een onveilige werkomgeving arbeidsongevallen plaatsvinden. Dit kan leiden tot gezondheidsklachten, letsel en/of (langdurig) verzuim. Daarnaast is de emotionele impact van (de gevolgen van) arbeidsongevallen op de directe werkomgeving vaak groot. Een veilige werkomgeving heeft dan weer een positieve impact: onze medewerkers kunnen hierdoor nu en op lange termijn op een zo plezierig en effectief mogelijke manier werken en leven.

S1 SBM-3 15; S1 SBM-3 16

Werkzaamheden met elektriciteit en gas brengen risico's met zich mee. Medewerkers die deze werkzaamheden uitvoeren, ervaren dan ook de grootste impact van de maatregelen die we nemen om hun gezondheid en veiligheid te waarborgen. Op basis van historische inzichten uit ongevallenregistraties weten we welke medewerkers onder deze risicogroepen vallen en zijn we in staat om onze maatregelen hierop in te richten.

S1 SBM-3 14a

In het kader van gezondheid en veiligheid zien we impact op zowel medewerkers in loondienst, als medewerkers die niet in loondienst zijn. Ons beleid en onze acties zien dan ook overwegend op beide groepen medewerkers toe.

Beleid, acties, maatstaven en doelen

Beleid

S1-1 19 MDR-P 65a,d; S1-1 23

In onze strategie zijn de belangrijke uitgangspunten en ambities op het gebied van gezondheid en veiligheid uitgewerkt. Veiligheid is een belangrijk onderwerp voor ons, waarbij we streven naar minder ongevallen en letsel. Niet alleen voor onze eigen medewerkers, maar ook voor medewerkers van derden, klanten en de omgeving waarin we opereren.

In ons Arbobeleid hebben we vastgelegd volgens welke principes wij betrouwbaar willen presteren en veilig willen werken. Dit beleid is van toepassing op al onze medewerkers, maar ook op alle mensen die in onze opdracht werk uitvoeren en derden die daarmee in aanraking komen. De hierop volgende uitwerking van het beleid richt zich op onze medewerkers, omdat we voor deze groep de meeste invloed hebben op een (on)veilige werkomgeving. Onder het Arbobeleid volgen we de principes en gedragskenmerken van de High Reliability Organisation (HRO). Voor meer informatie over HRO, zie de deelparagraaf Acties hieronder. Ook hebben we vastgelegd hoe we belangrijke arbeidsongevallenrisico's identificeren en evalueren, zodat we maatregelen kunnen nemen om deze te elimineren of tot een aanvaardbaar niveau te brengen. In het Beleid Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) en bijbehorend Plan van Aanpak is dit verder uitgewerkt. Zo voldoen we aan de wettelijke verplichtingen uit artikel 5 van de Arbowet (Inventarisatie en evaluatie van risico's) en het certificeringsprogramma VCA (Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers). Het RI&E-beleid ziet toe op risico's voor de fysieke veiligheid van alle medewerkers bij het uitvoeren van zowel buitenactiviteiten als werk op kantoor. Het gaat om een continu proces om het register van arbeidsrisico's actueel en volledig te houden. We werken volgens de BEI (Bedrijfsvoering Elektrische Installaties) en VIAG (Veiligheids-instructies Aardgas) richtlijnen. Deze bevatten de procedures en veiligheidsmaatregelen die onze medewerkers moeten volgen. Hiermee zijn ze essentieel voor het veilig werken met elektrische installaties en aardgas en het minimaliseren van risico's op arbeidsongevallen. Binnen ons Arbobeleid is ook vastgelegd dat alle medewerkers voor aanvang van het werk én ook tijdens het werk een Last Minute Risico Analyse (LMRA) uitvoeren. Hiermee kijken we voortdurend naar de risico's die op ons afkomen.

S1-1 19 MDR-P 65d; S1-1 23

S1-1 19
MDR-P 65b

Conform ons Beleid werkplekinspecties en rondgangen voeren we jaarlijkse werkplekinspecties uit en doen we rondgangen op basis van vastgelegde overwegingen en voor verschillende doelgroepen. Onze leidinggevenden voeren de werkplekinspecties en rondgangen uit. Het doel is het in stand houden dan wel bevorderen van een veilige werkomgeving en werkwijze door middel van controle en dialoog met medewerkers. Dit beleid is van toepassing op al onze bedrijfsonderdelen.

S1-1 19
MDR-P 65e,f;
S1-1 23

Door de gecombineerde aanpak van risico-inventarisaties en -evaluaties (RI&E's), werkplek-inspecties en het volgen van BEI en VIAG sturen we op een continue verbetering van de veiligheid en het veiligheidsbewustzijn op de werkvloer. Dit helpt ons bij het voorkomen van arbeidsongevallen. We monitoren periodiek de effectiviteit van ons beleid met data-inzichten uit ongevallen en verzuimcijfers. Via klankbordgroepen betrekken we medewerkers en leidinggevenden hierbij. Ook vakbonden kunnen de medewerkers collectief vertegenwoordigen en invloed uitoefenen op de effectiviteit van het beleid. Stedin heeft in de afgelopen jaren het beleid voor het omgaan met ongevallen aangepast. Voorheen was de norm dat medewerkers na een ongeval met ziekteverlof gingen. We hebben besloten dit te veranderen om het welzijn en de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers te vergroten. De norm is nu dat we de medewerkers na een ongeval direct weer betrekken bij het arbeidsproces. Is er ondanks eventueel letsel vermogen om te werken? Dan bieden we de medewerker werk aan en zetten we de medewerker passend bij de situatie in. De leidinggevende van de betrokken medewerker draagt hier zorg voor. Dit heeft als gevolg dat ongevallen veelal als Restricted Work Case worden geclassificeerd: ongeval met vervangend werk, in plaats van Lost Time Injury (ongeval met verzuim). Zie ook de ratio's LTIR en RIF hierna onder maatstaven en doelen.

Door regelmatig terugkerende trainingen en herhalingssessies zorgen we ervoor dat ons veiligheidsbeleid, veiligheidsprocedures en -voorschriften bekend zijn bij onze medewerkers. Hiermee houden we de kennis en vaardigheden van onze medewerkers op peil.

S1-1 19
MDR-P 65c

De RvB en meer specifiek de directeur Veiligheid, Gezondheid, Milieu en Kwaliteit (VGMK) zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van deze beleidsonderdelen.

Acties

Op het gebied van veiligheidsstandaarden zijn verschillende actieplannen en maatregelen geïmplementeerd, waaraan we verder hebben gewerkt in 2024. Onze actieplannen en maatregelen richten zich op drie pijlers:

- het verhogen van het veiligheidsbewustzijn;
- het naleven van veiligheidsvoorschriften;
- het bevorderen van een cultuur van continue verbetering.

De benodigde middelen voor deze acties zijn ondergebracht in het jaarplan.

S1-4 37
MDR-A;
S1-4 38a;
S1-4 40a,b;
S1-4 43

Verhogen veiligheidsbewustzijn

S1-4 37
MDR-A 68;
S1-4 38a,c

Om het veiligheidsbewustzijn te verhogen, zijn we in 2017 gestart met een bedrijfsbreed HRO-programma als basis voor onze veiligheidscultuur en daarmee samenhangende acties. We gebruiken de certificering van de Veiligheidsladder om veiligheidsbewustzijn en veilig gedrag te bevorderen binnen de verschillende lagen van onze organisatie. Daarnaast hebben we een externe denktank/klankbordgroep opgericht. Deze bestaat uit wetenschappers op het gebied van gedrag, psychologische veiligheid en verandering. De denktank/klankbordgroep ontwikkelt initiatieven op het vlak van HRO en veiligheid, die we gebruiken voor het bijsturen van onze acties en om onze veiligheidsprestaties betrouwbaarder te maken.

Het HRO-programma draagt bij aan betrouwbaarheid en voorspelbaarheid in processen ('in één keer goed'). Hierbinnen gebruiken we vijf gedragskenmerken: Ik denk vooruit; Ik durf (door) te vragen; Ik ben alert op het onverwachte; Ik ben oplossingsgericht en Ik sta open voor expertise van collega's. In 2024 hebben we gewerkt aan het continu inslijten van deze kenmerken. Dit hebben we gedaan door doorlopend aandacht te besteden aan het op peil houden van kennis, vaardigheden en gedrag. In het bijbehorende trainingsprogramma besteden we aandacht aan sociale veiligheid. Dit doen we vanuit het besef dat een sociaal veilige omgeving de arbeids-veiligheid en de kwaliteit van werken ondersteunt.

S1-4 37
MDR-A 68;
S1-4 38c

Stedin is gecertificeerd voor trede 4 van de Veiligheidsladder. Dit is een beoordelingsmethode die het veiligheidsbewustzijn binnen een organisatie stimuleert. Doel is het terugdringen van het aantal bedrijfsongevallen. De ladder kent vijf treden, waarbij elke trede staat voor een ontwikkelingsfase van de organisatie op het gebied van veiligheidsbewustzijn.

Er worden jaarlijks zowel externe als interne audits uitgevoerd om ervoor te zorgen dat wij op trede 4 blijven, waardoor dit een doorlopende actie is.

In 2024 vonden de tweejaarlijkse Elektriciteitsdagen plaats. Dit evenement is bedoeld voor al onze medewerkers. In het programma stond de dagelijkse actualiteit centraal met onderwerpen op het gebied van sociale veiligheid, houding en gedrag, en de kwaliteit van werken. In 2025 staan de tweejaarlijkse Gasdagen weer op de planning. Het doel van de organisatie van deze dagen is het versterken van de veiligheidscultuur binnen onze organisatie en herhaling van ons veiligheidsbeleid, veiligheidsprocedures en -voorschriften.

Naleving veiligheidsvoorschriften

Een doorlopende actie in het kader van de naleving van de veiligheidsvoorschriften is de 'startwerk-bespreking'. Dit houdt in dat bij de start van de werkzaamheden op de operationele werkplek het werk wordt besproken, de bijzonderheden en de risico's met de betrokken medewerkers. Om op de werkplek aanwezig te mogen zijn, moet een medewerker gekwalificeerd zijn. Wij houden een overzicht bij van gekwalificeerd personeel. Dit overzicht is gekoppeld aan onze BVE- en BVG-tools. De BVE-tool bevat onze werkplannen. De BVG-tool bevat onze bedieningsplannen en helpt bij het beheren van de dagelijkse operationele taken. Voor de uitvoering koppelen we hier gekwalificeerd personeel aan vast. Een niet-gekwalificeerde medewerker kan op deze manier dus niet aan het werk worden gekoppeld. Koppeling vindt altijd plaats vóór het werk start.

› S1-4 37 MDR-A 68; S1-4 38a

Alternatieve energiebronnen zoals wind- en zonne-energie, biogas en waterstof zorgen voor nieuwe uitdagingen op het gebied van veiligheid. Op dit moment zijn er nog geen goede veiligheidsvoorschriften voor het werken met waterstof. Daarom ontwikkelen we in samenspraak met Netbeheer Nederland voorschriften en regelgeving op het gebied van waterstof. In 2024 zijn we gestart met het opstellen van deze regelgeving en de bijbehorende Veiligheid WerkInstructies (de zogenaamde VWI's). Hiervoor hebben we de VIAG als uitgangspunt genomen. We gaan hier in 2025 mee verder en verwachten dat de veiligheidsvoorschriften voor het werken met waterstof voor het eind van 2025 gereed zijn.

Continu verbeteren

› S1-4 37 MDR-A 68; S1-4 37d; S1-4 38b; S1-4 39

In 2024 hebben we werkplekinspecties uitgevoerd. Onze medewerkers hebben niet alleen direct toegang tot de rapporten met onze bevindingen, ook bespreken we de resultaten met hen. Bij de inspecties toetsen we in het kader van de BEI en VIAG. Incidenten en ongevallen onderzoeken en bespreken we.

Mocht een van onze medewerkers een ongeval krijgen tijdens het werk en hierdoor tijdelijk niet meer zijn eigen werk kunnen uitvoeren, dan regelen we in veel gevallen vervangend werk. Zo houden we medewerkers betrokken bij het werk en verminderen we verzuim als gevolg van ongevallen.

› S1-4 37 MDR-A 68; S1-4 37e; S1-4 38d; S1-4 41

We monitoren en evalueren de effectiviteit van onze gezondheids- en veiligheidsmaatregelen door middel van kwantitatieve en kwalitatieve methoden. Doel van onze maatregelen is het verminderen van incidenten en het bevorderen van een veilige werkomgeving. We houden de voortgang bij door regelmatige audits, werkplekinspecties en incidentenrapportages.
We analyseren kwantitatieve gegevens, zoals het aantal ongevallen, om specifieke onderwerpen te identificeren die meer aandacht nodig hebben en waar aanvullende maatregelen worden bepaald. Kwalitatieve informatie verzamelen we door middel van feedback van medewerkers en evaluaties van trainingsprogramma's.

Maatstaven en doelen

› S1-5 46 MDR-T 80

KPI's Gezondheid en veiligheid	Eenheid	Basisjaar	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025	Doel 2027	Doel 2030
LTIR	ratio	0,24 (2023)	≤1,5	0,10	≤1,5	≤1,5	≤1,5
RIF	ratio	2024	≤0,9	0,44	≤0,9	≤0,9	≤0,9

Wij streven naar een veilige en gezonde werkomgeving voor al onze medewerkers. Hiervoor monitoren we onze veiligheidsprestaties aan de hand van twee belangrijke ratio's: de Recordable Incident Frequency (RIF) en de Lost Time Injury Rate (LTIR).

Deze ratio's zijn onderdeel van onze bredere strategie, die zich richt op goed werkgeverschap en waarin het bevorderen van een veilige en gezonde werkomgeving een van de thema's is. In 2024 zijn beide ratio's binnen de doelstelling gebleven en ten opzichte van vorig jaar is de LTIR verbeterd.

> S1-5 47

Binnen Stedin beoordelen we een keer per jaar of de doelen van de ratio's bijgesteld moeten worden op basis van de huidige prestaties. Hierbij maken we gebruik van data en inzichten van verschillende afdelingen. Met deze gestructureerde aanpak streven we ernaar de resultaten op het gebied van gezondheid en veiligheid continu te verbeteren. De doelen voor de RIF en LTIR zijn vastgelegd in ons jaarplan.

We brengen onze medewerkers op de hoogte van onze doelen op het gebied van gezondheid en veiligheid via de organisatielijn.

Diversiteit en Inclusie

> S1 SBM-3 14

Diversiteit wordt vanuit onze maatschappelijke rol en verantwoordelijkheid een steeds belangrijker thema. Wij vinden het niet alleen belangrijk dat ons personeelsbestand een afspiegeling is van de maatschappij en van de diversiteit van al onze klanten. Ook geloven we dat het bieden van een diverse en inclusieve werkomgeving bijdraagt aan het welzijn van onze medewerkers, betere interne besluitvorming en een goede klantbediening.

Materiële impacts, risico's en kansen

Impacts

> S1 SBM-3 16

Stedin heeft een positieve impact op het welzijn en de betrokkenheid van haar medewerkers en de arbeidsparticipatie van verschillende groepen. Dit doen we door een diverse, inclusieve en sociaal veilige werkomgeving te bieden, waarin gelijke behandeling en gelijke kansen centraal staan.

Het in 2021 uitgevoerde Diversiteits- en Inclusie-onderzoek (D&I-onderzoek), waarin we een 0-meting deden op het gebied van diversiteit en inclusie, heeft voor het bewustzijn gezorgd dat er binnen onze organisatie groepen zijn die zich onvoldoende sociaal veilig en vertegenwoordigd voelen. Denk aan medewerkers met een migratieachtergrond en medewerkers die zich identificeren met LHBTIQ+.

In het kader van diversiteit en inclusie zien we impact op zowel medewerkers in loondienst als medewerkers die niet in loondienst zijn. Ons beleid en onze acties zien dan ook overwegend op beide groepen medewerkers toe.

> S1 SBM-3 14a

Beleid, acties, maatstaven en doelen

Beleid

Het thema Diversiteit en Inclusie is onderdeel van onze strategie. Daarin committeren we ons niet alleen aan het creëren van een werkplek waar iedereen zichzelf kan zijn, gewaardeerd wordt en gelijkwaardig wordt behandeld, maar ook aan het aantrekken en behouden van een divers medewerkersbestand. We meten zowel de beleving van sociale inclusie als de sociale veiligheid jaarlijks onder alle medewerkers in het Medewerker Motivatie Onderzoek (MMO).

> S1-1 19
> MDR-P 65a

Aanvullend op deze strategie is eind 2024 een Diversiteits- en Inclusiebeleid (D&I-beleid) opgesteld. Hiermee willen we het belang van diversiteit en inclusie verder borgen. In het D&I-beleid hebben we strategische ambities vastgelegd en de wijze waarop we daarnaartoe willen groeien in 2030. Na vaststelling door de RvB - naar verwachting begin 2025 - zal ook het pakket van acties en interne monitoring en beheersing voor het behalen van de doelstellingen worden geformaliseerd.

> S1-1 19
> MDR-P 65c;
> S1-1 24

In het D&I-beleid staan de volgende diversiteitskenmerken centraal:

> S1-1 19
> MDR-P 65b;
> S1-1 24c

- **Gender**, waarbij we inzetten op het verder verbeteren van de verhoudingen man/vrouw binnen verschillende functiegroepen en geen onverklaarbare beloningsverschillen tussen man en vrouw tolereren.
- **Leeftijd**, waarbij we inzetten op het verder in lijn brengen van de verhouding van onze leeftijdsgroepen met de leeftijdsopbouw van de Nederlandse beroepsbevolking.

- **Arbeidsvermogen**, waarbij de basis ligt binnen de banenafspraak uit de Participatiewet. Elk bedrijfsonderdeel draagt bij aan de doelstelling die we hiervoor hebben bepaald en het behalen van deze afspraak.
- **Culturele diversiteit**, waarbij we inzetten op het verder vergroten van het aantal medewerkers met een migratieachtergrond, zowel in aantallen als representatie binnen functiegroepen en leidinggevende functies.

> S1-1 19 MDR-P 65a,b; S1-1 24a,b,d

Aan de basis van dit beleid staat dat Stedin respect voor medewerkers centraal stelt en dat iedereen in gelijke omstandigheden gelijk wordt behandeld. Dit ligt vast in onze Stedin-gedragscode en ons Stedin Groep mensenrechtenbeleid. Daarin is gewenst persoonlijk gedrag en de verantwoordelijkheid die wij van al onze medewerkers verwachten opgenomen. We discrimineren niet op ras, huidskleur, gender, seksuele voorkeur, leeftijd, lichamelijke beperkingen, religie, politieke opvattingen en nationale, etnische of sociale afkomst of om welke andere reden dan ook.

Onze gedragscode vormt een onlosmakelijk onderdeel van alle arbeidsovereenkomsten voor bepaalde of onbepaalde tijd, stageovereenkomsten en detacherings-, inleen- of freelance-overeenkomsten. De gedragscode is van toepassing op alle medewerkers. Iedereen wordt geacht de inhoud te kennen, te onderschrijven en naar letter en geest na te leven. De inhoud van de gedragscode is vastgesteld door de RvB na afstemming met de ondernemingsraad.

Acties

In relatie tot dit beleid ontwikkelen we acties en maatregelen op de onderwerpen Monitoring en sturing op diversiteitskenmerken, Bewustwording en draagvlak en Sociale veiligheid.

> S1-4 43

De benodigde middelen voor deze acties zijn ondergebracht in het jaarplan.

Monitoring en sturing op diversiteitskenmerken

> S1-4 37 MDR-A 68a,b,c; S1-4 38c

Voor monitoring en sturing heeft Stedin een dashboard. Dit geeft een actueel inzicht in de stand van zaken van de doelstellingen uit het voorgestelde D&I-beleid op de kenmerken gender, leeftijd en arbeidsvermogen. Het dashboard biedt data voor Stedin als geheel en op afdelingsniveau.

Gender

Met onze werkgroep Vrouwen in de techniek zijn we er, door middel van gerichte arbeidsmarktcampagnes en samenwerking met een gespecialiseerd bureau, in geslaagd om meer vrouwen aan te nemen voor onze opleidingstrajecten tot monteur. In de zij-instroomgroep van oktober 2024 was circa een derde vrouw. Daarnaast hebben we ons in 2024 samen met de andere grote netbeheerders aangesloten bij de campagne van Women INC. Doel van deze campagne is het doorbreken van genderstereotypering rondom technische beroepen en sectoren in Nederland.

Leeftijd

Op het gebied van leeftijdsdiversiteit zien we een ondervertegenwoordiging in de jongste leeftijdsgroep. Daarom ligt onze focus op de instroom van jongeren. We richten ons op het aanbieden van opleidingstrajecten voor jongeren tot monteur (BBL-trajecten), het traineeship 'Toekomstmakers' en het openstellen van vacatures voor starters op de arbeidsmarkt.

Arbeidsvermogen

Om leidinggevenden en directe medewerkers voor te bereiden op het begeleiden van participatiemedewerkers hebben we twee maatwerktrainingen laten ontwikkelen én geïmplementeerd. Voor onze operationele teams leiden we participatiekandidaten op tot assistent-monteur. Relatief gezien is het aantal participatiebanen in 2024 harder gegroeid dan het aantal FTE, waardoor het resultaat op 2,0% uitkomt, ten opzichte van 1,9% in 2023.

> S1-5 46 MDR-T 80f

De huidige maatregelen om participatiebanen te creëren, hebben in 2024 echter nog niet geleid tot het gewenste resultaat van 2,8%. Daarom zullen we in 2025 onderzoeken met welke acties we onze doelstelling wel kunnen bereiken.

> S1-4 37 MDR-A 68; S1-4 38c

In 2024 hebben we ook ons recruitmentproces aangepast, op basis van de principes van objectieve werving en selectie. We stellen in onze vacatures criteria die objectief te beoordelen zijn. In onze selectiegesprekken werken we met zo veel mogelijk standaardvragen, gebaseerd op deze criteria. We bieden alle interne recruiters en leidinggevenden een training in objectieve werving en selectie aan. Dit gebeurt door middel van de training 'Selecteren zonder vooroordelen' van het College van de Rechten voor de Mens. We sturen op maximale deelname door leidinggevenden.

S1-4 37 MDR-A 68a,b,c; S1-4 38c

S1-2 28

Bewustwording en draagvlak

Het aanbod van interventies om bewustwording en draagvlak te bevorderen is uitgebreid. Zo is de workshop 'D&I en onbewuste vooroordelen' vast onderdeel geworden van de introductiedagen voor alle nieuwe interne medewerkers. Ook bieden we een workshop over sociale veiligheid en micro-agressie aan en beschikken we over de VR-experience 'Met andere ogen'. Daarnaast heeft Stedin vijf netwerken voor belangrijke minderheidsgroepen. In 2025 zetten we de genoemde interventies voort, net zoals de samenwerking met en tussen de medewerkersnetwerken.

Sociale veiligheid

In 2024 hebben we het programma Sociale veiligheid opgestart. Het doel is het verhogen van de sociale veiligheid binnen onze organisatie. In dit programma zijn definities en uitgangspunten voor de aanpak uitgewerkt en een gerelateerde governancestructuur opgezet. In 2025 stellen we onze visie op sociale veiligheid op en maken we een concreter actieplan voor 2025/2026. Bovendien start er een kerngroep met vertegenwoordiging van de betrokken afdelingen en de business om input te geven op het actieplan.

S1-4 37 MDR-A 68b,c,e

Een deel van onze medewerkers heeft een workshop Sociale veiligheid gevolgd.
Doel: kennismaken met het begrip sociale veiligheid en het gesprek hierover op gang brengen.
Dit krijgt in 2025 een vervolg.

S1-4 38d

In het MMO van 2024 hebben we de sociale veiligheid gemeten op basis van vier vragen.
Dit resulteerde in een beoordeling van 7.9, nagenoeg in lijn met onze doelstelling van 8.0.
In 2025 gaan we een meer specifiek D&I-onderzoek uitvoeren onder al onze medewerkers.
Dit richt zich op het meten van sociale veiligheid en inclusie binnen diverse medewerkergroepen en op het identificeren van eventuele significante verschillen in ervaringen tussen groepen medewerkers. Op basis van de uitkomsten bepalen we verdere acties.

Maatstaven en doelen

S1-5 46 MDR-T 80

KPI's Diversiteit en inclusie	Eenheid	Basisjaar	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025	Doel 2027	Doel 2030
Sociale veiligheid	ratio	2024	8,0	7,9	8,0	8,3	8,5
Ingevulde participatiebanen	%	1,9 (2023)	2,8	2,0	2,7	-	-

S1-5 47

De basis voor deze doelen is de D&I-nulmeting die in 2021 is uitgevoerd. De uitkomsten van het onderzoek zijn vergeleken met de beschikbare gegevens over de Nederlandse beroepsbevolking en hebben, in overleg met een werkgroep met medewerkersvertegenwoordiging, geleid tot doelen. We hebben onze medewerkers op de hoogte gebracht van onze doelen op het gebied van D&I door middel van communicatie via ons intranet.

Opleiden, Leren en Ontwikkelen

S1 SBM-3 16; S1 SBM-3 14e

Ons medewerkersbestand verandert de komende jaren flink. Om het toenemende werk te kunnen verrichten, starten grotere aantallen nieuwe medewerkers bij ons of zij sluiten zich via zij-instroom bij ons aan. Ook stromen er medewerkers binnen onze organisatie door naar andere functies of een nieuwe rol. Voldoende en goed opgeleide, vooral technisch geschoolde medewerkers zijn een succesfactor in het realiseren van de energietransitie. Om hieraan te voldoen, moeten we meer mensen opleiden, meer certificeringen verzorgen en meer maatwerk bieden in ons leer- en ontwikkelaanbod. Daarom werken we aan een ontwikkel- en leerklimaat, waarin onze medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen rondom de gevraagde strategische uitdagingen. Ook zorgen we voor een ondersteunend leeraanbod dat past bij de toekomstige capaciteiten die van onze medewerkers gevraagd worden.

Materiële impacts, risico's en kansen

Risico's

S1 SBM-3 14; S1 SBM-3 16

Door schaarste op de arbeidsmarkt is er een risico dat wij op termijn niet voldoende medewerkers met de juiste (technische) competenties beschikbaar hebben om onze strategische doelen te realiseren. Als het ons niet lukt om voldoende gekwalificeerd personeel – met name technische medewerkers en monteurs – te werven, op te leiden en te behouden, heeft dit mogelijk negatieve gevolgen voor de kwaliteit en/of efficiency en/of continuïteit van onze dienstverlening.

S1 SBM-3 14a

Om dit risico te beheersen, zetten we in op het opleiden, leren en ontwikkelen van onze medewerkers met de focus op onze medewerkers in loondienst. Ons beleid en onze acties zien dan ook overwegend op deze groep medewerkers toe.

Beleid, acties, maatstaven en doelen

Beleid

S1-1 19 MDR-P 65

Het thema Opleiden, Leren en Ontwikkelen is onderdeel van onze strategie. Momenteel hebben we (nog) geen specifiek beleid geformaliseerd op het gebied van leren en ontwikkelen. We zullen dit beleid in het komende rapportagejaar opstellen.

Acties

In onze strategie staan twee onderwerpen gericht op leren en ontwikkelen centraal: Versterken van leren en ontwikkelen en Ontwerpen tijdige en passende leerinterventies. Hiervoor zijn acties uitgewerkt in een roadmap. De benodigde middelen voor deze acties zijn ondergebracht in het jaarplan.

S1-4 43

S1-4 37 MDR-A 68a,b,c; S1-4 40a

Versterken van leren en ontwikkelen

Er is in 2024 één centrale leeromgeving voor alle leer- en ontwikkelvraagstukken ingericht: de Stedin Academie. Daarin brengen we technisch en niet-technisch leren onder. De Academie moet borgen dat we voldoende en vakbekwame medewerkers kunnen blijven inzetten om de energietransitie te realiseren. De Bedrijfsschool heeft binnen onze organisatie altijd alle technische opleidingen verzorgd. Door één loket zijn we beter in staat om overzicht, inzicht en grip te hebben op ontwikkelvraagstukken en samenwerking met (opleidings)partners.
We hebben in 2024 een nieuw besturingsmodel van de Stedin Academie geïmplementeerd. Hiermee behaalden we een groei in studentaantallen. Om in de toekomst nog grotere aantallen studenten onder te kunnen te brengen, komt er een nieuwbouwvestiging voor de Stedin Academie met een verwachte oplevering in 2026.

S1-4 37 MDR-A 68b

Ontwerpen tijdige en passende leerinterventies

We analyseren doorlopend de huidige en middellangetermijnontwikkelingen van de benodigde capaciteiten van onze medewerkers. Op basis hiervan ontwikkelen we passende en tijdige leerinterventies, die medewerkers in staat stellen om organisatiedoelen te behalen. Deze leerinterventies richten zich op technische en niet-technische capaciteiten, waarbij extra aandacht uitgaat naar technische beroepen. We betrekken hierbij onze operationele afdelingen om te bepalen welke interventies nodig zijn om onze medewerkers in de technische beroepen tijdig op te kunnen leiden.

S1-4 37 MDR-A 68c,e; S1-4 38b

In 2024 zijn we gestart met het ontwikkelen van nieuwe technische onderwijsprogramma's voor het mbo. We hebben onder meer een nieuwe mbo-opleiding EMHT (Eerste Monteur HoogspanningsTransport) ontwikkeld in samenwerking met opleidingspartners en andere netbeheerders. Deze opleiding is inmiddels geaccrediteerd en operationeel. Via deze opleiding kunnen we technische medewerkers versneld opleiden. Daarnaast hebben we ontwikkelteams ingericht om de belangrijkste mbo-programma's te optimaliseren voor de start van aankomend studiejaar. Input voor deze optimalisatie zijn reeds uitgevoerde tevredenheidsmetingen onder studenten. Verbeteringen voor het nieuwe studiejaar zullen gericht zijn op eenduidigheid creëren van de onderwijsprogramma's, versneld waar het kan en een verbeterde koppeling met de werkpraktijk. Dit doen we in afstemming met onze mbo-opleidingspartners. Het doel hiervan is om de kwaliteit van de opleidingen te optimaliseren en leeropbrengsten te verstevigen. Hierdoor hebben we voldoende en tijdig technisch gekwalificeerd personeel om onze strategische doelen te realiseren.

S1-4 37
MDR-A 68e;
S1-4 38d

We monitoren de kwaliteit en effectiviteit van onze interventies door de inrichting van frequente kwaliteits- en tevredenheidsmetingen onder onze medewerkers en studenten. Deze inzichten gebruiken we minimaal halfjaarlijks om verbeteracties te bepalen en te implementeren in ons leeraanbod.

S1-5 46
MDR-T 80

Maatstaven en doelen

KPI's Opleiden, leren en ontwikkelen	Eenheid	Basisjaar	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025	Doel 2027	Doel 2030
Werknemers met een arbeidsovereenkomst	FTE	2024	5.257	5.236	6.096	6.834	-

Op dit moment hebben we nog geen specifieke KPI opgesteld om de voortgang van onze acties ten aanzien van Opleiden, Leren en Ontwikkelen te kunnen meten. We stellen deze in het komende rapportagejaar op. Wel monitoren we jaarlijks de ontwikkelbereidheid van onze medewerkers met de score in het MMO als antwoord op de vraag 'ik wil mezelf verder ontwikkelen'. Met de algemene FTE-groeidoelstelling meten we of we voldoende medewerkersaantallen hebben om de energietransitie te realiseren. De acties op het gebied van Opleiden, Leren en Ontwikkelen dragen hieraan bij.

Dialoog met medewerkers

S1 SBM-2 12;
S1-2 27;
S1-2 28

Bij Stedin gaan we op verschillende manieren de dialoog aan met onze medewerkers. Dit gebeurt direct via reguliere werkoverleggen, medewerkersonderzoeken en het medewerkerspanel, maar ook via diverse kanalen voor medewerkers om zorgen te uiten en via de diverse minderheids-groepennetwerken. Ook zijn er jaarlijks meerdere momenten waarop de RvB in gesprek gaat met medewerkers. Daarnaast heeft Stedin een ondernemingsraad die meedenkt over bedrijfseconomische en sociale onderwerpen.

Medewerkersonderzoeken

Jaarlijks houdt Stedin een onderzoek naar de werkbeleving van de medewerkers, het al eerder genoemde MMO. Binnen het onderzoek wordt jaarlijks de eNPS gemeten, de employee Net Promotor Score. Dat is een indicator voor de algemene tevredenheid van de medewerkers. Voor ons is dit een belangrijke, overkoepelende maatstaf voor Goed werkgeverschap. De huidige realisatie is zichtbaar in de onderstaande tabel en ligt boven de doelstelling. Aan de hand van de uitkomsten gaan teams met elkaar in gesprek over wat goed gaat en wat beter kan. Ook op hoger managementniveau gebruiken we de uitkomsten van het MMO om de medewerkersbeleving te verbeteren. Door het onderzoek jaarlijks te doen, kunnen we wijzigingen in de medewerkersbeleving signaleren. Aanvullend sturen we vragenlijsten naar specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld naar medewerkers die net zijn gestart of medewerkers die uit dienst zijn gegaan.

KPI Goed werkgeverschap	Eenheid	Basisjaar	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025	Doel 2027	Doel 2030
Medewerkers-tevredenheid eNPS	ratio	2024	20	28	21	>20,3	>20,3

Medewerkerspanel

Stedin heeft een medewerkerspanel. Dit panel bestaat uit medewerkers uit alle bedrijfsonderdelen. Deze medewerkers hebben zich vrijwillig aangemeld en denken mee over vraagstukken. Bijvoorbeeld over ons onboardingsprogramma, doorstroommogelijkheden en het budget voor duurzame inzetbaarheid. De panelleden leveren een bijdrage door het invullen van een vragenlijst, het deelnemen aan paneldiscussies of interviews. Soms benaderen we specifieke doelgroepen binnen het medewerkerspanel, zoals monteurs of leidinggevenden. De inzichten uit het medewerkerspanel nemen we mee in de ontwikkeling, verandering of optimalisatie van acties op verschillende onderwerpen. Denk aan onze huisvesting of de inzet van wisselende feestdagen anders dan de landelijk vastgestelde feestdagen.

Ondernemingsraad

Stedin Groep heeft een ondernemingsraad (OR). Ongeveer zes keer per jaar vindt overleg plaats tussen de OR en de CEO van Stedin Groep. Het dagelijks bestuur van de OR en de CEO hebben regelmatig, maar ten minste één keer per maand overleg. De OR heeft verschillende commissies. Een commissie is gericht op een afdeling en in dit verband spreken enkele OR-leden met de verantwoordelijke directeur van de betreffende afdeling.

Op deze manier wordt de OR meegenomen in wat er speelt binnen de verschillende afdelingen. Bij advies- of instemmingsplichtige onderwerpen wordt de OR in een vroeg stadium meegenomen. Hierdoor kan de ondernemingsraad vroegtijdig input leveren. OR, Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen spreken elkaar twee keer per jaar in een drie raden-overleg. De voorzitter van de OR maakt onderdeel uit van de Strategische Coalitie. De OR vertegenwoordigt de belangen en standpunten van de medewerkers bij het bepalen van onze strategie.

Kanalen om zorgen kenbaar te maken

S1-3 32

In het geval dat een medewerker een negatieve impact ervaart die door Stedin wordt veroorzaakt, kan de medewerker een melding doen via het Meldpunt Integriteit. Bij dit meldpunt kunnen binnen een veilige omgeving incidenten worden gerapporteerd zonder angst voor repercussies. Dit staat beschreven in de Gedragscode en de 'Beleidsinstructie Melding en Afhandeling Integriteitsincidenten en Misstanden'. Dit systeem omvat verschillende interne meldkanalen, waaronder een incidentenmeldpunt, vertrouwenspersonen en een compliance-officer. Als een misstand met maatschappelijk belang niet (adequaat) is afgehandeld, kan een medewerker een melding ook extern indienen bij het Huis voor Klokkenluiders. Daarnaast is er een mogelijkheid tot het doen van veiligheidsgerelateerde meldingen in het veiligheidsregistratiesysteem.

S1-3 33

Als bescherming tegen repercussies bestaat de mogelijkheid om de behandeling van meldingen te toetsen. Ondervindt een medewerker negatieve gevolgen na het melden van een misstand? Dan kan het Huis voor Klokkenluiders een bejegeningsonderzoek uitvoeren. Dit onderzoek beoordeelt of de melder eerlijk en rechtvaardig is behandeld en geen nadelige gevolgen heeft ervaren vanwege de melding.

De klachtenmechanismen en het klokkenluidersbeleid zijn uitvoerig beschreven in de paragrafen Meldpunt Integriteit en vertrouwenspersonen en Bescherming van klokkenluiders in het hoofdstuk Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur.

S1-3 32a; S1-1 20c; S1-4 38b

Indien een medewerker een materiële negatieve impact heeft ervaren, zet Stedin interventies in gericht op herstel. De interventie is afhankelijk van de aard en de zwaarte van het incident. Te denken valt aan begeleiding door de leidinggevende, zorg door een vertrouwenspersoon, inzet van een verzuimcoach of externe hulp voor traumaopvang.

Mensenrechtenbeleid

S1 SBM-2 12; S1 SBM-3 14f,g; S1-1 20a,b; S1-1 21; S1-1 22

In 2024 hadden we nog geen formeel geïmplementeerd mensenrechtenbeleid. Onze eigen organisatie opereert uitsluitend binnen Nederland, waar de Nederlandse wet- en regelgeving actief bijdraagt aan het uitsluiten van mensenhandel, gedwongen arbeid en kinderarbeid. Door de CAO-afspraken en de aanwezige meldingsmogelijkheden is het risico op mensenrechtenschendingen beperkt voor onze medewerkers in loondienst en onze medewerkers niet in loondienst, zoals zzp'ers, gedetacheerden en uitzendkrachten. Toch hebben we in het rapportagejaar een mensenrechtenbeleid geformaliseerd. Hierin geven we verdere invulling aan het onderwerp mensenrechten en hebben we onder meer vastgelegd hoe wij acteren op onderwerpen als mensenhandel, gedwongen arbeid en kinderarbeid. Het beleid volgt de richtlijnen en standaarden die volgen uit zowel Nederlandse wetten als internationale standaarden en richtlijnen, waaronder de United Nations (UN) Guiding Principles on Business and Human Rights. Dit beleid is in december 2024 door de RvB goedgekeurd en is per 1 januari 2025 in werking getreden.

Leefbare lonen en sociale bescherming

S1-10 69; S1-11 74

Alle medewerkers van Stedin krijgen een leefbaar loon betaald. Dit loon voldoet minstens aan het Nederlandse wettelijk minimumloon. Ook genieten alle medewerkers sociale bescherming tegen inkomensverlies als gevolg van belangrijke levensgebeurtenissen. Deze bescherming omvat onder meer uitkeringen bij ziekte, werkloosheid (vanaf de start van het dienstverband), arbeidsongevallen en niet-aangeboren beperkingen, ouderschapsverlof en pensioen.
Deze bescherming wordt geboden via overheidsprogramma's en/of aanvullende uitkeringen van Stedin zelf.

Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel

Kenmerken van de medewerkers van de onderneming

> S1-6 50; ESRS2 MDR-M

Kenmerken van de werknemers van de onderneming	Eenheid	2024
Aantal werknemers	Aantal	5.471
Vrouw	Aantal	1.106
Man	Aantal	4.365
Aantal vaste werknemers	Aantal	4.448
Vrouw	Aantal	845
Man	Aantal	3.603
Aantal tijdelijke werknemers	Aantal	1.023
Vrouw	Aantal	261
Man	Aantal	762
Aantal personeelsleden dat de onderneming heeft verlaten	Aantal	387
Personeelsverloop	%	7

Werknemer of personeelslid is een persoon die met Stedin een arbeidsrelatie heeft overeenkomstig nationaal recht of nationale praktijk. Binnen Stedin aangeduid als “interne medewerkers”. Stagiaires of trainees vallen hier niet onder. Vaste werknemer is een interne medewerker met een contract voor onbepaalde tijd. Tijdelijke werknemer is een interne medewerker met een contract voor bepaalde tijd. Stedin maakt geen gebruik van oproepkrachten en dit is daarom niet gespecificeerd. Alle werknemers bevinden zich in Nederland.

De werknemersgegevens worden berekend op basis van gegevens uit het HR registratiesysteem. Het aantal werknemers is bepaald als het aantal personen met een arbeidsrelatie aan het einde van het rapportagejaar. Werknemers die ontslagen zijn, worden erkend tot het verstrijken van hun opzegtermijn, ongeacht of ze tijdens hun opzegtermijn zijn vrijgesteld van al hun taken of een deel daarvan. Het meest representatieve cijfer in de jaarrekening is het gemiddeld aantal interne medewerkers (in FTE) te vinden onder paragraaf 6 Personeelskosten.

Het personeelsverloop wordt berekend als het aantal werknemers dat het bedrijf heeft verlaten ten opzichte van het gemiddelde aantal werknemers in het rapportagejaar.

Het is binnen Stedin standaardpraktijk om nieuwe werknemers een tijdelijk contract aan te bieden voordat zij een vast contract aangeboden krijgen.

CAO-dekkingsgraad en sociale dialoog

> S1-8 60a,b; S1-8 63; ESRS2 MDR-M

Cao-dekkingsgraad en sociale dialoog	Eenheid	2024
Percentage van het totale aantal werknemers dat is gedekt door CAO’s	%	94,8
Percentage werknemers dat werknemersvertegenwoordigers heeft	%	99,7

Stedin is onderdeel van de sector Energie Netwerkbedrijven die met vakbonden FNV en CNV een collectieve arbeidsovereenkomst hebben afgesloten: cao NWb. Iedere werknemer in een C-schaal valt onder deze CAO. Op werknemers in een F schaal (functiecontracten) is de CAO NWb slechts gedeeltelijk van toepassing en daarom vallen ze niet onder het aantal gedekte werknemers. Ook individuele contracten en de RvB worden niet gedekt door de CAO. De CAO-dekkingsgraad is berekend per einde van het rapportagejaar.

Stedin weet niet exact hoeveel medewerkers lid zijn van een vakbond en daardoor een werknemersvertegenwoordiging hebben. Het gepresenteerde aantal is indirect vastgesteld door het bepalen van het aantal werknemers waarvoor een vaste bijdrage per jaar is betaald aan de vakbonden, zoals bepaald in de CAO NWb 2024-2025. Deze bijdrage geldt voor iedere werknemer behalve die met een Individueel contract of de RvB. Omdat Stedin alleen werknemers in Nederland heeft is er geen overeenkomst met de werknemers inzake vertegenwoordiging door de Europese ondernemingsraad (EOR), de ondernemingsraad van de Societas Europaea (SE) of de ondernemingsraad van de Societas Cooperativa Europaea (SCE).

S1-9 66; ESRS2 MDR-M

Diversiteitsmaatstaven

Diversiteitsindicatoren	Eenheid	2024
Aantal leden hoger management	Aantal	30
Vrouw	Aantal	12
Vrouw	%	40
Man	Aantal	18
Man	%	60
Aantal werknemers < 30 jaar	Aantal	853
Aantal werknemers 30-50 jaar	Aantal	2.918
Aantal werknemers >50 jaar	Aantal	1.700

Deze maatstaven betreffen alleen de interne medewerkers.

Stedin hanteert een eigen definitie van "hoger management" die aansluit bij haar rapportage aan de Sociaal-Economische Raad (SER) onder de wet 'ingroeiquotum en streefcijfers'. Hieronder vallen de RvB en alle directeuren en managers van de afdelingen die direct aan de RvB rapporteren.

Tot op heden heeft Stedin andere leeftijdsgroepen gerapporteerd in haar jaarverslagen en hier targets op vastgesteld. In 2024 zijn deze aangepast aan de leeftijdsgroepen zoals gedefinieerd door de ESRS-standaard.

Veiligheids- en gezondheidsindicatoren

S1-14 88a,b,c; ESRS2 MDR-M

Veiligheids- en gezondheidsindicatoren	Eenheid	2024
Percentage van het eigen personeelsbestand dat onder een gezondheids- en veiligheidsbeheersysteem valt dat gebaseerd is op wettelijke vereisten en (of) erkende normen of richtlijnen	%	100
Aantal sterfgevallen onder het eigen personeel én van andere werknemers als gevolg van werkgerelateerd letsel	Aantal	0
Aantal geregistreerde werkgerelateerde ongevallen voor eigen personeel	Aantal	54
Ratio geregistreerde werkgerelateerde ongevallen voor eigen personeel	Ratio	5,7

Deze maatstaven betreffen zowel de interne als externe medewerkers.

Iedere interne en externe medewerker heeft toegang tot het beheerssysteem voor gezondheid en veiligheid. Daarmee veronderstellen wij dat iedere interne en externe medewerker ook onder het beheerssysteem voor gezondheid en veiligheid valt.

Sterfgevallen zijn het aantal medewerkers dat als gevolg van een werk gerelateerd incident om het leven is gekomen. Dit wordt gerapporteerd als Fatality (FAT) in ons veiligheidsregistratiesysteem. Onder werk gerelateerde ongevallen zijn de gevallen opgenomen die in het veiligheidsregistratiesysteem als Fatality (FAT), Lost Time Injury (LTI), Restricted Work Case (RWC), Medical Treatment Case (MTC) of First Aid Case (FAC) zijn opgenomen. De ratio is berekend op basis van het aantal werk gerelateerde ongevallen te delen door het totale aantal uren dat is gewerkt en vermenigvuldigd met 1.000.000. Het aantal gewerkte uren is berekend door het totaal gemiddelde FTE in het rapportage jaar te vermenigvuldigen met een gemiddeld aantal gewerkte uren. Uitgangspunt hierbij is dat 1 FTE 1.600 uren per jaar werkt volgens de norm van het certificeringsprogramma VCA (Veiligheid, Gezondheid en Milieu Checklist Aannemers).

Stedin kent twee KPI's in het kader van de veiligheidsprestatie; de ratio's LTIR (Lost time injury rate) en RIF (Recordable Incident Frequency). De ratio werk gerelateerde ongevallen in de indicatorentabel is vergelijkbaar met de RIF, maar bij de berekening van de RIF worden geen First Aid Case (FAC) meegenomen. Daarnaast vertegenwoordigt de ratio werk gerelateerde ongevallen het aantal gevallen per 1.000.000 gewerkte uren, waar de RIF gebaseerd is op het aantal gevallen per 200.000 gewerkte uren. Op de KPI's LTIR en RIF zijn lange termijn doelstellingen vastgesteld.

> S1-16 97; ESRS2 MDR-M

Beloningsmaatstaven (loonkloof en totale beloning)

Beloningsindicatoren (loonkloof en totale beloning)	Eenheid	2024
Beloningsverschil man/vrouw	%	4
Verhouding tussen de jaarlijkse totale beloning voor de best betaalde persoon en de mediane jaarlijkse totale beloning voor alle werknemers	ratio	3,2

Deze maatstaven betreffen alleen de interne medewerkers.

Het beloningsverschil man/vrouw is berekend als het verschil tussen het gemiddelde bruto-uurloon van vrouwelijke werknemers en mannelijke werknemers, uitgedrukt als een percentage van het gemiddelde bruto-uurloon van mannelijke werknemers. Het bruto-uurloon is bepaald door alleen het basis salaris van de werknemer mee te nemen in de berekening. Het resultaat van 4% is in het voordeel van de vrouw. Omdat er andere factoren zijn die de salarishoogte beïnvloeden; leeftijd, functieniveau (schaal) en kantoor- versus buitendienst functie berekenen wij ook het beloningsverschil man/vrouw gecorrigeerd voor deze factoren. Het gecorrigeerde beloningsverschil is 0% en geeft ons betere informatie om het beloningsverschil te kunnen beoordelen. In dit geval worden onder beloning meegenomen het fulltime salaris, persoonlijke toelage en garantie toelage wat een werknemer over het betreffende kalenderjaar uitgekeerd heeft gekregen.

De beloning voor de berekening van de beloningsverhouding tussen best betaalde persoon en de mediane beloning voor alle werknemers is gebaseerd op het fulltime jaarloonpensioen. Hieronder vallen ook variabele uitkeringen.

> S1-17 103a,b,c; S1-17 104; ESRS2 MDR-M

Incidenten, klachten en ernstige impacts op het gebied van mensenrechten

Incidenten, klachten en ernstige impacts op het gebied van mensenrechten	Eenheid	2024
Aantal incidenten van discriminatie, met inbegrip van intimidatie, gerapporteerd tijdens de rapportageperiode	Aantal	0
Aantal klachten dat is ingediend via kanalen voor personen binnen het eigen personeel van de onderneming om zorgen te uiten	Aantal	246
Totale bedrag aan geldboeten, geldstraffen en schadevergoedingen voor schade veroorzaakt door de hierboven gerapporteerde incidenten en klachten	EUR	0
Aantal ernstige incidenten op het gebied van mensenrechten met betrekking tot het personeel	Aantal	0
Totale bedrag aan boeten, geldstraffen en schadevergoedingen voor de incidenten	EUR	0

Deze maatstaven betreffen zowel de interne als externe medewerkers.

Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid

Onze kerntaak is het zorgen voor voldoende netcapaciteit en -kwaliteit en daarmee toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid. Binnen het thema Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid onderscheiden we drie subthema's: Investeren in infrastructuur ten behoeve van de energietransitie, Betaalbaarheid en Cyber-, gegevens- en informatiebeveiliging. Onder Investeren in infrastructuur ten behoeve van de energietransitie verstaan we het investeren in, aanleggen en beheren van fysieke en digitale infrastructuur voor de overgang naar een duurzaam energiesysteem. Onder het subthema Betaalbaarheid verstaan we het tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten beschikbaar hebben van voldoende netcapaciteit en -kwaliteit voor onze klanten. En onder het subthema Cyber-, gegevens- en informatiebeveiliging verstaan we de maatregelen om gegevens van onze assets en klanten te beveiligen voor continuïteit van processen en binnen wettelijke eisen.

Thema	Waardeketen	IRKs		Tijdshorizon	Beleid	Actieplan
Investeren in infrastructuur ten behoeve van de energiestransitie		Positieve en negatieve impact	Al dan niet beschikbaar hebben, maken en houden van netcapaciteit	Lang	Stedin Strategie	Jaarplan 2024 Stedin Groep Proceshandboek Ruimte voor netuitbreiding transportstations Investeringsplan 2024 – 2033
		Negatieve impact	Onvoldoende investeringen in infrastructuur	Lang	Stedin Strategie	
		Transitie risico	Toename in leveringsonderbrekingen	Middellang	Stedin Strategie	
		Transitie risico	Onvoldoende beschikbaarheid van elektriciteit op het moment dat klanten dat wensen	Middellang	Stedin Strategie	
		Transitie risico	Beheersbaarheid van de spanningskwaliteit in de laagspanningsnetten	Middellang	Stedin Strategie	
		Kans	Inzetten van data, technologie en innovatie	Middellang	Stedin Strategie	
Betaalbaarheid		Negatieve impact	Hogere tarieven en maatschappelijke kosten	Middellang		Actieve betrokkenheid bij onderzoeken naar mogelijke maatregelen
Cyber-, gegevens-, en informatiebeveiliging		Risico	Onvoldoende weerbaar tegen cyberdreigingen	Kort	Beleid Informatiebeveiliging Stedin	Versterking informatiebeveiligingsorganisatie

Materiële impacts, risico's en kansen

Impacts

S4 SBM-3 10b,c

We kunnen zowel een positieve als negatieve impact hebben op de toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid door het al dan niet beschikbaar hebben, kunnen maken en houden van netcapaciteit voor onze (toekomstige) klanten in ons verzorgingsgebied. Deze impact is wijdverbreid.

We hebben een negatieve impact op onze klanten, omdat we niet genoeg kunnen investeren in de infrastructuur voor de energietransitie door schaarste in onder andere ruimte en technisch gekwalificeerd personeel. Onvoldoende investeren in de infrastructuur is een wijdverbreide impact en brengt risico op netcongestie en mogelijke vertraging van de energietransitie in ons verzorgingsgebied met zich mee.

Een potentiële negatieve impact is gerelateerd aan de investeringskosten die we maken. Deze kosten leiden tot hogere tarieven die worden doorberekend aan klanten. Dit leidt tot hogere maatschappelijke kosten voor energie, waarmee de betaalbaarheid van energie onder druk komt. Deze potentieel negatieve impact is wijdverbreid.

Risico's

S4 SBM-3 10d

Het thema Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid heeft voor ons verschillende risico's. Een risico is dat we in toenemende mate te maken krijgen met leveringsonderbrekingen en deze leveringsonderbrekingen niet tijdig kunnen oplossen.

Er bestaat ook een risico dat klanten (kleinverbruik en grootverbruik) door onvoldoende verzwaarde netten geen of onvoldoende elektriciteit hebben op het moment dat zij dat nodig hebben. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld economische activiteiten en woningbouw geen doorgang vinden. Dit kan ook leiden tot boetes en/of imagoschade. Dit heeft weer invloed op onze financiële positie, financiële prestaties en kasstromen.

ESRS2 SBM-3 48d

Daarnaast is er een risico dat we de spanningskwaliteit in de laagspanningsnetten niet kunnen beheersen. Dit kan zich voordoen door snelle toename van capaciteits- en spanningsknelpunten in laagspanningsnetten.

Tot slot is er een risico dat we onvoldoende weerbaar zijn tegen cyberdreigingen. Dit kan leiden tot financiële en reputatieschade bij incidenten, wat invloed heeft op onze financiële positie, financiële prestaties en kasstromen.

ESRS2 SBM-3 48d

Kansen

S4 SBM-3 10d

Een kans bij het bouwen, benutten en beheren van ons energienet ligt bij het inzetten van data, technologie en innovatie. Denk aan prioritering en stimulering van innovatie, investeren in het verslimmen van de netten en werkzaamheden en het slim inzetten van data. Dit biedt mogelijkheden voor het voorkomen van netcongestie en het faciliteren van de energietransitie.

Bovengenoemde impacts, risico's en kans hebben betrekking op alle klanten in ons verzorgingsgebied: kleinverbruikklanten en grootverbruikklanten.

S4 SBM-3 10a,c; S4 SBM-3 11; S4 SBM-3 12

Beleid, acties, maatstaven en doelen

Bouwen, Benutten, Beheren – Beleid

S4-1 15 MDR-P 65a,b

Toegang tot energie, leveringsbetrouwbaarheid en de energietransitie en daarmee investeren in de infrastructuur is verankerd in de Stedin Groep Strategie 2023-2027: Bouwen, Benutten en Beheren. Voor het beschrijven van onze aanpak op het thema Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid beschouwen we deze strategie ook als beleid. Het gaat hier om de uitvoering van onze kerntaak, waarvoor naast onze strategie geen apart overkoepelend beleid nodig is. Voor een beschrijving van onze strategie zie het hoofdstuk Stedin strategie.

Informatiebeveiliging – Beleid

Wij hebben ons beleid om het genoemde risico met betrekking tot Cyber-, gegevens- en informatiebeveiliging te beheersen vastgelegd in het Beleid Informatiebeveiliging Stedin.

S4-1 15 MDR-P 65a,b,c,d

Het Beleid Informatiebeveiliging Stedin heeft als doel om met beheersmaatregelen het risico op inbreuken op de informatiebeveiliging tot een acceptabel niveau te verminderen. Het beleid is van toepassing op onze gehele organisatie, met uitzondering van Utility Connect en Infradock. De Chief Information Security Officer (CISO) is eigenaar van het beleid. Het Security Office, dat onder verantwoordelijkheid van de CISO valt, stelt het beleid op, beheert en onderhoudt het. De implementatie, uitvoering en het beheer en onderhoud van de beheersmaatregelen voor informatiebeveiliging, zoals opgenomen in het beleid, wordt door het Security Office belegd bij de bedrijfsonderdelen en afdelingen binnen Stedin. Wij conformeren ons met het Beleid Informatiebeveiliging Stedin aan internationaal geaccepteerde normen voor informatie- en fysieke beveiliging.

De volgende normen dienen als uitgangspunt en bieden de basis voor het Beleid Informatiebeveiliging Stedin:

- NEN-EN-ISO/IEC 27001:2023 Informatiebeveiliging, cybersecurity en bescherming van de privacy - Managementsysteem voor informatiebeveiliging – Eisen.
- NEN-EN-ISO/IEC 27002:2022 Informatiebeveiliging, cybersecurity en bescherming van de privacy - Beheersmaatregelen voor informatiebeveiliging.
- NEN-EN-ISO/IEC 27019:2020 Information technology - Security techniques - Information security controls for the energy utility industry.

Bouwen – Acties, maatstaven en doelen

S4-5 40 MDR-T 80b,c,d,e,f,i

KPI's Bouwen	Eenheid	Basisjaar	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025	Doel 2027	Doel 2030
Bestemmingsplannen onherroepelijk	#	2024	10	10	12	-	-
Samenwerkingsovereenkomsten met gemeenten	%	2024	-	55	95	100	100
Investeringen	€ 1 mln	832 (2023)	960	1.096	1.300	1.600 - 1.900	2.000 - 2.500
Additioneel vermogen	MVA	513 (2023)	500	344	753	500	1.500

S4-4 30 MDR-A 68a; S4-4 31a; S4-4 33a,b; S4-5 40 MDR-T 80b,j

Om eerder te beginnen met bouwen hebben we in 2024 als doelstelling om 10 bestemmingsplannen onherroepelijk te krijgen voor transportnetuitbreidingen met een ruimtelijke component. De acties die we hiervoor inzetten zijn vastgelegd in het Proceshandboek Ruimte voor netuitbreiding transportstations. Hierin beschrijven we de verschillende actiefases: van het uitvoeren van een knelpuntanalyse, het afstemmen met gemeenten tot het publiceren van het ontwerpbestemmingsplan en het opstellen van een gebruikersovereenkomst. In 2024 hebben we 10 bestemmingsplannen onherroepelijk gekregen voor transportnetuitbreidingen.

In 2024 hebben we met 55% van de gemeenten een samenwerkingsovereenkomst getekend. Met deze overeenkomsten willen we distributienetuitbreidingen starten conform planning door samenwerking met gemeenten. Een belangrijke actie op dit vlak is het werken in een Buurtaanpak. Met de Buurtaanpak versnellen we verzwaring in het distributienet. We maken vooraf samenwerkingsafspraken met lokale overheden voor het vinden van locaties voor nieuwe distributiestations. In 2025 nemen we de doelstelling voor het aantal samenwerkingsovereenkomsten met gemeenten op in onze reguliere planning, control en monitoring processen.

Onze doelstelling voor 2024 ten aanzien van investeringen in onze netten bedroeg €960 miljoen. In 2024 hebben wij €1.096 miljoen geïnvesteerd in onze netten. Ook is er een doelstelling rondom additioneel transportvermogen. Dit is de netto hoeveelheid netcapaciteit in megavolt-ampère (MVA) die in het rapportagejaar aan het totaalvermogen is toegevoegd. De doelstelling voor 2024 was 500 MVA additioneel vermogen toevoegen aan de netcapaciteit. De belangrijkste actie om deze doelstelling te halen, is investeren in de netcapaciteit. We hebben een Investeringsplan 2024-2033 opgesteld. Dit geeft inzicht in de geplande uitbreidings- en vervangingsinvesteringen in onze elektriciteits- en gasinfrastructuur voor deze periode. In dit strategische investeringsplan kijken we vooruit naar de benodigde investeringen op basis van marktontwikkelingen, overheidsbeleid en toekomstscenario's. Dit investeringsplan scherpen we elke twee jaar aan.

In 2024 hebben we 344 MVA additioneel vermogen toegevoegd aan onze netcapaciteit. Dit is minder dan onze doelstelling van 500 MVA additioneel vermogen. Dit wordt met name veroorzaakt door opgelopen vertraging bij de bouw van transportstations. De toevoeging van deze transportstations vindt daarmee later in de tijd plaats.

Door de energietransitie en het tegelijkertijd zorgdragen voor een hoge leveringsbetrouwbaarheid zijn de investeringen in onze netten fors toegenomen in de afgelopen jaren. In de komende jaren moeten we nog meer investeren. Hierdoor is het de verwachting dat de totale energierekening van onze klanten voor elektriciteit en gas zal stijgen, waarmee de betaalbaarheid van energie onder druk komt. Als actie rondom betaalbaarheid zijn we samen met de andere netbeheerders en Netbeheer Nederland actief betrokken bij verschillende onderzoeken naar mogelijke maatregelen. Denk aan een herijking van de manier waarop netkosten worden (door)berekend. Daarnaast loopt er een interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) naar de bekostiging en financiering van de elektriciteitsinfrastructuur in opdracht van het kabinet. Als netbeheerder zijn we hierbij betrokken. Het eindrapport van het IBO wordt in het eerste kwartaal van 2025 verwacht en moet tot concrete aanbevelingen leiden.

Zoals gezegd is het inzetten van data, technologie en innovatie een kans bij het bouwen van ons energienet. Om deze kans te benutten, hebben we in onze strategie opgenomen om hierop de komende jaren nadrukkelijk in te zetten. We werken samen met aannemers om sneller te kunnen bouwen. Als actie sluiten we overeenkomsten met de aannemers, waarbij ook ruimte is voor innovaties van aannemers.

Benutten – Acties, maatstaven en doelen

> S4-5 40 MDR-T 80b,c,d,e,f,i

KPI's Benutten	Eenheid	Basisjaar	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025	Doel 2027	Doel 2030
Flexibel gecontracteerd vermogen	MW	2024	500	167	500	-	-
Digitaal bemeten MS-ruimtes	%	2024	26	24	40	-	-

> S4-4 30 MDR-A 68a; S4-4 31a; S4-4 33a; S4-5 40 MDR-T 80b,j

We willen de beschikbare ruimte op onze bestaande netten zo optimaal mogelijk benutten. We zetten daarom in op het zo goed mogelijk voorspellen van de klantvraag, het verbeteren van inzicht in ons net en de monitoring en besturing ervan. We passen congestiemanagement toe om de drukte op het elektriciteitsnet te spreiden en overbelasting van het net te voorkomen. Ook publiceren we capaciteitskaarten, zodat klanten die zoeken naar een vestigingslocatie zien waar nog capaciteit beschikbaar is.

We zetten technische, flexibiliteits- en gedragsoplossingen in om het gebruik van de aanwezige capaciteit te maximaliseren. Een concrete actie is het doorvoeren van flexoplossingen. Flexoplossingen kunnen helpen om het elektriciteitsnet optimaal te benutten. Bijvoorbeeld door afspraken te maken met klanten om afnamecapaciteit te reduceren op piekmomenten of actief elektriciteit terug te leveren om het net in balans te houden. Dit noemen we flexibel (regel)vermogen en is onderdeel van congestiemanagement. De klantafspraken leggen we vast in flexcontracten. Deze flexcontracten sluiten we met name af met onze grootverbruikklanten.

Onze doelstelling voor eind 2024 betrof 500 MW aan flexcontracten. Daarvan hebben we 167 MW gecontracteerd. Dit is minder dan onze doelstelling. Voor 2025 houden we vast aan ditzelfde doel van 500 MW, waarbij we wel toevoegen dat het gecontracteerd vermogen zich moet bevinden in een (bestaand) congestiegebied om mee te tellen in de realisatie.

Daarnaast willen we onze middenspanningsruimtes meer digitaal gaan bemeten. Dit betekent dat we de netsituatie continu kunnen analyseren en bijsturen. Voor 2024 hadden we de doelstelling dat 26% van de middenspanningsruimtes digitaal bemeten kan worden. Deze doelstelling realiseren we met de actie om distributie-automatiseringsboxen te plaatsen in onze middenspanningsruimtes. Hiermee kan ons bedrijfsvoeringscentrum op afstand monitoren, schakelen en ingrijpen als dat nodig is. Eind 2024 kan 24% van de middenspanningsruimtes digitaal bemeten worden. Dit is lager dan onze doelstelling van 26%. Dit komt door vertraging in de opschaling van het digitaal bemeten van middenspanningsruimtes.

Een kans bij het benutten van ons energienet ligt in het inzetten van data, technologie en innovatie. Acties in 2024 die hiermee samenhangen zijn:

- cable pooling, waarbij meer klanten gebruikmaken van één aansluiting;
- inzet van grote batterijen die meewerken aan het ontlasten van volle netten;
- implementatie van Realtime Interface, waarmee vermogenssturing mogelijk is.

> S4-5 40 MDR-T 80b,c,d,e,f,i

Beheren – Acties, maatstaven en doelen

KPI's Beheren	Eenheid	Basisjaar	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025	Doel 2027	Doel 2030
SAIDI LS/MS	min.	20 (2023)	<22	21	<22	<22	-
SAIDI G	sec.	44 (2023)	0	31	0	0	0

> S4-4 30 MDR-A 68a; S4-4 31a; S4-4 33a; S4-5 40 MDR-T 80b,j

Onze doelstelling is een gemiddelde duur van onderbrekingen per consument van minder dan 22 minuten per jaar voor laag- en middenspanning. Voor gas is onze ambitie geen onderbrekingen gedurende het jaar. Het afgelopen jaar was de leveringsbetrouwbaarheid van ons elektriciteits- en gasnet hoog. De gemiddelde duur van een onderbreking per consument was 21 minuten voor laag- en middenspanning en 31 seconden voor gas. Omgerekend betekent dit een leveringsbetrouwbaarheid van 99,9960% voor elektriciteit en 99,9999% voor gas. We streven natuurlijk naar nul storingen, maar tegelijkertijd neemt de druk op ons net steeds meer toe. Als actie voeren we daarom continu onderhoud uit op zowel ons laag- als middenspanningsnet en ons gasnet.

Om onze netten zo goed mogelijk te beheren en te bepalen waar onderhoud en vervanging echt nodig is, is meer inzicht in de prestaties van onze netten nodig. Door metingen en data verbeteren wij ons inzicht in de prestaties van onze assets (zie als voorbeeld het hierboven beschreven digitaal bemeten van middenspanningsruimtes). Hierdoor zijn we ook in staat om onze risicoanalyses en faalcurvemodellen te verbeteren.

Informatiebeveiliging – Acties, maatstaven en doelen

> S4-4 30 MDR-A 68a; S4-4 33a

Onze informatiebeveiligingsaanpak is in 2023 herijkt, waarbij we nog meer inzetten op versterking van de informatiebeveiligingsorganisatie. Acties die we in 2024 op dit vlak hebben ondernomen, zijn:

- We hebben invulling geven aan de nieuwe functie van Technisch Security Expert. Deze collega's brengen zo vroeg mogelijk in de digitale veranderprocessen de juiste veiligheidskennis in of maken deze toegankelijk.
- We blijven investeren in monitoring van en adequate reactie op dreigingen en incidenten. Doel hierbij is snel een kwetsbaarheid of incident te vinden, zodat we in staat zijn de impact van misbruik hiervan te beperken.
- We hebben de informatiebeveiligingskennis binnen Stedin verder ontwikkeld volgens een gesegmenteerde aanpak voor de digitale veiligheidscultuur.

> S4-5 40 MDR-T 81a

Rondom het materiële thema Cyber-, informatie-, en gegevensbeveiliging zijn doelstellingen in ontwikkeling, gericht op doorlooptijd kritische kwetsbaarheden en uitgevoerde applicatieclassificaties die aangeven in welke mate de applicatie bedrijfskritisch is. In 2025 nemen we deze doelstellingen op in onze reguliere planning, control en monitoring processen.

Governance en stakeholderbelang

S4-1 15
MDR-P 65c

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de strategie is beschreven in de paragraaf Governancerollen, Raad van Bestuur in het hoofdstuk Corporate Governance.

S4-1 15
MDR-P 65e

Bij het opstellen van de Stedin Groep Strategie 2023-2027 hebben we gesproken met stakeholders, waaronder klanten. De belangen van stakeholders nemen we mee bij het opstellen en jaarlijks reviewen van de strategie. Het voornaamste belang is het beheersbaar houden van het net, zodat (toekomstige) klanten in ons verzorgingsgebied toegang blijven houden tot het energienet. Dit is de kern van onze strategie.

S4-4 30
MDR-A 68b,c;
S4-4 31d;
S4-4 32a,b;
S4-5 40
MDR-T 80a,h;
S4-5 41

Afdelingen stellen jaarlijks plannen op waarin staat wat binnen hun afdeling nodig is om de strategie van Stedin te kunnen realiseren. In dit proces bepalen de relevante KPI-eigenaren de doelstellingen voor de KPI's. Dit doen ze in samenspraak met de RvB. Bij het formuleren van deze doelstellingen hebben we geen klanten geraadpleegd. De jaarplannen, als uitwerking van de strategie, bevatten echter de materiële duurzaamheidsthema's. Bij de selectie van de thema's zijn stakeholders geraadpleegd. Daarnaast stemmen we het Stedin Groep Jaarplan af met onze aandeelhouders.

S4-1 15
MDR-P 65f;
S4-4 30
MDR-A 69;
S4-4 37

In het Investeringsplan 2024-2033 zijn de investeringsbedragen opgenomen voor het realiseren van de strategie en de in dit hoofdstuk beschreven doelstellingen en acties. Bij het opstellen van het Investeringsplan spreken we ook met stakeholders. Zowel het investeringsplan als een samenvatting van de Stedin Group Strategie 2023–2027 staan op onze website.

Processen om met consumenten en eindgebruikers te overleggen over impacts

S4 SBM-2 8;
S4-2 20

Regelmatig spreken we onze klanten. Dit gebeurt via de afdelingen binnen onze klantketen. Dit doen we op de drie strategische speerpunten Bouwen, Benutten, Beheren en de materiële thema's. De Directeur Klant is eindverantwoordelijk voor deze klantbetrokkenheid. Interne stakeholderverantwoordelijken spreken met klanten ten behoeve van de strategie. In deze gesprekken halen zij de impacts op. Als de impacts materieel zijn, verwerken we deze in onze strategie na goedkeuring van de RvB. Zie ook de paragraaf Governance en stakeholderbelang in het hoofdstuk Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid en de paragraaf Informatie verschaft aan en omgang met duurzaamheidsthema's door bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming in het hoofdstuk Algemene toelichtingen.

Processen voor herstel van negatieve impacts en kanalen voor klanten om zorgen kenbaar te maken

S4-1 16b,c;
S4-3 25a,b,d

Klanten van Stedin kunnen op verschillende manieren hun klachten en zorgen kenbaar maken, bijvoorbeeld telefonisch of via de Stedin-website. We streven ernaar om klachten of schademeldingen binnen drie weken op te lossen. Als dit niet lukt, ontvangt de klant van ons een bericht. De wettelijke vereiste periode voor het afhandelen van een klacht of schademelding is acht weken. Als de klacht of schademelding voldoet aan de voorwaarden, keren we een schadevergoeding uit.

Het Klant Contact Center is het eerste contactpunt voor onze klanten. Als bij deze afdeling klachten of claims binnenkomen die niet kunnen worden opgelost, neemt de afdeling Klachtenmanagement ze over. De afdeling Klachtenmanagement bestaat uit klachtpreventie-adviseurs en juristen die klachten en schadeclaims van klanten afhandelen. Als een klant er samen met ons niet uitkomt, kan de klant de klacht of claim indienen bij een onafhankelijke Geschillencommissie.

S4-3 26

We gaan na of het geboden herstel effectief is aan de hand van stakeholdercontact, dat we regelmatig hebben. Ook komt in deze gesprekken naar voren of klanten bekend zijn met het klachtenkanaal. We beschikken over maatregelen om klanten die van het klachtenkanaal gebruikmaken te beschermen. Klachten van klanten worden vertrouwelijk behandeld met eerbiediging van de rechten inzake privacy. Klanten kunnen ook anoniem een melding doen. In 2025 gaan we dit proces formaliseren.

S4-3 25c

Stedin heeft eigen kanalen waar klanten hun klachten en schade kunnen melden. Van onze zakelijke partners eisen wij geen beschikbaarstelling van een klachtenkanaal voor onze klanten.

Maatregelen voor herstel

S4-4 30
MDR-A 68;
S4-4 31a,b,c;
S4-4 32c

Om de negatieve impact voor klanten in het geval van storingen te mitigeren hebben we werkinstructies voor storingsherstel. Voor herstel en tegemoetkoming bij storingen werken we met een Compensatieregeling elektriciteit en gas. Wanneer een klant door een storing minimaal vier uur achter elkaar geen stroom heeft gehad, heeft deze klant mogelijk recht op een vergoeding. Deze vergoedingen heeft de ACM vastgesteld. In 2024 hebben we €2,4 miljoen aan storingsvergoedingen toegekend aan klanten. De vergoedingsregeling staat op internet.

S4-4 34

Tot slot willen we voorkomen dat we met onze activiteiten een negatieve impact creëren op klanten en hun omgeving. Daarom werken we vanuit onze strategie met oog voor de impact en uitstoot van onze eigen operatie.

Mensenrechtenbeleid

S4 SBM-2 8;
S4-1 16a,b;
S4-1 17;
S4-4 35

Specifieke onderdelen van ons mensenrechtenbeleid, dat in december 2024 door de RvB is goedgekeurd en per 1 januari 2025 in werking is getreden, zijn van toepassing op onze klanten. Deze onderdelen betreffen veiligheid, discriminatie en intimidatie, en privacy. Ons mensenrechtenbeleid volgt de richtlijnen en standaarden die volgen uit zowel Nederlandse wetten als internationale standaarden en richtlijnen, waaronder de United Nations (UN) Guiding Principles on Business and Human Rights. Door in 2025 de Stedin Groep Mensenrechtenverklaring te publiceren op onze website informeren wij klanten over onze toewijding aan mensenrechten. Voor meer informatie over het kenbaar maken van klachten en zorgen rondom mensenrechten en herstelprocessen, zie de paragraaf Processen voor herstel van negatieve impacts en kanalen voor klanten om zorgen kenbaar te maken.

Onze organisatie opereert uitsluitend binnen Nederland, waar de Nederlandse wet- en regelgeving actief bijdraagt aan het uitsluiten van mensenrechtenschending. Samen met de aanwezige meldingsmogelijkheden is het risico op mensenrechtenschendingen daarom beperkt voor onze klanten.

Klant- en stakeholderbeleving

Onder Klant- en stakeholderbeleving verstaat Stedin de beleving en tevredenheid van klanten, opdrachtgevers, ketenpartners en toezichthouders over de kwaliteit van onze dienstverlening.

Thema	Waardeketen	IRKs		Tijdshorizon	Beleid	Actieplan
Klant- en stakeholderbeleving		Risico	Ontevreden klanten door onderpresteren	Lang	Stedin Strategie	Jaarplan Stedin Groep 2024

Materiële impacts, risico's en kansen

Risico's

> S4 SBM-3 10a,d; S4 SBM-3 11; S4 SBM-3 12

Onderpresteren in onze klantrelaties kan leiden tot ontevreden klanten, klachten en uiteindelijk mogelijk boetes. Dit risico heeft betrekking op alle klanten in ons verzorgingsgebied: kleinverbruikklanten en grootverbruikklanten.

Beleid, acties, maatstaven en doelen

Beleid

> S4-1 15 MDR-P 65a,b

Stedin wil een betrouwbare partner zijn voor klanten. Klantgemak is verankerd in de Stedin Groep Strategie 2023-2027, waarin uitgangspunten voor klant- en stakeholderbeleving zijn opgenomen. We willen graag dat onze klanten moeiteloos zaken met ons kunnen doen en dat de doorlooptijd van hun aansluiting binnen de door de ACM gestelde termijn valt. Voor het beschrijven van onze aanpak op klant- en stakeholderbeleving beschouwen we onze strategie ook als beleid.

Acties, maatstaven en doelen

> S4-5 40 MDR-T 80b,c,d,e,f,i

KPI's Klant- en stakeholderbeleving	Eenheid	Basisjaar	Doel 2024	Resultaat 2024	Doel 2025	Doel 2027	Doel 2030
Klantgemak en -ongemak Meters en aansluitingen	%	2024	78/12	84/8	78/14	-	-
Klantgemak en -ongemak Meterkaststoringen	%	2024	83/7	88/6	85/7	-	-
Klantgemak en -ongemak Projecten	%	2024	40/40	17/61	40/40	-	-
Doorlooptijd kleinverbruikaansluitingen 18 weken	%	2024	90	42	67	-	-
Doorlooptijd kleinverbruikaansluitingen 12 weken	%	2024	90	81	85	-	-

> S4-4 30
> MDR-A 68a;
> S4-4 33a;
> S4-5 40
> MDR-T 80b,j

We monitoren doelstellingen ten aanzien van het gemak en ongemak dat onze klanten ervaren bij het afnemen van aansluit- en meterproducten. Denk aan de aanleg of verwijdering van aansluitingen, de klantervaring bij capaciteitsverzwaringen, plaatsingen van slimme meters of het oplossen van communicatiestoringen. De belangrijkste actie in 2024 om onze doelstellingen op het gebied van klantgemak te halen, is het uitvoeren van klantreizen. Bij deze klantreizen voeren we onderzoeken uit naar verbeterinitiatieven door onder andere gesprekken te voeren met klanten en klantpanels en door kwantitatieve onderzoeken te doen.

In 2024 was het klantgemakpercentage voor meters en aansluitingen 84%, voor meterkaststoringen 88% en voor projecten 17%. Het klantongemakpercentage voor meters en aansluitingen was in 2024 8%, voor meterkaststoringen 6% en voor projecten 61%. Voor klantgemak en -ongemakprojecten zijn onze 2024-doelstellingen niet gerealiseerd (40%/40%). We implementeren op dit moment verbeteringen in onze dienstverlening in zowel het offertetraject als het uitvoeringstraject van projecten met als doel het ervaren klantgemak te verbeteren.

Behalve op klantgemak zetten we in op een goede doorlooptijd voor kleinverbruikaansluitingen. Onze doelstelling is dat voor 90% van de aansluitingen de doorlooptijd 12 weken is als er geen grondwerkzaamheden plaatsvinden en 18 weken als er wel grondwerkzaamheden plaatsvinden. Om dit te realiseren is in 2024 als actie een nieuwe werkwijze geïntroduceerd, waarbij de klant vroeg in het proces al weet wat de daadwerkelijke aansluittermijn wordt. Een andere actie in 2024: gesprekken die we voeren met stakeholders, zoals gemeenten en aannemers, die invloed hebben op het realiseren van de aansluittermijn. In 2024 was voor 81% van de aansluitingen de doorlooptijd 12 weken en voor 42% van de aansluitingen 18 weken. Niet onder alle omstandigheden kunnen wij voldoen aan de aansluittermijnen. Maar we optimaliseren onze processen continu, om in de gevallen waar geen bijzondere omstandigheden zijn onze klanten zo snel mogelijk aan te sluiten.

Voor de onderstaande onderwerpen met betrekking tot klanten, zie in het hoofdstuk Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid de volgende paragrafen:

- Governance en stakeholderbelang
- Processen om met consumenten en eindgebruikers te overleggen over impacts
- Processen voor herstel van negatieve impacts en kanalen voor klanten om zorgen kenbaar te maken
- Maatregelen voor herstel
- Mensenrechtenbeleid

Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur

Het thema Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur gaat voor Stedin primair over het handhaven van een eerlijke en rechtvaardige bedrijfsvoering.

Thema	Waardeketen	IRKs		Tijdshorizon	Beleid	Actieplan
Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur		Positieve en negatieve impact	Impact van een eerlijke en rechtvaardige bedrijfsvoering op vertrouwen van stakeholders	Middellang	Gedragscode Stedin Groep Beleidsinstructie Melding en Afhandeling Integriteitsincidenten en Misstanden Compliance Charter Gedragscode voor Leveranciers	Complianceofficer E-learning integriteit Meldpunt Integriteit en vertrouwenspersonen Minimumvereisten bij aanbesteding, waaronder ondertekening Gedragscode voor leveranciers Leveranciersaudit Continue monitoring leveranciers

Materiële impacts, risico's en kansen

Impact

Wij hebben een potentiële impact op het vertrouwen van verschillende belanghebbenden door het voeren van een eerlijke en rechtvaardige bedrijfsvoering. Dit vertrouwen blijft behouden als er een gezonde bedrijfscultuur is, gericht op integriteit in zakelijk handelen. Als er geen gezonde bedrijfscultuur is, kan het vertrouwen van onze belanghebbenden afnemen. Stedin is een publieke organisatie met een maatschappelijke rol. Het vertrouwen dat belanghebbenden (zoals aandeelhouders, medewerkers en ketenpartners) in ons hebben, is voor ons van groot belang.

› G1 IRO-1 6

We hebben onze materiële impact gerelateerd aan zakelijk gedrag vastgesteld in onze dubbele materialiteitsanalyse 2024. Deze analyse beschrijven we in de paragraaf Management van Materiële impacts, risico's en kansen in het hoofdstuk Algemene Toelichtingen.

Governance

Integriteit in zakelijk gedrag en handelen valt binnen Stedin onder 'compliance'. Hieronder verstaan we de naleving van relevante wet- en regelgeving en het werken volgens onze eigen gedragsnormen.

De RvB van Stedin is verantwoordelijk voor toezicht op de naleving van alle relevante wet- en regelgeving. Daarnaast is onze RvB verantwoordelijk voor het adequaat inrichten van compliance en het beheersen van de compliancerisico's binnen Stedin. Ook draagt de RvB verantwoordelijkheid voor het aanstellen van de complianceofficer en de vertrouwenspersonen. Tot slot heeft de RvB ook een Meldpunt Integriteit ingericht.

› G1 GOV-1 5a

De RvC van Stedin ziet toe op het functioneren en de kwaliteit van compliance. De RvC is verantwoordelijk voor toezicht op de meldingsprocedure van (vermoedens van) misstanden en onregelmatigheden. De RvC-leden zien toe op passend en onafhankelijk onderzoek naar signalen van misstanden en onregelmatigheden. Als een misstand of onregelmatigheid zich voordoet, ziet de RvC toe op een adequate opvolging van eventuele aanbevelingen of herstelacties.

› G1 GOV-1 5a

G1 GOV-1 5b

Voor het waarborgen van de deskundigheid op het gebied van zakelijk gedrag bij zowel de RvB als de RvC, zie de paragraaf De rol van bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen in het hoofdstuk Algemene toelichtingen.

Zakelijk gedrag en bedrijfscultuur

G1-1 7; G1-1 9

Ons beleid om de impact rondom zakelijk gedrag en integriteit te managen, is primair gevat in de Gedragscode Stedin Groep. Deze Gedragscode beschrijft normen, waarden en richtlijnen voor onze medewerkers met betrekking tot gewenst gedrag. De code geldt tussen medewerkers onderling en naar externe partijen (zoals klanten, aandeelhouders, leveranciers en andere relaties van Stedin). De normen, waarden en richtlijnen zijn vaak gebaseerd op wettelijk bepaalde regels. Onderwerpen in de Gedragscode zijn belangenverstrengeling, het omgaan met (vertrouwelijke) informatie en bedrijfsmiddelen en onacceptabel gedrag. Onder 'onacceptabel gedrag' verstaan we fraude en (energie)diefstal, omkoping en andere vormen van corruptie, machtsmisbruik, intimidatie, agressie, geweld en discriminatie in welke vorm dan ook.

Stedin borgt uitvoering van haar beleid op dit thema via de volgende acties:

- **Complianceofficer**
  De RvB stelt een complianceofficer aan. Door integriteit periodiek onder de aandacht te brengen, zorgt deze officer voor bewustwording. Dat gebeurt via intranetartikelen en deelname aan werkoverleggen van afdelingen. Daarnaast monitort de complianceofficer de werking van de Gedragscode. Ook rapporteert hij periodiek de aantallen en aard van incidenten (waaronder corruptie en omkoping) aan de RvB en de RvC. De complianceofficer heeft de bevoegdheid om onderzoek te verrichten naar een verondersteld integriteitsincident of veronderstelde misstand. Hierbij kan de complianceofficer ook externe onderzoekers inzetten. Tot slot heeft de complianceofficer de taak om naleving van relevante wet- en regelgevingen te stimuleren en toe te zien op deze naleving.

G1-3 18c

- **E-learning integriteit voor alle medewerkers**
  Van alle vaste en ingehuurde medewerkers en van onze stagiairs verwachten we dat zij de inhoud van de Gedragscode onderschrijven, kennen en naleven. Verder verwachten we dat zij hun verantwoordelijkheid nemen om de reputatie van Stedin Groep te beschermen. Om dit te bevorderen, moet elke in- en externe medewerker evenals de RvB bij indiensttreding een e-learning over de Stedin Gedragscode volgen.

G1-1 10g

- Deze e-learning geeft een introductie in diverse integriteitsonderwerpen. Denk aan belangenverstrengeling, fraude, omgaan met vertrouwelijke informatie en het melden van incidenten. Medewerkers en stagiairs weten na de training ook waar zij de Gedragscode en het Meldpunt Integriteit kunnen vinden en wat de contactgegevens van de complianceofficer en vertrouwenspersonen zijn.
- **Meldpunt Integriteit en vertrouwenspersonen**
  Stedin beschikt over een Meldpunt Integriteit. De complianceofficer stelt na elke melding een onderzoek in, ook als het om corruptie- of fraudemeldingen gaat. De afhandeling van integriteitsincidenten vindt plaats op basis van de Beleidsinstructie Melding en Afhandeling Integriteitsincidenten en Misstanden Stedin. Aan de hand van dit onderzoek nemen we, als dat nodig blijkt, maatregelen. De complianceofficer voert taken en verantwoordelijkheden, zoals onderzoek naar incidenten, in onafhankelijkheid uit. Dit is vastgelegd in de Compliance Charter Compliance & Integriteit Stedin. Naast een melding bij het Meldpunt Integriteit kunnen incidenten ook gemeld worden bij een interne- of externe vertrouwenspersoon, de complianceofficer en het Huis voor Klokkenluiders. Iedereen die voor Stedin werkt of zich in een van onze panden of op een van onze locaties bevindt, kan een melding doen. Hieronder vallen ook stagiairs en externe medewerkers die voor Stedin werken. Onze externe stakeholders kunnen ook meldingen doen als zij zich zorgen maken of het gedrag van Stedin-medewerkers in strijd is met de Gedragscode, bijvoorbeeld telefonisch of via de Stedin-website. Voor meer informatie over klanten, zie de paragraaf Processen voor herstel van negatieve impacts en kanalen voor klanten om zorgen kenbaar te maken in het hoofdstuk Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid.

G1-1 10a

G1-1 10e; G1-3 18b

Corruptie en omkoping

G1-3 18a; G1-4 24b

Omkoping en andere vormen van corruptie worden binnen Stedin niet getolereerd. Ons beleid om het tegengaan van corruptie en omkoping te borgen, is onderdeel van de interne Gedragscode en de Beleidsinstructie Melding en Afhandeling Integriteitsincidenten en Misstanden. Beiden staan beschreven in de bovenstaande paragraaf. De Gedragscode is niet getoetst aan de Conventie tegen corruptie van de Verenigde Naties. Deze toetsing zal plaatsvinden in 2025. Mocht de toetsing hiervoor aanleiding geven, dan passen we de Gedragscode aan.

G1-1 10b

G1-3 20

Wat betreft acties geldt dat onze medewerkers de Gedragscode en Beleidsinstructie op het intranet van Stedin kunnen vinden. Zoals hierboven vermeld verschijnen op intranet periodiek artikelen over integriteit. Deze artikelen brengen onderwerpen als corruptie en omkoping en de Gedragscode onder de aandacht. Naast de verplichte e-learning integriteit bij indiensttreding voor alle interne en externe medewerkers, bieden we periodiek geen trainingen gericht op corruptie en omkoping aan. We maken binnen Stedin geen onderscheid in de functies die het meest aan corruptie- en omkopingsrisico blootstaan.

G1-3 21

G1-1 10h

G1-4 24a

In 2024 zijn er geen veroordelingen of boetes geweest voor inbreuk op wetgeving tegen corruptie en omkoping.

Bescherming van klokkenluiders

G1-1 10c

Ons beleid op het gebied van bescherming van klokkenluiders is vastgelegd in de Beleidsinstructie Melding en Afhandeling Integriteitsincidenten en Misstanden. Deze instructie biedt informatie over klokkenluiden voor medewerkers van Stedin. De bepalingen rondom klokkenluiders zijn in lijn met de Wet bescherming klokkenluiders. Wat betreft acties geldt dat de beleidsinstructie beschikbaar is op ons intranet. Klokkenluiders kunnen een melding doen via de reguliere interne kanalen: het Meldpunt Integriteit, de interne- of externe vertrouwenspersoon en de complianceofficer. Het is ook mogelijk om extern te melden bij het Huis voor Klokkenluiders. Vindt een medewerker dat een misstand binnen Stedin niet of niet adequaat is afgehandeld? En gaat het daarbij om een misstand met een maatschappelijk belang? Dan kan de medewerker zich wenden tot het Huis voor Klokkenluiders. Ook kan een melder zich tot het Huis voor Klokkenluiders wenden als deze nadelige gevolgen ondervindt van de melding. Het Huis voor Klokkenluiders voert dan een bejegeningsonderzoek uit en gaat daarin na of de melder eerlijk en rechtvaardig is behandeld en of er geen nadelige gevolgen zijn opgetreden door het melden.

Klokkenluiders kunnen onder andere melding doen bij de vertrouwenspersonen van Stedin. De RvB stelt deze vertrouwenspersonen aan. De vertrouwenspersonen werken strikt vertrouwelijk en volgen de externe en gecertificeerde opleiding tot vertrouwenspersoon. Na deze cursus kunnen zij zich vrijwillig inschrijven in het register. Zij zijn dan verplicht om jaarlijks punten te behalen door het volgen van opleiding.

Externe onderzoekers huren we in bij een extern bureau, gespecialiseerd in het onderzoeken van integriteitsmeldingen. Deze onderzoekers zijn gecertificeerd voor het doen van onderzoek. Medewerkers ontvangen geen specifieke opleiding omtrent klokkenluiden, maar worden geïnformeerd over dit thema via de Beleidsinstructie Melding en Afhandeling Integriteits-incidenten en Misstanden.

Beheer van relaties met leveranciers, inclusief betalingspraktijken

Beheer van relaties met leveranciers

G1-2 15a

Stedin stuurt op een eerlijke behandeling en betaling van haar ketenpartners. Ook sturen we erop dat onze ketenpartners voldoen aan wet- en regelgeving en dat zij integer handelen. Hiervoor heeft Stedin als beleid de Stedin Gedragscode voor leveranciers opgesteld. Deze Gedragscode voor leveranciers is publiekelijk beschikbaar op onze website. We streven ernaar dat onze leveranciers de Gedragscode voor leveranciers ondertekenen. Zij committeren zich daarmee aan de uitgangspunten op het gebied van integriteit, mensenrechten, arbeidsomstandigheden, veiligheid en milieu. Ook committeren leveranciers zich bij ondertekening aan het delen van relevante informatie met betrekking tot naleving van de Gedragscode voor leveranciers en aan samenwerking in het geval van potentiële risico's of schendingen. Daarnaast onderschrijven leveranciers dat zij samen met Stedin due diligence uitvoeren op het gebied van duurzaamheid. Voor meer informatie over dit due diligence-proces, zie de paragraaf Sustainability Due Diligence in het hoofdstuk Algemene Toelichtingen. Ook verwachten we van onze leveranciers dat ze er scherp op letten dat hun toeleveranciers en de derden die zij inschakelen de (inter)nationale wet- en regelgeving en onze Gedragscode volgen.

Wat betreft acties geldt hier dat we minimumvereisten stellen in onze aanbestedingen bij inschrijving en na gunning. Zo stellen we onder meer de eis dat een partij financieel gezond is, belastingen en sociale premies betaalt en geen Russische betrokkenheid heeft. In de aan-besteding nemen we ook EMVI-criteria (Economisch Meest Voordelige Inschrijving) op.

> G1-2 15b

ESG is hiervan een onderdeel. In de aanbesteding vragen we aannemers een plan van aanpak op te stellen op het gebied van duurzaamheid. Dit plan van aanpak nemen we mee in onze beoordeling en eventuele gunning. Voor huidige ontwikkelingen in onze aanpak op het gebied van duurzaamheidsaspecten bij aanbestedingen, zie de paragraaf Circulaire criteria voor inkoop en aanbestedingen in het hoofdstuk Circulaire materiaalinstroom.

Voor of na gunning van een contract voeren we in enkele gevallen een leveranciersaudit uit. Of we een leveranciersaudit uitvoeren, hangt af van de risicobeoordeling van de leverancier. Heeft een leverancier een hoge risicobeoordeling? Dan voeren we een audit uit. Deze audit vindt bij de leverancier op locatie plaats en is technisch, juridisch en/of operationeel van aard. Bij de audit krijgt de leverancier ook enkele vragen over sociale thema's en milieuthema's. Naar aanleiding van de leveranciersaudit besluiten we of we een contract gunnen respectievelijk definitief aangaan.

Sinds 2024 vindt gedurende de contractperiode continue monitoring van onze leveranciers plaats. Dit gebeurt op basis van externe databases, zoals Dun & Bradstreet en SAP-data. De monitoring vindt plaats op vier onderwerpen: financieel, operationeel, regulatory & compliance en ESG. Voor de monitoring gebruiken we een dashboard dat de risico's uit de externe databases voor onze leveranciers weergeeft. Op basis van de risico's in het dashboard nemen we acties en mitigerende maatregelen.

Betalingspraktijken

> G1-2 14; G1-6 33a,b,c

Stedin heeft geen beleid om betalingsachterstanden te voorkomen. Wel delen we onze factuurvereisten met leveranciers, zodat we deze tijdig kunnen voldoen. De gemiddelde tijd tot betaling is 31 dagen. Er lopen per 31/12/2024 geen juridische procedures wegens laattijdige betalingen.

Leverancierscategorie	Aandeel	Betalingstermijn
Transmissie en distributie	36%	30 dagen
Aannemerij	15%	7 (71%) en 30 dagen (27%)
Apparatuur en materialen	10%	30 dagen

Politieke betrokkenheid en dialoog met toezichthouder

Politieke betrokkenheid

Door beleids- en besluitvormingsprocessen landelijk en binnen de EU te beïnvloeden, het gesprek aan te gaan met stakeholders en interne expertise door te vertalen naar politieke besluiten, wil Stedin bijdragen aan haar strategische doelen. Stedin onderhoudt hiervoor een netwerk van belangrijke landelijke externe stakeholders, zoals brancheorganisaties en belangenorganisaties, gericht op politieke ontwikkelingen. De gesprekken met (inter)nationale of regionale politiek voeren we vaak in samenwerking met Netbeheer Nederland, een samenwerkingsverband van netbeheerders.

> G1-5 29c

De (inter)nationale politieke activiteiten binnen Stedin betreffen de lobbyactiviteiten voor landelijke en Europese politiek. Voor enkele kerndossiers oefenen we actief onze invloed uit op de (inter)nationale en regionale politiek. Deze raken aan onze kerntaken als netbeheerder. We dragen hierin standpunten uit vanuit onze strategie Bouwen, benutten, beheren. Zo hebben we in 2024 concreet aandacht gevraagd voor de netcapaciteit van het hoog-, midden- en laagspanningsnet. We zetten met onze lobby in op oplossingen in beleid, stimulering en wet- en regelgeving om netcongestie zo snel mogelijk op te lossen, te voorkomen of zo veel mogelijk te verlichten. Dit doen we door de al bestaande netten beter te benutten. Alle kerndossiers van Stedin dragen bij aan de materiële impacts, risico's en kansen rondom Toegang tot energie en leveringszekerheid.

> G1-5 29a

De CEO en Directeur Strategie & Regulering dragen de eindverantwoordelijkheid voor de (inter)nationale beïnvloeding van beleids- en besluitvormingsprocessen. De regiodirecteuren voeren de lobbyactiviteiten voor provincies en gemeenten uit. Hiervoor draagt de COO eindverantwoordelijkheid.

Dialoog met toezichthouder

> G1-5 29c

Stedin heeft in 2024 gesprekken gevoerd met de Autoriteit Consument en Markt (ACM) over onder meer de volgende drie aandachtsgebieden:

- **De methodebesluiten 2027 en verder**
  De huidige reguleringsperiode loopt van 2022 t/m 2026. In 2026 zal de ACM daarom methodebesluiten moeten nemen voor de reguleringsperiode vanaf 2027, zowel voor elektriciteit als voor gas. In december 2024 is de ACM van start gegaan met het formele totstandkomingsproces door het organiseren van de eerste klankbordgroepbijeenkomst. Deze discussies gaan met name over de vraag hoe de methode van regulering aangepast zou moeten worden om de energietransitie te ondersteunen.
- **De codewijzigingen rondom netcongestie**
  Dit gaat over (nieuw) ontwikkelde producten om netcongestie op te lossen. Samen met andere netbeheerders komt Stedin met voorstellen en mogelijkheden om netcongestie te verminderen. Dit gespreksonderwerp draagt bij aan het beheersen van de geïdentificeerde impacts, risico's en kansen rondom Toegang tot energie en leveringszekerheid.
- **De tariefstructuur voor elektriciteit**
  De ACM is hierbij als toehoorder betrokken en neemt hierover uiteindelijk besluiten.
  De doelstelling voor Stedin is te komen tot een tariefstructuur die een effectievere prikkel geeft tot efficiënt netgebruik en tot een eerlijkere verdeling van de kosten. Ook dit aandachtsgebied draagt bij aan de geïdentificeerde impacts, risico's en kansen rondom Toegang tot energie en leveringszekerheid.

> G1-5 29a

De CEO en Directeur Strategie & Regulering zijn verantwoordelijk voor de dialoogvoering met toezichthouder ACM.

Lidmaatschap (branche)verenigingen

Stedin is aangesloten bij Netbeheer Nederland, de Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie en enkele Europese brancheverenigingen. Daarnaast zijn we partner van stichting ElaadNL, een kennis- en innovatiecentrum voor slim en duurzaam laden voor elektrische voertuigen. Enkel voor Netbeheer Nederland doen we een materiële financiële bijdrage (betaling van het lidmaatschap). De kosten van het lidmaatschap bedragen €1,8 miljoen. Netbeheer Nederland behartigt belangen van netbeheerders bij overheid en politiek. Stedin doet geen overige (in)directe materiële financiële bijdragen of bijdragen in natura aan politici, politieke partijen of overheidsinstellingen.

> G1-5 29b

Jaarrekening **2024**

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

x € 1 miljoen	Toelichting	2024	2023
Netto-omzet	4	2.048	1.752
Overige bedrijfsopbrengsten	5	40	18
Totaal bedrijfsopbrengsten		**2.088**	**1.770**
Personeelskosten	6	667	537
Kosten van inkoop en uitbesteed werk	7	900	701
Overige bedrijfskosten	8	228	194
Geactiveerde productie eigen bedrijf	9	-344	-262
		1.451	**1.170**
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa	10	331	307
Totaal bedrijfskosten		**1.782**	**1.477**
Bedrijfsresultaat		**306**	**293**
Financiële baten en lasten	11	-101	-65
Resultaat na belastingen deelnemingen en joint ventures		0	0
Resultaat voor belastingen		**205**	**228**
Belastingen	12	-47	-58
Resultaat na belastingen		**158**	**170**
Toe te rekenen aan			
Aandeelhouders Stedin Holding N.V.	42	152	164
Houders aandeel derden		0	-
Houders achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	42	6	6
Resultaat na belastingen		**158**	**170**

Geconsolideerd overzicht totaalresultaat

x € 1 miljoen	Toelichting	2024	2023
Resultaat na belastingen		**158**	**170**
Niet-gerealiseerde resultaten die via de winst-en-verliesrekening worden afgewikkeld			
Ongerealiseerd resultaat kasstroomhedges / hedgekosten	30	26	-12
Recycling kasstroomhedge-/hedgekostenreserve naar winst- en verliesrekening		4	1
Uitgestelde belastingen kasstroomhedges / hedgekosten	16	-8	3
Totaal niet-gerealiseerde resultaten		**22**	**-8**
Totaalresultaat		**180**	**162**
Resultaatverdeling:			
Aandeelhouders Stedin Holding N.V.		174	156
Houders aandeel derden		0	-
Houders achtergestelde eeuwigdurende obligatielening		6	6
Totaalresultaat		**180**	**162**

Geconsolideerde balans

x € 1 miljoen	Toelichting	31 december 2024	31 december 2023
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	13	8.294	7.522
Immateriële vaste activa	14	118	107
Gebruiksrecht activa	15	91	68
Uitgestelde belastingvordering	16	2	-
Financiële vaste activa		8	7
Totaal vaste activa		**8.513**	**7.704**
Vlottende activa			
Voorraden	17	130	99
Acute belastingvorderingen	18	18	10
Handelsdebiteuren en overige vorderingen	19	312	283
Liquide middelen	20	101	188
Totaal vlottende activa		**561**	**580**
TOTAAL ACTIVA		**9.074**	**8.284**

x € 1 miljoen	Toelichting	31 december 2024	31 december 2023
PASSIVA			
Groepsvermogen			
Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders Stedin Holding N.V.	21	2.864	2.715
Aandeel derden	21	0	-
Achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	21	506	506
Totaal groepsvermogen		**3.370**	**3.221**
Langlopende verplichtingen			
Personeelsvoorzieningen	22	13	11
Overige voorzieningen	23	8	13
Uitgestelde belastingverplichtingen	16	178	149
Rentedragende schulden	24	2.921	3.069
Leaseverplichtingen	15	76	57
Vooruitontvangen opbrengsten	25	1.166	1.065
Totaal langlopende verplichtingen		**4.362**	**4.364**
Kortlopende verplichtingen			
Personeelsvoorzieningen	22	6	4
Overige voorzieningen	23	11	3
Derivaten		-	50
Rentedragende schulden	24	880	265
Leaseverplichtingen	15	18	12
Handelscrediteuren en overige schulden	26	427	365
Totaal kortlopende verplichtingen		**1.342**	**699**
TOTAAL PASSIVA		**9.074**	**8.284**

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

x € 1 miljoen	Toelichting	2024	2023
Resultaat na belastingen		**158**	**170**
Aanpassingen voor:			
· Financiële baten en lasten	11	101	65
· Belastingen	12	47	58
· Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa	10	331	307
· Boekwinst desinvesteringen vaste activa		-3	-8
Mutatie werkkapitaal	31	2	-49
Mutatie vooruitontvangen opbrengsten	25	103	107
Mutatie voorzieningen en overige		2	-26
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		**741**	**624**
Betaalde rente	31	-103	-66
Ontvangen rente		6	2
Betaalde vennootschapsbelasting		-33	-14
Kasstroom uit operationele activiteiten		**611**	**546**
Investeringen materiële vaste activa		-1.068	-816
Desinvesteringen materiële vaste activa		3	12
Investeringen immateriële vaste activa		-14	-9
Verstrekte leningen		-7	-3
Aflossing verstrekte leningen		6	8
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		**-1.080**	**-808**

x € 1 miljoen	Toelichting	2024	2023
Dividendbetalingen gewone aandelen		-52	-16
Dividendbetalingen preferente aandelen		-6	-6
Uitgifte nieuwe aandelen		33	500
Transactiekosten aandelenuitgifte		-1	-4
Transacties met houders aandeel derden		1	-
Vergoeding achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	21	-8	-8
Aflossing leaseverplichtingen		-15	-14
Opgenomen langlopende rentedragende schulden	24	496	-
Opgenomen kortlopende rentedragende schulden	24	3.330	5.723
Aflossing langlopende rentedragende schulden	24	-151	-
Aflossing kortlopende rentedragende schulden	24	-3.245	-5.778
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		**382**	**397**
Mutatie liquide middelen		**-87**	**135**
Saldo liquide middelen per 1 januari		188	53
Saldo liquide middelen per 31 december		**101**	**188**

Geconsolideerd mutatieoverzicht groepsvermogen

	Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders Stedin Holding N.V.											
x € 1 miljoen	Gestort aandelen-kapitaal	Agio-reserve	Kasstroom-hedge-reserve	Hedge kosten reserve	Wettelijke reserve ge-activeerde ontwik-kelings-kosten	Wettelijke reserve deel-nemingen	Inge-houden resultaten	Onverdeeld resultaat	Totaal	Aandeel derden	Achter-gestelde eeuwig-durende obligatie-lening	Totaal groeps-vermogen
Per 1 januari 2023	**539**	**158**	**-14**	**-1**	**9**	**-**	**1.317**	**75**	**2.083**	**-**	**506**	**2.589**
Resultaat na belastingen	-	-	-		-	-	-	164	**164**	-	6	**170**
Totaal niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-5	-3	-	-	-	-	**-8**	-	-	**-8**
Totaalresultaat	**-**	**-**	**-5**	**-3**	**-**	**-**	**-**	**164**	**156**	**-**	**6**	**162**
Transacties met aandeelhouders												
Dividend met betrekking tot 2022	-	-	-	-	-	-	-	-16	**-16**	-	-	**-16**
Cumulatief preferent dividend	-	-	-	-	-	-	-	-6	**-6**	-	-	**-6**
Uitgifte nieuwe aandelen	67	433	-	-	-	-	-	-	**500**	-	-	**500**
Transactiekosten aandelenuitgifte	-	-	-	-	-	-	-4	-	**-4**	-	-	**-4**
Belastingen transactiekosten aandelenuitgifte	-	-	-	-	-	-	1	-	**1**	-	-	**1**
Vergoeding achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	-	-8	**-8**
Belastingen vergoeding achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	-	2	**2**
Totaal transacties met aandeelhouders	**67**	**433**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-3**	**-22**	**475**	**-**	**-6**	**469**
Overige												
Winstbestemming 2022	-	-	-	-	-	-	53	-53	**-**	-	-	**-**
Herclassificatie	-	-	-	-	4	4	-7	-	**1**	-	-	**1**
Totaal overige	**-**	**-**	**-**	**-**	**4**	**4**	**46**	**-53**	**1**	**-**	**-**	**1**
Per 31 december 2023	**606**	**591**	**-19**	**-4**	**13**	**4**	**1.360**	**164**	**2.715**	-	**506**	**3.221**

	Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders Stedin Holding N.V.											
x € 1 miljoen	Gestort aandelen-kapitaal	Agio-reserve	Kasstroom-hedge-reserve	Hedge kosten reserve	Wettelijke reserve ge-activeerde ontwik-kelings-kosten	Wettelijke reserve deel-nemingen	Inge-houden resultaten	Onverdeeld resultaat	Totaal	Aandeel derden	Achter-gestelde eeuwig-durende obligatie-lening	Totaal groeps-vermogen
Per 1 januari 2024	**606**	**591**	**-19**	**-4**	**13**	**4**	**1.360**	**164**	**2.715**	**-**	**506**	**3.221**
Resultaat na belastingen	-	-	-		-	0	-	152	**152**	0	6	**158**
Totaal niet-gerealiseerde resultaten	-	-	18	4	-	-	-	-	**22**	-	-	**22**
Totaalresultaat	**-**	**-**	**18**	**4**	**-**	**0**	**-**	**152**	**174**	**0**	**6**	**180**
Transacties met aandeelhouders												
Dividend met betrekking tot 2023	-	-	-	-	-	-	-	-52	**-52**	-	-	**-52**
Cumulatief preferent dividend	-	-	-	-	-	-	-	-6	**-6**	-	-	**-6**
Uitgifte nieuwe aandelen	4	29	-	-	-	-	-	-	**33**	-	-	**33**
Transactiekosten aandelenuitgifte	-	-	-	-	-	-	0	-	**0**	-	-	**0**
Belastingen transactiekosten aandelenuitgifte	-	-	-	-	-	-	0	-	**0**	-	-	**0**
Transacties met houders aandeel derden	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	0	-	**0**
Vergoeding achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	-	-8	**-8**
Belastingen vergoeding achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	-	2	**2**
Totaal transacties met aandeelhouders	**4**	**29**	**-**	**-**	**-**	**-**	**0**	**-58**	**-25**	**0**	**-6**	**-31**
Overige												
Winstbestemming 2023	-	-	-	-	-	-	106	-106	**-**	-	-	**-**
Herclassificatie	-	-	-	-	7	-	-7	-	**-**	-	-	**-**
Totaal overige	**-**	**-**	**-**	**-**	**7**	**-**	**99**	**-106**	**-**	**-**	**-**	**0**
Per 31 december 2024	**610**	**620**	**-1**	**-**	**20**	**4**	**1.459**	**152**	**2.864**	**0**	**506**	**3.370**

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

1 Algemene informatie

1.1 Algemeen

Stedin Holding N.V. (hierna: Stedin Holding) is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht, statutair gevestigd te Blaak 8, 3011 TA Rotterdam, Nederland, en geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24306393.

De belangrijkste activiteit van Stedin Holding en haar dochterondernemingen (hierna: Stedin Groep) is het realiseren van een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening. Dit doet de netbeheerder van Stedin Groep (Stedin Netbeheer) enerzijds door het aanleggen, beheren en toekomstbestendig maken van de elektriciteits- en gasnetwerken en anderzijds door het faciliteren van de energiemarkt. Stedin Netbeheer is actief in de provincies Zuid-Holland, Utrecht en Zeeland, alsmede in delen van de regio's Noordoost-Friesland en Kennemerland. Dochteronderneming DNWG Infra verzorgt aanleg en onderhoud van gas- en elektriciteitsinfrastructuur in Zeeland in opdracht van Stedin Netbeheer. Daarnaast realiseert zij projecten en aansluitingen voor het waternet van Evides in Zeeland en op Goeree-Overflakkee. De waterwerkzaamheden voor Evides zullen uiterlijk in mei 2026 worden beëindigd. Dochteronderneming NetVerder draagt bij aan de energietransitie met de ontwikkeling, realisatie en het onderhoud van energie-infrastructuren voor warmte, stoom en biogas. Ook verdiept zij zich in onafhankelijk transport en distributie van andere nieuwe energievormen en -dragers. Dochteronderneming Infradock wordt voor 90% door Stedin Groep en voor 10% door Evides gehouden. Infradock ontwikkelt en beheert een digitaal platform voor informatie-uitwisseling en samenwerking met door haar aandeelhouders gecontracteerde aannemers. Utility Connect is een joint arrangement met Alliander met een eigen communicatienetwerk om slimme meters uit te lezen en te communiceren met smart-grid toepassingen.

Stedin Netbeheer opereert naast vijf andere Nederlandse regionale netbeheerders in een gereguleerde markt. Iedere regionale netbeheerder is een monopolist binnen haar verzorgingsgebied. Regulering houdt in dat de taken die de netbeheerder uitvoert bij wet bepaald zijn en de tarieven bepaald worden door de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Het reguleringsmodel stimuleert netbeheerders door middel van een maatstafmodel zo goed (efficiënt en kwalitatief) mogelijk te presteren.

Meer informatie over de samenstelling van Stedin Groep? Bekijk dan 2.3 Grondslagen voor consolidatie en 3 Operationele segmenten.

Deze jaarrekening is op 20 februari 2025 opgemaakt door de raad van bestuur (RvB) en goedgekeurd door de raad van commissarissen (RvC) van Stedin Holding. De jaarrekening zal naar verwachting op 16 april 2025 ter vaststelling worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De jaarrekening 2023 is op 27 maart 2024 vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

1.2 Energietransitie

Stedin Groep staat als netbeheerder midden in de energietransitie. Naast het beheren van onze energie-infrastructuur maken we onze infrastructuur meer en meer geschikt voor de energietransitie. Concreet betekent dit dat we kritisch kijken naar de toekomst van ons gasnetwerk en dat we volop investeren om de capaciteit van ons elektriciteitsnetwerk uit te breiden. Ook werken we binnen NetVerder aan de ontwikkeling van netwerken voor alternatieve energiedragers.

De investeringen die Stedin Groep doet voor het aanpassen, verzwaren en uitbreiden van het elektriciteitsnetwerk vallen onder de regulering van de ACM. Hierbij is het uitgangspunt dat efficiënte investeringen worden vergoed, inclusief een redelijk rendement. De bepaling in hoeverre onze investeringen efficiënt zijn is onderdeel van de maatstafvergelijking. Het stijgende investeringsniveau, in combinatie met een vertraagde vergoeding vanuit de tarieven, leidt tot een stijgende financieringsbehoefte. In 2024 heeft Stedin Groep hiertoe nieuwe aandelen en een vierde groene obligatielening uitgegeven (zie 1.3 Belangrijke gebeurtenissen in 2024).

Daarnaast nemen de inkoopkosten van transport bij TenneT steeds verder toe als gevolg van stijgende investeringen voor het aanpassen, verzwaren en uitbreiden van het hoogspanningsnet en hogere energieprijzen in voorgaande jaren. Door de werking van de regulering kan de stijging van de tarieven van TenneT direct worden doorgelegd naar klanten, waardoor het financiële risico voor Stedin Groep beperkt is. Wel leidt dit tot een verdere stijging van onze tarieven.

De kosten voor congestiemanagement zijn daarentegen vooralsnog gering, mede als gevolg van het nog beperkte aanbod van flexibel vermogen. Door wijzigingen in wet- en regelgeving, deelnameverplichting aan congestiemanagement en andere maatregelen kan dit de komende jaren veranderen en kunnen de kosten voor congestiemanagement significant worden.

Ten slotte daalt het aantal aansluitingen op het gasnetwerk naarmate meer woningen en gebouwen gasvrij worden gemaakt als gevolg van de energietransitie. In lijn met deze ontwikkeling past Stedin Groep een degressieve afschrijvingsmethode toe voor gasactiva, niet zijnde klantmeters (zie 2.5 Schattingen, aannames en veronderstellingen). Met ingang van februari 2024 zijn de ACM en netbeheerders een aangepaste werkwijze overeengekomen voor het verwijderen van niet-gebruikte gasaansluitingen. In de balans is een voorziening gevormd voor aangevraagde verwijderingen zonder specifieke datum, die niet in rekening worden gebracht bij de betreffende klanten (zie 23 Overige voorzieningen). Stedin Groep vormt geen voorziening voor toekomstige verwijderingen waarvoor nog geen aanvraag is ingediend. Deze voorwaardelijke verplichting is toegelicht in 27 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen.

1.3 Belangrijke gebeurtenissen in 2024

Gewijzigde methode- en x-factorbesluiten
Eind 2023 heeft de ACM de gewijzigde methodebesluiten voor elektriciteit en gas voor de lopende reguleringsperiode (2022-2026) gepubliceerd. In 2024 zijn de gewijzigde methodebesluiten definitief geworden en heeft de ACM de onderliggende x-factorbesluiten aangepast. Aan de hand hiervan worden de tarieven berekend die wij in rekening mogen brengen. Als gevolg van de wijzigingen stijgen de inkomsten van Stedin Groep en wordt een deel naar voren gehaald in de tijd. De totale toegestane inkomsten van Stedin Groep voor de reguleringsperiode 2022-2026 stijgen naar verwachting met circa €650 miljoen. De ACM heeft besloten de extra inkomsten voor elektriciteit te verdelen over de tarieven in de periode 2024-2026 (met nacalculaties t/m 2028).

Toetreding nieuwe aandeelhouders
De aandeelhouders van Stedin Groep zijn tijdens de algemene aandeelhoudersvergadering van 27 maart 2024 akkoord gegaan met de toetreding van 21 nieuwe aandeelhouders. Naast de provincies Utrecht en Zeeland, zijn 7 Utrechtse en 12 Zeeuwse gemeenten aandeelhouder geworden. Gezamenlijk versterken de nieuwe aandeelhouders het eigen vermogen van Stedin Groep met €33 miljoen.

Vervroegde aflossing JPY lening
In april 2024 heeft Stedin Groep een langlopende lening van JPY 20 miljard vervroegd afgelost (omgerekend €151 miljoen bij aanvang en €119 miljoen op het moment van vervroegde aflossing). Deze lening had een looptijd tot en met 2039. Tegelijkertijd zijn de gerelateerde cross-currency interest rate swaps ter afdekking van het valuta- en renterisico afgewikkeld. Als gevolg van deze transactie is een eenmalige last van €46 miljoen opgenomen in het resultaat van 2024, deels als gevolg van de herclassificatie van de cumulatieve kasstroomhedgereserve en hedgekostenreserve naar de winst-en-verliesrekening ('recycling'). De komende jaren staan hier lagere rentelasten tegenover.

Uitgifte groene obligatielening
In juni 2024 heeft Stedin Groep haar vierde groene obligatielening uitgegeven, voor een nominaal bedrag van €500 miljoen. Deze lening heeft een looptijd van 7 jaar, een uitgifteprijs van 99,563% en een couponrente van 3,625%. De effectieve rentevoet exclusief transactiekosten bedraagt 3,697%. Met deze uitgifte heeft Stedin Groep bestaande maar ook nieuwe duurzame investeerders aan zich kunnen binden.

In totaal heeft Stedin Groep per 31 december 2024 voor €2 miljard aan groene obligatieleningen uitstaan. Deze zijn genoteerd aan Euronext Amsterdam. Dit bedrag wordt hoofdzakelijk geïnvesteerd in de uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnet om de energietransitie mogelijk te maken.

2 Grondslagen voor de financiële verslaggeving

2.1 Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening van Stedin Groep is opgesteld in overeenstemming met de IFRS Accounting Standards (hierna: IFRS of IFRS-standaarden) zoals goedgekeurd door de Europese Unie (hierna: EU) en de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

De geconsolideerde jaarrekening van Stedin Groep bevat de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht totaalresultaat, de geconsolideerde balans, het geconsolideerde kasstroomoverzicht en het geconsolideerde mutatieoverzicht groepsvermogen. De toelichtingen bij deze financiële overzichten maken integraal deel uit van deze jaarrekening.

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling (hierna: waarderingsgrondslagen) in deze jaarrekening zijn consistent met die in de jaarrekening 2023, tenzij anders vermeld, en worden per jaarrekeningpost toegelicht. De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Alle bedragen in deze jaarrekening in miljoenen euro (€), tenzij anders vermeld.

2.2 Wijzigingen IFRS

Nieuwe of gewijzigde IFRS-standaarden die op het huidige boekjaar betrekking hebben

De volgende nieuwe of gewijzigde IFRS-standaarden zijn goedgekeurd door de EU en van kracht met ingang van boekjaar 2024:

- Wijzigingen in IAS 1 – 'Classification of Liabilities as Current or Non-current'
- Wijzigingen in IAS 1 – 'Non-current Liabilities with Covenants'
- Wijzigingen in IAS 7 en IFRS 7 – 'Supplier Finance Arrangements'
- Wijzigingen in IFRS 16 – 'Lease Liability in a Sale and Leaseback'

Deze nieuwe of gewijzigde IFRS-standaarden hebben geen materiële impact op de jaarrekening van Stedin Groep.

Nieuwe of gewijzigde IFRS-standaarden die op latere boekjaren betrekking hebben

De volgende nieuwe of gewijzigde IFRS-standaarden zijn gepubliceerd maar nog niet van kracht voor boekjaar 2024:

- Wijzigingen in IAS 21 – 'Lack of Exchangeability'
- Wijzigingen in IFRS 9 en IFRS 7 – 'Contracts Referencing Nature-dependent Electricity'
- Wijzigingen in IFRS 9 en IFRS 7 – 'Amendments to the Classification and Measurement of Financial Instruments'
- IFRS 18 – 'Presentation and Disclosure in Financial Statements'
- IFRS 19 – 'Subsidiaries without Public Accountability: Disclosures'
- 'Annual Improvements to IFRS Accounting Standards – Volume 11'

Deze nieuwe of gewijzigde IFRS-standaarden kunnen alleen worden toegepast indien goedgekeurd door de EU. Naar verwachting zullen zij geen materiële impact hebben op de jaarrekening van Stedin Groep.

2.3 Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat Stedin Holding en haar dochterondernemingen. Waar nodig zijn de waarderingsgrondslagen van joint operations, joint ventures en geassocieerde deelnemingen in overeenstemming gebracht met die van Stedin Holding.

Een overzicht van de in de consolidatie opgenomen dochterondernemingen en overige kapitaalbelangen is opgenomen in onderstaand overzicht:

	2024 %	2023 %	Plaats
Dochterondernemingen			
Stedin Netbeheer B.V.*/**	100,00	100,00	Rotterdam
N.V. Stedin Netten Noord-Holland*	100,00	100,00	Rotterdam
N.V. Stedin Noord-Oost Friesland*	100,00	100,00	Rotterdam
DNWG Infra B.V.*/**	100,00	100,00	Goes
DNWG Warmte B.V.*	100,00	100,00	Goes
NetVerder B.V.*/**	100,00	100,00	Rotterdam
Stedin Groep Personeels B.V.*/**	100,00	100,00	Rotterdam
Stedin Groep Services B.V.*/**	100,00	100,00	Rotterdam
Infradock B.V.***	90,00	100,00	Rotterdam
Joint arrangements			
Joint operations			
Utility Connect B.V.**	40,72	40,72	Vianen
Joint Ventures			
TensZ B.V.	50,00	50,00	Rotterdam
Geassocieerde deelnemingen			
Energie Data Services Nederland (EDSN) B.V.	21,16	21,16	Amersfoort
Beheerder Afsprakenstelsel (BAS) B.V.	14,11	14,11	Amersfoort

* Voor deze dochterondernemingen is door Stedin Holding N.V. een 403-verklaring afgegeven.

** Deze kapitaalbelangen worden direct gehouden door Stedin Holding N.V.

*** Deze dochteronderneming valt niet binnen de fiscale eenheden voor vennootschaps- en omzetbelasting van Stedin Holding N.V.

Dochterondernemingen

Een dochteronderneming is een onderneming waarover Stedin Holding direct dan wel indirect beslissende zeggenschap ('control') kan uitoefenen. Dochterondernemingen worden integraal geconsolideerd. Indien het belang minder dan 100% bedraagt, wordt het aandeel van derden in dochterondernemingen afzonderlijk gepresenteerd in de geconsolideerde balans.

Joint arrangements

Een joint arrangement is een contractuele overeenkomst waarbij Stedin Groep en een of meer andere partijen gezamenlijk zeggenschap (‘joint control’) kunnen uitoefenen. Joint arrangements zijn te onderscheiden in joint operations en joint ventures. Een joint operation is een gezamenlijke overeenkomst waarbij de partijen met gezamenlijke zeggenschap rechten hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst. Alleen het aandeel van Stedin Groep in de activa, verplichtingen, baten en lasten van joint operations worden in de jaarrekening verwerkt (proportionele verantwoording). Een joint venture is een gezamenlijke overeenkomst waarbij de partijen met gezamenlijke zeggenschap rechten op het netto-actief dat voortkomt uit de overeenkomst. Een joint venture wordt volgens de vermogensmutatiemethode ('equity method') in de jaarrekening verwerkt.

Geassocieerde deelnemingen

Een geassocieerde deelneming (in de geconsolideerde jaarrekening kortweg aangeduid als 'deelneming') is een onderneming waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het financiële en operationele beleid, maar waarbij geen beslissende of gezamenlijke zeggenschap aanwezig is. Het aandeel in de deelnemingen wordt volgens de vermogensmutatiemethode in de jaarrekening verwerkt.

De deelnemingen en joint arrangements van Stedin Groep zijn zowel afzonderlijk als gezamenlijk niet materieel.

2.4 Overige grondslagen

2.4.1 Vreemde valuta

De euro is de functionele valuta van Stedin Groep en tevens de valuta waarin de jaarrekening wordt gepresenteerd. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta tegen de wisselkoers op de transactiedatum. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen worden omgerekend tegen de wisselkoers op de balansdatum. Valutakoersverschillen die optreden bij transacties in vreemde valuta of de omrekening van balansposten, worden in het resultaat verwerkt als onderdeel van de financiële baten en lasten.

2.4.2 Saldering

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd indien, en voor zover, sprake is van een juridisch afdwingbaar recht tot salderen en tevens het voornemen bestaat om het saldo netto of gelijktijdig af te wikkelen.

2.4.3 Reële waarde

Reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een reguliere transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. De reële waarde kan op verschillende wijzen worden bepaald. Afhankelijk van het gebruik van waarneembare parameters wordt de waarde gerubriceerd in de volgende categorieën:

Niveau 1

Bij niveau 1 is de reële waarde gebaseerd op niet-aangepaste marktprijzen van gelijke activa of verplichtingen in een actieve markt.

Niveau 2

Bij niveau 2 is de reële waarde gebaseerd op parameters die direct of indirect waarneembaar zijn anders dan de marktprijzen bij niveau 1. De derivaten van Stedin Groep worden gewaardeerd in afstemming met de tegenpartij, waarbij gebruik wordt gemaakt van waarneembare forwardcurves van de rente.

Niveau 3

Bij niveau 3 is de reële waarde gebaseerd op significante parameters die niet waarneembaar zijn.

Voor meer informatie over de reële waardes in deze jaarrekening wordt verwezen naar de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningpost.

2.5 Schattingen, aannames en veronderstellingen

Voor het opmaken van deze jaarrekening zijn schattingen, aannames en veronderstellingen gemaakt door het management van Stedin Groep die van invloed zijn op verantwoorde bedragen en op de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen. Dit betreft in het bijzonder de waardering van de materiële en immateriële vaste activa, de geschatte netverliezen en het vormen van voorzieningen.

De schattingen, aannames en veronderstellingen die zijn gemaakt, zijn gebaseerd op marktgegevens, kennis en ervaring uit het verleden en andere factoren die onder de gegeven omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De werkelijke resultaten kunnen echter afwijken van de gemaakte schattingen. Schattingen, aannames en veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Schattingswijzigingen worden verwerkt in de periode waarin de schattingen worden herzien indien de wijzigingen alleen op deze periode betrekking hebben. Indien de schattingswijziging ook betrekking heeft op toekomstige perioden, vindt wijziging vooruitziend plaats in de hiervoor relevante perioden.

De belangrijkste schattingen, aannames en veronderstellingen zijn hieronder vermeld. Verdere informatie is opgenomen in de toelichting van de desbetreffende jaarrekeningpost.

Afschrijving materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in beginsel lineair afgeschreven. Hiervan wordt afgeweken indien een ander afschrijvingspatroon het verwachte gebruikspatroon van het actief beter weergeeft. Vanwege een verwacht afnemend gasnetgebruik als gevolg van de energietransitie past Stedin Groep een degressieve afschrijvingsmethode toe voor gasactiva (niet zijnde klantmeters).

De afschrijvingstermijnen en restwaarden van materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte technische en economische levensduur van het actief. Voor gasactiva (niet zijnde klantmeters) wordt in verband met de degressieve afschrijvingsmethode tevens het gebruik in acht genomen, gebaseerd op de mate waarin het gebruik van de netten en aansluitingen naar verwachting afneemt. Jaarlijks vindt een herbeoordeling plaats van het gebruik, de gebruiksduur en restwaarde. Het gebruik, de levensduur of restwaarde van een actief kan wijzigen als gevolg van wijzigingen in externe of interne factoren, waaronder technologische ontwikkelingen en ontwikkelingen in de markt. Deze factoren kunnen tevens leiden tot een bijzondere waardevermindering van een actief. In 2024 heeft deze herbeoordeling niet tot aanpassingen geleid.

Netverliezen

Allocatie is een proces waarbij dagelijks de hoeveelheden getransporteerde elektriciteit en gas worden bepaald en aan gebruikers worden gealloceerd. Dit gebeurt deels op basis van werkelijke verbruiken (grofweg voor grootverbruikers) en deels op basis van ramingen op basis van het standaardjaarverbruik (grofweg voor kleinverbruikers). Hiermee worden de verbruiken en netverliezen zo nauwkeurig mogelijk geraamd. Het aan kleinverbruikers initieel gealloceerde verbruik wordt herijkt op basis van het werkelijke verbruik dat via meteropname is verkregen (‘reconciliatie’). De wettelijke afspraken inzake allocatie en reconciliatie schrijven een afhandeling binnen 21 maanden na het einde van de maand van levering voor. De verwachte resultaten uit reconciliatie zijn zo nauwkeurig mogelijk geraamd en in de jaarrekening verwerkt. De uiteindelijke vereffening op basis van de werkelijke verbruiken kan in de toekomst leiden tot resultaateffecten. De verplichting uit hoofde van nog af te rekenen netverliezen is onderdeel van de 'Overige schulden en overlopende passiva' zoals opgenomen in 26 Handelscrediteuren en overige schulden.

3 Operationele segmenten

Segmenten worden gerapporteerd in overeenstemming met de wijze waarop intern gerapporteerd wordt aan de hoogst geplaatste functionaris ('Chief Operating Decision-Maker'). De raad van bestuur is geïdentificeerd als de hoogst geplaatste functionaris, die verantwoordelijk is voor de toewijzing van middelen en voor de beoordeling van prestaties van de segmenten.

De verrekenprijzen die aan interne opbrengsten en kosten ten grondslag liggen zijn gebaseerd op marktconforme prijzen en voorwaarden. De waarderingsgrondslagen van Stedin Groep worden ook voor de segmentrapportage gehanteerd. In het resultaat per segment zijn niet opgenomen de financiële baten en lasten, het aandeel in het resultaat van deelnemingen en joint ventures en de belastinglast.

De operationele segmenten zijn:

Segment 'Netbeheerder Stedin'
Het bedrijfssegment 'Netbeheerder Stedin' omvat het gereguleerde domein. Als netbeheerder beheert Stedin de gas- en elektriciteitsnetten in haar verzorgingsgebied.

Segment 'Overig'
De belangrijkste onderdelen van het segment 'Overig' zijn de niet-gereguleerde activiteiten zoals beschreven in 1.1 Algemeen, de activiteiten van de houdstervennootschap en de kostenentiteiten zijnde Stedin Groep Personeels B.V. en Stedin Groep Services B.V. Deze onderdelen zijn – mede gezien de niet-materiële omvang – niet zelfstandig als een 'rapportagesegment' aangemerkt en derhalve verwerkt binnen het segment 'Overige'.

De balans per operationeel segment worden niet periodiek gerapporteerd in de interne managementinformatie. Derhalve worden deze niet gepresenteerd. De door Stedin Groep in deze jaarrekening gehanteerde waarderingsgrondslagen worden ook voor de segmentrapportage gehanteerd.

De bedrijfsresultaten hebben geen cyclisch karakter en worden niet in materiële zin beïnvloed door seizoenspatronen.

3.1 Opbrengsten, bedrijfsresultaat en investeringen per segment

Stedin Groep is uitsluitend in Nederland actief en de opbrengsten worden volledig gerealiseerd aldaar. De vaste activa van alle segmenten bevinden zich in Nederland.

Voor wat betreft de uitsplitsing van de netto-omzet heeft Stedin Groep voor het gereguleerde domein zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de periodieke rapportages die vereist zijn door de ACM. De tabel bevat ook een aansluiting van de uitgesplitste netto-omzet met de segmentinformatie op basis van de bestuurlijke en interne rapportagestructuur.

2024 x € 1 miljoen	Netbeheerder Stedin	Overig	Eliminaties	Totaal
Netto-omzet				
- Periodieke transport- en aansluitdienst Elektriciteit	1.453	-	-	1.453
- Periodieke transport- en aansluitdienst Gas	363	-	-	363
- Meetdienst	127	-	-	127
- Infradiensten en overige	70	35	-	105
Overige bedrijfsopbrengsten	37	24	-21	40
Totaal bedrijfsopbrengsten	**2.050**	**59**	**-21**	**2.088**
Bedrijfskosten	1.434	38	-21	1.451
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa	301	30	-	331
Totaal bedrijfskosten	**1.735**	**68**	**-21**	**1.782**
Bedrijfsresultaat	**315**	**-9**	**-**	**306**
Financiële baten en lasten	-4	-97	-	-101
Resultaat na belastingen deelnemingen	-	-	-	-
Resultaat voor belastingen	**311**	**-106**	**-**	**205**
Belastingen	-80	33	-	-47
Resultaat na belastingen	**231**	**-73**	**-**	**158**

De investeringen in 2024 per segment zijn als volgt:

2024 x € 1 miljoen	Netbeheerder Stedin	Overig	Eliminaties	Totaal
Investeringen in materiële en immateriële vaste activa	1.065	31	-	1.096
Investeringen in gebruikrecht activa	-	38	-	38

De investeringen in 2023 per segment waren als volgt:

2023 x € 1 miljoen	Netbeheerder Stedin	Overig	Eliminaties	Totaal
Investeringen in materiële en immateriële vaste activa	820	12	-	832
Investeringen in gebruikrecht activa	-	11	-	11

In 2023 waren de opbrengsten en resultaten per segment als volgt:

2023 x € 1 miljoen	Netbeheerder Stedin	Overig	Eliminaties	Totaal
Netto-omzet				
- Periodieke transport- en aansluitdienst Elektriciteit	1.229	-	-	1.229
- Periodieke transport- en aansluitdienst Gas	355	-	-	355
- Meetdienst	67	-	-	67
- Infradiensten en overige	65	36	-	101
Overige bedrijfsopbrengsten	16	20	-18	18
Totaal bedrijfsopbrengsten	**1.732**	**56**	**-18**	**1.770**
Bedrijfskosten	1.156	32	-18	1.170
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa	282	25	-	307
Totaal bedrijfskosten	**1.438**	**57**	**-18**	**1.477**
Bedrijfsresultaat	**294**	**-1**	**-**	**293**
Financiële baten en lasten	-36	-29	-	-65
Resultaat na belastingen deelnemingen	-	-	-	-
Resultaat voor belastingen	**258**	**-30**	**-**	**228**
Belastingen	-66	8	-	-58
Resultaat na belastingen	**192**	**-22**	**-**	**170**

Grote klanten

Stedin Groep heeft geen klanten waarvan de netto-omzet per klant 10% of meer bedraagt van de totale netto-omzet.

4 Netto-omzet

Grondslagen

De netto-omzet betreft opbrengsten uit de levering van goederen of diensten aan klanten. De opbrengsten worden verantwoord wanneer, of naarmate, de prestatieverplichting wordt vervuld door goederen of diensten over te dragen aan de klant. Inherent aan de belangrijkste diensten van Stedin Groep, is dat deze worden overgedragen aan de klant gedurende de periode waarin deze worden verleend.

De activiteiten van Stedin Netbeheer in het elektriciteits- en gasdomein worden in dit kader als gereguleerd aangemerkt en staan onder toezicht van de ACM. De verkoopprijzen van transportdiensten zijn gebaseerd op de tarieven zoals de ACM deze heeft bepaald. De tarieven voor klantbijdragen in de aansluitkosten zijn tevens bepaald door de ACM. Verkoopprijzen waarvoor geen prijsregulering geldt, zijn marktconform zoals vastgelegd in de betreffende overeenkomst tussen Stedin Groep en de afnemer.

Aanpassingen in verkoopprijzen kunnen voornamelijk ontstaan als gevolg van storingen in het netwerk waarvoor afnemers wettelijk gecompenseerd dienen te worden. Deze aanpassingen worden in mindering gebracht op de netto-omzet. Variabele opbrengsten worden alleen verantwoord voor zover er een hoge mate van zekerheid bestaat dat deze opbrengsten in latere jaren niet zullen worden teruggedraaid.

Transportdiensten elektriciteit en gas

De transportdiensten elektriciteit en gas betreffen transport-, aansluit- en meetdiensten. Stedin Groep transporteert elektriciteit en gas via haar netwerken naar de aansluiting van de klant. De opbrengsten van transportdiensten bestaan uit een vaste periodieke vergoeding voor het gebruik en de beschikbaarheid van de netwerken en een vergoeding per getransporteerd volume. Deze diensten betreffen prestatieverplichtingen die over een periode worden vervuld. De opbrengsten voor het gebruik en de beschikbaarheid van de netwerken worden lineair aan de leveringsperiode toegerekend. Lineaire toerekening representeert de beschikbaarheid van de transportfaciliteit van het netwerk in het gehele verslagjaar. Volume afhankelijke vergoedingen worden verantwoord in de winst- en verliesrekening in de periode waarin de transportdienst is verleend. Bedragen die via nacalculatie in tarieven van volgende jaren worden verrekend, worden als opbrengsten verwerkt in het jaar dat het tarief daadwerkelijk wordt gerealiseerd op basis van de verrichte dienstverlening in dat jaar.

Klantbijdragen aansluitkosten en reconstructies

Om transportdiensten van elektriciteit en gas mogelijk te maken zal Stedin Groep voor nieuwe leveringspunten een aansluiting op het netwerk realiseren. De afnemer betaalt een eenmalige vergoeding als bijdrage in de aansluitkosten voor deze nieuwe aansluiting. De aansluiting is onlosmakelijk verbonden met de transportdiensten en vormt een integraal onderdeel van de vergoeding voor transportdiensten. De opbrengsten uit hoofde van de bijdrage aansluitkosten worden daarom conform de afschrijvingsmethodiek over de verwachte leveringsduur van het betreffende aansluitpunt verantwoord (zie 13 Materiële vaste activa voor meer informatie over de afschrijvingsmethodiek). Stedin Groep ontvangt ook klantbijdragen voor uitgevoerde reconstructiewerkzaamheden aan het netwerk. Deze worden, analoog aan de bijdrage aansluitkosten, lineair over de verwachte leveringsduur van het netwerk verantwoord. De vooruitontvangen klantbijdragen aansluitkosten en reconstructies zijn contractverplichtingen. Binnen de netto-omzet worden de over tijd verwerkte bijdragen als onderdeel van de 'Infradiensten en overige netto-omzet' gepresenteerd.

Infradiensten en overige netto-omzet

Infradiensten en overige netto-omzet omvat onder meer opbrengsten uit aanleg, beheer en onderhoud van technische infrastructuur, klant-gerelateerde bijdragen (waaronder over tijd verwerkte bijdragen aansluitkosten en reconstructies), verhuuropbrengsten voor transformatoren en opbrengsten gerelateerd aan warmte, stoom, biogas en de gegevensverwerking van energiemeters.

x € 1 miljoen	2024	2023
Periodieke transport- en aansluitdienst Elektriciteit	1.453	1.229
Periodieke transport- en aansluitdienst Gas	363	355
Meetdienst	127	67
Infradiensten en overige	105	101
Totaal	**2.048**	**1.752**

De netto-omzet over 2024 is met €296 miljoen gestegen ten opzichte van voorgaand jaar. De stijging wordt met name veroorzaakt door hogere transport-, aansluit- en meetdienstopbrengsten voor elektriciteit en gas als gevolg van hogere tarieven.

5 Overige bedrijfsopbrengsten

Grondslagen

De overige bedrijfsopbrengsten omvatten met name opbrengsten uit schades verhaald op derden, positieve boekresultaten op desinvesteringen van transformatoren, ten gunste van het resultaat verwerkte exploitatiesubsidies en in het huidige boekjaar een eenmalige vergoeding van de toezichthouder. Stedin Groep verkoopt incidenteel transformatoren aan derden. Deze verkopen volgen hoofdzakelijk uit afspraken welke zijn gemaakt ten tijde van de verkoop van Joulz. Niet-gereguleerde transformatoren, welke na 2019 worden geïdentificeerd, worden eerst aangeboden aan Joulz. Joulz kan en mag elk individueel aanbod weigeren. Een boekresultaat op desinvesteringen, zijnde de verkoopprijs minus eventuele boekwaarde van het verkochte actief, wordt verwerkt op het moment dat de derde beschikkingsmacht heeft verkregen over het betreffende actief.

De overige bedrijfsopbrengsten bedragen €40 miljoen en zijn gestegen ten opzichte van voorgaand jaar (2023: €18 miljoen). In 2024 heeft Stedin Groep €28 miljoen ontvangen van de ACM voor tussen 2 maart 2021 en 31 januari 2024 aangevraagde verwijderingen van gasaansluitingen. Als gevolg van een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) was de grondslag om de gemaakte kosten te socialiseren via de tarieven, komen te vervallen. Ter compensatie heeft de ACM een eenmalige vergoeding uitgekeerd. De opbrengsten uit hoofde van de verkoop van niet-gereguleerde transformatoren en gerelateerde activa zijn lager dan voorgaand jaar. In 2024 is een boekwinst van €3 miljoen verantwoord (2023: €8 miljoen).

6 Personeelskosten

Grondslagen

De personeelskosten omvatten alle vormen van beloning van interne medewerkers tijdens en na afloop van het dienstverband, kosten voor de inhuur van externe medewerkers en enkele overige kosten. De meeste personeelskosten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt geleverd.

Pensioenen

De pensioenverplichtingen van bijna alle bedrijfsonderdelen zijn ondergebracht bij de bedrijfstakpensioenfondsen: de Stichting Pensioenfonds ABP (ABP) en de Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT). Voor een beperkt aantal medewerkers zijn individuele verzekerde regelingen van toepassing bij verschillende verzekeringsmaatschappijen.

De hoogte van het pensioen is afhankelijk van leeftijd, salaris en dienstjaren. Medewerkers hebben de keuze om onder aanpassing van de hoogte van het pensioen eerder of later dan de AOW-gerechtigde leeftijd met pensioen te gaan. Dat laatste kan alleen met instemming van Stedin. Bij het ABP kunnen medewerkers met pensioen tussen 60 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd +5 jaar. Bij PMT ligt dit tussen 5 jaar voor en 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.

De belangrijkste pensioenregelingen, die zijn ondergebracht bij het ABP, betreffen collectieve regelingen waarbij meerdere werkgevers zijn aangesloten. Het aandeel van Stedin in deze collectieve regelingen is niet bekend. Deze regelingen betreffen in wezen toegezegde-pensioenregelingen. Echter, aangezien Stedin geen toegang heeft tot de benodigde informatie én de deelname aan de collectieve regelingen Stedin blootstelt aan actuariële risico's die verband houden met huidige en voormalige medewerkers van andere entiteiten, worden deze regelingen behandeld als toegezegde-bijdrageregelingen en worden de verschuldigde pensioenpremies over het boekjaar verwerkt als pensioenlasten in de jaarrekening. De pensioenpremies worden jaarlijks geïndexeerd. Er is geen sprake van inhaalbetalingen of kortingen.

x € 1 miljoen	2024	2023
Salarissen	385	312
Sociale lasten	49	39
Pensioenpremies	51	42
Inhuur personeel	154	125
Overige personeelskosten	28	19
Totaal	**667**	**537**

De personeelskosten zijn gestegen met €130 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar.

Deze toename wordt met name veroorzaakt door gestegen salarissen als gevolg van CAO-verhogingen en een hoger aantal interne medewerkers. Daarnaast zijn de kosten voor inhuur van personeel toegenomen als gevolg van hogere tarieven en een hoger aantal externe medewerkers.

6.1 Personeelsaantallen

Gemiddeld aantal interne medewerkers (in FTE)	2024	2023
Stedin	4.648	4.073
DNWG Infra	294	290
NetVerder	15	9
Totaal gemiddeld aantal interne medewerkers (in FTE)	**4.958**	**4.372**
Waarvan werkzaam buiten Nederland	-	-
Waarvan man	80%	81%
Waarvan vrouw	20%	19%

6.2 Bezoldiging bestuurders en commissarissen

Deze toelichting bevat de op grond van Titel 9 Boek 2 BW en IAS 24 voorgeschreven informatie inzake de bezoldiging van bestuurders en commissarissen. De wet normering topinkomens (WNT) is van toepassing op Stedin Netbeheer B.V. en wordt toegelicht in het jaarbericht van Stedin Netbeheer B.V. zelf. De leden van de raad van bestuur (RvB) en raad van commissarissen (RvC) kwalificeren als 'key management' in de zin van IAS 24.

6.2.1 Bezoldiging RvB

De leden van de RvB van Stedin Holding zijn allen in dienst van Stedin Groep Personeels B.V. De RvB-leden hebben een fulltime dienstverband (1,0 fte) en verrichten werkzaamheden voor de verschillende groepsonderdelen, in het bijzonder Stedin Netbeheer B.V.

In 2024 bedraagt de bezoldiging van de RvB:

	2024	2023
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	881.978	858.826
Pensioenpremie	94.867	91.633
Beëindigingsvergoeding	75.000	-
	1.051.845	**950.459**

6.2.2 Bezoldiging RvC

De voorzitter en vijf overige leden van de RvC vervullen deze functie anders dan op grond van een dienstverband. In 2024 bedraagt de bezoldiging van de RvC €134.406 (2023: €122.650).

Verdere toelichting op de beloning van functionarissen in dienst van Stedin Groep is te lezen in de Remuneratierapportage over 2024.

7 Kosten van inkoop en uitbesteed werk

Grondslagen

Deze post omvat de inkoopkosten van netverliezen en transportdiensten en de kosten van uitbesteed werk. De categorie inkoopkosten netverliezen bevat een inschatting van te verwachten allocatie en reconciliatie-effecten, zoals beschreven in 2.5 Schattingen, aannames en veronderstellingen. De categorie uitbesteed werk bevat kosten van materialen en diensten van derden, waaronder aannemers.

x € 1 miljoen	2024	2023
Inkoopkosten netverliezen	199	289
Inkoopkosten transportdiensten	540	291
Uitbesteed werk	161	121
Totaal	**900**	**701**

De kosten van inkoop en uitbesteed werk zijn met €199 miljoen gestegen ten opzichte van voorgaand jaar.

Deze stijging wordt met name veroorzaakt door hogere transportkosten die in rekening worden gebracht door TenneT voor gebruik van het hoogspanningsnet. Daartegenover staat een daling van de netverlieskosten voor elektriciteit als gevolg van lagere energieprijzen. Deze prijzen worden grotendeels vooraf gefixeerd in lijn met onze inkoopstrategie. De kosten van uitbesteed werk zijn met name gestegen door hogere inkoopprijzen.

8 Overige bedrijfskosten

Grondslagen
De overige bedrijfskosten omvatten verschillende kostenposten die niet onder de personeelskosten, kosten van inkoop en uitbesteed werk, en afschrijvingskosten vallen, zoals ICT, mobiliteits- en huisvestingskosten, bijdragen aan netbeheer-gerelateerde platforms, advieskosten en dotaties aan voorzieningen.

x € 1 miljoen	2024	2023[1]
Overige belastingen en heffingen	10	10
ICT-kosten	73	66
Mobiliteitskosten	25	22
Huisvestingskosten	19	17
Bijdragen netbeheer-gerelateerde platforms	30	31
Overige kosten	71	48
Totaal	**228**	**194**

1 De vergelijkende cijfers zijn aangepast als gevolg van wijzigingen in de categorisering van de overige bedrijfskosten.

De overige bedrijfskosten zijn gestegen met €34 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar.

De stijging in de overige bedrijfskosten wordt voornamelijk veroorzaakt door toenemende digitalisering en hogere kosten met betrekking tot mobiliteit, huisvesting en ICT door een toename van het aantal medewerkers. Samen met de versnelling van de energietransitie leidt dit ook tot hogere advieskosten. Ten slotte zijn de dotaties aan de overige voorzieningen gestegen (zie 23 Overige voorzieningen).

9 Geactiveerde productie eigen bedrijf

Grondslagen
Direct aan eigen investeringsprojecten toegerekende uren worden als geactiveerde productie eigen bedrijf in mindering gebracht op de totale bedrijfskosten.

De geactiveerde productie eigen bedrijf is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met €82 miljoen naar €344 miljoen. De stijging wordt veroorzaakt door het stijgende investeringsniveau, de toename van het aantal medewerkers en hogere uurtarieven.

10 Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Grondslagen
Voor de gehanteerde grondslagen zie 13 Materiële vaste activa.

De specificatie van de afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa in de winst-en-verliesrekening is als volgt:

2024 x € 1 miljoen	Materiële vaste activa	Immateriële vaste activa	Leases	Totaal
Afschrijvingen	291	1	18	310
Boekverlies desinvesteringen	17	2	-	19
Bijzondere waardeverminderingen	-	2	-	2
Totaal	**308**	**5**	**18**	**331**

2023 x € 1 miljoen	Materiële vaste activa	Immateriële vaste activa	Leases	Totaal
Afschrijvingen	274	1	14	289
Boekverlies desinvesteringen	17	1	-	18
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-	-
Totaal	**291**	**2**	**14**	**307**

De afschrijvingen zijn toegenomen met €24 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar, als gevolg van het gestegen investeringsniveau in de afgelopen jaren.

11 Financiële baten en lasten

Grondslagen

De financiële baten omvatten de rentebaten met betrekking tot de financiële activa, waaronder verstrekte leningen en liquide middelen. Deze rentebaten worden berekend op basis van de effectieve interestmethode.

De financiële lasten bestaan met name uit rentelasten op de rentedragende verplichtingen, berekend volgens de effectieve interestmethode. De rentedragende verplichtingen bestaan uit opgenomen leningen en schulden, met uitzondering van de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening. De interestlasten van de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening worden rechtstreeks ten laste van het groepsvermogen verantwoord, in lijn met de classificatie van dit instrument als eigen vermogen. Daarnaast zijn onder de financiële lasten de overige financieringskosten opgenomen.

Winsten en verliezen met betrekking tot derivaten worden, voor zover in de winst-en-verliesrekening verwerkt, tevens onder de financiële baten en lasten gepresenteerd.

x € 1 miljoen	2024	2023
Rentebaten	-6	-2
Rentelasten	105	66
Rentelasten leaseverplichtingen	2	1
Overige financiële baten en lasten	-	-
Totaal	**101**	**65**

De netto financiële lasten zijn gestegen met €36 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar. De financiële lasten hebben met name betrekking op de rentedragende schulden. In 2024 is een eenmalige last van €46 miljoen verantwoord in verband met de vervroegde aflossing van de langlopende Japanse yen (JPY) lening (zie 1.3 Belangrijke gebeurtenissen in 2024).

12 Belastingen

Grondslagen

Belastingen

De bedrijfsactiviteiten van Stedin Groep zijn onderworpen aan winstbelasting. De belasting over het resultaat van de verslagperiode omvat de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelasting en uitgestelde winstbelasting. De winstbelasting wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening, behalve voor zover zij betrekking heeft op posten die rechtstreeks zijn opgenomen in het eigen vermogen.

Acute belastingvorderingen en -verplichtingen

Acute belastingvorderingen en -verplichtingen betreffen de bedragen die verrekenbaar zijn met respectievelijk verschuldigd zijn aan de belastingdienst. Acute belastingen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

Uitgestelde belastingen worden berekend voor tijdelijke verschillen tussen de fiscale en commerciële boekwaarde van activa en verplichtingen, tenzij deze vallen onder de reikwijdte van de 'initial recognition exception', alsmede voor ongebruikte fiscale verliescompensatie en verrekeningsmogelijkheden. Uitgestelde belastingen worden gewaardeerd op basis van de belastingtarieven die naar verwachting van kracht zullen zijn wanneer de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld uitgaande van de geldende belastingwetgeving en -tarieven. Uitgestelde belastingen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Uitgestelde belastingvorderingen voor verrekenbare tijdelijke verschillen, de voorwaartse compensatie van fiscale verliezen en de voor verrekening beschikbare ongebruikte fiscale tegoeden worden alleen opgenomen indien, en voor zover, het waarschijnlijk is dat toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden kunnen worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen voor verrekenbare tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, joint operations en belangen in deelnemingen en joint ventures worden alleen opgenomen als het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de nabije toekomst zal worden afgewikkeld en dat toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het tijdelijke verschil kan worden verrekend.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden opgenomen voor alle belastbare tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, joint operations en belangen in deelnemingen en joint ventures, behalve als Stedin Groep het moment kan bepalen waarop het tijdelijke verschil wordt afgewikkeld en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil niet in de nabije toekomst zal worden afgewikkeld.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden met elkaar gesaldeerd als een juridisch afdwingbaar recht op verrekening van de belastingvorderingen en -verplichtingen bestaat en de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen verband houden met belastingen die door dezelfde belastingautoriteit op dezelfde fiscale eenheid worden geheven.

De specificatie van de belastingen over het resultaat in de winst-en-verliesrekening is als volgt:

x € 1 miljoen	2024	2023
Acute belastinglasten huidig jaar	28	3
Acute belastingbaten voorgaande jaren	-	-1
Acute belastingbate voorwaartse verliesverrekening	-	-9
Acute belastinglasten en -baten	**28**	**-7**
Uitgestelde belastingen tijdelijke verschillen	11	75
Uitgestelde belastingen verliesverrekening voorgaande jaren	-4	-
Uitgestelde belastingen voorwaartse verliesverrekening	12	-10
Uitgestelde belastinglasten en -baten	**19**	**65**
Belastingen over het resultaat	**47**	**58**

De specificatie van de acute belastinglasten en -baten met betrekking tot het huidige jaar is als volgt:

x € 1 miljoen	2024	2023
Resultaat voor belastingen	**205**	**228**
Investeringsregelingen	-11	-
Fiscaal niet-aftrekbare kosten	2	1
Fiscaal afwijkende afschrijving	-41	-288
Fiscaal aftrekbare kosten via groepsvermogen	-8	-11
Fiscaal belastbare winst	**147**	**-70**
Achterwaartse verliesverrekening	-	33
Voorwaartse verliesverrekening	-46	37
Fiscaal belastbaar bedrag	**101**	**-**
Nominaal belastingtarief	25,8%	25,8%
Acute belastinglasten	**26**	**-**
Waarvan acute belastingen via groepsvermogen	-2	-3
Waarvan acute belastingen via winst-en-verliesrekening	28	3

In 2023 is een fiscaal verlies ontstaan vanwege een eenmalige fiscale regeling voor willekeurige afschrijving op bedrijfsmiddelen. Het nog niet verrekende deel van dit verlies wordt middels voorwaartse verliesverrekening verrekend met de winst over 2024. Een deel blijft beschikbaar voor toekomstige verliesverrekening.

De specificatie van de effectieve belastingdruk uitgedrukt als percentage van het resultaat voor belastingen, is als volgt:

	2024	2023
Nominaal belastingtarief	**25,8%**	**25,8%**
Effect van:		
- Fiscaal niet-aftrekbare kosten	0,2%	0,1%
- Fiscale stimuleringsmaatregelen (investeringsaftrek)	-1,4%	0,0%
- Vpb voorgaande jaren	-1,8%	-0,3%
- Overige	0,1%	0,0%
Effectieve belastingdruk	**22,9%**	**25,6%**

De effectieve belastingdruk over 2024 bedraagt 22,9% en wijkt af van het nominale belastingtarief. De afwijkingen in 2024 worden grotendeels veroorzaakt door toepassing van investeringsregelingen voor energie- en milieu-investeringsaftrek in 2024 en het voorgaande jaar.

De vennootschapsbelasting wordt verrekend tussen Stedin Holding en haar dochterondernemingen, voor zover deze onderdeel uitmaken van de fiscale eenheid, als ware de dochterondernemingen zelfstandig belastingplichtig.

13 Materiële vaste activa

Grondslagen

De materiële vaste activa worden opgenomen tegen verkrijgingsprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingsverliezen. De verkrijgingsprijs is de initiële aankoopprijs vermeerderd met alle rechtstreeks toerekenbare kosten. De verkrijgingsprijs van activa die in eigen beheer worden vervaardigd bestaat uit de kosten van materiaal en diensten, kosten van directe manuren en direct toerekenbare kosten. Financieringskosten die direct toerekenbaar zijn aan de verwerving, bouw of productie van een in aanmerking komend actief, worden in de verkrijgingsprijs opgenomen. Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van het actief indien redelijke zekerheid bestaat dat wordt voldaan aan de gestelde voorwaarden en dat de subsidie wordt verkregen.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden ten laste van het resultaat gebracht volgens de lineaire methode op basis van de geschatte gebruiksduur, rekening houdend met de geschatte restwaarde. Specifiek voor gasactiva (niet zijnde klantmeters) past de onderneming een degressieve methode toe vanwege de verwachte afname van het aantal gebruikers van het gasnetwerk, rekening houdend met een geschatte versnellingsfactor van 1,2 op basis van verwacht toekomstig gebruik (2023: 1,2), gebruiksduur en restwaarde. Het gebruik, de gebruiksduur en restwaarde worden jaarlijks beoordeeld en eventuele aanpassingen worden prospectief verwerkt. Op grond, terreinen en activa in aanbouw wordt niet afgeschreven.

Categorie	Gebruiksduur in jaren
Bedrijfsgebouwen	25 - 50
Netwerken	10 - 55
Overige bedrijfsmiddelen	3 - 25

Bijzondere waardevermindering van activa

Voor activa anders dan goodwill, wordt jaarlijks beoordeeld of er gebeurtenissen of veranderingen zijn die kunnen wijzen op een bijzondere waardevermindering. Als een dergelijke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor het betreffende actief. De realiseerbare waarde van een actief is gelijk aan de hoogste van de verkoopprijs minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde.

Indien de boekwaarde van (aan kasstroomgenererende eenheden toegewezen) activa hoger is dan de realiseerbare waarde, dan wordt de boekwaarde tot de realiseerbare waarde teruggebracht. Deze bijzondere waardevermindering wordt ten laste van het resultaat verantwoord.

Een eerder verantwoorde bijzondere waardevermindering kan worden teruggenomen ten gunste van het resultaat als de oorzaak van vermindering die daarvoor bestond niet langer bestaat of is veranderd. Een bijzondere waardevermindering wordt slechts teruggenomen tot het bedrag van de oorspronkelijke boekwaarde, verminderd met reguliere afschrijvingen.

x € 1 miljoen	Grond en bedrijfs-gebouwen	Netwerken	Overige bedrijfs-middelen	Activa in aanbouw	Totaal
Stand per 1 januari 2023					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	488	10.912	69	601	**12.070**
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	205	4.825	47	-	**5.077**
Boekwaarde per 1 januari 2023	**283**	**6.087**	**22**	**601**	**6.993**
Mutaties					
Investeringen	34	384	4	401	**823**
Desinvesteringen	-1	-18	-	-	**-19**
Afschrijvingen	-10	-260	-4	-	**-274**
Herclassificatie	10	350	-	-360	**-**
Saldo mutaties 2023	**33**	**456**	**-**	**41**	**530**
Stand per 31 december 2023					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	531	11.566	73	642	**12.812**
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	215	5.024	51	-	**5.290**
Boekwaarde per 31 december 2023	**316**	**6.542**	**22**	**642**	**7.522**
Mutaties					
Investeringen	29	447	4	601	**1.081**
Desinvesteringen	-	-17	-	-	**-17**
Afschrijvingen	-11	-276	-4	-	**-291**
Herclassificatie	6	325	-	-332	**-1**
Saldo mutaties 2024	**24**	**479**	**-**	**269**	**772**
Stand per 31 december 2024					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	564	12.308	78	911	**13.861**
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	224	5.287	56	-	**5.567**
Boekwaarde per 31 december 2024	**340**	**7.021**	**22**	**911**	**8.294**

Investeringen

De investeringen in materiële vaste activa gedurende het boekjaar bedroegen in totaal €1.081 miljoen (2023: €823 miljoen) en hebben met name betrekking op netwerken. Een bedrag van €12 miljoen betreft geactiveerde rentelasten met betrekking tot kwalificerende activa (2023: €7 miljoen). De gehanteerde rentevoet bedraagt 1,75% (2023: 1,75%). Op de investeringen zijn investeringssubsidies van €10 miljoen in mindering gebracht (2023: nihil).

Desinvesteringen

De desinvesteringen in 2024 en 2023 houden verband met de buitengebruikstelling van bedrijfsgebouwen, netwerkactiva en overige vaste bedrijfsmiddelen, alsmede de verkoop van niet-gereguleerde transformatoren en gerelateerde activa (zie 5 Overige bedrijfsopbrengsten).

Bijzondere waardeverminderingen

In 2024 en 2023 hebben geen bijzondere waardeverminderingen plaatsgevonden.

14 Immateriële vaste activa

Grondslagen

Goodwill

Goodwill wordt gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met bijzondere waardeverminderingen. Over goodwill wordt niet afgeschreven. Goodwill wordt toegerekend aan één of meerdere kasstroomgenererende eenheden. Jaarlijks wordt getoetst of goodwill een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Eventuele bijzondere waardeverminderingen op goodwill worden niet teruggenomen.

Overige immateriële vaste activa

De overige immateriële vaste activa betreffen software, concessies, vergunningen, rechten en ontwikkelingskosten. De overige immateriële vaste activa kennen een bepaalde gebruiksduur en worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Software

Voor maatwerksoftware bestaat de kostprijs uit de eenmalige kosten van de verwerving ervan. Kosten van onderhoud van software worden als last verwerkt in de periode waarin deze ontstaan.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden ten laste van het resultaat gebracht op basis van de geschatte gebruiksduur en vanaf het moment dat het betreffende actief beschikbaar is voor gebruik. Overige immateriële vaste activa worden afgeschreven volgens de lineaire methode. De restwaarde van deze activa is nihil. De afschrijvingen worden in de winst- en verliesrekening gepresenteerd als onderdeel van de 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa'.

De volgende gebruiksduren worden toegepast:

Categorie	Gebruiksduur in jaren
Software	3 - 5
Concessies, vergunningen en rechten	3 - 30
Ontwikkelingskosten	5 - 15

x € 1 miljoen	Goodwill	Ontwikkelingskosten	Software	Overige	Totaal
Stand per 1 januari 2023					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	77	8	18	18	**121**
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	-	-	17	4	**21**
Boekwaarde per 1 januari 2023	**77**	**8**	**1**	**14**	**100**
Mutaties					
Investeringen	-	5	-	4	**9**
Desinvesteringen	-	-	-	-1	**-1**
Afschrijvingen	-	-	-1	-	**-1**
Saldo mutaties 2023	**-**	**5**	**-1**	**3**	**7**
Stand per 31 december 2023					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	77	13	18	21	**129**
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	-	-	18	4	**22**
Boekwaarde per 31 december 2023	**77**	**13**	**-**	**17**	**107**
Mutaties					
Investeringen	-	8	-	7	**15**
Desinvesteringen	-	-2	-	-	**-2**
Afschrijvingen	-	-	-	-1	**-1**
Bijzondere waardevermindering	-	-	-	-2	**-2**
Herclassificatie	-	-	-	1	**1**
Saldo mutaties 2024	**-**	**6**	**-**	**5**	**11**
Stand per 31 december 2024					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	77	19	18	27	**141**
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	-	-	18	5	**23**
Boekwaarde per 31 december 2024	**77**	**19**	**-**	**22**	**118**

Goodwill impairment test

De goodwill van €77 miljoen heeft betrekking op de acquisitie van DNWG in 2017 en is volledig gealloceerd aan de groep van kasstroomgenererende eenheden (KGE) Stedin Netbeheer.

Bij het uitvoeren van de jaarlijkse goodwill impairment test op de KGE Stedin Netbeheer wordt de realiseerbare waarde van de KGE vergeleken met de boekwaarde. De realiseerbare waarde is bepaald aan de hand van de opbrengstwaarde. Vanwege het ontbreken van een actieve markt met waarneembare prijzen wordt een contante waarde berekening gemaakt. Dit betreft een 'niveau 3' waardering binnen de reële waarde hiërarchie. De opbrengstwaarde wordt bepaald op basis van de geprojecteerde kasstromen na belastingen en contant gemaakt tegen een disconteringsvoet na belastingen.

De geprojecteerde kasstromen zijn mede afgeleid van het Financieel Meerjarenplan (MJP) van Stedin Groep en beslaan de periode 2024-2046. Deze periode sluit aan bij de langetermijn projecties die Stedin gebruikt voor interne doeleinden. In het MJP is rekening gehouden met verwachte ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie. Relevant zijn verder onder meer de ingeschatte actuele waarde van de gereguleerde activa (de genormaliseerde gestandaardiseerde activawaarde), het marktaandeel voor elektriciteits- en gastransport en de relatieve winstgevendheid van Stedin Netbeheer en de reële rendementsvergoeding voor gereguleerde activa. Deze factoren zijn voornamelijk gebaseerd op de meest recente gegevens op het gebied van tariefregulering, zoals gepubliceerd en/of vastgesteld door de ACM.

Omdat nog onzekerheid bestaat hoe de nieuwe reguleringsmethode vanaf 2027 eruitziet, is vooralsnog uitgegaan van de huidige methodiek. Naar verwachting heeft dit geen impact op de uitkomst van de goodwill impairment test.

Belangrijkste kwantitatieve aannames	2024	2023
Marktaandeel Stedin Netbeheer voor elektriciteitstransport in %	25%	25%
Marktaandeel Stedin Netbeheer voor gastransport in %	28%	28%
Disconteringsvoet na belastingen	3,7% - 4,3%	3,7% - 4,3%
Langetermijn groeivoet projectieperiode	2%	2%
Langetermijn groeivoet eindwaarde KGE	0%	0%

Aanname	Gebaseerd op
Marktaandeel Stedin Netbeheer voor elektriciteitstransport en gastransport in %	Meest recente gegevens op het gebied van tariefregulering, zoals gepubliceerd en/of vastgesteld door de ACM. Voor de reguleringsperiodes vanaf 2027 en verder heeft management een eigen inschatting gemaakt van de ontwikkelingen in het markaandeel
Reële rendementsvergoeding (gereguleerde pre-tax WACC)	Voor de huidige reguleringsperiode (2022-2026) de door de ACM gecommuniceerde, voorgenomen pre-tax WACC's. Voor de reguleringsperiodes vanaf 2027 en verder heeft management een eigen inschatting gemaakt van de gereguleerde WACC's
Disconteringsvoet na belastingen	Op basis van markt WACC

Op basis van de impairment test per 30 juni 2024 overstijgt de realiseerbare waarde van de KGE Stedin Netbeheer de boekwaarde met een ruime marge. Per 31 december 2024 zijn er bovendien geen aanwijzingen geïdentificeerd voor het bestaan van een bijzondere waardevermindering.

Bijzondere waardeverminderingen overige immateriële vaste activa

In 2024 heeft Stedin Groep een bijzondere waardevermindering van €2 miljoen verwerkt met betrekking tot de concessie voor een lokaal warmtenet. Deze afwaardering is het gevolg van de stijgende kosten voor de exploitatie van dit warmtenet.

15 Leases

Grondslagen

Stedin Groep als huurder

Bij aanvang van een contract stelt Stedin Groep vast of sprake is van een leaseovereenkomst of dat het een leasecomponent bevat. Er is sprake van een leaseovereenkomst indien het contract in ruil voor een vergoeding het recht verleent gedurende een bepaalde periode de zeggenschap over het gebruik van een geïdentificeerd actief uit te oefenen. Voor elke leaseovereenkomst waarbij Stedin Groep de huurder is, berekent Stedin Groep een gebruiksrecht en een overeenkomstige leaseverplichting, behalve voor kortlopende leaseovereenkomsten (leaseovereenkomsten met een leaseperiode van 12 maanden of minder) en leaseovereenkomsten met een waarde van €5.000 of minder. Voor deze huurcontracten verantwoordt Stedin Groep de leasebetalingen lineair als operationele kosten in de winst- en verliesrekening.

De leaseverplichting wordt initieel gewaardeerd tegen de contante waarde van de toekomstige leasebetalingen, verdisconteerd middels de marginale rentevoet.

Op de aanvangsdatum wordt het gebruiksrecht tegen kostprijs gewaardeerd. Deze kostprijs bestaat uit het bedrag van de eerste waardering van de leaseverplichting, de gemaakte initiële directe kosten, de op of voor de aanvangsdatum verrichte leasebetalingen, verminderd met alle ontvangen lease-incentives.

Stedin Groep stelt de leaseperiode vast als de niet-opzegbare periode van een leaseovereenkomst, samen met:
- de perioden die onder een optie tot verlenging van de leaseovereenkomst vallen indien het redelijk zeker is dat Stedin Groep deze optie zal uitoefenen; en
- de perioden die onder een optie tot beëindiging van de leaseovereenkomst vallen indien het redelijk zeker is dat Stedin Groep deze optie niet zal uitoefenen.

Bij deze beoordeling neemt Stedin Groep alle relevante feiten en omstandigheden in aanmerking die een economische drijfveer teweegbrengen om de optie tot verlenging van de leaseovereenkomst uit te oefenen, dan wel de optie tot beëindiging van de leaseovereenkomst niet uit te oefenen.

Stedin als verhuurder

Stedin Groep verhuurt enkele bedrijfspanden en transformatoren aan derden. De activa zijn bij Stedin Groep verantwoord onder de materiële vaste activa. De opbrengsten uit leases worden lineair over de leaseperiode meegenomen als bedrijfsopbrengsten in het resultaat van Stedin Groep.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden ten laste van het geconsolideerd resultaat gebracht volgens de lineaire methode op basis van de verwachte leaseperiode van het gebruiksrecht. De leaseperiode wordt beoordeeld op het moment dat de leasecontracten worden aangepast en de leaseperiode beëindigd of verlengd kan worden, gebaseerd op de leaseovereenkomst.

De volgende gebruiksduren worden toegepast:

Categorie	Gebruiksduur in jaren
Erfpacht en bedrijfsgebouwen	1-100
Leaseauto's	1-6

Het verloop van de gebruiksrecht activa kan als volgt worden gespecificeerd:

x € 1 miljoen	Grond en bedrijfsgebouwen	Leaseauto's	Totaal
Stand per 1 januari 2023			
Verkrijgingsprijzen	66	61	**127**
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	22	35	**57**
Boekwaarde per 1 januari 2023	**44**	**26**	**70**
Mutaties			
Investeringen	-	11	**11**
Contractmodificaties	1	-	**1**
Afschrijvingen	-5	-9	**-14**
Saldo mutaties 2023	**-4**	**2**	**-2**
Stand per 31 december 2023			
Verkrijgingsprijzen	67	69	**136**
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	27	41	**68**
Boekwaarde per 31 december 2023	**40**	**28**	**68**
Mutaties			
Investeringen	-	38	**38**
Contractmodificaties	3	-	**3**
Afschrijvingen	-5	-13	**-18**
Saldo mutaties 2024	**-2**	**25**	**23**
Stand per 31 december 2024			
Verkrijgingsprijzen	57	87	**144**
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	20	33	**53**
Boekwaarde per 31 december 2024	**37**	**54**	**91**

Stedin Groep heeft leaseovereenkomsten afgesloten voor een aantal bedrijfspanden en bedrijfsterreinen. Daarnaast leaset Stedin Groep een wagenpark. In 2024 heeft Stedin Groep nieuwe leaseovereenkomsten afgesloten voor met name het wagenpark.

Onderstaande tabel laat het verloop van de leaseverplichtingen zien:

x € 1 miljoen	2024	2023
Leaseverplichting per 1 januari	**69**	**71**
Nieuwe leasecontracten	38	11
Leasebetalingen	-18	-15
Oprenting	2	1
Contractmodificaties	3	1
Leaseverplichting per 31 december	**94**	**69**

De looptijden van de leaseverplichtingen zijn hieronder weergegeven:

Classificatie (x € 1 miljoen)	2024	2023
Binnen 1 jaar	18	12
Tussen 1 en 2 jaar	17	11
Tussen 2 en 3 jaar	12	9
Tussen 3 en 4 jaar	10	4
Tussen 4 en 5 jaar	5	3
Na 5 jaar	32	30
Totaal	**94**	**69**

Voor een specificatie van de nominale kasuitstromen uit hoofde van deze verplichtingen wordt verwezen naar 30.3 Liquiditeitsrisico.

In de overige bedrijfskosten is voor €6 miljoen (2023: €6 miljoen) aan kosten voor leases met een leasetermijn korter dan een jaar en leases van activa met een lage waarde verantwoord. In 2024 bedraagt de totale kasuitstroom voor leases €22 miljoen (2023: €21 miljoen).

De toekomstige leasebetalingen met betrekking tot leases die nog niet zijn ingegaan per 31 december 2024, worden toegelicht in 27 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen.

16 Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

Grondslagen
Voor de gehanteerde grondslagen zie 12 Belastingen.

De specificatie van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen is als volgt:

x € 1 miljoen	Vorderingen per 31 december 2024	Vorderingen per 31 december 2023	Verplichtingen per 31 december 2024	Verplichtingen per 31 december 2023
Materiële vaste activa	-	-	179	168
Verliescompensatie	2	10	-	-
Kasstroomafdekkingen	-	8	-	-
Voorzieningen	1	1	-	-
Totaal	**3**	**19**	**179**	**168**

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op tijdelijke verschillen met betrekking tot de materiële vaste activa. De voorwaartse verliescompensatie is ontstaan als gevolg van de willekeurige fiscale afschrijving in 2023 (zie 12. Belastingen). Stedin acht het waarschijnlijk dat er voldoende toekomstige fiscale winsten zullen zijn om de beschikbare voorwaartse verliescompensatie te benutten.

De mutaties in de uitgestelde belastingen gedurende 2024 zijn als volgt:

x € 1 miljoen	Netto-positie per 1 januari 2024	Verwerkt in winst- en verliesrekening	Verwerkt in de niet-gerealiseerde resultaten	Netto-positie per 31 december 2024	Vorderingen	Verplichtingen
Materiële vaste activa	168	11	-	179	-	179
Kasstroomafdekkingen	-8	-	8	-	-	-
Compensabele verliezen	-10	8	-	-2	2	-
Voorzieningen	-1	-	-	-1	1	-
Uitgestelde belastingverplichtingen (vorderingen) voor saldering	**149**	**19**	**8**	**176**	**3**	**179**
Saldering					-1	-1
Totaal					**2**	**178**

De uitgestelde belastingverplichting met betrekking tot de materiële vaste activa ziet met name toe op de gereguleerde netwerken en wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- het commercieel-fiscaal waarderingsverschil van de gereguleerde netwerken ten tijde van de invoering van de vennootschapsbelasting voor Stedin Groep;
- in 2023 en eerdere perioden toegepaste willekeurige fiscale afschrijvingen; en
- de waardering van de overgenomen gereguleerde netwerken als onderdeel van de verwerking van de overname van DNWG.

De mutaties in de uitgestelde belastingen gedurende 2023 waren als volgt:

x € 1 miljoen	Netto-positie per 1 januari 2023	Verwerkt in winst- en verliesrekening	Verwerkt in de niet-gerealiseerde resultaten	Netto-positie per 31 december 2023	Vorderingen	Verplichtingen
Materiële vaste activa	93	75	-	168	-	168
Kasstroomafdekkingen	-5	-	-3	-8	8	-
Compensabele verliezen	-	-10	-	-10	10	-
Voorzieningen	-1	-	-	-1	1	-
Uitgestelde belastingverplichtingen (vorderingen) voor saldering	**87**	**65**	**-3**	**149**	**19**	**168**
Saldering					-19	-19
Totaal					**-**	**149**

De vervaltermijnen van verrekenbare tijdelijke verschillen zijn als volgt:

Categorie	Termijn
Materiële vaste activa	1 - 55 jr
Kasstroomafdekkingen	1 - 30 jr
Voorzieningen	1 - 10 jr

Op 31 december 2023 is de Wet Minimumbelasting 2024 ('Pillar 2') in werking getreden. Deze wet is voor het eerst van toepassing met ingang van 2024. Stedin is alleen in Nederland actief en het effectieve belastingtarief ligt ruimschoots boven de 15%. Derhalve is Stedin Groep op grond van deze wet geen naheffing verschuldigd.

17 Voorraden

Grondslagen

De voorraden worden gewaardeerd tegen de laagste van kostprijs, volgens de methode van het gewogen gemiddelde, en directe opbrengstwaarde. De kostprijs is de verkrijgingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs in het kader van normale bedrijfsvoering, verminderd met verwachte verkoopkosten.

De voorraden bestaan uit artikelen die worden aangehouden voor storingen, regulier onderhoud, eigen (toekomstige) investeringen en werkzaamheden voor derden. Deze post is met €31 miljoen gestegen ten opzichte van voorgaand boekjaar, omdat meer voorraden worden aangehouden omwille van (tijdige) materiaalbeschikbaarheid en vanwege hogere inkoopprijzen als gevolg van

inflatie. Op de waarde van de voorraden is een voorziening incourante voorraad in mindering gebracht van €3 miljoen (2023: €3 miljoen).

18 Acute belastingvorderingen en -verplichtingen

Grondslagen
Voor de gehanteerde grondslagen zie 12 Belastingen.

De acute belastingvorderingen en acute belastingverplichtingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

x € 1 miljoen	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Vennootschapsbelasting	18	10
Totaal acute belastingvorderingen	**18**	**10**

x € 1 miljoen	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Vennootschapsbelasting	-	-
Totaal acute belastingverplichtingen	**-**	**-**

Per 31 december 2024 is sprake van een acute belastingvordering. Deze wordt met name verklaard door fiscale verliesverrekening als gevolg van de willekeurige fiscale afschrijving in 2023.

19 Handelsdebiteuren en overige vorderingen

Grondslagen
Onder de handelsdebiteuren en overige vorderingen zijn met name vorderingen op afnemers verantwoord en nog te factureren bedragen (contractactiva) voor de levering van transportdiensten. Contractactiva betreffen de rechten op vergoedingen uit hoofde van contracten met klanten die nog niet onvoorwaardelijk zijn. Vorderingen worden bij eerste waardering verantwoord tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van waardevermindering voor verwachte verliezen voor oninbaarheid uit hoofde van kredietrisico.

In 30.2 Kredietrisico is proces van de inschatting van de verwachte kredietverliezen, de ouderdom en verwachte kredietverliezen inzake de handelsdebiteuren, nog te factureren bedragen en overige vorderingen gespecificeerd.

Deze post is als volgt te specificeren:

x € 1 miljoen	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Handelsdebiteuren	201	167
Nog te factureren	61	55
Vooruitbetaalde bedragen	44	49
Overige vorderingen en overlopende activa	6	12
Totaal	**312**	**283**

De handelsdebiteuren en overige vorderingen zijn gestegen met €29 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar. Deze stijging wordt met name verklaard door een stijging van de omzet, als gevolg van hogere tarieven.

20 Liquide middelen

Grondslagen
De liquide middelen omvatten banktegoeden en geldmarktfondsen. De aangehouden geldmarktfondsen classificeren als kasequivalenten en worden gewaardeerd tegen reële waarde (niveau 1).

De liquide middelen bestonden op 31 december 2024 uit banktegoeden van €61 miljoen en geldmarktfondsen van €40 miljoen (2023: banktegoeden €88 miljoen, geldmarktfondsen €100 miljoen).

De liquide middelen worden nagenoeg geheel in euro's aangehouden. De liquide middelen waarover Stedin Groep niet de vrije beschikking heeft bedroegen €0 miljoen (2023: €0 miljoen) per jaareinde.

21 Groepsvermogen

Aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van Stedin Holding bedraagt €2 miljard, verdeeld in 15 miljoen gewone aandelen en 5 miljoen cumulatief preferente aandelen met een nominale waarde van elk €100,-, alsmede één aandeel N1 en één aandeel N2 met een nominale waarde van elk €100,-. Per 31 december 2024 zijn, na de instap van nieuwe aandeelhouders zoals toegelicht in 1.3 Belangrijke gebeurtenissen in 2024, 5.684.687 gewone aandelen, 416.068 cumulatief preferente aandelen, één aandeel N1 en één aandeel N2 geplaatst en volgestort (2023: 5.642.732 gewone aandelen, 416.068 cumulatief preferente aandelen, één aandeel N1 en één aandeel N2 geplaatst en volgestort).

Agioreserve

De agioreserve ultimo 2024 bedraagt in totaal €620 miljoen, waarvan €462 miljoen (2023: €433 miljoen) betrekking heeft op de gewone aandelen en €158 miljoen op de cumulatief preferente aandelen (2023: €158 miljoen).

Kasstroomhedgereserve

De kasstroomhedgereserve staat niet ter vrije beschikking van de aandeelhouders. Een nadere toelichting op het verloop en de onderliggende afdekkingsrelaties is opgenomen in 30.4 Derivaten en kasstroom hedgereserve.

Overige wettelijke reserves

In het eigen vermogen is een wettelijke reserve opgenomen ter hoogte van geactiveerde ontwikkelingskosten binnen de immateriële vaste activa. Daarnaast is een wettelijke reserve deelnemingen opgenomen indien en voor zover Stedin Holding uitkering van het eigen vermogen van deelnemingen niet zonder beperkingen kan bewerkstelligen.

Preferent dividend reserve

In 2021 heeft Stedin cumulatief preferente aandelen uitgegeven waarvoor jaarlijks een vast percentage dividend uitgekeerd of gereserveerd dient te worden. Voor de lopende reguleringsperiode bedraagt het percentage 3%. De uitkering van dit preferente dividend staat ter discretie van de raad van bestuur, waarbij goedkeuring door de raad van commissarissen benodigd is. Het preferente dividend wordt, wanneer dit niet wordt uitgekeerd, in een aparte reserve opgenomen. In 2024 is een bedrag van €6 miljoen uitgekeerd (2023: €6 miljoen). Per 31 december 2024 bedraagt de preferent dividend reserve €- miljoen (2023: €- miljoen).

Achtergestelde eeuwigdurende obligatielening

Op 23 maart 2021 heeft Stedin Holding een achtergestelde eeuwigdurende obligatielening ('Perpetual Fixed Rate Reset Securities') uitgegeven voor een bedrag van nominaal €500 miljoen met een couponrente van 1,5% en een uitgiftekoers van 100%. Dit leverde een ontvangen bedrag van €500 miljoen op. De obligaties zijn genoteerd aan de Euronext Amsterdam. Op 31 december 2024 bedraagt de reële waarde €478 miljoen. De boekwaarde per ultimo 2024 is €506 miljoen, zijnde de nominale hoofdsom inclusief €6 miljoen lopende vergoeding. Als gevolg van de jaarlijks verschuldigde couponrente (waarvan uitkering ter discretie van de onderneming staat) en de hiermee verband houdende belastingeffecten, wordt namelijk een deel van het resultaat na belastingen binnen het eigen vermogen aan de eeuwigdurende obligatielening toegerekend.

Deze achtergestelde eeuwigdurende obligatielening wordt aangemerkt als een eigenvermogensinstrument en is achtergesteld ten opzichte van alle schuldeisers van Stedin Groep, maar heeft bepaalde preferenties ten opzichte van de aandeelhouders in geval van liquidatie van de onderneming. Stedin Holding heeft geen contractuele verplichting tot terugbetaling van de lening. Eventuele betaling van de (achterstallige) couponrente is conditioneel en afhankelijk van uitkeringen aan aandeelhouders. Als gevolg hiervan kunnen de houders van deze obligatielening Stedin Holding niet verplichten tot betaling van de couponrente en tot gehele of gedeeltelijke terugbetaling van de lening.

Aandeel derden

In maart 2024 heeft Stedin Groep 10% van haar aandelen in dochteronderneming Infradock B.V. verkocht aan Evides voor een bedrag van €0,8 miljoen. Het belang van Evides in Infradock B.V. wordt opgenomen als aandeel derden binnen het groepsvermogen.

22 Personeelsvoorzieningen

Grondslagen

Er wordt een voorziening opgenomen voor de verplichtingen van Stedin Groep om bedragen uit te keren bij dienstjubilea en einde dienstverband van medewerkers. Verder wordt een voorziening opgenomen voor loondoorbetaling bij ziekte en het werkgeversrisico inzake de Werkloosheidswet. Deze verplichtingen worden per rapportagedatum, voor zover van toepassing, actuarieel berekend volgens de vergoeding/dienstjarenmethode ('projected unit credit'-methode) met een disconteringsvoet vóór belasting waarin de actuele marktbeoordeling van de tijdswaarde van geld tot uitdrukking komt.

De voorzieningen zijn actuarieel bepaald op basis van de volgende uitgangspunten:

	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Disconteringsvoet	2,16% - 2,80%	2,75%
Toekomstige salarisstijgingen	1,5% - 4,0%	1,5% - 4,0%
Sterftetabel	GBM & GBV 2017-2022	GBM & GBV 2017-2022

x € 1 miljoen	Diensttijd gebonden uitkeringen	Overige	Totaal
Per 1 januari 2023	**8**	**7**	**15**
Dotaties	1	4	5
Onttrekkingen	-1	-3	-4
Vrijval	-1	-	-1
Per 31 december 2023	**7**	**8**	**15**
Dotaties	1	8	9
Onttrekkingen	-1	-4	-5
Herclassificatie	2	-2	-
Per 31 december 2024	**9**	**10**	**19**

Classificatie (x € 1 miljoen)	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Kortlopend	6	4
Langlopend	13	11
Totaal	**19**	**15**

23 Overige voorzieningen

Grondslagen

Een voorziening wordt opgenomen als een bestaande in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip bestaat door een gebeurtenis in het verleden en waarvan het waarschijnlijk is, dat de afwikkeling zal leiden tot een uitstroom van middelen. Voor de bepaling van de verwachte uitgaven wordt uitgegaan van gedetailleerde plannen om daarmee onzekerheden over de omvang te beperken.

Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, worden voorzieningen verdisconteerd aan de hand van een actuele rentevoet vóór belastingen die, indien van toepassing, de risico's weerspiegelt die specifiek zijn voor de verplichting. Wanneer discontering wordt toegepast, wordt de toename van de voorziening als gevolg van het verstrijken van de tijd opgenomen als rentelast.

x € 1 miljoen	Amovering	Overige	Totaal
Per 1 januari 2023	**4**	**8**	**12**
Dotaties	-	5	5
Onttrekkingen	-	-1	-1
Per 31 december 2023	**4**	**12**	**16**
Dotaties	22	5	27
Onttrekkingen	-17	-3	-20
Vrijval	-	-4	-4
Per 31 december 2024	**9**	**10**	**19**

Classificatie (x € 1 miljoen)	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Kortlopend	11	3
Langlopend	8	13
Totaal	**19**	**16**

De overige voorzieningen hebben betrekking op amoveringsverplichtingen en overige verplichtingen.

Met ingang van februari 2024 zijn de ACM en netbeheerders een aangepaste werkwijze overeengekomen voor het verwijderen van niet-gebruikte gasaansluitingen. Stedin Groep heeft een amoveringsvoorziening van €6 miljoen opgenomen voor aangevraagde verwijderingen zonder specifieke datum. Deze voorziening heeft een kortlopend karakter (2023: nihil). Het restant van de amoveringsvoorziening heeft betrekking op een bodemsanering en een langlopend karakter (2023: €4 miljoen).

De overige voorzieningen bedragen €10 miljoen (2023: €12 miljoen) en hebben overwegend een langlopend karakter. Deze post omvat voorzieningen voor claims en geschillen van €4 miljoen (2023: €5 miljoen), herstelverplichtingen van €1 miljoen (2023: nihil) en aangegane verplichtingen ten behoeve van Stichting Zeeuwse Publieke Belangen van €5 miljoen (2023: €7 miljoen). De Stichting Zeeuwse Publieke Belangen is een samenwerking tussen de Provincie Zeeland, de Zeeuwse gemeenten en Stedin Groep op het gebied van werkgelegenheid, energievoorziening en energietransitie.

24 Rentedragende schulden

Grondslagen

Rentedragende schulden worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde, verminderd met direct toerekenbare transactiekosten. Na eerste opname worden rentedragende schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Classificatie (x € 1 miljoen)	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Kortlopend	880	265
Langlopend	2.921	3.069
Totaal	**3.801**	**3.334**

Mutaties van de rentedragende schulden:

x € 1 miljoen	2024		2023	
	kortlopend	langlopend	kortlopend	langlopend
Per 1 januari	**265**	**3.069**	**280**	**3.116**
Opgenomen langlopende leningen	-	496	-	-
Opgenomen kortlopende leningen	3.330	-	5.723	-
Aflossing langlopende leningen	-	-119	-	-
Aflossing kortlopende leningen	-3.245	-	-5.778	-
Koersverschillen	-	-8	-	-13
Effect hedge accounting	-	10	-	3
Herclassificatie naar kortlopende leningen	530	-530	40	-40
Overige mutaties	-	3	-	3
Per 31 december	**880**	**2.921**	**265**	**3.069**

Het verschil tussen de aflossing van langlopende leningen hierboven (€119 miljoen) en in het kasstroomoverzicht (€151 miljoen) betreft een deel van de kasuitstroom uit hoofde van derivaten. Deze derivaten werden onder meer aangehouden om het valutarisico met betrekking tot de hoofdsom van de langlopende JPY lening af te dekken. De JPY lening is in april 2024 vervroegd afgelost en gelijktijdig zijn de gerelateerde derivaten afgewikkeld (zie 1.3 Belangrijke gebeurtenissen in 2024). Voor zover deze derivaten betrekking hadden op de financieringsactiviteiten, is de kasstroom op overeenkomstige wijze opgenomen in het kasstroomoverzicht (€32 miljoen).

De looptijden van de rentedragende schulden zijn hierna weergegeven:

x € 1 miljoen	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Binnen 1 jaar	880	265
Tussen 1 en 2 jaar	499	529
Tussen 2 en 3 jaar	300	498
Tussen 3 en 4 jaar	503	300
Tussen 4 en 5 jaar	488	504
Na 5 jaar	1.131	1.238
Totaal	**3.801**	**3.334**

De rentedragende schulden op 31 december 2024 zijn aangegaan door Stedin Holding en er zijn geen zekerheidstellingen afgegeven. Zie 30 Beheersing van financiële risico's voor een nadere toelichting op de rentedragende schulden.

Stedin heeft een doorlopende kredietfaciliteit van €800 miljoen bij een zestal banken (zie 30.3 Liquiditeitsrisico voor meer informatie). Gedurende 2024 en 2023 is geen gebruik gemaakt van de doorlopende kredietfaciliteit.

Aan een deel van de langlopende leningen, met een omvang van €300 miljoen, zijn financiële convenanten verbonden. Deze zijn hieronder weergegeven:

- Een gearing ratio (nettoschuld / totaal vermogen) die lager is dan 70%;
- Een interest coverage ratio (EBITDA / netto verschuldigde rente) die hoger is dan 3.

Bovenstaande ratio-bandbreedtes worden getoetst aan het einde van elke meetperiode.

Specifiek voor deze financiële convenanten zijn de volgende definities van toepassing:

- Meetperiode: 12-maands voortschrijdend gemiddelde per 31 december en 30 juni van elk boekjaar.
- Nettoschuld: Totaal verschuldigde hoofsommen van rentedragende schulden inclusief leaseverplichtingen minus liquide middelen.

- Totaal vermogen: Nettoschuld plus groepsvermogen gecorrigeerd voor goodwill, overige immateriële vaste activa en aandeel derden.
- Gecorrigeerde EBITDA: Resultaat voor belastingen gecorrigeerd voor netto verschuldigde rente, buitengewone posten, resultaten toe te rekenen aan houders van aandeel derden, afschrijvingen en amortisaties, herwaarderingen en boekresultaten op incidentele verkopen.
- Netto verschuldigde rente: som van de rente- en overige financiële baten en lasten.

Stedin voldoet ruimschoots aan de genoemde voorwaarden per 31 december 2024.

25 Vooruitontvangen opbrengsten

Grondslagen

Contractverplichtingen betreffen verplichtingen om goederen of diensten aan een klant over te dragen waarvoor reeds een vergoeding is ontvangen of verschuldigd is. Deze worden gepresenteerd als 'Vooruitontvangen opbrengsten' (langlopende deel) en als onderdeel van de 'Handelscrediteuren en overige schulden' (kortlopende deel).

x € 1 miljoen	2024	2023
Boekwaarde per 1 januari	1.090	983
Ontvangen klantbijdragen	129	131
Betaalde klantbijdragen	-	-1
Verantwoorde opbrengsten	-26	-23
Boekwaarde per 31 december	**1.193**	**1.090**

Classificatie	2024	2023
Kortlopend	27	25
Langlopend	1.166	1.065
Totaal	**1.193**	**1.090**

De kortlopende vooruitontvangen opbrengsten zijn onder 'contractverplichtingen' verantwoord in 26 Handelscrediteuren en overige schulden.

26 Handelscrediteuren en overige schulden

Grondslagen

Handelscrediteuren en overige schulden worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs. Verplichtingen met een looptijd korter dan een jaar worden niet verdisconteerd bij eerste opname. Gezien de korte termijn van de posten handelscrediteuren en overige schulden worden deze opgenomen tegen nominale waarde.

Ontvangen overheidssubsidies worden als overige schulden verwerkt zolang nog geen redelijke zekerheid bestaat dat aan alle subsidievoorwaarden zal worden voldaan. Indien redelijke zekerheid bestaat dat aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan en dat de subsidie wordt ontvangen, dan worden exploitatiesubsidies ten gunste van de winst-en-verliesrekening verwerkt en investeringssubsidies in mindering op het actief gebracht.

x € 1 miljoen	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Handelscrediteuren	150	120
Overige schulden en overlopende passiva	223	192
Contractverplichtingen	27	25
BTW	21	23
Pensioenpremies	6	5
Totaal	**427**	**365**

De crediteuren en overige schulden zijn met €62 miljoen gestegen ten opzichte van voorgaand jaar. Deze toename komt met name door de hogere inkoopkosten voor transportdiensten van TenneT. Daarnaast is sprake van een stijging van de te betalen interestkosten en personeel-gerelateerde reserveringen.

Onder de overige schulden en overlopende passiva is een bedrag van €0 miljoen aan ontvangen overheidssubsidies verantwoord (2023: €3 miljoen).

27 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Grondslagen
De niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen worden gepresenteerd tegen nominale waarde.

Inkoopverplichtingen energie

Stedin Groep is inkoopverplichtingen voor energie aangegaan voor het compenseren van het administratief en technisch netverlies. Omdat de 'own use exception' van toepassing is op deze inkoopcontracten, worden ze niet in de jaarrekening verwerkt. De geschatte verplichting voor de minimale afname van energie bedraagt €356 miljoen en heeft betrekking op de periode 2025 tot en met 2030 (2023: €544 miljoen voor de periode 2024 tot en met 2030). Het vergelijkende cijfer is aangepast ten behoeve van vergelijkbaarheid. De tarieven van de inkoopverplichting voor 2025 zijn grotendeels reeds gefixeerd en voor latere jaren gedeeltelijk, in lijn met onze inkoopstrategie. In het geval dat tarieven nog niet zijn gefixeerd, gebruikt Stedin Groep de verwachte tarieven op de energiemarkt voor het desbetreffende leveringsjaar zoals deze golden per 31 december 2024. Gegeven de afhankelijkheid van mogelijke toekomstige schommelingen van tarieven op de energiemarkt is de toekomstige omvang van de verplichting volatiel.

Investeringsverplichtingen

Stedin Groep is investeringsverplichtingen aangegaan voor de levering van transformatoren, prefab stations, schakelinstallaties, slimme meters en kabels. Per 31 december 2024 resteert een totaalbedrag van €160 miljoen voor transformatoren (2023: €112 miljoen), €49 miljoen voor prefab stations (2023: €50 miljoen), €40 miljoen voor schakelinstallaties (2023: €28 miljoen), €18 miljoen voor slimme meters (2023: €19 miljoen) en €17 miljoen voor kabels (2023: €29 miljoen). De investeringsverplichtingen zijn aangegaan tot en met 2030.

Lease verplichtingen

Stedin Groep heeft verschillende leasecontracten die op 31 december 2024 nog niet zijn ingegaan. De toekomstige leasebetalingen voor deze niet-opzegbare leasecontracten bedragen €71 miljoen tot en met 2037 (2023: €28 miljoen tot en met 2029).

Garanties

Stedin Groep heeft aan derden concern- en bankgaranties verstrekt ter grootte van €1 miljoen (2023: €1 miljoen). Hiervan is €0 miljoen (2023: €0 miljoen) door Stedin Holding afgegeven. Deze garantie is verstrekt door een dochteronderneming.

Stedin Groep heeft een bestuurdersaansprakelijkheid verzekering afgesloten ten behoeve van de leden van de raad van commissarissen, de leden van de raad van bestuur, de directie en andere bestuurders binnen Stedin Groep. Voor zover mogelijk worden de bestuurders onder specifieke voorwaarden door Stedin Groep gevrijwaard voor kosten in verband met civiel-, straf- of administratiefrechtelijke procedures waarin zij vanwege hun functie zouden kunnen worden betrokken.

Verwijderen gasaansluitingen

Op basis van de Gaswet dient Stedin Groep een aansluiting te verwijderen op voorwaarde dat een klant hierom verzoekt. Voor aangevraagde verwijderingen zonder specifieke datum is een voorziening gevormd (zie 23 Overige voorzieningen) en ontvangt Stedin Groep twee jaar na verwijdering een vergoeding via de tarieven. Stedin Groep heeft geen voorziening gevormd voor toekomstige verwijderingen waarvoor nog geen aanvraag is ingediend, aangezien sprake is van een voorwaardelijke verplichting. Deze voorwaardelijke verplichting kan in toekomstige perioden mogelijk tot een significante uitstroom van middelen leiden, onder andere afhankelijk van (de snelheid van) de energietransitie en ontwerpkeuzes voor het nieuwe energiesysteem. De reguleringsmethode bepaalt op welke wijze de vergoeding voor deze uitstroom wordt geregeld.

Resultaten meetdomein

De tarieven die Stedin als netbeheerder in rekening brengt voor de kleinverbruiksmeters zijn gereguleerd en gebaseerd op de Ministeriële Regeling Meettarieven (MR). Hierin is geregeld hoe de ACM deze tarieven vaststelt. De maximale tarieven die netbeheerders mogen hanteren zijn op dit moment gebaseerd op de tarieven van 2005, plus een jaarlijkse inflatiecorrectie op

basis van de consumentenprijsindex. Sinds 2011 monitort de ACM de kosten die gemoeid zijn met het uitvoeren van de meettaak. Hierbij is het de bedoeling dat het project 'Grootschalige Aanbiedingsperiode slimme meters' (GSA) uit de behaalde rendementen gefinancierd kan worden. De MR borgt dat de consument uiteindelijk niet meer dan de kostendekkende tarieven betaalt. Om dit te bereiken kan de ACM de behaalde rendementen in toekomstige tarievenbesluiten betrekken. In 2021 is de GSA afgelopen nadat Stedin 100% van zijn klanten een slimme meter heeft aangeboden en bij meer dan 80% daadwerkelijk een slimme meter heeft geïnstalleerd. In de afgelopen jaren zijn eerdere overwinsten door middel van lagere tarieven teruggegeven aan de consument. Per jaareinde 2024 zijn de cumulatieve opbrengsten kleiner dan de cumulatieve kosten en bedraagt de onderdekking €83 miljoen, op basis van een nominale WACC (2023: €74 miljoen onderdekking, op basis van een reële WACC).

Juridische procedures

Stedin Groep is betrokken bij een aantal juridische en regulatorische claims en procedures die verband houden met de bedrijfsactiviteiten, ofwel als eiser ofwel als gedaagde. De bedragen die bij sommige van deze zaken worden geëist zijn significant voor de geconsolideerde jaarrekening. Aansprakelijkheden en voorwaardelijke verplichtingen in relatie tot deze claims en procedures worden periodiek beoordeeld op basis van de meest recente beschikbare informatie. Een voorziening wordt alleen getroffen als een negatieve uitkomst van de procedure waarschijnlijk wordt geacht en het bedrag van het verwachte verlies redelijkerwijs kan worden ingeschat, zie 23 Overige voorzieningen.

Stedin is met een aantal gemeenten verwikkeld in juridische geschillen inzake precariobelasting. In totaal betreft het een potentieel door Stedin terug te vorderen bedrag van €37 miljoen (2023: €37 miljoen). Gezien de onzekerheden zijn deze potentiële vorderingen niet verantwoord in de balans per 31 december 2024.

Fiscale eenheid

Stedin Holding vormt een fiscale eenheid voor zowel de vennootschapsbelasting als de omzetbelasting met al haar dochterondernemingen zoals opgenomen in 2.3 Grondslagen voor consolidatie, met uitzondering van Infradock B.V. De vennootschappen, waaronder Stedin Holding, die deel uitmaken van een fiscale eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van die fiscale eenheid.

Cashpool

Stedin Holding, Stedin Groep Services B.V., Stedin Groep Personeels B.V., DNWG Warmte B.V. en NetVerder B.V. maken deel uit van een cashpool op basis van een 'zero balancing agreement' en zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de tekorten binnen deze cashpool.

28 Transacties met verbonden partijen

Grondslagen

De verbonden partijen van Stedin Groep (in de zin van IAS 24) omvatten onder andere entiteiten waarin key management van Stedin Groep (of diens nabije familie) zeggenschap of invloed van betekenis heeft, dan wel tevens key management is, geassocieerde deelnemingen en joint arrangements en enkele aandeelhouders van Stedin Groep. Transacties met verbonden partijen vinden plaats volgens voorwaarden die in het normale economische verkeer met derden gebruikelijk zijn.

De openstaande vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen betreffen verstrekte leningen voor een bedrag van €11 miljoen (2023: €12 miljoen) en hebben hoofdzakelijk een langlopend karakter. In 2024 is er voor €4 miljoen aan leningen verstrekt en voor €6 miljoen aan aflossingen ontvangen. De looptijd van de verstrekte en uitstaande leningen is 5 jaar, met een interestpercentage variërend van 0,3% tot 2,6%. De vorderingen en schulden aan verbonden partijen zijn niet zeker gesteld en zullen door bankbetalingen worden verrekend.

Het key management van Stedin (of diens nabije familie) zijn tevens leden van raad van bestuur of raad van commissarissen van andere organisaties, zonder (gezamenlijke) zeggenschap over deze entiteiten uit te oefenen, waarmee Stedin Groep relaties onderhoudt als onderdeel van de reguliere bedrijfsactiviteiten. Contract reviews, onderhandelingen of toekenningen tussen Stedin Groep en genoemde bedrijven zijn tot stand gekomen tegen normale voorwaarden.

Voor de bezoldiging van de bestuurders en commissarissen wordt verwezen naar 6 Personeelskosten. Tussen bestuurders en commissarissen enerzijds en Stedin Groep anderzijds bestaat verder geen andere relatie dan die van klant op basis van algemeen gebruikelijke leveringsvoorwaarden onder marktconforme condities.

Overige relaties met partijen:

- De Gemeente Rotterdam is de grootste aandeelhouder van Stedin Groep (circa 27,9 %), bezit het N2 aandeel (zie 21 Groepsvermogen voor meer informatie) en heeft invloed van betekenis. Naast de aandeelhoudersrelatie bestaat geen andere relatie dan die van klant en leverancier op basis van algemeen gebruikelijke leveringsvoorwaarden onder marktconforme condities. Stedin Groep past de vrijstelling toe om transacties met verbonden overheidsinstellingen niet nader toe te lichten (IAS 24.25).
- De Staat der Nederlanden heeft eveneens invloed van betekenis, onder andere vanwege het N1 aandeel (zie 21 Groepsvermogen voor meer informatie). Naast de aandeelhoudersrelatie bestaat geen andere relatie dan die van klant en leverancier op basis van algemeen gebruikelijke leveringsvoorwaarden onder marktconforme condities. Stedin Groep past de vrijstelling toe om transacties met verbonden overheidsinstellingen niet nader toe te lichten (IAS 24.25).
- De Stichting Zeeuwse Publieke Belangen wordt gecoördineerd vanuit Stedin Groep. De Stichting heeft een bestuur dat bestaat uit: David Peters (Stedin Groep), Rikus van den Kieboom (Stedin Groep), Dick van der Velde (Provincie Zeeland) en Loes Meeuwisse (Vereniging Zeeuwse Gemeenten). Het fonds wordt gefinancierd door Stedin tot een maximum van €10 miljoen. Het bestuur van de Stichting heeft in 2024 €1,0 miljoen toegezegd en €1,8 miljoen uitbetaald.
- Stichting OUNZ (OUNZ) heeft als doel het in stand houden van (hoofd)opstalrechten ten aanzien van de netten in de provincie Zeeland en het verstrekken van onderopstalrechten aan DKCN, Evides en Stedin om de taak als netbeheerder te kunnen uitvoeren. Stedin heeft het recht om één van de drie bestuurders van Stichting OUNZ te benoemen. De waarde van de rechten zijn niet materieel en er zijn geen materiële financiële transacties tussen Stedin en OUNZ.
- Stedin neemt initiatief op het gebied van innovatie en verduurzaming en onderhoudt actief samenwerkingsverbanden met diverse stakeholders. Samenwerking kan in verschillende vormen zoals in Netbeheer Nederland verband of op projectbasis, als sponsor of meer gestructureerd via stichtingen, zoals Stichting ElaadNL, Stichting EVnetNL, Stichting Flexiblepower Alliance Network of USEF, waarbij Stedin deel kan nemen als bestuurder. Deze partijen zijn geen verbonden partijen.

2024 x € 1 miljoen	Ingekochte goederen & diensten	Doorbelasting personeel, facilitair & overige kosten
Joint arrangements		
Utility Connect B.V.	7	1
TensZ B.V.	3	10
Totaal	**10**	**11**
Geassocieerde deelnemingen		
Energie Data Services Nederland B.V.	28	-
Totaal	**28**	**-**

2023 x € 1 miljoen	Ingekochte goederen & diensten	Doorbelasting personeel, facilitair & overige kosten
Joint arrangements		
Utility Connect B.V.	7	1
TensZ B.V.	3	11
Totaal	**10**	**12**
Geassocieerde deelnemingen		
Energie Data Services Nederland B.V.	30	-
Totaal	**30**	**-**

29 Accountantskosten

De honoraria van de externe accountant en de accountantsorganisatie, in de zin van artikel 1 lid 1 Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), zijn als volgt te specificeren:

x € 1.000	2024	2023
Controle van de jaarrekening	1.012	1.165
Andere controle en assurance opdrachten	680	559
Andere niet-assurance diensten	80	38
Totaal	**1.772**	**1.762**

De categorie 'controle van de jaarrekening' betreft de jaarrekening van Stedin Holding.

De categorie 'andere controle en assurance opdrachten' betreft onder andere de controle van de reguleringsdata ten behoeve van de ACM, alsmede controles van statutaire jaarrekeningen van deelnemingen. Daarnaast omvat deze categorie assurance opdrachten betreffende duurzaamheidsverslaggeving.

De categorie 'andere niet-assurance diensten' betreft voor een organisatie van openbaar belang (OOB) toegestane niet-assurance diensten, waaronder werkzaamheden in het kader van prospectussen voor financiering.

30 Beheersing van financiële risico's

Beheer van kapitaal

Het primaire doel van het kapitaalbeheer van Stedin Groep is het waarborgen van toegang tot de kapitaal- en geldmarkten om haar financieringsstructuur en kosten te optimaliseren in overeenstemming met meerjarenplanning en conjunctuurparameters die door de toezichthouder in elke reguleringsperiode zijn vastgesteld. Gezien het kapitaalintensieve karakter van de onderneming is het van belang om financiering af te kunnen sluiten in verschillende financieringsmarkten en daardoor een gebalanceerde financieringsmix te creëren. Stedin Groep kan haar kapitaalstructuur beïnvloeden door de wijziging van de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen. Stedin Groep beschouwt zowel groepsvermogen (inclusief de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening), als de rentedragende schulden als relevante onderdelen van haar financiering en derhalve van haar kapitaalbeheer. De huidige rentedragende schulden zijn grotendeels uitgegeven in de Europese obligatiemarkt. Daarnaast zijn er enkele bilaterale leningen afgesloten. Naast relatiemanagement van deze bestaande investeerders in de bovengenoemde financieringsmarkten heeft Stedin Groep tevens een zestal Nederlandse en internationale relatiebanken banken die gezamenlijk financieringscapaciteit beschikbaar hebben gesteld aan Stedin. Tevens kunnen deze banken een breed scala aan financiële producten en services aanbieden indien dat nodig is.

Sinds 2017 heeft Stedin Groep een financieringsstrategie welke stuurt op de voor kredietbeoordelaar S&P relevante ratio's, in het bijzonder de "core ratio": FFO/Net Debt (afgeleide operationele kasstroom gedeeld door nettoschuldpositie). De in 2021 uitgegeven achtergestelde eeuwigdurende obligatielening wordt voor de berekening van deze ratio door S&P als een instrument met een 50% eigen-vermogenscomponent en een 50% vreemd-vermogenscomponent aangemerkt. Deze kwalificatie is anders dan onder IFRS, waar de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening geheel als eigen vermogen wordt aangemerkt.

Beheersing financiële risico's

In het kader van de normale bedrijfsvoering kunnen de volgende financiële risico's worden onderscheiden: marktrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. **Marktrisico** wordt gedefinieerd als het risico dat wordt gelopen over waardeveranderingen in huidige of toekomstige kasstromen en financiële instrumenten die het gevolg zijn van veranderingen in marktprijzen. Binnen deze categorie staat Stedin hoofdzakelijk bloot aan renterisico's.

Kredietrisico is het risico dat een verlies ontstaat omdat de tegenpartij of de garantiesteller van de tegenpartij niet aan haar contractuele verplichtingen kan of zal voldoen.

Het **liquiditeitsrisico** is het risico dat Stedin Groep niet in staat zal zijn om aan haar betalingsverplichtingen te voldoen.

Het beleid is erop gericht de volatiliteit en negatieve gevolgen van onvoorziene omstandigheden op de financiële resultaten te minimaliseren. Op basis van de doelstellingen die hiervoor zijn geformuleerd, die zijn afgeleid van de strategische doelstellingen, zijn procedures en richtlijnen opgesteld die ten minste eenmaal per jaar worden geëvalueerd en, indien nodig, aangepast.

De raad van bestuur (RvB) is verantwoordelijk voor de risicobeheersing, stelt hiervoor de procedures en richtlijnen vast en ziet toe op de naleving. De bevoegdheden om namens Stedin Groep verbintenissen aan te gaan zijn vastgelegd in het 'Governance & Authority Structure' document. Daarnaast zijn voor alle bedrijfsonderdelen mandaten opgesteld die de benoemde risico's beheersen, zoals bijvoorbeeld voor inkoop. De RvB bespreekt periodiek met het afdelingsmanagement de ontwikkeling van de resultaten, kengetallen, belangrijkste risico's (en eventuele concentratie van bepaalde risico's) en maatregelen om deze risico's te beheersen.

Op de financiële meerjarenplanning worden scenario's toegepast. Tweemaal per jaar legt het afdelingsmanagement verantwoording af aan de RvB middels een 'in control-statement'.

De interne Investment Risk Committee (IRC) ziet toe op de formulering en toepassing van het risicobeleid en adviseert de RvB hierover. Door bespreking van strategische plannen, budgetten, kritische performance indicatoren, prognoses, resultaten en het risicobeleid houdt de RvC toezicht op de gang van zaken en de beheersing van risico's.

De Treasury-afdeling is verantwoordelijk voor de actieve monitoring en beheersing van kapitaal, marktrisico, kredietrisico van treasury tegenpartijen en liquiditeitsrisico's van Stedin Groep en het verzorgen van de interne financiering van dochterondernemingen. De basis voor de beheersing

van dit risico is vastgelegd in het 'Treasury Statuut', dat door de RvB is vastgesteld. Het Treasury Statuut beschrijft onder andere de risicobereidheid en het beschikbare instrumentarium om risico's te beheersen.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële risico's die Stedin Groep loopt ten aanzien van financiële activa en verplichtingen, het beheersingsinstrumentarium en de van toepassing zijnde accounting:

Balanspost	Classificatie en waardering	Risico, beheersingsinstrumentarium en toegepaste classificatie waardering		
		Renterisico	Commodity prijsrisico	Kredietrisico
Liquide middelen (banktegoeden)	Geamortiseerde kostprijs	Geen materieel risico	Niet van toepassing	Geen materieel risico
Liquide middelen (geldmarktfondsen)	Reële waarde	Geen materieel risico	Niet van toepassing	Geen materieel risico
Leningen, handelsdebiteuren, contractactiva en overige vorderingen	Geamortiseerde kostprijs	Geen materieel risico	Geen materieel risico	Voorziening voor verwachte kredietverliezen
Rentedragende en overige schulden	Geamortiseerde kostprijs	Renteswap Hedge accounting	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Handelscrediteuren en overige schulden	Geamortiseerde kostprijs	Geen materieel risico	De inkoopstrategie voor verwachte netverliezen beperkt prijsschommelingen	Niet van toepassing

In de paragrafen 30.1 tot en met 30.4 wordt per risico nader ingegaan op de afzonderlijke aspecten uit de tabel.

30.1 Marktrisico

Stedin Groep onderscheidt de volgende relevante marktrisico's:

- Renterisico: het risico dat wordt gelopen bij waardeveranderingen in financiële instrumenten als gevolg van een renteverandering in de markt;
- Commodityprijsrisico: het risico dat de waarde van een financieel instrument verandert als gevolg van veranderingen in commodityprijzen. Stedin Groep heeft met name met dit type risico te maken bij de inkoop van netverliezen en is gevoelig voor het effect van marktfluctuaties in de prijzen van diverse energie commodities, zoals elektriciteit en groencertificaten. Het commodity prijsrisico is onderdeel van de financiële meerjarenplanning en wordt tot op heden niet afgedekt met derivaten. Wel heeft Stedin lange termijn inkoopcontracten afgesloten waarbij prijzen voor bepaalde inkoopvolumes op lange(re) termijn vast liggen.

Onderstaande tabel geeft de reële waarde en boekwaarde van de leningenportefeuille die onderhevig zijn aan marktrisico's. Voor een bedrag van €3,5 miljard zijn de leningen vastrentend (reële waarderisico). Voor de andere leningen binnen de leningenportefeuille gelden variabele rentepercentages die de ontwikkeling van de marktrente (kasstroom renterisico) volgen.

x € 1 miljoen	Boekwaarde per 31 december 2024	Reële waarde per 31 december 2024	Boekwaarde per 31 december 2023	Reële waarde per 31 december 2023
Obligatieleningen	2.971	2.879	2.461	2.306
Overige leningen	830	836	873	889
Totaal	**3.801**	**3.715**	**3.334**	**3.195**

De reële waarde van de obligatieleningen is bepaald op basis van de slotbeurskoers van het jaar. Deze waarde is bepaald volgens reële waardeniveau 1. De reële waarde van de overige leningen is bepaald door middel van de contante waardemethode (volgens de 'inkomstenbenadering'). Hierbij is uitgegaan van de relevante marktrentetarieven voor vergelijkbare schulden. Daarmee vallen de gegevens voor deze waarderingsberekening onder reële waardeniveau 2. De tabel laat niet de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening zien aangezien deze onder IFRS wordt geclassificeerd als eigen vermogen, zie 21 Groepsvermogen voor meer details.

Valutarisico

In de consolidatie opgenomen vennootschappen mogen zonder instemming van de Treasury-afdeling geen substantiële posities in vreemde valuta aanhouden. Op basis van de totale positie in een vreemde valuta en de bijbehorende vastgestelde limiet voor open posities bepaalt de Treasury-afdeling of het afdekken van het risico gewenst is en welke strategie daarbij zal worden gevolgd.

Stedin Groep heeft eind 2024 geen materiële vreemde-valutaposities.

Renterisico

Het renterisicobeleid is erop gericht om de netto financieringslasten zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de ontwikkeling van de benchmarks die de toezichthouder ACM gebruikt voor de vaststelling van de toegestane inkomsten voor de gereguleerde activiteiten van Stedin Groep.

	2024	2023
Gemiddelde rentevoet	1,8%	1,9%

De gemiddelde rentevoet is berekend als het gewogen gemiddelde van de maandelijkse rentelasten in 2024 (gecorrigeerd voor de vergoeding voor vervroegde aflossing van de JPY lening). Indien alle overige variabelen constant blijven, zal een algemene stijging van Euribor (voor een periode van twaalf maanden) met 1%-punt naar schatting leiden tot een daling van het resultaat voor belastingen met €3,5 miljoen (31 december 2023: €2,3 miljoen).

Kasstroomafdekking renterisico

Stedin Groep is in het verleden, anticiperend op de uitgifte van leningen, derivaten (pre-hedges) aangegaan om het renterisico af te dekken. Bij het aangaan van dit type derivaat gaat Stedin Groep een verplichting aan waarbij de vaste rente van tevoren wordt vastgezet ('interest rate

swap') met een startdatum in de toekomst ("forward starting") voor een gekozen looptijd. De reden voor het afsluiten hiervan is om financiering af te sluiten tegen een rentepercentage dat in de buurt komt bij de gemiddelde marktrente in een boekjaar, om op deze manier aan te sluiten bij de methodiek zoals deze in de regulering wordt gehanteerd.

Voor deze derivaten wordt kasstroomhedge accounting toegepast, waardoor de netto marktwaardemutaties van het derivaat worden verantwoord in het eigen vermogen van Stedin Groep. Op balansdatum zijn de derivaten die hiervoor zijn aangegaan, afgewikkeld.

x € 1 miljoen	Stand van de kasstroom-hedge reserve	Opgenomen reclassificatie in de winst- en verliesrekening
Kasstroom hedgereserve interestlasten	1	1
Totaal	**1**	**1**

Reële waarde afdekking

Stedin Groep past reële waarde afdekking toe om een deel van haar vastrentende leningen om te zetten naar variabele rentedragende leningen en zo op een goede wijze aan te sluiten op de strategische allocatie tussen variabele en vaste rentedragende leningen. Per 31 december 2024 heeft Stedin Groep geen actieve afdekkingsrelaties voor renterisico (2023: €- miljoen).

Commodityprijsrisico

Met name op het gebied van inkoop van netverliezen heeft Stedin Groep te maken met een commodityprijsrisico. Hierbij is Stedin Groep gevoelig voor het effect van marktfluctuaties in de prijzen van diverse energie commodities, zoals elektriciteit, gas en groencertificaten. Om de gevoeligheid voor prijsschommelingen op de korte termijn te verminderen en de voorspelbaarheid van de kosten te vergroten, wordt voor een belangrijk deel van de elektriciteits- en gasinkopen de prijs één tot drie jaar van tevoren gefixeerd. Daarnaast vindt frequent overleg met een vertegenwoordiging van de RvB plaats, met als doel tijdig te kunnen ingrijpen wanneer de situatie daarom vraagt. Het resterende commodityprijsrisico is niet afgedekt met derivaten.

30.2 Kredietrisico

Het maximale kredietrisico is gelijk aan de balanswaarde van de financiële activa inclusief derivaten. Het kredietrisico van Stedin Groep op financiële instellingen heeft voornamelijk betrekking op liquide middelen en derivaten voor afdekkingstransacties. Het Treasury beleid houdt rekening met limieten per tegenpartij en per looptijd om concentratie van kredietrisico's te beperken en vereist een minimale kredietbeoordeling van A- equivalent Standard & Poor's (S&P) en/of Moody's en/of Fitch heeft (waarbij de laagste beoordeling leidend is).

Kredietrisico voor vorderingen en contractactiva

Het kredietrisico beleid heeft als uitgangspunt om aan klanten geen andere kredieten te verstrekken dan normale leverancierskredieten zoals vastgelegd in de van toepassing zijnde leveringsvoorwaarden. Maatregelen die worden toegepast om het debiteurenrisico te beperken zijn:

- het gebruik van kredietlimieten, of bankgaranties voor zakelijke partijen;
- vorderingen behoren in principe binnen dertig dagen te worden voldaan volgens standaard leveringsvoorwaarden;
- debiteurenvorderingen die niet tijdig worden betaald worden gemonitord en actief herinnerd;
- de inzet van incassobureaus en differentiatie in incassomethoden voor actuele en historische klanten.

Het kredietrisico op handelsdebiteuren kan worden gesplitst naar voornamelijk kleinverbruik (gereguleerd) en grootverbruik klanten.

Bij kleinverbruik klanten ligt het kredietrisico sinds de invoering van het leveranciersmodel bij de energieleveranciers, waarmee het concentratierisico daar is toegenomen. Hiervoor zijn diverse risico mitigerende maatregelen geïmplementeerd, waaronder periodieke monitoring en rapportage van het risicoprofiel van de energieleveranciers. Voor de waardering van het kredietrisico op energieleveranciers worden individuele signalen voor mogelijke oninbaarheid en kredietbeoordelingen gebruikt.

Voor grootverbruik klanten, overige vorderingen en contractactiva is het kredietrisico gering doordat de meeste vorderingen van beperkte omvang zijn en tevens is het concentratierisico beperkt. Stedin Groep hanteert voor de inschattingen van risico's in de verschillende

grootverbruik portefeuilles een vereenvoudigd model dat gebaseerd is op de Stedin historie van vorderingen met eenzelfde risicoprofiel en dit model wordt aangevuld met verwachte ontwikkelingen van de debiteuren en de economische omgeving.

Specificatie van de handelsdebiteuren, nog te factureren bedragen, vooruitbetaalde bedragen en overige vorderingen:

x € 1 miljoen	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Handelsdebiteuren	201	167
Nog te factureren	61	55
Vooruitbetaalde bedragen	44	49
Overige vorderingen en overlopende activa	6	12
Totaal	**312**	**283**

Specificatie van de uitstaande handelsdebiteuren (inclusief nog te factureren, exclusief vooruitbetaalde bedragen en overige vorderingen en overlopende activa) en debiteurenvoorziening naar ouderdom:

		2024		2023	
x € 1 miljoen	Verwacht verlies %	Vorderingen	Voorziening	Vorderingen	Voorziening
Kleinverbruik debiteuren	0,1% - 100%	117	1	100	-
Grootverbuik debiteuren, overige vorderingen en contractactiva					
Voor vervaldatum	0,1% - 1%	95	-	92	-
Na vervaldatum					
- tot 3 maanden	1% - 25%	30	1	23	1
- 3 tot 6 maanden	1% - 100%	8	1	4	1
- 6 tot 12 maanden	5% - 100%	13	3	4	1
- meer dan 12 maanden	65% - 100%	9	4	6	4
Nominale waarde		**272**	**10**	**229**	**7**
Af: waardeverminderingen		**-10**		-7	
Totaal		**262**		**222**	

De voorziening voor verwachte kredietverliezen bestaat voor een bedrag van €1 miljoen (2023: €- miljoen) uit debiteuren die volledig zijn voorzien. In de volgende tabel is de mutatie in de debiteurenvoorziening nader gespecificeerd:

x € 1 miljoen	2024	2023
Per 1 januari	**7**	**10**
Toevoeging ten laste van resultaat	5	4
Onttrekkingen	-2	-7
Per 31 december	**10**	**7**

De kosten van verwachte kredietverliezen zijn opgenomen als onderdeel van de overige bedrijfskosten.

30.3 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico omvat het risico dat Stedin Groep niet in staat is om de benodigde financiële middelen te verkrijgen om tijdig aan haar verplichtingen te voldoen. In verband hiermee beoordeelt Stedin Groep regelmatig de verwachte kasstromen over een periode van een aantal jaren. Deze kasstromen omvatten onder meer operationele kasstromen, dividenden, rentebetalingen en aflossingen van schulden, vervangingsinvesteringen en de consequenties van wijzigingen in de kredietwaardigheid van Stedin Groep. Het doel is te allen tijde voldoende middelen ter beschikking te hebben om in de liquiditeitsbehoefte te kunnen voorzien. Om te voorkomen dat Stedin Groep niet in staat is te voldoen aan haar financiële verplichtingen wordt groot belang gehecht aan het beheersen van alle hiervoor vermelde risico's. Daarnaast wordt de liquiditeitsbehoefte gepland op basis van kasstroomprognoses voor de korte termijn, middellange en lange termijn. De vermogensbehoefte wordt door de afdeling Treasury afgezet tegen de beschikbare middelen.

Financieringsbeleid en kredietruimte

Het financieringsbeleid is gericht op het ontwikkelen en onderhouden van een optimale financieringsstructuur, rekening houdend met de huidige activabasis, de afspraken en uitgangspunten ten aanzien van regulering en het investeringsprogramma. Uitgangspunten voor het financieringsbeleid zijn toegang tot de kapitaalmarkt en flexibiliteit tegen acceptabele financieringsvoorwaarden en -kosten. Financieringen worden centraal aangetrokken en intern aangewend. Dochterondernemingen worden gefinancierd met een combinatie van eigen vermogen en intercompany leningen.

Stedin Groep heeft in 2023 een doorlopende kredietfaciliteit (RCF) van €800 miljoen afgesloten met zes banken en een looptijd van 5 jaar. Met wederzijdse instemming kan de looptijd tweemaal met 1 jaar worden verlengd. Gedurende 2024 is geen gebruik gemaakt van de RCF.

Daarnaast heeft Stedin Groep een Euro Commercial Paperprogramma (ECP) van €1,5 miljard, waaronder ultimo 2024 €100 miljoen is getrokken (2023: €125 miljoen) en een Euro Medium Term Note (EMTN) programma van €5 miljard, waaronder ultimo 2024 een bedrag van €3,0 miljard is uitgegeven (2023: €2,5 miljard).

Uitgaande kasstromen

De specificatie van de gedurende de komende jaren verwachte nominale kasuitstromen inclusief eventuele rente uit hoofde van financiële verplichtingen, is hieronder opgenomen. De kasstromen van de derivaten zijn gebaseerd op de verwachte netto uitgaande kasstromen (zie tevens 24 Rentedragende schulden voor de looptijden).

Per 31 december 2024 x € 1 miljoen	Binnen 1 jaar	Van 1 jaar tot en met 5 jaar	Na 5 jaar	Totaal
Rentedragende schulden	936	1.981	1.198	4.115
Leaseverplichtingen	21	49	65	135
Derivaten	-	-	-	-
Handelscrediteuren en overige schulden	427	-	-	427
Totaal	**1.384**	**2.030**	**1.263**	**4.677**

Per 31 december 2023 x € 1 miljoen	Binnen 1 jaar	Van 1 jaar tot en met 5 jaar	Na 5 jaar	Totaal
Rentedragende schulden	312	1.987	1.407	3.706
Leaseverplichtingen	14	34	67	115
Derivaten	50	-	-	50
Handelscrediteuren en overige schulden	365	-	-	365
Totaal	**741**	**2.021**	**1.474**	**4.236**

In de handelscrediteuren en overige schulden zijn vooruitontvangen opbrengsten opgenomen voor een bedrag van €27 miljoen (2023: €25 miljoen). Deze leiden in principe niet tot een betalingsverplichting.

30.4 Derivaten en kasstroom hedgereserve

Derivaten

Ultimo 2024 heeft Stedin Groep geen derivaten uitstaan.

Kasstroomhedgereserve

Het verloop van de kasstroomhedgereserve is als volgt:

x € 1 miljoen	Renterisico	Valutarisico	Totaal
Per 1 januari 2023	**-6**	**-9**	**-15**
Mutatie kasstroomafdekkingen	-	-12	-12
Uitgestelde belastingverplichtingen	-	3	3
Herclassificatie kasstroomhedge reserve naar winst- en verliesrekening	2	-	2
Per 31 december 2023	**-4**	**-18**	**-22**
Mutatie kasstroomafdekkingen	-	25	25
Uitgestelde belastingverplichtingen	-1	-7	-8
Herclassificatie kasstroomhedge reserve naar winst- en verliesrekening	4	-	4
Per 31 december 2024	**-1**	**-**	**-1**

De kasstroomhedgereserve is als volgt onder te verdelen naar actieve afdekkingsrelaties en reserves waarvoor de afdekkingsrelatie is beëindigd en zal gelijktijdig met de afgedekte toekomstige kasstromen worden geherclassificeerd naar de winst- en verliesrekening.

x € 1 miljoen	Actieve afdekkings-relaties	Beëindigde afdekkings-relaties	Totaal
Per 1 januari 2024	**-16**	**-6**	**-22**
Mutatie kasstroomafdekkingen	23	4	27
Uitgestelde belastingverplichtingen	-7	1	-6
Per 31 december 2024	**-**	**-1**	**-1**

Het totaal van de kasstroomafdekkingen dat in de toekomst in het resultaat wordt verwerkt is onder aftrek van belastingen opgenomen in de kasstroomhedgereserve. De perioden waarin de resultaten van de kasstroomafdekkingen naar verwachting gerealiseerd zullen worden:

x € 1 miljoen	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Verwachte verwerking in het resultaat na belastingen		
Binnen 1 jaar	-	-2
Van 1 tot 5 jaar	-2	-9
Na 5 jaar	1	-17
Totaal	**-1**	**-28**

30.5 Kredietbeoordeling

Een belangrijke pijler in het financieel beleid van Stedin Groep is een goede toegang behouden tot de beschikbare bronnen van financiering, waaronder de geld- en kapitaalmarkt. Hiervoor is het van belang om een kredietbeoordeling na te streven die dit onder alle omstandigheden mogelijk maakt en dat bestaande en potentiële financiers goed inzicht hebben in de ontwikkeling van de kredietwaardigheid van Stedin Groep.

Stedin Holding en Stedin Netbeheer B.V. hebben ieder een kredietbeoordeling bij kredietbeoordelaar S&P. Deze beoordeling bestaat uit een lange termijn beoordeling met

vooruitzicht en een korte termijn beoordeling. Het vooruitzicht geeft de richting weer van de ontwikkeling in de lange termijn beoordeling voor de komende jaren.

Per balansdatum is de door S&P toegekende kredietbeoordeling van Stedin A- met een stabiel vooruitzicht voor de lange termijn en A-2 voor de korte termijn.

De belangrijkste ratio voor Stedin Groep is de verhouding van de afgeleide operationele kasstroom (Funds from operations, hierna: FFO) en de nettoschuldpositie (hierna: Net Debt), welke een in de markt gangbare verhouding is van houdbaarheid van de schuld. S&P hanteert een meerjarig gemiddelde van deze ratio als onderdeel van de beoordeling van de kredietbeoordeling. Stedin Groep presenteert de ratio enkel ultimo 2024 en 2023.

De ratio berekening volgt de cijfers in deze jaarrekening, aangevuld met de door S&P toegepaste correcties. Deze analytische correcties worden gedaan om de vergelijkbaarheid van cijfers en financiële positie tussen Stedin Groep en andere bedrijven te vergroten. De ondergrens voor de FFO/Net Debt ratio om de huidige kredietbeoordeling te handhaven is, volgend op het aanmerken van Stedin als 'Government Related Entity', door S&P herzien; deze dient 'comfortabel boven de 9%' te blijven. Stedin heeft als beleid dat er gestuurd wordt op het handhaven van een jaarlijkse ratio van minimaal 10%.

De belangrijkste door S&P toegepaste correctie betreft het voor 50% als schuld aanmerken van de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening (onder IFRS wordt deze volledig als eigen vermogen aangemerkt). Daarnaast worden pensioenverplichtingen aan de S&P definitie van schuld toegerekend.

Kort- en langlopende rentedragende schulden, leaseverplichtingen, netto betaalde rente en betaalde belasting zijn conform deze jaarrekening.

De berekening is opgenomen in onderstaande tabel:

x € 1 miljoen	2024	2023
Bedrijfsresultaat	306	293
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa	331	307
EBITDA	**637**	**600**
-/- Netto betaalde rente	-97	-65
-/- Betaalde belasting	-33	-14
-/- S&P correcties	-40	-34
S&P - FFO	**467**	**487**
Langlopende rentedragende schulden	2.921	3.069
Kortlopende rentedragende schulden	880	265
Leaseverplichtingen	94	69
-/- Liquide middelen	-101	-188
IFRS - Net Debt	**3.794**	**3.215**
+ S&P correcties	265	263
S&P - Net Debt	**4.059**	**3.478**
FFO / Net Debt – S&P adjusted	**11,5%**	**14,0%**

De FFO/Net Debt ratio is gedaald naar 11,5% in 2024. De daling wordt voornamelijk gedreven door een hogere nettoschuldpositie. Ultimo 2024 is deze €581 miljoen hoger dan ultimo 2023 met name door de toename in investeringen.

De FFO/Net Debt ratio van 11,5% ligt boven onze doelstelling van tenminste 10%. S&P hanteert voor haar beoordeling van de FFO/Net Debt ratio een meerjarig (forward-looking) gemiddelde.

De S&P kredietbeoordelingsrapporten zijn terug te vinden op de Investor Relations website van Stedin Groep: http://www.stedingroep.nl/investor-relations.

Naast FFO/Net Debt monitort Stedin Groep ook de solvabiliteit om haar financiële gezondheid te borgen. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen (inclusief het resultaat van de periode, gecorrigeerd voor de verwachte dividenduitkering over het huidige boekjaar) te delen door het balanstotaal (gecorrigeerd voor de verwachte dividenduitkering, het langlopende deel van de vooruitontvangen klantbijdragen en de vrije liquide middelen).

De solvabiliteit van Stedin Groep is als volgt en ligt boven onze doelstelling van tenminste 35% (2023: tenminste 40%):

Solvabiliteit	2024	2023
Eigen vermogen	3.370	3.221
Verwacht dividend	-56	-58
Eigen vermogen (gecorrigeerd)	**3.314**	**3.163**
Totaal vermogen	9.074	8.284
Verwacht dividend	-56	-58
Vooruitontvangen klantbijdragen	-1.193	-1.065
Liquide middelen	-101	-188
Totaal vermogen (gecorrigeerd)	**7.724**	**6.973**
Solvabiliteit	**42,9%**	**45,4%**

31 Toelichting op het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Grondslagen

Het geconsolideerd kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Om de kasstroom uit operationele activiteiten te herleiden wordt het resultaat na belastingen aangepast voor posten van de winst-en-verliesrekening die ofwel geen kasstroom tot gevolg hebben in dezelfde periode ofwel als investerings- of financieringsactiviteiten classificeren, alsmede voor balansmutaties inzake werkkapitaal, vooruitontvangen opbrengsten en voorzieningen.

In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt naar kasstromen uit operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. De operationele kasstroom omvat onder andere de uitgaven voor rente en belastingen en de ontvangsten van rente en dividenden. Kasstromen uit hoofde van investeringen in en desinvesteringen van vaste activa, inclusief ontvangen investeringssubsidies, worden opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. De betaling van dividend wordt aangemerkt als kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Mutatie werkkapitaal

Het werkkapitaal omvat de voorraden en kortlopende vorderingen verminderd met de handelscrediteuren en overige schulden. De mutatie van het werkkapitaal zoals opgenomen in de operationele kasstroom is als volgt:

x € 1 miljoen	2024	2023
Mutatie voorraden	-31	-45
Mutatie handelsdebiteuren en overige vorderingen	-29	-61
Mutatie handelscrediteuren en overige schulden	62	57
Totaal	**2**	**-49**

Betaalde rente

In 2024 is in de betaalde rente tevens de eenmalige premie begrepen die Stedin Groep heeft betaald voor de vervroegde aflossing van de langlopende JPY lening (zie 1.3 Belangrijke gebeurtenissen in 2024).

32 Gebeurtenissen na balansdatum

Update kredietbeoordeling

Op 30 januari 2025 heeft S&P een nieuw kredietbeoordelingsrapport gepubliceerd. De lange termijn kredietbeoordeling van Stedin Groep wordt gehandhaafd op A- met een stabiel vooruitzicht. Voor de betreffende publicatie wordt verwezen naar de Investor Relations website van Stedin Groep.

Uitgifte nieuwe Green Bond

Op 4 februari 2025 heeft Stedin Groep haar vijfde groene obligatielening uitgegeven, voor een nominaal bedrag van €500 miljoen. Deze lening heeft een looptijd van 12 jaar, een uitgifteprijs van 98,936% en een couponrente van 3,375%. De effectieve rentevoet exclusief transactiekosten bedraagt 3,485%. In totaal heeft Stedin Groep na deze uitgifte voor €2,5 miljard aan groene obligatieleningen uitstaan.

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening

x € 1 miljoen	Toelichting	2024	2023
Totaal bedrijfsopbrengsten		**-**	**-**
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten		-2	-
Afschrijvingen vaste activa		-	-1
Totaal bedrijfskosten		**-2**	**-1**
Bedrijfsresultaat		**-2**	**-1**
Financiële baten en lasten	39	-96	-30
Resultaat voor belastingen		**-98**	**-31**
Resultaat deelnemingen	35	227	192
		129	**161**
Belastingen		29	9
Resultaat na belastingen		**158**	**170**
Toe te rekenen aan:			
Aandeelhouders Stedin Holding N.V.		152	164
Houders achtergestelde eeuwigdurende obligatielening		6	6
Resultaat na belastingen		**158**	**170**

Enkelvoudige balans

x € 1 miljoen	Toelichting	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
Voor winstbestemming			
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	34	77	77
Financiële vaste activa	35	5.713	5.483
Uitgestelde belastingvorderingen		-	20
Totaal vaste activa		**5.790**	**5.580**
Vlottende activa			
Vorderingen dochterondernemingen	36	2.211	1.915
Acute belastingvorderingen	18	18	10
Overige vorderingen en overlopende activa		2	2
Geldmarktfondsen		40	100
Banktegoeden		37	22
Totaal vlottende activa		**2.308**	**2.049**
TOTAAL ACTIVA		**8.098**	**7.629**

x € 1 miljoen	Toelichting	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Aandelenkapitaal	21	610	606
Agioreserve	21	620	591
Kasstroomhedgereserve	21	-1	-19
Hedgekostenreserve	21	-	-4
Wettelijke reserve geactiveerde ontwikkelingskosten	21	20	13
Wettelijke reserve deelnemingen	21	4	4
Ingehouden resultaten	21	1.459	1.360
Onverdeeld resultaat	21	152	164
Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders Stedin Holding N.V.		**2.864**	**2.715**
Achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	21	506	506
Totaal eigen vermogen		**3.370**	**3.221**
Voorzieningen			
Uitgestelde belastingverplichtingen		17	-
Overige voorzieningen		6	11
Totaal voorzieningen		**23**	**11**
Langlopende schulden			
Rentedragende schulden	24	2.921	3.069
Rentedragende schulden aan dochterondernemingen	37	500	500
Totaal langlopende schulden		**3.421**	**3.569**
Kortlopende schulden			
Rentedragende schulden	24	880	265
Schulden aan dochterondernemingen	36	367	484
Derivaten		-	50
Overige schulden	38	36	29
Totaal kortlopende schulden		**1.284**	**828**
TOTAAL PASSIVA		**8.098**	**7.629**

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

33 Grondslagen voor de financiële verslaggeving

De enkelvoudige jaarrekening van Stedin Holding N.V. (hierna: Stedin Holding) is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, waarbij dezelfde waarderingsgrondslagen zijn toegepast als in de geconsolideerde jaarrekening (artikel 2:362 lid 8). Voor deze grondslagen wordt verwezen naar Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening. Hieruit volgt dat de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening op dezelfde wijze wordt geclassificeerd.

De beschrijving van de activiteiten en de structuur van de onderneming, zoals opgenomen in Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, inclusief onder andere toelichtingen op bestuurdersbezoldigingen en overzicht deelnemingen in dochterondernemingen, is eveneens van toepassing op de enkelvoudige jaarrekening.

De enkelvoudige jaarrekening van Stedin Holding bevat de enkelvoudige winst-en-verliesrekening en de enkelvoudige balans. De functionele valuta is de euro. Alle bedragen zijn opgenomen in miljoenen euro's, tenzij anders vermeld.

34 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa betreft de goodwill die is betaald voor de acquisitie van DNWG in 2017. Voor meer informatie wordt verwezen naar 14 Immateriële vaste activa.

35 Financiële vaste activa

Grondslagen

Deelnemingen in dochterondernemingen

Deelnemingen in dochterondernemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Als de nettovermogenswaarde negatief is, wordt de deelneming op nihil gewaardeerd. Daarbij worden tevens andere langlopende belangen in aanmerking genomen die feitelijk moeten worden aangemerkt als onderdeel van de netto-investering in de deelneming. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid. Voor reserves van deelnemingen waarvoor beperkingen gelden voor uitkeringen wordt een wettelijke reserve gevormd.

Verwachte kredietverliezen

Te verwachten kredietverliezen op verstrekte leningen aan en vorderingen op dochterondernemingen worden geëlimineerd. Stedin kiest ervoor deze eliminatie te verwerken in de boekwaarde van de verstrekte lening of vordering.

x € 1 miljoen	Dochter-onder-nemingen	Overige deel-nemingen	Vorderingen op dochter-onder-nemingen	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2023	**3.483**	**4**	**1.304**	**4.791**
Resultaat deelnemingen	192	-	-	**192**
Investeringen	500	-		**500**
Boekwaarde per 31 december 2023	**4.175**	**4**	**1.304**	**5.483**
Resultaat deelnemingen	227	-	-	**227**
Investeringen	3	-	-	**3**
Boekwaarde per 31 december 2024	**4.405**	**4**	**1.304**	**5.713**

In zowel 2024 als 2023 hebben geen bijzondere waardeverminderingen plaatsgevonden met betrekking tot de financiële vaste activa.

Een overzicht van alle kapitaalbelangen is opgenomen in 2.3 Grondslagen voor consolidatie.

36 Vorderingen op en schulden aan dochterondernemingen

De vorderingen op en schulden aan dochterondernemingen hebben allen een kortlopend karakter.

37 Rentedragende schulden aan dochterondernemingen

Stedin Holding heeft een langlopende rentedragende lening afgesloten bij dochtermaatschappij Stedin Netbeheer B.V. De gehanteerde rente is marktconform en de looptijd bedraagt tien jaar, waarbij er geen sprake is van tussentijdse aflossing.

38 Overige schulden

De overige schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

x € 1 miljoen	Per 31 december 2024	Per 31 december 2023
BTW	10	12
Overige	26	17
Totaal overige schulden	**36**	**29**

39 Financiële baten en lasten

De financiële lasten bestaan met name uit rentelasten op aangetrokken externe en intercompany leningen. De financiële lasten bedragen €124 miljoen (2023: €73 miljoen) en de financiële baten bedragen €28 miljoen (2023: €43 miljoen). De financiële baten betreffen rentebaten op verstrekte intercompany leningen.

40 Niet uit de enkelvoudige balans blijkende rechten en verplichtingen

Zie 27 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen voor de niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen.

Aansprakelijkstellingen dochterondernemingen

Voor de meeste dochterondernemingen zijn door de rechtspersoon aansprakelijkstellingen afgegeven zoals bedoeld in art. 2:403 BW. Dit is gespecificeerd in 2.3 Grondslagen voor consolidatie. Uit dien hoofde is de Stedin Holding hoofdelijk aansprakelijk voor de uit rechtshandelingen van deze dochterondernemingen voortvloeiende schulden.

41 Gebeurtenissen na balansdatum

Voor de gebeurtenissen na balansdatum wordt verwezen naar 32 Gebeurtenissen na balansdatum.

42 Winstbestemming

Voorstel winstbestemming 2024

De statuten van Stedin Holding bevatten nadere bepalingen omtrent de winstbestemming. De statuten benoemen dat de houders van de cumulatief preferente aandelen jaarlijks recht hebben op 3% rendement. De uitkering van dit rendement staat ter discretie van de raad van bestuur (RvB), waarbij goedkeuring door de raad van commissarissen (RvC) benodigd is. Indien het preferente dividend niet wordt uitgekeerd, wordt dit toegevoegd aan de preferente winstreserve.

In het aandeelhoudersconvenant is opgenomen dat de uitkeerbare winst over elk van de boekjaren 2023 tot en met 2032 wordt bepaald aan de hand van staffels, welke afhankelijk zijn van de hoogte van de winst, exclusief bijzondere baten. De staffels zijn in de tabel hiernaast toegelicht, alsook in Statutaire winstbestemming.

De uitkeerbare winst staat ter beschikking aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). De RvB doet, met goedkeuring van de RvC, een aanbeveling aan de AVA omtrent het uit te keren bedrag. De AVA kan besluiten tot gehele of gedeeltelijke uitkering van dit bedrag.

De RvB is voornemens om, met goedkeuring van de RvC, het preferente dividend ter grootte van €6 miljoen uit te keren aan de preferente aandeelhouders. Dit betekent over 2024 een uitkering van €14,42 per preferent aandeel.

Daarnaast is de RvB voornemens om een bedrag van €96,2 miljoen toe te voegen aan de overige reserves.

De voorgestelde winstbestemming van Stedin Holding kan als volgt worden gespecificeerd:

x € 1 miljoen	2024	2023
Resultaat na belastingen	**158,1**	**169,8**
Resultaat toe te rekenen aan houders achtergestelde eeuwigdurende obligatielening Stedin Holding N.V.	-5,6	-5,6
Resultaat toe te rekenen aan de aandeelhouders van Stedin Holding N.V.	**152,5**	**164,2**
Uit te keren cumulatief preferent dividend	-6,0	-6,0
Voor uitkering aan gewone aandeelhouders beschikbare winst	**146,5**	**158,2**
Toevoeging aan overige reserves op basis van staffels		
10% van winst tot 20.000.000	2,0	2,0
70% van winst tussen 20.000.000 en 100.000.000	56,0	56,0
82% van winst boven 100.000.000	38,2	47,8
Totaal	**96,2**	**105,8**
Uitkeerbare winst ter beschikking van de AVA	50,3	52,4
Toevoeging aan de overige reserves	**96,2**	**105,8**

Aan de AVA wordt aanbevolen te besluiten tot een dividenduitkering van €50,3 miljoen. Dit betekent een uitkering van €8,86 per aandeel (2023: €9,30 per aandeel), gebaseerd op een uitstaand aantal van 5.684.687 gewone aandelen per 31 december 2024 (2023: 5.642.732 aandelen).

Het voorstel voor winstbestemming is niet in de balans per 31 december 2024 verwerkt.

Rotterdam, 20 februari 2025

Stedin Holding N.V.

Raad van Bestuur	Raad van commissarissen
Koen Bogers, CEO (voorzitter)	Doede Vierstra (voorzitter)
Trudy Onland, COO	Hanne Buis
David Peters, CTO	Theo Eysink
	Annie Krist
	Arco Groothedde
	Marike Bonhof

Overige **gegevens**

Statutaire winstbestemming

Volgens de statuten van de vennootschap hebben de houders van de cumulatief preferente aandelen jaarlijks recht op 3% preferent dividend. Dit percentage wordt iedere nieuwe reguleringsperiode herijkt. De uitkering van dit preferente dividend staat ter discretie van de raad van bestuur (RvB), waarbij goedkeuring door de raad van commissarissen (RvC) benodigd is. Wanneer de RvB besluit het preferent dividend niet uit te keren, dient dit te worden toegevoegd aan de preferente winstreserve.

In artikel 29.11 van de statuten is bepaald dat tot en met 31 december 2033, over elk van de boekjaren 2023 tot en met 2032, een afwijkend dividendbeleid geldt. Voor deze periode is ten aanzien van de voor uitkering beschikbare winst na toepassing van de artikelen 29.3 tot en met 29.9 van de statuten de volgende winstbestemming vastgelegd in het zogenaamde aandeelhoudersconvenant:

1. Van de winst tot en met een bedrag van EUR 20.000.000 wordt 10% toegevoegd aan de gewone winstreserve.
2. In aanvulling op de reservering ingevolge sub 1 geldt het volgende:
   a. Indien de winst hoger is dan EUR 20.000.000, maar niet hoger dan EUR 100.000.000, wordt 70% van het meerdere boven de EUR 20.000.000 toegevoegd aan de gewone winstreserve.
   b. Indien de winst hoger is dan EUR 100.000.000 wordt toegevoegd aan de gewone winstreserve:
      i. 70% van EUR 80.000.000 (zijnde het meerdere boven de EUR 20.000.000 tot EUR 100.000.000); en
      ii. 82% van het meerdere boven EUR 100.000.000.
3. De winst die niet op grond van sub 1 en sub 2 zal worden gereserveerd, staat ter vrije beschikking van de AVA.
4. De in sub 1 en sub 2 bedoelde reservering wordt uitgevoerd door de RvB (zonder dat goedkeuring van de RvC is vereist) door gebruikmaking van de reserveringsbevoegdheid in artikel 29.11 van de statuten zoals die geldt tot en met 31 december 2033.

Na 31 december 2033 herleeft het dividendbeleid waarin de RvB, met goedkeuring van de RvC, een gedeelte ter grootte van maximaal de helft van de voor uitkering beschikbare winst na toepassing van de artikelen 29.3 tot en met 29.9 van de statuten kan toevoegen aan de reserves. Het resterende gedeelte staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De RvB doet na goedkeuring van de RvC een aanbeveling aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders omtrent het resterende bedrag. Deze kan besluiten het resterende gedeelte geheel of gedeeltelijk uit te keren. Hetgeen niet wordt uitgekeerd wordt toegevoegd aan de reserves.

Bijzondere aandelen

Aandelen met specifieke stemrechten

Met de toetreding van de Staat der Nederlanden zijn ook de aandelen N1 en N2 uitgegeven. Deze aandelen zijn uitgegeven aan de Staat der Nederlanden(N1) en Gemeente Rotterdam, als voorzitter van de aandeelhouderscommissie (N2). Aandeel N1 kan alleen worden gehouden door de Staat der Nederlanden. Aan de houder van het N2 aandeel zijn geen vereisten gesteld, met uitzondering van de uitsluiting van de Staat der Nederlanden als aandeelhouder. Het N2 aandeel is in principe voorbehouden voor de voorzitter van de aandeelhouderscommissie, welke rol op dit moment wordt ingevuld door de Gemeente Rotterdam.

Het N1 aandeel geeft de houder het recht op een doorslaggevende stem bij bepaalde beslissingen, goedkeuring van een statutenwijziging of ontbinding van de vennootschap. Ook mag de houder van het N1 aandeel als enige een verzoek tot heroverweging van het Financieringsplan indienen.

Het N2 aandeel geeft de houder het recht een verzoek tot heroverweging van bestuursbesluiten in te dienen.

Het aan aandeel N2 verbonden stemrecht, recht op deelname aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, recht op uitkeringen en andere aan het aandeel N2 verbonden rechten worden opgeschort wanneer en zolang de N1 rechten zijn opgeschort.

Aandelen met beperkte winstrechten

De N1 en N2 aandelen hebben beperkte winstrechten. Jaarlijks wordt allereerst aan de N1 en N2 aandelen een uitkering toegekend van 1% van de nominale waarde (€100,-) van het aandeel. Op het aandeel N1 en N2 zullen geen verdere uitkeringen plaatsvinden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de aandeelhouders en de raad van commissarissen van Stedin Holding N.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stedin Holding N.V. (hierna ook: "Stedin Groep" of "vennootschap") te Rotterdam gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in dit jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stedin Groep op 31 december 2024 en van het resultaat en de kasstromen over de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 BW.
- Geeft de in dit jaarverslag opgenomen enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stedin Holding N.V. op 31 december 2024 en van het resultaat over de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

1 De geconsolideerde balans per 31 december 2024.
2 De volgende overzichten over de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024: de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht totaalresultaat, het geconsolideerd mutatieoverzicht groepsvermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht.
3 De toelichting met informatie van materieel belang over de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit:

1 De enkelvoudige balans per 31 december 2024.
2 De enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024.
3 De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stedin Groep zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 25 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 3,9% van de EBITDA, zoals opgenomen door Stedin Groep in noot 30. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 1,25 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de groepscontrole

Stedin Holding N.V. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de jaarrekening van Stedin Groep.

Op basis van onze risico-inschatting hebben we de aard, timing en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden bepaald, inclusief de groepsonderdelen waar controlewerkzaamheden worden uitgevoerd. De groepscontrole heeft zich met name gericht op de significante onderdelen. Bij de onderdelen van Stedin Holding N.V. en Stedin Netbeheer B.V. hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd. Bij andere onderdelen hebben wij specifieke controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij groepsonderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Aandacht voor de energietransitie

Klimaatverandering heeft in toenemende mate impact op onze omgeving en maatschappij, waarin het energiesysteem ingrijpend zal veranderen. Als regionale netbeheerder vervult Stedin Groep een cruciale rol in dit veranderende energiesysteem.

De raad van bestuur heeft het effect van de energietransitie op Stedin Groep en haar plannen uit hoofde van de energietransitie, waaronder hiermee samenhangende impact, uitdagingen, onzekerheden en kansen geduid in het Bestuursverslag en daarin opgenomen de Duurzaamheidsverklaring.

De impact van de energietransitie op de jaarrekening is toegelicht in noot 1.2. Deze komt vooral tot uiting in de toename van het investeringsniveau in het elektriciteitsnetwerk en de financiering daarvan zoals toegelicht in noot 13, noot 21 en noot 24.

Voorts heeft de energietransitie impact op de gehanteerde veronderstellingen ten aanzien van de inschatting van de levensduur en afschrijvingsmethodiek van Stedin Groep's activa, waaronder haar gasnetwerk, zoals toegelicht in noot 2.5.

Als onderdeel van onze controle van de jaarrekening, hebben wij geëvalueerd hoe Stedin Groep bij schattingen en belangrijke veronderstellingen rekening houdt met de effecten van de energietransitie. Wij verwijzen ook naar ons kernpunt van de controle. Aanvullend hebben wij het jaarverslag gelezen en overwogen of er een inconsistentie van materieel belang is met de jaarrekening. Tenslotte hebben wij assurance-werkzaamheden verricht op de Duurzaamheidsverklaring van Stedin Groep, waarvoor wij verwijzen naar ons afzonderlijke assurance rapport.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar de paragraaf "Voorkomen Fraude" in het hoofdstuk Organisatie en bestuur van het Bestuursverslag, waarin het bestuur haar beleid en procedures m.b.t. fraude heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie in nauwe samenwerking met onze forensische specialisten. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Wij hebben het in de controlestandaarden veronderstelde frauderisico met betrekking tot het doorbreken van interne beheersmaatregelen door de raad van bestuur en management, inclusief of er indicaties zijn voor tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, onderkend.

We hebben gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het toetsen van journaalboekingen, het beoordelen van schattingen en veronderstellingen op tendenties (inclusief retrospectieve beoordeling van significante schatting uit vorig boekjaar) en het toetsen van de onderbouwing van de tijdens het opstellen van de jaarrekening aangebrachte aanpassingen. De significante schattingen en veronderstellingen die mogelijk een belangrijke invloed hebben op de jaarrekening zijn toegelicht in noot 2.5 van de jaarrekening. Wij hebben ook geëvalueerd of de keuze en toepassing van grondslagen voor financiële verslaggeving door de vennootschap, met name die betrekking hebben op subjectieve waarderingen en complexe transacties, mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van de raad van bestuur, management (waaronder de afdeling Corporate Affairs, Compliance & Integriteit, Corporate Risk Management en Internal Audit) en de raad van commissarissen, en anderen binnen de groep.

Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Wij hebben forensisch deskundigen betrokken in deze evaluatie.

Controleaanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de entiteit door inlichtingen in te winnen bij de raad van bestuur, het management, de met governance belaste personen en anderen, het lezen van notulen en rapporten van Compliance & Integriteit en Internal Audit.

Voor zover materieel voor de jaarrekening, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het feit dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, het (vennootschaps)belastingrecht en de vereisten in het kader van de International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en Titel 9 van Boek 2 BW aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de jaarrekening.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de jaarrekening.

Daarnaast is de entiteit onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de jaarrekening, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken. Wij hebben de Elektriciteitswet 1998, Gaswet, Algemene verordening gegevensbescherming en de Aanbestedingswet 2012 geïdentificeerd die hoogstwaarschijnlijk een dergelijke invloed zouden kunnen hebben.

Gezien de aard van de activiteiten van de entiteit en de complexiteit van deze overige wet- en regelgeving bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving. Daarnaast hebben we rekening gehouden met de wet- en regelgeving die van toepassing is op beursgenoteerde bedrijven.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van de entiteit, voor de mogelijkheid van de entiteit om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de jaarrekening. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens van) niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving ons ter kennis zijn gebracht.

Controleaanpak continuïteit

Zoals beschreven in de jaarrekening in noot 2 heeft de raad van bestuur de jaarrekening van Stedin Groep opgesteld onder de veronderstelling dat de continuïteit van de vennootschap gehandhaafd blijft en zij haar activiteiten in de voorzienbare toekomst zal voortzetten.

Wij hebben deze beoordeling door het bestuur geëvalueerd, waarin wij hebben overwogen of deze beoordeling alle relevante informatie omvat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben. Dit omvat het evalueren van liquiditeits- en financieringselementen in het meerjarenplan van Stedin Groep en daaronder liggende ontwikkelingen en veronderstellingen voor zowel de korte- als lange termijn.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot resultaten die in strijd zijn met de aannames en beoordelingen van het management bij toepassing van de continuïteitsveronderstelling.

Het kernpunt van onze controle

In het kernpunt van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Kernpunt	
Ontwikkelingen, aannames en veronderstellingen in Materiële Vaste Activa	
Beschrijving	*De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd*
Bij het bepalen van de boekwaarde van de materiële vaste activa van € 8.294 miljoen is sprake van aannames en veronderstellingen, zowel ten aanzien van het bepalen van de bedragen die geactiveerd mogen worden als met betrekking tot de levensduur en afschrijvingsmethode van de activa. Tevens is het, gezien de omvang, een post die een belangrijk onderdeel uitmaakt van onze tijdsbesteding. De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen. De toelichting met betrekking tot de gekozen waarderingsgrondslag en specifieke toelichtingen zijn opgenomen in noot 2.5 en noot 13 van de jaarrekening.	Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij kennisgenomen van interne en externe ontwikkelingen die voor Stedin Groep specifiek of voor de sector als geheel relevant zijn. Op basis van onze risicoanalyse hebben wij de controleaanpak bepaald. Onze controle werkzaamheden omvatten onder meer de volgende werkzaamheden: controle van investeringen, desinvesteringen, beoordelen van de afschrijvingen en de evaluatie van de levensduur en het gebruik van Stedin Groep's activa. *Observatie* Op basis van de hierboven beschreven materialiteit en de door ons uitgevoerde en hierboven beschreven werkzaamheden, kunnen wij ons verenigen met de aannames, veronderstellingen en toelichtingen door management.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag, waaronder de duurzaamheidsverklaring;
- de overige gegevens; en
- aanvullende informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het Bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming
Wij zijn door de raad van commissarissen benoemd als accountant van Stedin Groep vanaf de controle van het boekjaar 1997 en zijn sinds dat controlejaar tot nu toe de externe accountant.

Geen verboden diensten
Wij hebben geen verboden diensten geleverd als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het auditcomité op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen het kernpunt van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven het kernpunt in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 20 februari 2025

Deloitte Accountants B.V.

drs. A. van der Spek RA

Assurance rapport niet-financiële informatie

BEPERKTE MATE VAN ZEKERHEID VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT OVER DE DUURZAAMHEIDSVERKLARING

Aan de aandeelhouders en de raad van commissarissen van Stedin Holding N.V.

Onze conclusie

Wij hebben een assurance-opdracht met beperkte mate van zekerheid uitgevoerd op de geconsolideerde Duurzaamheidsverklaring over 2024 van Stedin Holding N.V. te Rotterdam (hierna ook: "Stedin Groep" of "vennootschap"). De Duurzaamheidsverklaring inclusief de informatie opgenomen in de Duurzaamheidsverklaring door middel van verwijzingen (hierna: de Duurzaamheidsverklaring), is opgenomen als onderdeel van het Bestuursverslag.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en de verkregen assurance-informatie is ons niets gebleken op grond waarvan wij zouden moeten veronderstellen dat de Duurzaamheidsverklaring niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten:

- Is opgesteld in overeenstemming met de Europese standaarden voor duurzaamheidsrapportering zoals vastgesteld door de Europese Commissie (ESRS, European Sustainability Reporting Standards) en in overeenstemming met het door de vennootschap uitgevoerde dubbele-materialiteitsanalyseproces om de op grond van de ESRS gerapporteerde informatie vast te stellen.
- Voldoet aan de verslaggevingsvereisten op grond van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 (Taxonomieverordening).

De basis voor onze conclusie

Wij hebben onze assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid met betrekking tot de Duurzaamheidsverklaring verricht volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3810N, 'Assurance-opdrachten inzake duurzaamheidsverslaggeving'.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid over de Duurzaamheidsverklaring'.

Wij zijn onafhankelijk van de vennootschap zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Daarnaast hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Benadrukking van aangelegenheden

Benadrukking van de meest significante onzekerheden die van invloed zijn op de kwantitatieve maatstaven

Wij vestigen de aandacht op onderdeel "Schattingen en onzekerheden" van de Duurzaamheidsverklaring, waarin Stedin Groep beschrijft wat de belangrijkste schattingen en onzekerheden zijn in haar Duurzaamheidsverklaring.

In het hoofdstuk Klimaatmitigatie beschrijft Stedin Groep haar transitieplan rondom CO_2-eq.-uitstoot in scope 1, 2 en 3. Het gasverbruik van haar klanten, en de CO_2-eq. die daarbij wordt uitgestoten, is de hefboom met de grootste impact. Tegelijkertijd is dit de uitstootcategorie waar zij het minste directe invloed op heeft. Stedin Groep is in grote mate afhankelijk van acties en het gedrag van klanten en overige stakeholders, bijvoorbeeld ook van politieke beleidskeuzes.

Ook bevat deze paragraaf belangrijke informatie over kwantitatieve maatstaven die aan een hoge mate van meetonzekerheid en/of afhankelijkheid van informatie van derden onderhevig zijn. Stedin Groep licht de aannames, benaderingen, oordelen en gehanteerde bronnen toe.

De vergelijkbaarheid van duurzaamheidsinformatie tussen entiteiten onderling en in de tijd kan beïnvloed worden door het ontbreken van historische duurzaamheidsinformatie in overeenstemming met de ESRS en door het ontbreken van geüniformeerde praktijken voor het opstellen, evalueren en meten van deze informatie. Dit biedt de mogelijkheid verscheidene, acceptabele meettechnieken toe te passen, vooral in de eerste jaren.

Benadrukking van het dubbele-materialiteitsanalyseproces
Wij vestigen de aandacht ook op onderdeel "Wijzigingen ten opzichte van voorgaande verslagen" van de Duurzaamheidsverklaring. In dit onderdeel beschrijft Stedin Groep dat zij het due diligence- en dubbele materialiteitsproces als een doorlopende praktijk beschouwt. Zij geeft inzicht in de stappen die in 2024 zijn gezet. Hieruit blijkt dat verder onderzoek nodig is om concreet te maken waar haar impact precies zit in de waardeketen. Ook beschrijft zij welke opvolgende analyse in 2025 zal worden uitgevoerd. Tenslotte licht Stedin Groep de overgangsbepaling die zij hanteert toe, die toestaat om inzicht in de waardeketen stapsgewijs te verhogen.

Due diligence is een doorlopende praktijk die inspeelt op en aanleiding kan geven tot veranderingen in de strategie, het bedrijfsmodel, de activiteiten, de zakelijke relaties, en de inkoop- en dienstverleningscontext van de vennootschap. Het dubbele-materialiteitsproces kan daarnaast in de toekomst veranderen door ontwikkelingen in de bedrijfsvoering of omgeving van Stedin Groep, (interpretaties van) verslaggevingsstandaarden, verdere inzichten in industrie-informatie, en/of de verwachtingen van stakeholders. De Duurzaamheidsverklaring bevat mogelijk niet elke impact, elk risico en elke kans, of aanvullende entiteit-specifieke informatie die elke individuele stakeholder(groep) belangrijk kan achten op basis van hun eigen specifieke inschatting.

Onze conclusie is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

Ter vergelijking opgenomen informatie niet onderzocht

Ten aanzien van de Duurzaamheidsverklaring zoals opgesteld in overeenstemming met de ESRS zijn geen assurance-werkzaamheden met een redelijke of beperkte mate van zekerheid uitgevoerd op de opgenomen duurzaamheidsinformatie van het voorgaande jaar.

Onze conclusie is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Beperkingen in de reikwijdte van onze assurance-opdracht

Bij het rapporteren van prospectieve informatie in overeenstemming met de ESRS is de raad van bestuur van de vennootschap verplicht om de prospectieve informatie op te stellen op basis van openbaar gemaakte veronderstellingen over gebeurtenissen die zich in de toekomst kunnen voordoen en mogelijke toekomstige acties van de vennootschap. Het is waarschijnlijk dat de werkelijke uitkomst zal afwijken, aangezien de gebeurtenissen vaak niet plaatsvinden zoals voorzien. Prospectieve informatie heeft betrekking op gebeurtenissen en acties die zich nog niet hebben voorgedaan en zich wellicht ook nooit zullen voordoen. Wij geven geen zekerheid over de haalbaarheid van deze prospectieve informatie.

Onze conclusie is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van commissarissen voor de Duurzaamheidsverklaring

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de Duurzaamheidsverklaring in overeenstemming met de ESRS inclusief het door de vennootschap uitgevoerde dubbele-materialiteitsanalyseproces als basis voor de Duurzaamheidsverklaring en het rapporteren over materiële impacts, risico's en kansen in overeenstemming met de ESRS. Als onderdeel van het opstellen van de Duurzaamheidsverklaring is de raad van bestuur verantwoordelijk voor het voldoen aan de verslaggevingsvereisten op grond van de Taxonomieverordening.

De raad van bestuur is ook verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van additionele entiteitspecifieke toelichtingen zodat gebruikers inzicht krijgen in de duurzaamheidsimpacts, -risico's of -kansen van de vennootschap en voor het bepalen dat deze additionele entiteitspecifieke toelichtingen aanvaardbaar zijn in de gegeven omstandigheden en in overeenstemming met de ESRS. Het bestuur is verder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht voor het opstellen van de Duurzaamheidsverklaring zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het duurzaamheidsrapportageproces, waaronder het door de vennootschap uitgevoerde dubbele materialiteitsanalyseproces.

Onze verantwoordelijkheden voor de assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid over de Duurzaamheidsverklaring

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van de assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor de door ons af te geven conclusie.

Onze assurance-opdracht is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid dat de Duurzaamheidsverklaring geen afwijkingen van materieel belang bevat. De werkzaamheden variëren in aard en timing van, en zijn ook geringer in omvang, dan die bij een assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een assurance-opdracht met een redelijke mate van zekerheid.

Wij passen de 'Nadere voorschriften kwaliteitsmanagement' (NV-KM) toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsmanagement inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Onze assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid bestond onder andere uit:

- Het inwinnen van inlichtingen en uitvoeren van een omgevingsanalyse en het verkrijgen van inzicht in de relevante duurzaamheidsthema's en -kwesties, de kenmerken van de vennootschap, de activiteiten en de waardeketen, en de essentiële immateriële middelen, om het door de vennootschap uitgevoerde dubbele-materialiteitsanalyseproces te beoordelen als basis voor de Duurzaamheidsverklaring en het rapporteren over alle materiële duurzaamheidsimpacts, -risico's en -kansen in overeenstemming met de ESRS.
- Via het inwinnen van inlichtingen het op hoofdlijnen inzicht verwerven in i) de interne beheersingsomgeving, ii) de processen van de vennootschap voor het verzamelen en rapporteren van informatie over de vennootschap en de waardeketen, iii) de informatiesystemen en (iv) het risico-inschattingsproces van de vennootschap relevant voor:
  - het opstellen van de Duurzaamheidsverklaring;
  - het bepalen van in aanmerking komende en afgestemde economische activiteiten en het opstellen van de rapportage vereist op grond van de Taxonomieverordening;

  zonder het verkrijgen van assurance-informatie over de implementatie van of het toetsen van de effectiviteit van deze interne beheersingsmaatregelen.
- Het beoordelen van het door de vennootschap uitgevoerde dubbele-materialiteitsanalyseproces en het identificeren van gebieden in de Duurzaamheidsverklaring, inclusief de toelichtingen vereist op grond van de Taxonomieverordening, waar het waarschijnlijk is dat misleidende of onevenwichtige informatie of een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude of fouten zich kan voordoen ('geselecteerde toelichtingen'). Wij hebben verdere assurance-werkzaamheden opgezet en uitgevoerd die inspelen op deze risico-inschatting en die erop zijn gericht om in te schatten of de Duurzaamheidsverklaring geen afwijkingen van materieel belang bevat.
- Het overwegen of de beschrijving door de raad van bestuur van het dubbele-materialiteitsanalyseproces in de Duurzaamheidsverklaring consistent lijkt te zijn met het door de vennootschap uitgevoerde proces.
- Het bepalen van de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen en locaties. Bepalend zijn hierbij de aard, omvang en/of het risicoprofiel van de onderdelen.
- Het uitvoeren van cijferanalyses op kwantitatieve informatie in de Duurzaamheidsverklaring, inclusief het overwegen van data en trends.
- Het beoordelen of de door de vennootschap gehanteerde methoden voor het ontwikkelen van schattingen passend zijn en consistent zijn toegepast voor geselecteerde toelichtingen. We hebben data en trends overwogen; echter omvatten onze werkzaamheden niet het toetsen van de gegevens waarop de schattingen zijn gebaseerd of het zelfstandig ontwikkelen van onze eigen schattingen voor het evalueren van de schattingen van de raad van bestuur.
- Het op basis van beperkte deelwaarnemingen analyseren van relevante interne en externe documentatie die voor de vennootschap beschikbaar is (inclusief publiek beschikbare informatie of informatie afkomstig van relaties in de waardeketen) voor geselecteerde toelichtingen.

- Het lezen van de andere informatie in het Jaarverslag om eventuele van materieel belang zijnde inconsistenties met de Duurzaamheidsverklaring te identificeren.
- Het overwegen of:
  - de rapportage vereist op grond van de Taxonomieverordening voor elke milieudoelstelling, aansluit op de onderliggende vastleggingen van de vennootschap, consistent of samenhangend is met de Duurzaamheidsverklaring en redelijk lijkt, in het bijzonder of de in aanmerking komende economische activiteiten voldoen aan de cumulatieve voorwaarden om te kwalificeren als afgestemd en of aan de technische screeningcriteria is voldaan; en
  - de gerapporteerde kritische prestatie-indicatoren zijn bepaald en berekend in overeenstemming met het Taxonomy reference framework zoals gedefinieerd in Appendix 1 Glossary of Terms van de CEAOB Guidelines on limited assurance on sustainability reporting zoals vastgesteld op 30 september 2024 en in overeenstemming met de verslaggevingsvereisten op grond van de Taxonomieverordening, inclusief het verslagleggingsformaat waarin de activiteiten zijn gepresenteerd.
- Het overwegen van de algehele presentatie, structuur en de fundamentele kwalitatieve kenmerken van informatie (relevantie en getrouwe weergave: volledig, onpartijdig, neutraal en nauwkeurig) gerapporteerd in de Duurzaamheidsverklaring, inclusief de rapportage vereist op grond van de Taxonomieverordening.
- Het overwegen op basis van onze werkzaamheden ter verkrijging van een beperkte mate van zekerheid en de evaluatie van de verkregen assurance-informatie of de Duurzaamheidsverklaring als geheel zonder afwijkingen van materieel belang is opgesteld in overeenstemming met de ESRS.

Rotterdam, 20 februari 2025

Deloitte Accountants B.V.

drs. A. van der Spek RA

Aanvullende **informatie**

Vijfjarenoverzicht

	Eenheid	2024	2023	2022	2021	2020
Resultaat						
Netto-omzet	€ mln	2.048	1.752	1.316	1.265	1.216
Totaal bedrijfsopbrengsten	€ mln	2.088	1.770	1.333	1.279	1.229
Totaal bedrijfskosten	€ mln	1.782	1.477	1.197	1.099	1.061
EBITDA	€ mln	637	600	432	484	463
Bedrijfsresultaat	€ mln	306	293	136	180	168
Resultaat na belastingen	€ mln	158	170	81	62	71
Balans						
Materiële vaste activa	€ mln	8.294	7.522	6.993	6.570	6.165
Balanstotaal	€ mln	9.074	8.284	7.505	7.117	6.680
Eigen vermogen	€ mln	3.370	3.221	2.589	2.480	2.229
Totaal rentedragend vreemd vermogen	€ mln	3.801	3.334	3.396	3.281	3.183
Investeringen in materiële en immateriële vaste activa	€ mln	1.096	832	711	687	620
Kasstroom						
Kasstroom uit operationele activiteiten	€ mln	611	546	392	488	513
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	€ mln	-1.080	-808	-689	-679	-617
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	€ mln	382	397	217	241	115

	Eenheid	2024	2023	2022	2021	2020
Kredietwaardigheid						
Langetermijn kredietbeoordeling (S&P)	ABC	A-	A-	A-	A-	A-
Solvabiliteit	%	42,9	45,4	39,7	40,6	38,2
FFO/Net Debt	ratio	11,5	14,0	9,5	10,6	11,4
Aandelen per 31 december						
Aantal uitstaande gewone aandelen (x 1.000)	aantal	5.685	5.643	4.971	4.971	4.971
Aantal uitstaande preferente aandelen (x 1.000)	aantal	416	416	416	416	-

	Eenheid	2024	2023	2022	2021	2020
Operationele kengetallen						
Aansluitingen elektriciteit grootverbruik[1]	aantal	26.897	26.531	26.116	25.526	24.997
Aansluitingen elektriciteit kleinverbruik[2]	aantal	2.420.027	2.398.137	2.375.331	2.353.166	2.331.545
Getransporteerde hoeveelheid elektriciteit	GWh	24.862	24.374	20.746	20.529	20.171
Lengte elektriciteitskabels[3]	km	59.118	58.732	58.250	57.616	56.854
Lengte aangelegde (tracé) elektriciteitskabels	km	1.013	892	715	998	1.059
Aansluitingen gas grootverbruik	aantal	8.787	8.933	9.084	9.248	9.394
Aansluitingen gas kleinverbruik	aantal	2.076.663	2.092.646	2.108.500	2.121.210	2.129.182
Getransporteerde hoeveelheid gas[4]	mln. m^3	3.626	3.602	3.782	4.961	4.425
Lengte gasleidingen	km	28.080	28.121	28.145	28.160	28.206
Lengte aangelegde gasleidingen	km	235	237	231	256	227
Aansluitingen warmtenet	aantal	323	323	323	323	323
Storingen middenspanning met onderbreking	aantal	490	497	507	465	523
Gefaciliteerde switches van leveranciers (x 1.000)[5]	aantal	627	623	395	685	883

	Eenheid	2024	2023	2022	2021	2020
Personeel						
Totaal aantal medewerkers per jaareinde	aantal	6.573	5.837	5.275	4.973	4.985
Medewerkers (intern) per jaareinde	aantal	5.471	4.784	4.324	4.194	4.276
Medewerkers (extern) per jaareinde	aantal	1.102	1.053	951	779	709
Totaal aantal FTE's per jaareinde	aantal	6.232	5.520	4.992	4.730	4.734
FTE's (intern) per jaareinde	aantal	5.237	4.583	4.148	4.041	4.127
FTE's (extern) per jaareinde	aantal	995	937	844	689	607
Ziekteverzuim (intern)	ratio	5	5,4	5,8	4,3	4,2
Veiligheid						
Lost Time Injury Rate (LTIR)	ratio	0,10	0,24	0,52	0,53	0,39
LTIR in het werk	ratio	-	0,12	0,39	0,27	0,13
LTIR Vallen, struikelen, uitglijden	ratio	0,10	-	0,13	0,13	0,26
LTIR Deelname aan het verkeer	ratio	-	0,12	-	0,13	-
Recordable Incident Frequency (RIF)	ratio	0,44	0,57	0,91	0,74	0,68
Totaal aantal ongevallen (excl. First Aid Case (FAC))	aantal	29	30	43	38	30
Aantal dodelijke ongevallen incl. aannemers	aantal	-	-	-	-	-
Aantal dodelijke ongevallen Stedin Groep	aantal	-	-	-	-	-
Aantal dodelijke ongevallen Aannemers	aantal	-	-	-	-	-
Aantal ongevallen met verzuim incl. aannemers (verzuim > 1dag, LTI)	aantal	4	5	8	10	6
Aantal ongevallen met verzuim Stedin Groep (verzuim > 1dag, LTI)	aantal	1	2	4	4	3
Aantal ongevallen met verzuim Aannemers (verzuim > 1dag, LTI)	aantal	3	3	4	6	3
Aantal ongevallen zonder verzuim incl. aannemers	aantal	25	25	35	28	24
Aantal ongevallen zonder verzuim Stedin Groep	aantal	20	22	31	24	23
Aantal ongevallen zonder verzuim Aannemers	aantal	5	3	4	4	1

	Eenheid	2024	2023	2022	2021	2020
Uitval en onderbrekingen elektriciteit						
Gemiddelde onderbrekingsduur MS/LS (CAIDI)	minuten	82	89	96	87	112
Onderbrekingsfrequentie MS/LS (SAIFI)	aantal	0,25	0,23	0,23	0,22	0,23
Jaarlijkse uitvalduur MS/LS (SAIDI)	minuten	21	20	22	19	26
Jaarlijkse uitvalduur HS/MS/LS (SAIDI)	minuten	22	21	25	20	27
Uitval en onderbrekingen gas						
Gemiddelde onderbrekingsduur (CAIDI)	minuten	88	123	141	88	75
Onderbrekingsfrequentie (SAIFI)	aantal	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Jaarlijkse uitvalduur (SAIDI)	seconden	31	44	50	29	26
Afval						
Totale hoeveelheid afval	kg	13.882.788	13.207.255	11.024.321	11.424.839	8.885.295
Totale hoeveelheid afval gerecycled	kg	8.517.337	8.416.474	8.209.666	8.636.798	7.710.474
Totale hoeveelheid afval niet-gerecycled	kg	5.365.451	4.790.781	2.814.655	2.788.041	1.174.821
% afval niet-gerecycled	%	39	36	26	24	13
Totale hoeveelheid asbest	kg	1.598.760	1.749.220	2.084.395	1.894.085	756.645
% aandeel asbest in afval niet-gerecycled	%	30	37	74	68	64

[1] De aantallen aansluitingen zijn met terugwerkende kracht vanaf 2020 aangepast om aan te sluiten bij de gegevens in het Centraal Aansluitregister (C-AR). Hierbij zijn aansluitingen met een capaciteit >3x80A aangesloten op het laagspanningsnet consequent onder de grootverbruikaansluitingen gerapporteerd; deze aansluitingen werden in voorgaande jaren niet afzonderlijk gepresenteerd.

[2] De aantallen aansluitingen zijn met terugwerkende kracht vanaf 2020 aangepast om aan te sluiten bij de gegevens in het Centraal Aansluitregister (C-AR). Hierbij zijn aansluitingen vallend onder artikel 1 lid 2 en 3 van de Energiewet (met uitzondering van openbare verlichting) met een capaciteit <3x80A consequent als kleinverbruik gepresenteerd. Voorheen werden deze aansluitingen niet afzonderlijk gepresenteerd.

[3] De cijfers over de lengte van elektriciteitskabels zijn in 2023 met terugwerkende kracht aangepast, waarbij de peildatum in lijn is gebracht met de definitie in andere jaren. Deze cijfers betreffen de totale lengte, daar waar lengte aangelegde kabels in het jaar berekend wordt op basis van tracélengte.

[4] Cijfers betreffende de getransporteerde hoeveelheid gas in 2021 en 2020 zijn met terugwerkende kracht aangepast, omdat deze eerder zonder DNWG werden gepresenteerd.

[5] Cijfers betreffende gefaciliteerde switches van leveranciers (x 1.000) zijn met terugwerkende kracht vanaf 2022 aangepast om aansluiting te hebben naar de aantallen in het Centraal Aansluitregister (C-AR).

Materiële vaste activa naar activiteiten

In onderstaande tabel is een uitsplitsing te zien van de materiële vaste activa naar activiteiten binnen Stedin, zoals opgenomen in het verloopoverzicht in 13 Materiële vaste activa.

x € 1 miljoen	2024	2023
Boekwaarde		
Elektriciteit	5.713	5.094
Gas	2.187	2.041
Slimme meters	300	297
Green buildings	32	32
Overig	62	58
	8.294	**7.522**

In onderstaande tabel is een uitsplitsing te zien van de bovengenoemde materiële vaste activa, gecorrigeerd voor vooruitontvangen opbrengsten, naar activiteiten binnen Stedin, zoals opgenomen in het verloopoverzicht in 13 Materiële vaste activa en 25 Vooruitontvangen opbrengsten.

x € 1 miljoen	2024	2023
Boekwaarde		
MVA (bruto)	**8.294**	**7.522**
Elektriciteit	4.726	4.195
Gas	1.994	1.857
Slimme meters	292	290
Green buildings	32	32
Overig	57	58
MVA (netto)	**7.101**	**6.432**
Vooruitontvangen opbrengsten - langlopend	1.166	1.065
Vooruitontvangen opbrengsten - kortlopend	27	25
	1.193	**1.090**

Impactmodel

Als netbeheerder hebben we impact op onze maatschappij en leefomgeving. Dit kan zowel positief als negatief zijn. Sinds 2019 werken we aan het doorrekenen van deze impacts voor de presentatie van onze maatschappelijke balans, ons Impactmodel. Wij hanteren hierbij het 'zeskapitalenmodel' van het International Integrated Reporting Council (IIRC) hanteren. In dit model kwantificeren we onze kwalitatieve impacts waar we een maatschappelijke bijdrage leveren, in onze directe activiteiten en in de keten (ketenimpacts). Ketenimpacts zijn effecten waarvoor partijen in de keten samen met Stedin verantwoordelijk zijn. Het Impactmodel geeft ook inzicht in de relatie tussen onze impacts en hoe wij bijdragen aan de internationale doelstellingen van de Verenigde Naties, de Sustainable Development Goals (SDGs).

We zetten stappen om deze impactmetingen te integreren in onze belangrijkste besluitvormingsprocessen. Hiervoor werken we onder andere samen met andere netbeheerders in de Coalitie Brede Welvaart. Deze coalitie werkt aan de verankering van brede maatschappelijke impact in de sturing van organisaties. Onderdeel hiervan is het harmoniseren en rapporteren over maatschappelijke waarde in een Impactmodel. Zie hiervoor ook het Handboek Impactmeting Infrabedrijven.

De uitkomst van onze impactmetingen 2023 diende (mede) als input voor de dubbele materialiteitsanalyse.

Impactmodel 2024

KAPITALEN	NEGATIEVE IMPACT	IN € MILJOEN	POSITIEVE IMPACT	SDG'S
Financieel kapitaal Financieel kapitaal omvat de waarde van financiële stromen tussen Stedin en haar externe stakeholders	Aangetrokken kapitaal, ontvangen aflossingen en rente Betalingen door klanten (kleinverbruik) Betalingen door klanten (grootverbruik) Ontvangen bijdragen Overige opbrengsten		Dividend, aflossingen en rente Betalingen aan leveranciers Betalingen aan werknemers Mutatie liquide middelen Belastingen	
Geproduceerd kapitaal Geproduceerd kapitaal omvat de waarde van diensten en producten die Stedin samen met haar leveranciers creëert voor de samenleving	Waarde inkoop goederen voor electriciteittransport Waarde inkoop goederen voor gastransport		Bijdrage elektriciteitstransport welzijn consumenten**/*** Bijdrage gastransport welzijn consumenten*** Economische waardeverandering assets Waarde energietransport voor zakelijke klanten Digitale veiligheid*	
Intellectueel kapitaal Intellectueel kapitaal omvat de waarde die Stedin creëert door te investeren in ontwikkeling van kennis en technologie	-		Waardeverandering immateriele assets Waarde van dataverzameling en marktfacilitering* Ontwikkeling nieuwe marktmodellen en open platforms* Technologische ontwikkeling*	
Menselijk kapitaal Menselijk kapitaal omvat de waarde van het welzijn en de competenties van onze medewerkers en andere personen die door de bedrijfsvoering worden geraakt	Economische waarde van arbeid Werkgerelateerde uitval en ongevallen van werknemers Veiligheidsincidenten in de omgeving*		Welzijnseffecten van het hebben van werk Ontwikkeling van werknemers	
Sociaal kapitaal Sociaal kapitaal omvat de waarde die onze activiteiten hebben voor het welzijn en de sociale relaties in de samenleving	Digitale veiligheid: schendingen van privacy*		Waarde van reputatieverandering van Stedin Groep Bijdragen aan verbeterde instituties en regelgeving* Bijdrage aan sociale cohesie in Nederland* Maatschappelijk effect van diversiteit en inclusie* Beperken van ongelijkheid in de samenleving*	
Natuurlijk kapitaal Natuurlijk kapitaal omvat de druk op natuurlijke hulpbronnen door de activiteiten van Stedin en de gehele energieketen.	Overige milieu-impacts door energietransport Bijdrage aan klimaatverandering door CO_2-uitstoot Ecokosten inkoop materialen Ecologische schade door afval Bijdrage aan biodiversiteitsverlies*			

* Dit zijn kwalitatieve waarden en niet uit te drukken in cijfers ** Inclusief teruglevering
*** Onderliggende berekening is in 2024 gewijzigd, waarbij de effecten van de hoge energieprijzen zijn aangepast met nieuwe factoren voor prijselasticiteit

Connectiviteitstabel

In dit hoofdstuk geven we de relevantie aan van onze KPIs en metrics voor ons en onze stakeholders en hoe deze samenhangen met onze strategie, materiële onderwerpen, strategische risico's en kansen en de Sustainability Development Goals.

> ESRS2 MDR-M 77a,c; ESRS2 MDR-T 80c,f

KPI's Duurzaamheidsverklaring

KPI's Duurzaamheidsverklaring	Materieel onderwerp Duurzaamheidsverklaring	Definitie en berekeningsmethode	Relatie met langetermijnrisico's (R) en - kansen (K)	SDG
Investeringen	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	Investeringen zijn het aantal euro's dat we jaarlijks investeren en gelijk is aan de investeringen in de materiele en immatierele vaste activa zoals gepresenteerd in de toelichting op de jaarrekening.	R: Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit - Gasinvesteringen worden onderschat - De energietransitie wordt maatschappelijk gezien onbetaalbaar K: Toepassing van alternatieve energiedragers binnen Stedin Groep - Integrale afweging maken bij investeringen m.b.t. een optimale mix tussen E, G of toekomstige energievormen	
Bestemmingsplannen onherroepelijk	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	De KPI Bestemmingsplannen onherroepelijk geeft de toename in het jaar van het aantal bestemmingsplannen die onherroepelijk zijn voor transportnet-uitbreidingen met een ruimtelijk component. Deze KPI wordt als volgt berekend: Op basis van het aantal programma's met een ruimtelijke component waarvoor in het rapportagejaar een bestemmingsplan onherroepelijk is vastgesteld.	R: Verkrijgen en bestemmen grondposities	
Samenwerkingsovereenkomsten met gemeenten	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	Het percentage gemeenten waarmee samenwerkingsafspraken distributienet zijn overeengekomen en getekend. Dit betreft het percentage van het aantal gemeenten van het totaal van 76 gemeenten waar de buurtaanpak wordt voorzien, waarmee samenwerkingsafspraken zijn gemaakt en een getekende samenwerkingsovereenkomst is gerealiseerd in het referentiejaar.	R: Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit - Verkrijgen en bestemmen grondposities K: Pro actief stakeholdermanagement op nationaal en regionaal niveau	

KPI's Duurzaamheidsverklaring	Materieel onderwerp Duurzaamheidsverklaring	Definitie en berekeningsmethode	Relatie met langetermijnrisico's (R) en - kansen (K)	SDG
Additioneel vermogen	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	De KPI Additioneel vermogen betreft de netto hoeveelheid netcapaciteit in mega-volt-ampère die in het rapportage jaar additioneel aan het totaal vermogen is toegevoegd, onder spanning staat en administratief verwerkt in de projectadministratie. Deze KPI wordt als volgt berekend: Op basis van de som van additioneel transportvermogen in mega-volt-ampère dat in bedrijf is gemeld.	R: Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit	
Flexibel gecontracteerd vermogen	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	Het totaal aan transportcapaciteit in MW dat is gecontracteerd om congestie te kunnen verlichten dan wel voorkomen, waarbij het gecontracteerde vermogen geleverd wordt door partijen in het verzorgingsgebied van Stedin. Deze KPI wordt berekend op basis van de som van het vermogen in MW dat is vastgelegd middels bilateraal afgesloten contracten op zowel invoeding en/of afname.	R: Onvoldoende regelbaar vermogen beschikbaar t.b.v. capaciteitsmanagement	
Digitaal bemeten MS-ruimtes	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	Het percentage MS-ruimtes dat voorzien is van een digitale meetinrichting die aangesloten is op de centrale omgeving en heeft gecommuniceerd. Deze KPI wordt berekend door het totaal aantal digitale meetinrichtingen te delen door het totaal aan MS-ruimtes op balansdatum. Het percentage voor 2023 is aangepast. In jaarverslag 2023 was de realisatie afgezet tegen geschat doel voor 2030 ipv per balansdatum.	R: Beschikbaarheid en kwaliteit van data onvoldoende op orde	
SAIDI LS/MS	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	De System Average Interruption Duration Index (SAIDI) is de gemiddelde duur in minuten van onderbrekingen per consument gedurende het jaar voor elektra middenspanning en laagspanning. Deze KPI wordt berekend door de som van de duur van storingsonderbrekingen voor LS en MS te vermenigvuldigen met het totaal van de getroffen klanten van de storingsonderbrekingen. Dit totaal wordt vervolgens afgezet tegen het totaal aantal aangesloten LS en MS bij Stedin.	R: Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit - Toename capaciteits- en spanningsknelpunten in laagspanningsnetten - Onvoldoende voorbereid op een vervangingsgolf van verouderde en extra belaste assets - Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde	

KPI's Duurzaamheidsverklaring	Materieel onderwerp Duurzaamheidsverklaring	Definitie en berekeningsmethode	Relatie met langetermijnrisico's (R) en - kansen (K)	SDG
SAIDI G	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	De System Average Interruption Duration Index (SAIDI) is de gemiddelde duur in seconden van onderbrekingen per consument gedurende het jaar voor gas. Deze KPI wordt berekend door de som van de duur van storingsonderbrekingen voor gas te vermenigvuldigen met het totaal van de getroffen klanten van de storingsonderbrekingen. Dit totaal wordt vervolgens afgezet tegen het totaal aantal aangesloten gas bij Stedin.	R: Onvoldoende voorbereid op een vervangingsgolf van verouderde en extra belaste assets - Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde - Gasinvesteringen worden onderschat	
Leveringsbetrouwbaarheid E/G	Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid	De metric Leveringsbetrouwbaarheid E en G geeft in percentages weer hoeveel het transportnetwerk voor elektra (LS en MS) en gas beschikbaar is, waarbij: Leveringsbetrouwbaarheid E = 100% - (([SAIDI Elektra (ms/ls)] / totale minuten in 1 jaar) * 100%) Leveringsbetrouwbaarheid G = 100% - (([SAIDI Gas] / totale seconden in 1 jaar) * 100%), waarbij we onze planbare - klasse 2 - storingen mee laten wegen (dit in tegenstelling tot de sectorbreed vastgesteld scope door Netbeheer Nederland).	R: Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit - Toename capaciteits- en spanningsknelpunten in laagspanningsnetten - Onvoldoende voorbereid op een vervangingsgolf van verouderde en extra belaste assets - Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde	
Klantgemak en -ongemak Meters en aansluitingen	Klant- en stakeholderbeleving	Het kengetal klant(on)gemak meters en aansluitingen is een tevredenheidsscore die meet in hoeverre klanten (on)gemak ervaren gedurende het aanvragen, inplannen en uitvoeren van meter- en aansluitwerkzaamheden bij een contactmoment met Stedin. Deze score is gebaseerd op de Customer Effort Score (CES), die het gemak en ongemak van een klantervaring meet. De KPI klantgemak wordt berekend op basis van de het aantal klanten dat een score 'zeer gemakkelijk' of 'gemakkelijk' antwoord, gedeeld door het totaal aantal responses. De KPI klantongemak wordt berekend op basis van het aantal klanten dat een score 'zeer moeilijk' of 'moeilijk' antwoord, gedeeld door het totaal aantal responses.	R: Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde K: Stedin blijvend positioneren en profileren als relevante partner in de energietransitie	
Klantgemak en -ongemak Meterkaststoringen	Klant- en stakeholderbeleving	Het kengetal klant(on)gemak meterkaststoringen is een tevredenheidsscore die meet in hoeverre klanten (on)gemak ervaren gedurende het oplossen van meterkaststoringen bij een contactmoment met Stedin. Deze score is gebaseerd op de Customer Effort Score (CES), die het gemak en ongemak van een klantervaring meet. De KPI klantgemak wordt berekend op basis van de het aantal klanten dat een score 'zeer gemakkelijk' of 'gemakkelijk' antwoord, gedeeld door het totaal aantal responses. De KPI klantongemak wordt berekend op basis van het aantal klanten dat een score 'zeer moeilijk' of 'moeilijk' antwoord, gedeeld door het totaal aantal responses.	R: Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde K: Stedin blijvend positioneren en profileren als relevante partner in de energietransitie	

KPI's Duurzaamheidsverklaring	Materieel onderwerp Duurzaamheidsverklaring	Definitie en berekeningsmethode	Relatie met langetermijnrisico's (R) en - kansen (K)	SDG
Klantgemak en -ongemak Projecten	Klant- en stakeholderbeleving	Het kengetal klantgemak is een tevredenheidsscore die meet in hoeverre klanten gemak en ongemak ervaren bij een contactmoment met Stedin. De score is gebaseerd op de Customer Effort Score (CES), die het gemak en ongemak van een klantervaring meet. De KPI klantgemak wordt berekend op basis van de het aantal klanten dat een score 'zeer gemakkelijk' of 'gemakkelijk' antwoord, gedeeld door het totaal aantal responses. De KPI klantongemak wordt berekend op basis van het aantal klanten dat een score 'zeer moeilijk' of 'moeilijk' antwoord, gedeeld door het totaal aantal responses.	R: Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde K: Stedin blijvend positioneren en profileren als relevante partner in de energietransitie - Pro actief stakeholdermanagement op nationaal en regionaal niveau	
Doorlooptijd kleinverbruikaansluitingen 18 weken	Klant- en stakeholderbeleving	Doorlooptijd binnen 18 weken na het indienen van de aanvraag ofwel op wensdatum ofwel met een geldige beletreden, indien het verzoek een nieuwe aansluiting kleiner dan of gelijk aan 3 x 80A betreft, of een wijziging van een bestaande aansluiting waarbij er sprake is van grondwerkzaamheden. Deze KPI wordt berekend door het aantal aansluitingen dat binnen de normtijd van 18 weken is opgeleverd, het aantal aansluitingen dat binnen de door de klant gewenste opleverdatum is gerealiseerd en het aantal aansluitingen waarbij sprake was van overmacht maar desondanks succesvol is afgerond, bij elkaar op te tellen. Deze som wordt vervolgens gedeeld door het totaal aantal opgeleverde aansluitingen in dezelfde periode.	R: Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde	
Doorlooptijd kleinverbruikaansluitingen 12 weken	Klant- en stakeholderbeleving	Doorlooptijd binnen 12 weken na het indienen van de aanvraag ofwel op wensdatum ofwel met een geldige beletreden, indien het verzoek een wijziging betreft van een bestaande aansluiting kleiner dan of gelijk aan 3 x 80A waarbij geen grondwerkzaamheden nodig zijn. Deze KPI wordt berekend door het aantal aansluitingen dat binnen de normtijd van 12 weken is opgeleverd, het aantal aansluitingen dat binnen de door de klant gewenste opleverdatum is gerealiseerd en het aantal aansluitingen waarbij sprake was van overmacht maar desondanks succesvol is afgerond, bij elkaar op te tellen. Deze som wordt vervolgens gedeeld door het totaal aantal opgeleverde aansluitingen in dezelfde periode.	R: Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde	

KPI's Duurzaamheidsverklaring	Materieel onderwerp Duurzaamheidsverklaring	Definitie en berekeningsmethode	Relatie met langetermijnrisico's (R) en - kansen (K)	SDG
CO_2-eq. reductie tov basisjaar 2021	Klimaatmitgatie	Gerelateerde KPIs betreffen het reductiepercentage CO_2 -uitstoot scope 1, 2 en 3 Inkoop en 3 Gasverbruik klanten t.o.v. 2021. - Scope 1 & 2 bestaat uit directe emissies van broeikasgassen van eigendommen of door geleasde apparatuur, die het directe gevolg zijn van onze kernactiviteiten en indirecte emissies van broeikasgassen bij het opwekken van elektriciteit, stoom, warmte en koeling gebruikt door Stedin, maar opgewekt door derden. - Scope 3 Inkoop bestaat uit indirecte emissies van broeikasgassen door de bedrijfsactiviteiten van bedrijven in onze (leveranciers)keten. - Scope 3 Gasverbruik klanten bestaat uit indirecte emissies van broeikasgassen als gevolg van gasverbruik van Stedin klanten. De CO_2-uitstoot wordt berekend door de bij de scope horende waarden te vermenigvuldigen met hun respectievelijke CO_2 emissiefactor. Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van werkelijke waarden, bijvoorbeeld liters brandstof, gasverbruik, elektriciteitsverbruik, zakelijke en woon-werk kilometers en ingevoede kilo's SF6. Deze worden aangevuld met onder andere schattingen voor netverlies elektriciteit en gas en inkoop. De inschatting van netverliezen elektriciteit is gebaseerd op het gemiddelde van de werkelijke netverliezen over 2021 tot en met 2023. De inschatting van netverliezen gas is gebaseerd op het gemiddelde van de werkelijke netverliezen over 2019 tot en met 2021 in overeenstemming met de opgelegde rekenmethodiek vanuit de ACM. Inkoop betreft de inschatting van ingekochte materialen en diensten gebaseerd op betalingen aan gerelateerde leveranciers in euro's.	R: Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit - Netverliezen wijken fors af van begroting K: Toepassing alternatieve energiedragers / Integrale afweging bij investeringen m.b.t. een optimale mix tussen E, G en toekomstige energievormen	
WEQ - Warmte woningequivalenten	Klimaatmitigatie	Betreffen het aantal woningequivalenten van het warmtenet in exploitatie van Stedin. De berekening vindt plaats door het aantal aansluitingen van woningen bij elkaar op te tellen plus het verbruik van niet-woningen te delen door een woningequivalent van 27 GJ. Wij veronderstellen hier dat een aansluiting van één woning gelijk is aan één woningequivalent. Het verbruik van niet-woningen wordt ingeschat op basis van het gemiddelde verbruik van het voorgaande boekjaar.	K: Toepassing van alternatieve energiedragers binnen Stedin Groep	
Werknemers met een arbeidsovereenkomst	Goed Werkgeverschap	Het werknemerstotaal met een arbeidsrelatie overeenkomstig nationaal recht of nationale praktijk. Dit betreft het aantal interne medewerkers van Stedin en wordt gemeten in fte per jaareinde. Stagiaires of trainees vallen hier niet onder.	R: Niet beschikken over voldoende mensen met de juiste competenties K: Stedin blijvend positioneren en profileren als relevante partner in de energietransitie	

KPI's Duurzaamheidsverklaring	Materieel onderwerp Duurzaamheidsverklaring	Definitie en berekeningsmethode	Relatie met langetermijnrisico's (R) en - kansen (K)	SDG
Ingevulde participatiebanen	Goed Werkgeverschap	Het % ingevulde Participatiebanen betreft het percentage medewerkers, uitgedrukt in % fte (o.b.v. 25,5 uur), in dienst van Stedin behorend tot de doelgroep banenafspraak van de Participatiewet. De participatiewet is in 2015 ingevoerd, met als doel meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen, bij reguliere werkgevers. De doelgroep binnen banenafspraak van de Participatiewet betreft onder andere mensen met een Wajong uitkering, een WSW-indicatie, uitstromers vanuit VSO- en Praktijkonderwijs en andere mensen die dankzij de banenafspraak het wettelijke minimumloon kunnen verdienen. Het percentage wordt berekend door het totaal aantal ingevulde participatiebanen te delen door het aantal interne FTE per jaareinde vermenigvuldigd met 100%	-	
Medewerkerstevredenheid eNPS	Goed Werkgeverschap	Employee promotor score (eNPS) betreft de ratio wat aangeeft in welke mate medewerkers Stedin als werkgever zou aanbevelen minus het percentage medewerkers dat Stedin niet als werkgever zou aanbevelen. De eNPS is een score op een bandbreedte van -100 en +100. Bijvoorbeeld: als 34% positief, 55% neutraal en 11% negatief antwoord dan resulteert dit in een uitkomst van 23.	R: Niet beschikken over voldoende mensen met de juiste competenties - Sturing op cultuurwaarden en gedrag is onvoldoende effectief K: Stedin blijvend positioneren en profileren als relevante partner in de energietransitie	
Sociale veiligheid	Goed Werkgeverschap	De KPI Sociale veiligheid betreft een samengestelde score van vragen uit het medewerkers motivatieonderzoek (MMO) waarmee de veiligheid die medewerkers ervaren in hun sociale werkomgeving wordt uitgedrukt. Medewerkers krijgen in het MMO meerdere vragen over de sociale zekerheid. Deze kunnen worden beantwoord met 5 verschillende opties. Iedere optie heeft zijn eigen numerieke waarde van 0-10. Op basis van het gemiddelde van de vragen word de score voor sociale zekerheid berekend.	R: Sturing op cultuurwaarden en gedrag is onvoldoende effectief K: Stedin blijvend positioneren en profileren als relevante partner in de energietransitie.	
LTIR	Goed Werkgeverschap	De KPI LTIR is het aantal dodelijke arbeidsongevallen en ongevallen met verzuim per 1.000.000 gewerkte uren over de afgelopen 12 maanden. De LTIR wordt berekend door het totaal van het aantal dodelijke ongevallen en het aantal ongevallen met verzuim bij in- en extern personeel te delen door het product van het gemiddelde aantal in- en externe FTE en standaard productieve uren per FTE per jaar (1600). Verzuim treedt op wanneer een werknemer zijn werk geheel moet staken op een kalenderdag volgend op het ongeval.	R: Impact van ongevallen gerelateerd aan Stedin Groep	

KPI's Duurzaamheidsverklaring	Materieel onderwerp Duurzaamheidsverklaring	Definitie en berekeningsmethode	Relatie met langetermijnrisico's (R) en - kansen (K)	SDG
RIF	Goed Werkgeverschap	De KPI RIF (Recordable Incident Frequency) betreft het aantal dodelijke ongevallen en arbeidsongevallen met verzuim, vervangend werk of medische behandeling per 200.000 gewerkte uren over de afgelopen 12 maanden. De RIF wordt berekend door het totaal van het aantal dodelijke ongevallen en arbeidsongevallen met verzuim, vervangend werk of medische behandeling bij in- en extern personeel te delen door het product van het gemiddelde aantal in- en externe FTE en standaard productieve uren per jaar (1600).	R: Impact van ongevallen gerelateerd aan Stedin Groep	

KPI's Overig

KPI's Overig	Definitie en berekeningsmethode	Relatie met langetermijnrisico's (R) en - kansen (K)	SDG
Uitvoering netgedreven scope E en G	De mate waarin het geplande werk (capaciteitsuitbreidingen en/of vervangingsinvesteringen) is gerealiseerd. Gemiddelde score van onderliggende tactische KPI's. De verhouding wordt berekend door de totaal gerealiseerde euro's vóór prijseffect binnen de scope te delen door de doelstelling (in euro's).	R: Onvoldoende snel uitbreiden netcapaciteit, Toename capaciteits- en spanningsknelpunten in laagspanningsnetten.	
Dataverstrekking slimme meter (FTR)	Het tijdig en volledig ter beschikking stellen van slimme meter data voor energiediensten en marktprocessen op verzoek. Deze KPI wordt berekend door het aantal valide P4-aanvragen voor standen van de huidige dag waarvan data voor 23:00 uur de volgende dag beschikbaar is gesteld door Stedin te delen door het totaal aantal valide P4-aanvragen voor standen van de huidige dag. De berekening per jaar zijn de maandgemiddelden van het jaar gedeeld door het aantal maanden. Deze data is exlcusief meters die uitstaan om automatisch administratief uit te lezen op verzoek van klanten en exclusief herhaalverzoeken.	R: Beschikbaarheid en kwaliteit van data onvoldoende op orde - Dienstverlening op kerntaken onvoldoende op orde	
Medewerkers totaal	Het medewerkerstotaal betreft het aantal in- en externe medewerkers en wordt gemeten in fte per jaareinde.	R: Niet beschikken over voldoende mensen met de juiste competenties K: Stedin blijvend positioneren en profileren als relevante partner in de energietransitie	
Kredietbeoordeling	Een oordeel o.b.v. de S&P-methodiek over de kredietwaardigheid van een onderneming in de vorm van een "rapportcijfer"	-	

KPI's Overig	Definitie en berekeningsmethode	Relatie met langetermijnrisico's (R) en - kansen (K)	SDG
FFO/Net Debt	De mate waarin de nettoschuldpositie kan worden afgelost uit de afgeleide operationele kasstroom. Deze ratio wordt berekend volgens de Standard & Poor's (S&P) methodiek. Funds From Operations (afgekort: FFO; afgeleide operationele kasstroom) gedeeld door Net Debt (nettoschuldpositie). De FFO bestaat uit de EBITDA, gecorrigeerd voor betaalde rente- en belastinglasten, kosten gerelateerd aan de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening (50%) en geactiveerde rente. De Net Debt is de som van de korte-en langetermijn rentedragende schulden (inclusief leaseverplichtingen) en inclusief de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening (50%) en pensioenverplichtingen, verminderd met vrij beschikbare liquide middelen.	-	
Solvabilteit	Verhouding gecorrigeerd eigen vermogen ten opzichte van gecorrigeerd balanstotaal. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen (inclusief het resultaat van de periode minus de verwachte dividenduitkering lopend boekjaar) te delen door het balanstotaal, gecorrigeerd voor de verwachte dividenduitkering, langlopende deel vooruitontvangen aansluitbijdragen en vrije liquide middelen.	-	

Bijlagen Duurzaamheidsverklaring

Referentietabel datapunten

> ESRS2 BP-2 16; ESRS2 IRO-2 56

ESRS 2	Sectie	Pagina
BP-1	**Algemene toelichtingen** - Kaders bij opstellen van de duurzaamheidsverklaring; Schattingen en onzekerheden	120
BP-2	**Algemene toelichtingen** - Gebruik van frameworks en aansluiting andere wet- en regelgeving; Tijdshorizons; Schattingen en onzekerheden; Wijzigingen ten opzichte van voorgaande verslagen **Bijlagen Duurzaamheidsverklaring** - Referentietabel datapunten	120, 121, 271
GOV-1	**Corporate Governance** - Samenstelling RvB; Personalia RvB; Samenstelling RvC; Personalia RvC **Algemene toelichtingen** - De rol van bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen; Informatie verschaft aan en omgang met duurzaamheidsthema's door bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming	89, 90, 91, 92, 129, 130
GOV-2	**Algemene toelichtingen** - Materiële impacts, risico's en kansen; Informatie verschaft aan en omgang met duurzaamheidsthema's door bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming	122, 130
GOV-3	**Remuneratierapportage** - Beloningsbeleid **Algemene toelichtingen** - Integratie van duurzaamheidsgerelateerde prestaties in beloningsbeleid	117, 131
GOV-4	**Algemene toelichtingen** - Sustainability Due Diligence **Bijlagen Duurzaamheidsverklaring** - Due diligence verklaring	128, 287
GOV-5	**Algemene toelichtingen** - Risico management en interne beheersing van de duurzaamheidsverslaggeving	131
SBM-1	**Over ons** - Ons verzorgingsgebied; Onze waardeketen en de energietransitie **Stedin strategie** **Algemene toelichtingen** - Strategie, businessmodel en waardeketen	6, 7, 29, 121
SBM-2	**Algemene toelichtingen** - Belangen en standpunten van stakeholders; Informatie verschaft aan en omgang met duurzaamheidsthema's door bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming	128, 130
SBM-3	**Algemene toelichtingen** - Materiele impacts, risico's en kansen; Management van impacts, risico's en kansen; De rol van bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen; Informatie verschaft aan en omgang met duurzaamheidsthema's door bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming **Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Materiële impacts, risico's en kansen	122, 126, 129, 130, 167
IRO-1	**Algemene toelichtingen** - Management van impacts, risico's en kansen; Belangen en standpunten van stakeholders	126, 128
IRO-2	**Algemene toelichtingen** - Materiele impacts, risico's en kansen; Management van impacts, risico's en kansen **Bijlagen Duurzaamheidsverklaring** - Referentietabel datapunten; Overzicht datapunten andere EU-regelgeving	122, 126, 271, 277

ESRS E1	Sectie	Pagina
ESRS 2, GOV-3	**Algemene toelichtingen** - Integratie van duurzaamheidsgerelateerde prestaties in beloningsbeleid	131
E1-1	**Klimaatmitigatie** - Transitieplan, Maatstaven en doelen; Transitieplan, Beleid; Transitieplan, Acties	138, 139
ESRS 2, SBM-3	**Klimaatmitigatie** - Veerkrachtanalyse	147
ESRS 2, IRO-1	**Klimaatmitigatie** - Transitieplan, Acties; Veerkrachtanalyse	139, 147
E1-2	**Klimaatmitigatie** - Transitieplan, Beleid; Alternatieve energiedragers, Beleid	139, 147
E1-3	**Klimaatmitigatie** - Transitieplan, Acties; Alternatieve energiedragers, Acties	139, 147
E1-4	**Klimaatmitigatie** - Introductie; Transitieplan, Maatstaven en doelen; Transitieplan, Acties; Alternatieve energiedragers, Maatstaven en doelen **Connectiviteitstabel**	137, 138, 139, 147, 262
E1-5	**Klimaatmitigatie** - Voorgeschreven maatstaven voor klimaatmitigatie	143
E1-6	**Algemene toelichtingen** - Schattingen en onzekerheden **Klimaatmitigatie** - Voorgeschreven maatstaven voor klimaatmitigatie	120, 143
E1-7	Niet van toepassing	-
E1-8	**Klimaatmitigatie** - Transitieplan, Acties	139
E1-9	Infasering	-

ESRS E4	Sectie	Pagina
E4-1	**Biodiversiteit in de keten** - Materiële impacts, risico's en kansen	148
ESRS 2, SBM-3	**Biodiversiteit in de keten** - Materiële impacts, risico's en kansen	148
ESRS 2, IRO-1	**Biodiversiteit in de keten** - Materiële impacts, risico's en kansen	148
E4-2	**Biodiversiteit in de keten** - Beleid; Acties	148
E4-3	**Biodiversiteit in de keten** - Introductie; Acties	148
E4-4	**Biodiversiteit in de keten** - Acties; Maatstaven en doelen	148, 149
E4-5	**Biodiversiteit in de keten** - Acties; Maatstaven en doelen	148, 149
E4-6	Infasering	-

ESRS E5	Sectie	Pagina
ESRS 2, IRO-1	**Algemene toelichtingen** - Kaders bij opstellen van de duurzaamheidsverklaring **Circulaire materiaalinstroom** - Materiële impacts, risico's en kansen	120, 150
E5-1	**Circulaire materiaalinstroom** - Beleid	150
E5-2	**Circulaire materiaalinstroom** - Introductie; Acties	150
E5-3	**Circulaire materiaalinstroom** - Maatstaven en doelen	151
E5-4	**Circulaire materiaalinstroom** - Acties; Voorgeschreven maatstaven voor materiaalinstromen	150, 151
E5-5	Niet materieel	-
E5-6	Infasering	-

ESRS S1	Sectie	Pagina
ESRS 2, SBM-2	**Goed werkgeverschap** - Dialoog met medewerkers; Mensenrechtenbeleid	161, 162
ESRS 2, SBM-3	**Algemene Toelichtingen** - Management van impacts, risico's en kansen; Informatie verschaft aan en omgang met duurzaamheidsthema's door bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming **Goed werkgeverschap** - Introductie; Gezondheid en Veiligheid; Gezondheid en Veiligheid, Materiële impacts, risico's en kansen; Diversiteit en Inclusie; Diversiteit en Inclusie, Materiële impacts, risico's en kansen; Opleiden, Leren en Ontwikkelen; Opleiden, Leren en Ontwikkelen, Materiële impacts, risico's en kansen; Mensenrechtenbeleid	126, 130, 153, 154, 157, 159, 160, 162
S1-1	**Goed werkgeverschap** - Gezondheid en Veiligheid, Beleid; Diversiteit en Inclusie, Beleid; Opleiden, Leren en Ontwikkelen, Beleid; Kanalen om zorgen kenbaar te maken; Mensenrechtenbeleid	154, 157, 160, 162
S1-2	**Goed werkgeverschap** - Diversiteit en Inclusie, Acties; Dialoog met medewerkers	158, 161
S1-3	**Goed werkgeverschap** - Kanalen om zorgen kenbaar te maken	162
S1-4	**Goed werkgeverschap** - Gezondheid en Veiligheid, Acties; Diversiteit en Inclusie, Acties; Opleiden, Leren en Ontwikkelen, Acties; Kanalen om zorgen kenbaar te maken	155, 158, 160, 162
S1-5	**Goed werkgeverschap** - Gezondheid en Veiligheid, Maatstaven en doelen; Diversiteit en Inclusie, Acties; Diversiteit en Inclusie, Maatstaven en doelen; Opleiden, Leren en Ontwikkelen, Maatstaven en doelen **Connectiviteitstabel**	156, 158, 159, 161, 262
S1-6	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163
S1-7	Infasering	-
S1-8	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163
S1-9	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163
S1-10	**Goed werkgeverschap** - Leefbare lonen en sociale bescherming	162
S1-11	**Goed werkgeverschap** - Leefbare lonen en sociale bescherming	162
S1-12	Infasering	-
S1-13	Infasering	-
S1-14	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163
S1-15	Infasering	-
S1-16	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163
S1-17	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163

ESRS S4	Sectie	Pagina
ESRS 2, SBM-2	**Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Processen om met consumenten en eindgebruikers te overleggen over impacts; Mensenrechtenbeleid	171, 172
ESRS 2, SBM-3	**Algemene Toelichtingen** - Management van impacts, risico's en kansen; Informatie verschaft aan en omgang met duurzaamheidsthema's door bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming **Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Materiële impacts, risico's en kansen **Klant- en stakeholderbeleving** - Materiële impacts, risico's en kansen	126, 130, 167, 173
S4-1	**Stedin strategie** **Corporate Governance** - Raad van bestuur, Verantwoordelijkheden en taken **Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Bouwen, Benutten, Beheren – Beleid; Informatiebeveiliging – Beleid; Governance en stakeholderbelang; Processen voor herstel van negatieve impacts en kanalen voor klanten om zorgen kenbaar te maken; Mensenrechtenbeleid **Klant- en stakeholderbeleving** - Beleid	29, 89, 167, 168, 171, 172, 173
S4-2	**Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Processen om met consumenten en eindgebruikers te overleggen over impacts	171
S4-3	**Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Processen voor herstel van negatieve impacts en kanalen voor klanten om zorgen kenbaar te maken	171
S4-4	**Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Bouwen – Acties, maatstaven en doelen; Benutten – Acties, maatstaven en doelen; Beheren – Acties, maatstaven en doelen; Informatiebeveiliging – Acties, maatstaven en doelen; Governance en stakeholderbelang; Maatregelen voor herstel; Mensenrechtenbeleid **Klant- en stakeholderbeleving** - Acties, maatstaven en doelen	168, 169, 170, 171, 172, 173
S4-5	**Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Bouwen – Acties, maatstaven en doelen; Benutten – Acties, maatstaven en doelen; Beheren – Acties, maatstaven en doelen; Informatiebeveiliging – Acties, maatstaven en doelen; Governance en stakeholderbelang **Klant- en stakeholderbeleving** - Acties, maatstaven en doelen **Connectiviteitstabel**	168, 169, 170, 171, 173, 262

ESRS G1	Sectie	Pagina
ESRS 2, GOV-1	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Governance **Algemene Toelichtingen** - De rol van bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen	129, 175
ESRS 2, IRO-1	**Algemene Toelichtingen** - Management van impacts, risico's en kansen	126
G1-1	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Zakelijk gedrag en bedrijfscultuur; Corruptie en omkoping; Bescherming van klokkenluiders	176, 177
G1-2	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Beheer van relaties met leveranciers, inclusief betalingspraktijken	177
G1-3	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Zakelijk gedrag en bedrijfscultuur; Corruptie en omkoping	176
G1-4	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Corruptie en omkoping	176
G1-5	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Politieke betrokkenheid en dialoog met toezichthouder	178
G1-6	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Betalingspraktijken	178

ESRS2
IRO-2 56

Overzicht datapunten andere EU-regelgeving

Rapportage-eis en betrokken datapunt	Referentie SFDR	Pijler 3 - referentie	Referentie benchmarker ordening	Referentie EU-Klimaatwet	Materieel/ Niet materieel	Sectie	Pagina
ESRS 2 GOV-1 Genderdiversiteit raad van bestuur alinea 21d	Indicator nr. 13 van tabel 1 van bijlage I	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816 van de Commissie, bijlage II	-	Materieel	**Corporate Governance** - Samenstelling RvB; Personalia RvB	89, 90
ESRS 2 GOV-1 Percentage onafhankelijke bestuurders alinea 21e	-	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Materieel	**Algemene toelichtingen** - De rol van bestuurlijke, leidinggevende en toezichthoudende organen	129
ESRS 2 GOV-4 Due-diligence-verklaring alinea 30	Indicator nr. 10 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Algemene toelichtingen** - Sustainability Due Diligence; Due diligence verklaring	128, 287
ESRS 2 SBM-1 Betrokkenheid bij activiteiten m.b.t. activiteiten fossiele brandstoffen alinea 40di	Indicator nr. 4 van tabel 1 van bijlage I	Art. 449 bis van Verordening (EU) nr. 575/2013; Uitvoerings-verordening (EU) 2022/2453 van de Commissie, Tabel 1 – Kwalitatieve informatie over ecologisch risico en Tabel 2 – Kwalitatieve informatie over sociaal risico	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Materieel	**Algemene toelichtingen** - Strategie, businessmodel en waardeketen	121
ESRS 2 SBM-1 Betrokkenheid bij activiteiten m.b.t. chemische productie alinea 40dii	Indicator nr. 9 van tabel 2 van bijlage I	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Niet van toepassing	-	-
ESRS 2 SBM-1 Betrokkenheid bij activiteiten m.b.t. controversiële wapens alinea 40diii	Indicator nr. 14 van tabel 1 van bijlage I	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, art. 12, lid 1; Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Niet van toepassing	-	-

Rapportage-eis en betrokken datapunt	Referentie SFDR	Pijler 3 - referentie	Referentie benchmarker ordening	Referentie EU-Klimaatwet	Materieel/ Niet materieel	Sectie	Pagina
ESRS 2 SBM-1 Betrokkenheid bij activiteiten m.b.t. teelt en productie tabak alinea 40div	-	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, art. 12, lid 1; Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Niet van toepassing	-	-
ESRS E1-1 Transitieplan om tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken alinea 14	-	-	-	Verordening (EU) 2021/1119, art. 2, lid 1	Materieel	**Klimaatmitigatie** - Transitieplan, Maatstaven en doelen; Transitieplan, Beleid; Transitieplan, Acties	138, 139
ESRS E1-1 Ondernemingen uitgesloten van op Overeenkomst van Parijs afgestemde benchmarks alinea 16g	-	Art. 449 bis van Verordening (EU) nr. 575/2013; Uitvoerings-verordening (EU) 2022/2453 van de Commissie, Template 1: Banking book – Transitierisico's i.v.m. klimaat-verandering: Kredietkwaliteit blootstellingen per sector, emissies en resterende looptijd	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, art. 12, lid 1, punten d) t/m g), en art. 12, lid 2	-	Materieel	**Klimaatmitigatie** - Transitieplan, Maatstaven en doelen	138
ESRS E1-4 Doelen BKG-emissiereductie alinea 34	Indicator nr. 4 van tabel 2 van bijlage I	Art. 449 bis van Verordening (EU) nr. 575/2013; Uitvoerings-verordening (EU) 2022/2453 van de Commissie, Template 3: Banking book – Indicatoren van potentiële transitierisico's i.v.m. klimaat-verandering: Afstemmings-maatstaven	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, art. 6	-	Materieel	**Klimaatmitigatie** - Introductie; Transitieplan, Maatstaven en doelen; Transitieplan, Acties	137, 138, 139

Rapportage-eis en betrokken datapunt	Referentie SFDR	Pijler 3 - referentie	Referentie benchmarker ordening	Referentie EU-Klimaatwet	Materieel/ Niet materieel	Sectie	Pagina
ESRS E1-5 Totale energieverbruik uit hernieuwbare bronnen, uitgesplitst naar bronnen (alleen sectoren met grote klimaatimpact) alinea 38	Indicator nr. 5 van tabel 1 en indicator nr. 5 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Klimaatmitigatie** - Voorgeschreven maatstaven voor klimaatmitigatie	143
ESRS E1-5 Energieverbruik en energiemix alinea 37	Indicator nr. 5 van tabel 1 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Klimaatmitigatie** - Voorgeschreven maatstaven voor klimaatmitigatie	143
ESRS E1-5 Energie-intensiteit activiteiten in sectoren met grote klimaatimpact alinea's 40-43	Indicator nr. 6 van tabel 1 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Klimaatmitigatie** - Voorgeschreven maatstaven voor klimaatmitigatie	143
ESRS E1-6 Bruto scope 1-, 2-, 3-emissies en totale BKG-emissies alinea 44	Indicatoren nrs. 1 en 2 van tabel 1 van bijlage I	Art. 449 bis van Verordening (EU) nr. 575/2013; Uitvoerings-verordening (EU) 2022/2453 van de Commissie, Template 1: Banking book – Transitierisico's i.v.m. klimaat-verandering: Kredietkwaliteit blootstellingen per sector, emissies en resterende looptijd	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, art. 5, lid 1, art. 6 en art. 8, lid 1	-	Materieel	**Klimaatmitigatie** - Voorgeschreven maatstaven voor klimaatmitigatie	143
ESRS E1-6 Intensiteit bruto-BKG-emissies alinea's 53-55	Indicator nr. 3 van tabel 1 van bijlage I	Art. 449 bis van Verordening (EU) nr. 575/2013; Uitvoerings-verordening (EU) 2022/2453 van de Commissie, Template 3: Banking book – Indicatoren van potentiële transitierisico's i.v.m. klimaat-verandering: Afstemmings-maatstaven	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, art. 8, lid 1	-	Materieel	**Klimaatmitigatie** - Voorgeschreven maatstaven voor klimaatmitigatie	143

Rapportage-eis en betrokken datapunt	Referentie SFDR	Pijler 3 - referentie	Referentie benchmarker ordening	Referentie EU-Klimaatwet	Materieel/ Niet materieel	Sectie	Pagina
ESRS E1-7 BKG-verwijderingen en carbon credits alinea 56	-	-	-	Verordening (EU) 2021/1119, art. 2, lid 1	Niet van toepassing	-	-
ESRS E1-9 Blootstelling benchmarkportefeuille aan fysieke klimaatrisico's alinea 66	-	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, bijlage II; Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Infasering	-	-
ESRS E1-9 Uitsplitsing geldbedragen in acuut en chronisch fysiek risico alinea 66a ESRS E1-9 Locatie significante activa die materieel fysiek risico lopen alinea 66c	-	Art. 449 bis van Verordening (EU) nr. 575/2013; Uitvoerings-verordening (EU) 2022/2453 van de Commissie, alinea's 46 en 47; Template 5: Banking book – Klimaat-verandering fysiek risico: Aan fysiek risico onderhevige blootstellingen	-	-	Infasering	-	-
ESRS E1-9 Uitsplitsing boekwaarde vastgoedactiva naar energie-efficiëntieklasse alinea 67c	-	Art. 449 bis van Verordening (EU) nr. 575/2013; Uitvoerings-verordening (EU) 2022/2453 van de Commissie, alinea 34; Template 2: Banking book – Transitierisico's i.v.m. klimaat-verandering: Leningen gedekt door zekerheden in de vorm van onroerend goed – Energie-efficiëntie van de zekerheid	-	-	Infasering	-	-
ESRS E1-9 Mate blootstelling portefeuille aan klimaatkansen alinea 69	-	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, bijlage II	-	Infasering	-	-

Rapportage-eis en betrokken datapunt	Referentie SFDR	Pijler 3 - referentie	Referentie benchmarker ordening	Referentie EU-Klimaatwet	Materieel/ Niet materieel	Sectie	Pagina
ESRS E2-4 Hoeveelheid emissies naar lucht, water en bodem van elke verontreinigende stof in bijlage II bij E-PRTR-verordening (Europees register uitstoot en overbrenging verontreinigende stoffen) alinea 28	Indicator nr. 8 van tabel 1 van bijlage I Indicator nr. 2 van tabel 2 van bijlage I Indicator nr. 1 van tabel 2 van bijlage I Indicator nr. 3 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS E3-1 Water en mariene hulpbronnen alinea 9	Indicator nr. 7 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS E3-1 Specifiek beleid alinea 13	Indicator nr. 8 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS E3-1 Duurzame oceanen en zeeën alinea 14	Indicator nr. 12 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS E3-4 Totale hoeveelheid gerecycled en hergebruikt water alinea 28c	Indicator nr. 6.2 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS E3-4 Totale waterverbruik in m3 per netto-opbrengst eigen activiteiten alinea 29	Indicator nr. 6.1 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS E4 SBM-3 alinea 16ai	Indicator nr. 7 van tabel 1 van bijlage I	-	-	-	Niet van toepassing	-	-
ESRS E4 SBM-3 alinea 16b	Indicator nr. 10 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Biodiversiteit in de keten** - Materiële impacts, risico's en kansen	148

Rapportage-eis en betrokken datapunt	Referentie SFDR	Pijler 3 - referentie	Referentie benchmarker ordening	Referentie EU-Klimaatwet	Materieel/ Niet materieel	Sectie	Pagina
ESRS E4 SBM-3 alinea 16c	Indicator nr. 14 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Biodiversiteit in de keten** - Materiële impacts, risico's en kansen	148
ESRS E4-2 Praktijken of beleid duurzaam beheer bodem / duurzame landbouw alinea 24b	Indicator nr. 11 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Biodiversiteit in de keten** - Acties	148
ESRS E4-2 Praktijken of beleid duurzaam beheer oceanen / zee alinea 24c	Indicator nr. 12 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Biodiversiteit in de keten** - Acties	148
ESRS E4-2 Beleid tegen ontbossing alinea 24d	Indicator nr. 15 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Biodiversiteit in de keten** - Acties	148
ESRS E5-5 Niet-gerecycled afval alinea 37d	Indicator nr. 13 van tabel 2 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS E5-5 Gevaarlijk afval en radioactief afval alinea 39	Indicator nr. 9 van tabel 1 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS S1 SBM-3 Risico incidenten gedwongen arbeid alinea 14f	Indicator nr. 13 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel (wel toegelicht)	**Goed werkgeverschap** - Mensenrechtenbeleid	162
ESRS S1 SBM-3 Risico incidenten kinderarbeid alinea 14g	Indicator nr. 12 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel (wel toegelicht)	**Goed werkgeverschap** - Mensenrechtenbeleid	162

Rapportage-eis en betrokken datapunt	Referentie SFDR	Pijler 3 - referentie	Referentie benchmarker ordening	Referentie EU-Klimaatwet	Materieel/ Niet materieel	Sectie	Pagina
ESRS S1-1 Toezeggingen op gebied van mensenrechtenbeleid alinea 20	Indicator nr. 9 van tabel 3 en indicator nr. 11 van tabel 1 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Goed werkgeverschap** - Kanalen om zorgen kenbaar te maken; Mensenrechtenbeleid	162
ESRS S1-1 Due-diligencebeleid rond kwesties aan de orde in fundamentele verdragen 1 t/m 8 van Internationale Arbeidsorganisatie alinea 21	-	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Materieel	**Goed werkgeverschap** - Mensenrechtenbeleid	162
ESRS S1-1 Procedures en maatregelen ter voorkoming van mensenhandel alinea 22	Indicator nr. 11 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel (wel toegelicht)	**Goed werkgeverschap** - Mensenrechtenbeleid	162
ESRS S1-1 Beleid of beheersystem ter voorkoming van arbeidsongevallen alinea 23	Indicator nr. 1 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Goed werkgeverschap** - Gezondheid en Veiligheid, Beleid	154
ESRS S1-3 Klachtenregelingen alinea 32c	Indicator nr. 5 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Goed werkgeverschap** - Kanalen om zorgen kenbaar te maken	162
ESRS S1-14 Aantal sterfgevallen en aantal en aandeel arbeidsongevallen alinea 88b,c	Indicator nr. 2 van tabel 3 van bijlage I	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Materieel	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163
ESRS S1-14 Aantal verzuimdagen als gevolg van letsel, ongevallen, dodelijke ongevallen of ziekte alinea 88e	Indicator nr. 3 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Infasering	-	-

Rapportage-eis en betrokken datapunt	Referentie SFDR	Pijler 3 - referentie	Referentie benchmarker ordening	Referentie EU-Klimaatwet	Materieel/ Niet materieel	Sectie	Pagina
ESRS S1-16 Niet-gecorrigeerde loonkloof man-vrouw alinea 97a	Indicator nr. 12 van tabel 1 van bijlage I	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Materieel	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163
ESRS S1-16 Ratio buitensporige beloning CEO alinea 97b	Indicator nr. 8 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163
ESRS S1-17 Gevallen van discriminatie alinea 103a	Indicator nr. 7 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163
ESRS S1-17 Niet-nakoming UNGP's on Business and Human Rights en OESO-richtlijnen alinea 104a	Indicator nr. 10 van tabel 1 en indicator nr. 14 van tabel 3 van bijlage I	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II; Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, art. 12, lid 1	-	Materieel	**Goed werkgeverschap** - Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel	163
ESRS S2 SBM-3 Aanzienlijk risico kinderarbeid of gedwongen arbeid in waardeketen alinea 11b	Indicatoren nrs. 12 en 13 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS S2-1 Toezeggingen op gebied van mensenrechtenbeleid alinea 17	Indicator nr. 9 van tabel 3 en indicator nr. 11 van tabel 1 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS S2-1 Beleid ten aanzien van werknemers in waardeketen alinea 18	Indicatoren nrs. 11 en 4 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-

Rapportage-eis en betrokken datapunt	Referentie SFDR	Pijler 3 - referentie	Referentie benchmarker ordening	Referentie EU-Klimaatwet	Materieel/ Niet materieel	Sectie	Pagina
ESRS S2-1 Niet-nakoming UNGP's on Business and Human Rights en OESO-richtlijnen alinea 19	Indicator nr. 10 van tabel 1 van bijlage I	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II; Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, art. 12, lid 1	-	Niet materieel	-	-
ESRS S2-1 Due-diligencebeleid rond kwesties aan de orde in fundamentele verdragen 1 t/m 8 van Internationale Arbeidsorganisatie alinea 19	-	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Niet materieel	-	-
ESRS S2-4 Mensenrechten-problemen en -incidenten m.b.t. upstream- en downstream-waardeketen alinea 36	Indicator nr. 14 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS S3-1 Toezeggingen op gebied van mensenrechten-beleid alinea 16	Indicator nr. 9 van tabel 3 van bijlage I en indicator nr. 11 van tabel 1 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-
ESRS S3-1 Niet-nakoming UNGP's on Business and Human Rights, ILO-beginselen en/of OESO-richtlijnen alinea 17	Indicator nr. 10 van tabel 1 van bijlage I	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II; Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, art. 12, lid 1	-	Niet materieel	-	-
ESRS S3-4 Mensenrechtenproblemen en -incidenten alinea 36	Indicator nr. 14 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Niet materieel	-	-

Rapportage-eis en betrokken datapunt	Referentie SFDR	Pijler 3 - referentie	Referentie benchmarker ordening	Referentie EU-Klimaatwet	Materieel/ Niet materieel	Sectie	Pagina
ESRS S4-1 Beleid ten aanzien van consumenten en eindgebruikers alinea 16	Indicator nr. 9 van tabel 3 en indicator nr. 11 van tabel 1 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Processen voor herstel van negatieve impacts en kanalen voor klanten om zorgen kenbaar te maken; Mensenrechtenbeleid	171, 172
ESRS S4-1 Niet-nakoming UNGP's on Business and Human Rights en OESO-richtlijnen alinea 17	Indicator nr. 10 van tabel 1 van bijlage I	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II; Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818, art. 12, lid 1	-	Materieel	**Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Mensenrechtenbeleid	172
ESRS S4-4 Mensenrechten-problemen en -incidenten alinea 35	Indicator nr. 14 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Mensenrechtenbeleid	172
ESRS G1-1 VN-Verdrag tegen corruptie alinea 10b	Indicator nr. 15 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Corruptie en omkoping	176
ESRS G1-1 Bescherming klokkenluiders alinea 10d	Indicator nr. 6 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Niet van toepassing	-	-
ESRS G1-4 Geldboeten voor overtredingen wetgeving tegen corruptie en omkoping alinea 24a	Indicator nr. 17 van tabel 3 van bijlage I	-	Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816, bijlage II	-	Materieel	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Corruptie en omkoping	176
ESRS G1-4 Normen bestrijding corruptie en omkoping alinea 24b	Indicator nr. 16 van tabel 3 van bijlage I	-	-	-	Materieel	**Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Corruptie en omkoping	176

> ESRS2 GOV-4 32

Due diligence-verklaring

Stappen OESO due diligence proces	Sectie in Duurzaamheidsverklaring	Pagina
1. Integreer maatschappelijk verantwoord ondernemen	**Algemene toelichtingen** - Materiële impacts, risico's en kansen; Management van impacts, risico's en kansen; Sustainability Due Diligence; Governance **Goed werkgeverschap** - Mensenrechtenbeleid **Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Governance en stakeholderbelang; Mensenrechtenbeleid **Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Governance; Corruptie en omkoping; Bescherming van klokkenluiders; Beheer van relaties met leveranciers	122, 126, 128, 129, 162, 171, 172, 175, 176, 177
2. Identificeer & beoordeel negatieve gevolgen	**Algemene toelichtingen** - Materiële impacts, risico's en kansen; Management van impacts, risico's en kansen; Belangen en standpunten van stakeholders; Sustainability Due Diligence **Klimaatmitigatie** - Materiële impacts, risico's en kansen; Veerkrachtanalyse **Biodiversiteit in de keten** - Materiële impacts, risico's en kansen **Circulaire materiaalinstroom** - Materiële impacts, risico's en kansen **Goed werkgeverschap** - Gezondheid en Veiligheid, Materiële impacts, risico's en kansen; Diversiteit en Inclusie, Materiële impacts, risico's en kansen; Opleiden, Leren en Ontwikkelen, Materiële impacts, risico's en kansen; Dialoog met medewerkers **Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Materiële impacts, risico's en kansen; Processen om met consumenten en eindgebruikers te overleggen over impacts **Klant- en stakeholderbeleving** - Materiële impacts, risico's en kansen **Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Materiële impacts, risico's en kansen	122, 126, 128, 138, 147, 148, 150, 154, 157, 160, 161, 167, 171, 173, 175
3. Stop, voorkom of beperk negatieve gevolgen	**Algemene toelichtingen** - Sustainability Due Diligence **EU-taxonomie** - Gezette stappen naar alignment **Klimaatmitigatie** - Transitieplan, Beleid; Transitieplan, Acties; Alternatieve energiedragers, Beleid; Alternatieve energiedragers, Acties; **Circulaire materiaalinstroom** - Acties **Goed werkgeverschap** - Gezondheid en Veiligheid, Beleid; Gezondheid en Veiligheid, Acties; Diversiteit en Inclusie, Beleid; Diversiteit en Inclusie, Acties; Opleiden, Leren en Ontwikkelen, Acties **Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Bouwen – Acties, maatstaven en doelen; Benutten – Acties, maatstaven en doelen; Beheren – Acties, maatstaven en doelen; Informatiebeveiliging – Acties, maatstaven en doelen **Klant- en stakeholderbeleving** - Acties, maatstaven en doelen **Bedrijfsethiek, integriteit en goed bestuur** - Zakelijk gedrag en bedrijfscultuur; Beheer van relaties met leveranciers	128, 132, 139, 147, 150, 154, 155, 157, 158, 160, 168, 169, 170, 173, 176, 177
4. Monitor	**Klimaatmitigatie** - Transitieplan, Maatstaven en doelen; Voorgeschreven maatstaven voor klimaatmitigatie; Alternatieve energiedragers, Maatstaven en doelen; **Goed werkgeverschap** - Gezondheid en Veiligheid, Maatstaven en doelen; Diversiteit en Inclusie, Maatstaven en doelen; Opleiden, Leren en Ontwikkelen, Maatstaven en doelen; Voorgeschreven maatstaven voor eigen personeel **Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Bouwen – Acties, maatstaven en doelen; Benutten – Acties, maatstaven en doelen; Beheren – Acties, maatstaven en doelen **Klant- en stakeholderbeleving** - Acties, maatstaven en doelen	138, 143, 147, 156, 159, 161, 163, 168, 169, 170, 173

Stappen OESO due diligence proces	Sectie in Duurzaamheidsverklaring	Pagina
5. Communiceer	**Goed werkgeverschap** - Dialoog met medewerkers **Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Processen om met consumenten en eindgebruikers te overleggen over impacts	161, 171
6. Zorg voor herstelmaatregelen of werk hieraan mee	**Goed werkgeverschap** - Kanalen om zorgen kenbaar te maken **Toegang tot energie en leveringsbetrouwbaarheid** - Processen voor herstel van negatieve impacts en kanalen voor klanten om zorgen kenbaar te maken; Maatregelen voor herstel	162, 171, 172

Begrippenlijst

In dit overzicht geven we een toelichting op begrippen en afkortingen.

ACM
De Autoriteit Consument & Markt (ACM) is een onafhankelijke publieke toezichthouder belast met onder andere het toezicht op de naleving van de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998.

Afvalhiërarchie
De vier vormen van omgaan met afval. De hoogste prioriteit heet preventie. Daarna komt zo hoogwaardig mogelijk hergebruik. Dan verbranding van afval met als doel om hiermee energie op te wekken. De minst gewenste vorm is het storten of lozen van afval.

Allocatie
Energiehoeveelheden worden per kwartier voor elektriciteit en per uur voor aardgas toegewezen aan de marktpartijen. HIerdoor kan de balans worden gehandhaafd en de onbalans worden verrekend. Dit gebeurt op basis van de metingen van kwartier- of uurwaarden (indien deze worden geregistreerd), of via standaard verbruiken en de profielen van de netgebruikers (indien de energiehoeveelheden niet worden geregistreerd per kwartier of uur).

Blauwe diesel
Blauwe diesel of eigenlijk HVO (Hydrotreated Vegetable Oil) is een type dieselbrandstof. Het wordt gemaakt van afgewerkte plantaardige oliën en restafval. Er komt geen fossiele aardolie meer aan te pas, waardoor het zorgt voor veel minder CO_2-uitstoot.

Cable pooling
Het terugvoeden van wind- en zonne-energie over één kabel.

CAIDI
Customer Average Interruption Duration Index, ook wel de gemiddelde onderbrekingsduur: de gemiddelde duur van een onvoorziene onderbreking in de elektriciteitsvoorziening per getroffen aangeslotene.

CAPEX en OPEX
Capex zijn de Capital Expenditures, de kosten die betrekking hebben op de ontwikkeling en levering van onze producten en diensten. Opex zijn de Operating Expenditures, de operationele kosten ten behoeve van de bedrijfsvoering.

CO_2-equivalenten
Om de invloed van de verschillende broeikasgassen te kunnen optellen, worden emissiecijfers omgerekend naar CO_2-equivalenten. De omrekening is gebaseerd op het Global Warming Potential (GWP) – dat is de mate waarin een gas bijdraagt aan het broeikaseffect. Eén CO_2-equivalent staat gelijk aan het effect dat de uitstoot van 1 kilogram CO_2 heeft.

Congestie
Congestie treedt op als een (deel van het) netwerk onvoldoende capaciteit heeft om alle opgewekte en/of afgenomen elektriciteit te transporteren. Bij congestiemanagement wordt met prijsmechanismen en marktwerking de vraag en het aanbod van energie gestuurd. We spreken dan over flexibiliteit.

Corporate governance
Corporate governance gaat over goed bestuur. Het regelt de verhoudingen tussen de bestuurders, commissarissen en aandeelhouders. Uitgangspunten van corporate governance zijn goed ondernemerschap (integer en transparant handelen door het bestuur) en goed toezicht hierop (inclusief de verantwoording daarover).

CGC
De Nederlandse Corporate Governance Code is een gedragscode voor beursgenoteerde bedrijven met als doel verbeterde transparantie in de jaarrekening, betere verantwoording aan de raad van commissarissen en een versterking van de zeggenschap en bescherming van aandeelhouders.

DEFRA (Department for Environment, Food and Rural Affairs)

Het Britse ministerie voor Milieu, Voedsel en Landbouw publiceert emissiefactoren van diverse activiteiten gebaseerd op de Britse consumptie. Deze is vergelijkbaar met de Nederlandse consumptie en wordt gebruikt om de CO_2-uitstoot in scope 3 Inkoop te berekenen.

EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation)

Het bedrijfsresultaat vermeerderd met de afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Energietransitie

De overgang van energieopwekking uit fossiele brandstoffen naar een duurzame energieopwekking (bijvoorbeeld uit zon, wind of water).

ESG

ESG staat voor environmental (milieu), social (sociaal) en governance (bestuur).

Flexibiliteit

Als een netwerk onvoldoende capaciteit heeft om alle opgewekte en afgenomen elektriciteit te transporteren, dan zetten we congestiemanagement in. Hierbij wordt met prijsmechanismen en marktwerking de vraag en het aanbod van energie gestuurd.

FFO/Net Debt

Deze ratio wordt berekend volgens de Standard & Poor's (S&P) methodiek: Funds From Operations (afgekort: FFO) gedeeld door Net Debt. De FFO bestaat uit de EBITDA (zie hierboven), gecorrigeerd voor onder andere betaalde rente- en belastinglasten, kosten gerelateerd aan de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening (50%) en geactiveerde rente. De Net Debt is de som van de korte- en langetermijn rentedragende schulden (inclusief leaseverplichtingen en inclusief de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening (50%) en pensioenverplichtingen), verminderd met vrij beschikbare liquide middelen.

Gedragscode Slim Netbeheer

In 2022 is de Gedragscode Slim Netbeheer goedgekeurd door de Autoriteit Persoonsgegevens. Hiermee is het onder strenge voorwaarden mogelijk om bepaalde slimmemetergegevens in te zetten voor netbeheer. Dat gaat vooral om het controleren van de spanningskwaliteit.

Gereguleerde markt

De activiteiten van de netbeheerder, die voortvloeien uit de taken die exclusief aan de netbeheerder zijn voorbehouden en waarvoor maximumtarieven worden vastgesteld door de ACM. Het gaat hier onder meer om:

- het aanleggen, onderhouden, vernieuwen en beheren van aansluitingen op het elektriciteitsnet met een aansluitwaarde tot 10 MVA;
- het aanleggen, onderhouden, vernieuwen en beheren van elektriciteits- en gasnetten;
- het transporteren van gas en elektriciteit;
- de meetdienst kleinverbruik;
- het op doelmatige wijze waarborgen van de veiligheid en de betrouwbaarheid van de netten;
- het bevorderen van de veiligheid bij het gebruik van toestellen en installaties die elektriciteit en gas verbruiken;
- het faciliteren van de vrije markt om onder andere de overstap (switch) van een klant naar een andere energieleverancier mogelijk te maken.

IFRS (International Financial Reporting Standards)

Set van verslaggevingsregels uitgevaardigd door de IASB. Stedin Groep heeft zich geconformeerd aan deze verslagmethode, die is opgesteld om de financiële verslaglegging internationaal te standaardiseren.

Kredietbeoordeling

De score van een kredietbeoordeling van een onderneming, kortweg 'beoordeling', is een oordeel over de kredietwaardigheid van een onderneming in de vorm van een 'rapportcijfer'. Een beoordeling wordt toegekend door een daarin gespecialiseerd bedrijf (kredietbeoordelaar).

Kritieke grondstoffen en zeldzame aardmaterialen

Dit zijn Aluminium, Lithium, Siliciummetaal, Gallium, Mangaan, Germanium, Grafiet, Bismut, Titaniummetaal, Boor, Platinametalen, Wolfraam, Kobalt, Koper en Nikkel. Wij vragen momenteel grondstoffen uit op basis van de standaard grondstofpaspoorten en hebben als zodanig alleen beeld bij het gebruik van de materialen die hierin opgenomen staan zoals Aluminium, Koper en Nikkel. De overige grondstoffen en aardmetalen hebben de volgende voornaamste toepassingen:

- Lithium – batterijen;
- Siliciummetaal - siliciumchips en zonnepanelen;
- Gallium - zonnecellen en medische toepassingen;
- Mangaan - productie van staal & ijzer (verwijderen onzuiverheden);
- Germanium - Transistoren, diodes en optische vezels;
- Grafiet - electroden, batterijen, smeermiddelen en reactorkernen;
- Bismut - farmaceutische en medische toepassingen;
- Titaniummetaal - lucht- en ruimtevaart, luxeproducten, medische industrie;
- Boor - glas- en keramiekindustrie, meststoffen, productie halfgeleiders;
- Platinametalen - katalysator, sierraden, waterstofbrandstofcellen;
- Wolfraam - gereedschap, lucht- en ruimtevaart en militaire toepassingen;
- Kobalt - batterijen, katalysator, magneten, medische toepassingen

kV

Kilovolt (kV) is een eenheid van spanning die gelijk is aan 1.000 volt.

Laagspanningsnet (LS)

Net bestemd voor het transport van elektriciteit op een spanningsniveau kleiner dan of gelijk aan 1 kV in geval van een wisselspanningsnet en kleiner dan of gelijk aan 1,5 kV in geval van een gelijkspanningsnet en dat als zodanig wordt bedreven.

MVA

MVA is de afkorting van mega-volt-ampère.

Middenspanningsnet (MS)

Net bestemd voor het transport van elektriciteit op een spanningsniveau groter dan 1 kV, maar kleiner dan of gelijk aan 35 kV en dat als zodanig wordt bedreven.

Nationaal Waterstof Programma (NWP)

Nationaal Waterstof Programma (NWP) is een overheidsprogramma dat als doel heeft de bijdrage van waterstof aan de energietransitie en het behalen van de klimaatdoelstellingen in 2030 en daarna te realiseren. Het NWP ondersteunt toepassingen van waterstof in diverse sectoren en helpt bij de realisatie van doelen en afspraken op het gebied van waterstof

Netcapaciteit en transportcapaciteit

Beide termen zijn synoniem en staan voor ruimte op het net.

Netcomponent

Een netcomponent is een fysiek onderdeel van het energienet. Bij ons bedrijf zijn de netcomponenten opgedeeld in primaire, secundaire en tertiaire netcomponenten.
Primaire netcomponenten dragen direct bij aan het transporteren van energie, zowel gas als elektriciteit. Voorbeelden zijn kabels, transformatoren en schakelinstallaties.
Secundaire netcomponenten of systemen betreffen componenten of systemen die beveiliging, besturing en/of bewaking van primaire installaties verzorgen. Dit zijn onder andere besturingssystemen en slimme meters.
Tertiaire netcomponenten zijn de behuizing van middenspannings- en hoogspanningsruimtes, bijvoorbeeld een transformatorhuisje.

Netto-investeringen

Bruto-investeringen verminderd met de ontvangen bijdragen hierop van derden.

Netverliezen

Netverlies ontstaat tijdens het transport van elektriciteit en gas. Hoe groter de afstand, hoe groter het verlies. Ook kan netverlies worden veroorzaakt door fraude en administratieve verliezen (bij het allocatie- en reconciliatieproces en het administratieve proces).

Opgesteld vermogen
Het maximale vermogen (van een productie-eenheid) dat onder ideale condities benut kan worden voor het leveren van elektrische energie.

OOB
Een OOB is een Organisatie van Openbaar Belang. Dit zijn organisaties die door hun omvang of functie in het maatschappelijk verkeer de belangen van grotere groepen raken.

OR
OR staat voor ondernemingsraad. Deze is samengesteld uit leden van de ondernemingsraden van de verschillende bedrijfsonderdelen van Stedin Groep.

Regionale Energiestrategie (RES)
Elke regio ontwikkelt een eigen energiestrategie om de afspraken uit het Klimaatakkoord op het gebied van elektriciteit en gebouwde omgeving te kunnen realiseren. Het gaat hier bijvoorbeeld om de regionale opwek van duurzame energie en plannen om vraag en aanbod op elkaar aan te sluiten.

RvB
RvB staat voor Raad van Bestuur. De RvB is het hoogste leidinggevende orgaan van een organisatie, en is belast met de strategische leiding van de onderneming.

RvC
RvC staat voor Raad van Commissarissen. De RvC is in Nederland het toezichthoudende orgaan van naamloze vennootschappen en besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.

Remuneratierapportage
In de remuneratierapportage wordt verslag gedaan van de bezoldiging van de raad van bestuur en raad van commissarissen. Het remuneratiebeleid Stedin Groep wordt opgesteld door de selectie-, benoemings- en remuneratiecommissie van de raad van commissarissen.

R-ladder
De R-ladder geeft de mate van circulariteit aan. De R-ladder heeft zes tredes (R1 tot en met R6) die verschillende strategieën van circulariteit weergeven. Strategieën hoger op de ladder besparen meer grondstoffen. Hoe hoger een strategie op de R-ladder staat, hoe circulairder de strategie is. Hierbij is R1 de hoogste trede.

SAIFI
System Average Interruption Frequency Index. Ook wel de onderbrekingsfrequentie: het gemiddelde aantal onvoorziene onderbrekingen waarmee aangeslotenen op jaarbasis worden geconfronteerd.

SDG (Sustainable Development Goals)
Door de Verenigde Naties uitgegeven doelstellingen voor een duurzame ontwikkeling van de wereld tot 2030.

Slimme meter
Met de slimme meter kan de netbeheerder op afstand de meterstanden van zowel elektriciteit als gas en de statusinformatie van de meter uitlezen. Daarnaast kan de slimme meter op afstand verstuurde opdrachten uitvoeren zoals het aan- of afsluiten van de klant. De communicatie met de meter gebeurt daarbij via het kabelnetwerk (Power Line Communication), via GPRS, via het CDMA-netwerk of via het LTE-M netwerk.

Solvabiliteit
Eigen vermogen inclusief het resultaat van de periode minus de verwachte dividenduitkering lopend boekjaar gedeeld door balanstotaal, gecorrigeerd voor de verwachte dividenduitkering, langlopende deel vooruit ontvangen klantbijdragen en vrije liquide middelen.

Spanningskwaliteit
De spanning op een aansluiting op het elektriciteitsnetwerk moet voldoen aan een bepaalde kwaliteit. Goede spanningskwaliteit is belangrijk om bijvoorbeeld te zorgen dat apparatuur goed blijft werken.

Stakeholders

Stakeholders zijn individuen en groepen die op een of andere wijze een belang hebben bij Stedin Groep, zoals medewerkers, aandeelhouders, klanten, financiers, leveranciers en overheid.

Storingsreserve

Dit is de reservestrook van het elektriciteitsnet. Hiermee hebben we voldoende ruimte op het net over om de duur van een onderbreking door een storing te verkorten en kunnen we onderhoud aan onze netten uitvoeren zonder dat hiervoor een onderbreking nodig is.

Tier-N

Leveranciers die verder gaan dan tier 1 (gecontracteerde) leveranciers en het netwerk van bedrijven vormen die de tier 1 leverancier voorzien van de goederen of diensten die zij nodig hebben om hun eigen goederen of diensten aan de uiteindelijke koper te kunnen leveren.

VCA**

Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) Checklist Aannemers (VCA) is gericht op de directe beheersing van VGM tijdens het uitvoeren van werkzaamheden op de werkvloer, alsmede op de VGM-structuur (onder andere VGM-beleid, VGM-organisatie en verbetermanagement). De ** duiden dat dit van toepassing is op grotere organisaties, die werkzaam zijn als hoofdaannemer en/of beroep doen op onderaannemers en/of complexe, risicovolle werkzaamheden uitvoeren.

VIAG

De VeiligheidsInstructie AardGas voor de Energiebedrijven geeft samen met de bijlagen en veiligheidswerkinstructies uniforme regelgeving voor een veilige bedrijfsvoering in de gasvoorzieningssystemen van netbeheerders.

Vrije kasstroom

De kasstroom uit operationele activiteiten verminderd met de kasstroom uit investeringsactiviteiten.

Disclaimer

Dit document kan toekomstgerichte uitspraken en vooruitzichten bevatten, herkenbaar aan bewoordingen als 'voorzien', 'voornemens', 'schatting', 'veronderstellen', 'verwachten' of de negatieve equivalenten van deze termen en andere vergelijkbare uitdrukkingen. Dergelijke toekomstgerichte uitspraken en vooruitzichten zijn gebaseerd op actuele verwachting en aannames over verwachte ontwikkelingen en andere factoren die van invloed kunnen zijn op Stedin Groep.

Dit zijn geen historische feiten of garanties voor toekomstige prestaties. Werkelijke resultaten en gebeurtenissen kunnen afwijken van de huidige verwachtingen door factoren zoals economische trends, technologische ontwikkelingen, wijzigingen in wet- en regelgeving, gedrag van leveranciers en afnemers, valutarisico's, fiscale ontwikkelingen, financiële risico's of politieke, economische en sociale omstandigheden.

Nadere bijzonderheden omtrent mogelijke risico's en onzekerheden die van invloed kunnen zijn op Stedin Groep zijn vermeld in de documenten die Stedin Groep bij Euronext Amsterdam heeft gedeponeerd.

Anders dan op grond van verplichtingen op basis van weten regelgeving verwerpt Stedin Groep iedere verplichting of aansprakelijkheid om vooruitzichten en prognoses in dit document te herzien of aan te passen naar aanleiding van nieuwe informatie, toekomstige gebeurtenissen of anderszins, of om dergelijke aanpassingen of herzieningen publiekelijk bekend te maken.

Bepaalde onderdelen van het Jaarverslag en de Jaarrekening zijn door onze accountant gecontroleerd of is assurance verleend. In de paragraaf Controleverklaring van de onafhankelijk accountant staat beschreven welke onderdelen en op welke wijze deze onderdelen door de accountant zijn gecontroleerd.

Copyright en merknamen

Op de in dit jaarverslag gepubliceerde foto's berust copyright.

Stedin, DNWG en NetVerder zijn merknamen van Stedin Holding N.V. of haar dochtermaatschappijen.

Colofon

Uitgave
Stedin Holding N.V.
Postbus 49
3000 AA Rotterdam

Het jaarverslag is online beschikbaar op onze website: Stedingroep.nl

Investor relations
Sebastiaan Weeda
sebastiaan.weeda@stedingroep.nl

Redactie en productie
Communicatie Stedin Groep, Rotterdam
DartDesign, Amsterdam

Fotografie
Beelden Stedin Groep
Sicco van Grieken
Patrick Siemons
Ramona Lauw
Maartje Kuperus

Document & website realisatie
Tangelo Software, Zeist

Engelse vertaling
Acolad, Utrecht
Een Engelse vertaling van dit jaarverslag komt beschikbaar op Stedingroep.nl. De Nederlandse versie is leidend.

Stedin Groep
Postbus 49
3000 AA Rotterdam
www.stedingroep.nl

STEDIN
GROEP